

Memòria 2018



Contingut

MEMÒRIA 2018 CONSORCI DE LES DRASSANES REIALS I MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA	5
1. Cooperació	7
2. Responsabilitat social	27
3. Gestió de les col·leccions	37
4. Gestió del coneixement	69
5. Gestió de l'arxiu	77
6. Educació	85
7. Activitats	99
8. Exposicions	119
9. Comunicació i màrqueting	129
10. Assessoria jurídica	141
11. Gestió dels recursos	151
12. La Fundació	171
13. El Museu en dades	173

CONSORCI DE LES DRASSANES REIALS I MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA

Aquesta memòria de l'exercici 2018 ha estat elaborada amb la voluntat de màxima transparència.

L'exercici 2018 ha vingut marcat per un canvi en la Direcció del museu i, principalment, pel treball relacionat amb la fase final de la museografia de l'exposició permanent, i ha tingut per objectiu reordenar i optimitzar la gestió ordinària del museu per fer-la més eficient.

El Museu Marítim de Barcelona és una de les institucions amb major responsabilitat en la conservació del patrimoni marítim de Catalunya. Aquest objectiu responsable es planteja a partir de la gestió de les col·leccions de patrimoni històric que conserva i custodia, així com pel fet de compartir el coneixement i experiència generats per la nostra institució amb altres institucions, entitats i particulars, amb una clara voluntat de servei públic.

El Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona és un ens consorcial públic de caràcter local que té per objecte:

- La conservació i la rehabilitació del conjunt patrimonial immoble on s'allotgen les Drassanes Reials i el Museu Marítim de Barcelona.
- La prestació dels serveis vinculats al Museu Marítim de Barcelona i la seva gestió.

El Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona (en endavant "el Consorci") és integrat per la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i l'Autoritat Portuària de Barcelona, a l'empara de les previsions contingudes a la normativa de règim local de Catalunya.

El Consorci resta adscrit al sector públic de la Diputació de Barcelona, classificat com a grup 1, d'acord amb allò previst a la Disposició addicional 12a. de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local (LBRL), en la redacció operada per la Llei 27/2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'administració local (LRSAL).

Tanmateix, aquesta adscripció i/o classificació podran ser revisades per a cada exercici econòmic, d'acord amb les previsions de la Disposició addicional 20a. de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i la Disposició addicional 12a de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, respectivament.

Les finalitats a aconseguir i els serveis a prestar per part del Consorci són:

- La rehabilitació, la conservació i la gestió del conjunt d'edificacions que formen les Drassanes Reials de Barcelona.
- La gestió del Museu Marítim de Barcelona i els seus fons patrimonials.
- La col·laboració en la conservació, la protecció, la recuperació, l'estudi i la difusió del patrimoni cultural marítim català.
- El foment i la promoció d'exposicions, estudis i investigacions, que contribueixin al coneixement de la història i la situació actual dels diferents sectors marítics.
- La més àmplia difusió de la cultura marítima del nostre país, amb especial atenció als programes dirigits a escolars i estudiants.
- La gestió d'espais de l'edifici destinats a la realització d'activitats d'interès ciutadà.
- Garantir la difusió universal del patrimoni del Museu Marítim.
- Totes les que estiguin directament o indirecta relacionades amb les finalitats esmentades anteriorment.



1. Cooperació

El Museu Marítim de Barcelona basa la seva estratègia en un treball en cooperació per tal d'assolir la seva missió. L'enfortiment de les relacions amb diferents entitats marítimes vinculades amb el nostre patrimoni i cultura marítims, ja siguin centres museístics, universitats, associacions o altres organismes, són les que permeten trobar sinergies per excel·lir en la missió de preservar, conservar i difondre millor el nostre llegat.

L'àrea de cooperació se centra en tres objectius generals:

- Enfortir les estructures del Museu mitjançant la cohesió de les entitats que la formen.
- Aprofundir en les relacions entre els museus i entitats de la comunitat per intercanviar coneixement i accions comunes a favor del patrimoni marítim i millorar així el perfil de cada museu.
- Desenvolupar accions col·laboratives per promoure millor la nostra cultura a través de les col·leccions i, alhora, sensibilitzar més la societat.

El Museu centra la seva col·laboració en dos àmbits ben diferenciats: el nacional i l'internacional. La seva prioritat és treballar amb institucions amb qui comparteix interessos comuns en la nostra àrea geogràfica catalana. És així com va néixer la Mar de Museus, avui constituïda amb el nom de la Xarxa de Museus Marítimes de la Costa Catalana.

Quant a l'àmbit internacional, el Museu té la voluntat de millorar el seu posicionament davant altres entitats museístiques, donar a conèixer els nostres objectius més enllà del nostre territori i fomentar les relacions entre les institucions amb la voluntat implícita d'intentar compartir projectes comuns i millorar així la sensibilització de la societat envers el patrimoni i la cultura marítimes.

El treball en cooperació és una manera necessària per millorar el coneixement dels treballadors dels museus. Aquesta estratègia ha permès al Museu presentar-se en la seva àrea de relacions com una institució museística de renom, sobretot en el cas de la Mediterrània. Més enllà de la nostra mar l'MMB és, a l'àmbit europeu i internacional, un centre de referència a l'àmbit mediterrani. Aquest és el fruit del pla estratègic a llarg termini del Museu, ja consolidat, però que ha de continuar mantenint per no perdre el posicionament aconseguit al llarg del temps.

Al llarg de l'any 2018 s'han continuat enfortint les relacions, a partir de la cooperació establerta amb altres institucions i entitats del món de la cultura marítima, així com en la cerca de noves complicitats que permetin combinar esforços entre organismes que defensen la salvaguarda del nostre patrimoni.

1.1. Estructures de Cooperació

XARXA DE MUSEUS MARÍTIMS DE LA COSTA CATALANA (XARXA MMCC)

La Xarxa de Museus Marítimes de la Costa Catalana (la Xarxa) és l'estructura de cooperació del Museu Marítim de Barcelona formada per setze entitats museístiques per tal de treballar de forma conjunta en la custòdia del patrimoni i cultura marítimes de Catalunya, mitjançant la seva salvaguarda, estudi i la seva accessibilitat a la ciutadania.

El Museu Marítim de Barcelona té la responsabilitat de liderar el grup de museus catalans, coordinar-lo i vetllar per al seu bon funcionament. Des de fa temps, aquesta Xarxa és una estructura estable i està totalment consolidada. La metodologia de treball del grup està estandarditzada i tots els museus se senten còmodes en les accions que es conceben i les noves propostes que s'hi desenvolupen anualment.

La Generalitat ha posat la seva confiança en el treball en cooperació d'aquests anys i les sinergies entre els museus catalans, raó per la qual, des de fa un temps, la institució atorga subvencions a les activitats que realitza la Xarxa. Aquest any 2018 també ha rebut una subvenció.

Per una altra banda, el Museu Marítim va rebre una sol·licitud de l'Ajuntament de Calafell per esdevenir membre de la Xarxa. El municipi tarragoní té un Centre d'Interpretació del Calafell Pescador, "La Confraria". Es tracta d'un espai expositiu dedicat al Calafell dels pescadors, ubicat a l'edifici del Pòsit, al passeig marítim. A finals d'any es van iniciar els tràmits administratius que de ben segur es tancaran l'any 2019.

Entre les accions que el Museu va marcar a mig termini, una d'elles va ser la planificació d'objectius estratègics de difusió per millorar la presència de la Xarxa en l'entorn, com a grup, i també com a museus singulars de cada localitat. Aquesta manera de treballar, des de l'àmbit territorial al local, va propiciar que les administracions amb les que es relacionen els museus confiïn, cada dia més, en el nostre projecte i vegin en la Xarxa un instrument necessari per dur a terme accions de manera més eficient. Com a conseqüència d'aquests nexes relacionals a diferents nivells, la Xarxa contribueix a millorar el servei a la ciutadania i a Catalunya.

Un altre exemple del bon funcionament de la Xarxa és l'aliança creada amb la Xarxa de Museus i Equipaments Patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran. Des de fa uns anys s'ha treballat per intentar trobar sinèrgies i poder així difondre el patrimoni arrelat a l'interior i a la costa. Fruit d'aquesta feina és l'organització de la jornada de la Xarxa a Esterrí d'Àneu i Salàs, així com una reunió entre xarxes per decidir els propers passos a seguir en un futur immediat.

Una altra de les accions que el Museu va marcar com a objectiu prioritari és oferir formació amb la voluntat expressa de millorar la competència i qualificacions dels professionals dels museus que formen la nostra estructura. Aquesta formació s'ofereix a partir de contractació externa o bé és el propi personal especialitzat dels diferents museus de la Xarxa qui imparteix sessions formatives als altres tècnics, en base a l'experiència, competència i bon coneixement de diferents temàtiques de museologia.

També cal esmentar les accions de difusió que els museus conceben, com ara exposicions, amb la voluntat de sensibilitzar la ciutadania sobre el nostre llegat marítim, o jornades, centrades en temàtiques vinculades amb el món de la museologia i la museografia.

Les activitats i accions que la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana ha dut a terme l'any 2018 són:

El treball amb el públic

Exposició Camins de ronda

Una de les accions conjuntes de difusió de la Xarxa és la concepció d'una exposició temporal sobre el paisatge cultural marítim del litoral català, concretament els camins de ronda i la història de les gents que els utilitzaven.

L'any 2017 el Museu Marítim de Barcelona i la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana va desenvolupar el projecte expositiu "Camins de Ronda, camins de mar". El contingut del projecte conté un ampli ventall de temàtiques totes elles relacionades amb els diferents tipus de camí. Es tracta de mostrar com els camins serveixen per relacionar-se, per establir relacions i enllaços amb altres camins; com formen part del nostre paisatge marítim i ens expliquen històries a través del temps: la vida dels pescadors; les històries de perills i d'epidèmies; els camins de comerç i contraban, etc. Amb aquesta exposició es vol incidir en la voluntat de voler recuperar uns camins que en ocasions són espais oblidats i destruïts i que cal recuperar i conservar per al futur.

El Museu Marítim de Barcelona va assumir la funció de Comissariat d'aquesta exposició, en el marc del pla d'actuació de la Xarxa. Per a la configuració del disseny, segons les condicions tècniques de l'MMB, l'empresa escollida va ser Manubens FX. El projecte museogràfic havia de contemplar que els materials expositius proposats permetessin la itinerància de l'exposició a tots els museus de la Xarxa durant un període de tres anys. Quant al procediment administratiu per adjudicar el subministrament amb fabricació de la producció de la museografia de l'exposició, l'empresa que va dur a terme el projecte va ser Enginyeria de Sistemes Audiovisuals, SL.



L'exposició "Camins de ronda, camins de mar" es va inaugurar al Museu Marítim de Barcelona el 25 de gener de 2018. Es va mostrar al públic fins al 3 de juny de 2018. Acte seguit va viatjar al Museu de la Pesca de Palamós per ser exposada del 18 de juny al 30 d'agost. El segon destí va ser el Museu d'Història de Mataró, del 21 de setembre fins l'11 de novembre. I així, successivament, s'ha programat que anirà itinerant per tots els museus de la Xarxa, fins a finals de l'any 2020.

Durant el període d'exposició al Museu Marítim de Barcelona dos plafons exposats es van malmetre, raó per la qual es van haver de repetir abans de que comencés la itinerància cap al primer destí.

Exemples il·lustratius de l'exposició feta al Museu de la Pesca de Palamós i el material de difusió de Mataró, qui va aprofitar per exposar dues exposicions de la Xarxa, són:



Itinerància de l'exposició "Anem a la platja!"

Es tracta d'una exposició de fotografies en blanc i negre, que aplega imatges històriques dels arxius municipals i fons de col·leccions dels museus. Amb un total de cinquanta tres fotografies, quatre de les quals són estereoscòpiques, l'exposició parla dels espais de treball, els de lleure i els d'estiu, mostrant així el canvi en la visió i ús que la societat ha tingut sobre la platja.

La mostra ha itinerat per tots els museus que formen la Xarxa, des de febrer de 2016 fins a desembre de 2018. Aquest any 2018 s'ha exposat al Museu de les Terres de l'Ebre, Amposta; a l'Estartit, de la mà del Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí; al Museu d'Història, a Mataró; al Museu Municipal de Nàutica del Masnou i a l'Espai Far de Vilanova i la Geltrú.

Al llarg dels tres anys d'itinerància s'ha hagut de destinar despesa per al manteniment de l'exposició. El Museu Marítim de Barcelona coordina els viatges i el bon estat de l'exposició durant el temps d'itinerància. Aquest any 2018 ha hagut una petita despesa de substituir filtres de visors anàglif.

Un cop finalitzada la itinerància es vol analitzar l'estat de l'exposició i veure si els museus de l'Alt Pirineu i Aran tenen interès en exhibir-la a les seves poblacions.



Concepció d'una exposició sobre la moda marinera

L'any 2018 estava previst treballar el guió per a una exposició fotogràfica que s'havia de centrar en la moda. Es pretenia concebre una exposició de format mitjà i rica en col·lecció de tots els museus de la Xarxa. El Museu de Mataró, recentment constituït i que forma part de la Xarxa de Museus Tèxtils, va mostrar molt interès en concebre el projecte expositiu de la moda. De fet, el plantejament era que l'exposició fos coorganitzada per les dues xarxes però que fos Mataró qui liderés el projecte, ja que disposen d'especialització sobre la matèria. S'havia designat ja una comissària, conservadora del Museu del disseny, i a la persona que va inventariar la col·lecció d'indumentària de l'equipament del Museu de Mataró. Durant tot aquest temps s'ha intentat des del Museu que el projecte progressés però no hem obtingut resultats i la proposta ha quedat suspesa.

Intercanvi d'exposicions

S'havia acordat entre els museus optimitzar recursos i promoure l'intercanvi d'exposicions. La idea era pensar en clau xarxa i oferir als altres museus les seves produccions pròpies un cop exhibides. De pas aquesta iniciativa propiciaria posar en valor les mostres en altres localitats del territori. Malauradament l'MMB té els espais expositius ocupats a mig termini i de moment els altres museus tampoc han acollit altres exposicions.

Tot i així, aquesta proposta continua vigent pels propers anys.

Mostra fotogràfica sobre la processó de la Mare de Déu del Carme

Es va apostar per aquesta temàtica perquè són molts els museus que celebren aquesta festivitat a les seves localitats i es va pensar que podia despertar molt d'interès entre els museus de la Xarxa. El Museu es va reunir amb el comissari i fotògraf del projecte "Camins de ronda", qui va presentar una proposta expositiva. El comissari disposa de força material fotografiat sobre aquesta festa religiosa i li agrada reflectir la convivència entre la tradició religiosa i els usos actuals del litoral, com ara els banys de platja.

La proposta anava més enllà d'una mostra fotogràfica de format petit. Es volia contextualitzar històricament, explicar el perquè de les creences de la gent de mar, les seves pors i, alhora, la fascinació per al mar. El projecte era molt interessant però es trepitjava amb una exposició de l'MMB treballada el 2017 sobre les creences de la mar. Es va desestimar la proposta.

Des de el departament de cooperació es va intentar reformular la proposta i centrar-la només en els exvots. La idea era concebre més aviat una instal·lació artística amb la finalitat de mostrar el sentiment l'humà davant la por a través del temps i les possibles interpretacions artístiques d'aquesta por. La mostra consistiria en objectes de les col·leccions votives dels museus i noves obres artístiques creades per artistes de l'actualitat, no vinculats al tema marítim. Tot i prendre un gir diferent, la proposta continuava coincidint massa amb l'exposició de l'MMB.

Edició de la publicació *Camins de Ronda*

Un cop inaugurada l'exposició, es preveu fer un llibre sobre els camins de ronda, amb més material que la pròpia exposició -tant de contingut com d'imatges-. Cal recordar que s'ha hagut de concebre l'exposició per tal de viatjar fàcilment i tingués unes dimensions adequades per encabir-la en els espais expositius dels museus de la Xarxa, espais no sempre grans. Així, es vol difondre tot el contingut del comissariat i la idea es que el llibre inclogui material històric, cites literàries, exemple de documentació rellevant sobre els seus usos, etc. Aquest any 2018 no ha estat possible dur a terme el projecte però sí s'ha treballat en una estratègia per aconseguir subvencions de les administracions.

Iniciatives i activitats locals d'un museu de la Xarxa que pot ser difosa des d'un altre punt del territori

Per tal de poder arribar a tots els racons del territori, la Xarxa esdevé una eina útil per ajudar un museu que necessiti anar més enllà de la seva comunitat, amb la complicitat dels altres museus. D'aquesta manera s'arriba a més ciutadans. Exemples d'aquesta mena d'activitats són els Microrelats de mar, un concurs literari de l'Àrea d'Educació i activitats de l'MMB, a la qual la Xarxa dona suport.

Jornada organitzada per dues xarxes: sinergies entre museus del territori català

L'any passat es va organitzar al Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí la "VII Jornada tècnica de la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana". Cada any aquesta jornada s'organitza a un dels museus de la xarxa, amb l'objectiu de fomentar accions de col·laboració entre museus en tant que generadors de coneixement i amb la voluntat de ser presents en tot el territori català.

L'activitat va representar també l'inici de la cooperació i sinergia entre dues xarxes del territori: la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana i la Xarxa de Museus i Equipaments Patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran, una estructura que és proactiva i amb la que hem arribat a l'acord del treballar conjuntament en diverses àrees de treball amb l'objectiu d'apropar l'interior a la costa i l'inrevés.

Es va decidir que s'organitzarien dues jornades centrades en les exposicions temporals. Una tindria lloc a Torroella de Montgrí i una altra a Esterrri d'Àneu i Salàs de Pallars l'any següent, concretament els dies 27 i 28 de setembre de 2018. D'aquesta manera s'assegurava la participació dels membres de les dues xarxes en les dues jornades.

La segona jornada va seguir, doncs, els mateixos objectius que l'edició anterior i pretenia ser una oportunitat per a l'intercanvi de coneixements i el debat a l'entorn de les exposicions temporals i el patrimoni cultural. Es va proposar una reflexió compartida sobre les dinàmiques, evolució i nous formats que actualment prenen aquests productes comunicatius a Europa, entrar en el debat sobre quin pot ser el paper de les exposicions temporals en el treball en xarxa i, per acabar, una mirada més especialitzada des de l'àmbit del cinema i l'escenografia.

El programa de la jornada va comptar amb una conferència inaugural a càrrec de d'un antropòleg i professor de la Universitat de Barcelona. Després es va donar pas a intervencions varies centrades en el funcionament dels museus d'Andorra; i acte seguit una taula rodona sobre les exposicions temporals com a mitjà per treballar en xarxa, moderada per la cap de la Secció de Coordinació Museística, Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya. Diversos professionals de museus i del món del patrimoni varen enriquir la taula rodona amb la seva opinió: la cap de secció de l'Oficina de Patrimoni de la Diputació de Barcelona; el director del Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí, la directora del Museu etnogràfic de Ripoll, el director del Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, la directora del Museu Comarcal de Cervera i la directora del Museu Hidroelèctric de Torre de Cabdella.



En acabar, per la tarda va tenir lloc una reunió de treball entre la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana, la Xarxa de Museus i Equipaments Patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran i PATRIM per va discutir quines accions estratègiques comunes podien dur a terme les dues xarxes. Entre les diverses idees proposades es va parlar d'intercanviar exposicions temporals produïdes per gairebé una trentena de museus de les dues xarxes. També es va proposar establir sistemes de treball comú en projectes de recerca, o acordar formació tècnica o reflexions sobre aspectes claus del funcionament i els objectius del museus, o fins i tot incentivar agermanaments entre dos o més museus de les dues xarxes per endegar projectes de més llarg recorregut. Es va acordar que es treballaria en aquesta línia i les xarxes començarien a intercanviar activitats i accions per trobar un punt d'unió entre els museus. Sens dubte es tracta de dos territoris que, tot i estar allunyats geogràficament, tenen molts relats a compartir.

L'endemà, la jornada es va traslladar a Salàs de Pallars, concretament a un bar-museu que forma part de les botigues-museu de la localitat. El segon dia es va centrar en les exposicions vistes des del món del cinema (direcció artística, atrezzo i il·luminació i fotografia). Després es va donar pas a bones pràctiques del Pallars, les botigues-museu de Salàs de Pallars, l'estereoscòpia 3D, un projecte del Refugi Rosta - PyrenMuseu a Salardú, o la tasca cooperativa de l'IDAPA en l'organització d'exposicions temporals a l'Alt Pirineu i Aran, presentada per un tècnic de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran de la Generalitat de Catalunya. I per acabar, es van tractar les exposicions des d'un punt de vista de sostenibilitat en el medi.

Les jornades de la Xarxa són sempre gratuïtes. L'assistència a l'Alt Pirineu va ser de 73 persones.

El patrimoni a les aules

Es va presentar una iniciativa basada en el treball dels museus i les escoles: portar el patrimoni marítim a classe. Es tracta de fer algunes activitats a una escola pilot de cada localitat i analitzar-ne després els resultats. Exemples d'activitats podrien centrar-se al voltant dels joc de rol, la fotografia, els objectes (coses velles, coses noves); la recerca: oficis d'ahir i avui; aventures: viatge als arxius; el patrimoni apetitós; el retorn al futur; on s'estudia la història d'un monument, etc. Aquesta proposta no ha prosperat.

Escala a Barcelona: organització d'activitats dels museus catalans

Es preveu organitzar l'any 2020 una segona edició d'aquest festival després de l'èxit de la primera edició d'Escala a Barcelona 2016, que va organitzar el Museu Marítim de Barcelona, l'Associació Escale à Sète, l'FNOB, l'APB i amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona i d'alguns museus de la Xarxa.

La tasca a fer l'any 2018 era cercar patrocini i començar a treballar una proposta de continguts i un pressupost estimatiu, així com tota la gestió vinculada amb la invitació de les embarcacions tradicionals i històriques catalanes i estrangeres.

La direcció del Museu es va reunir amb la nova presidenta de l'APB qui va confirmar que donaria suport al projecte, tot i que no va especificar de quina manera. També es va parlar amb l'Oficina de Turisme de la Diputació de Barcelona que aposta per una festa marítima a Barcelona. Quant a l'Ajuntament de Barcelona, l'administració clau per tirar endavant el projecte, de moment no s'ha pronunciat.

En el marc de la Xarxa MMCC es volia presentar la iniciativa d'organitzar activitats amb els museus marítims catalans, com ara teatralitzacions, amb la voluntat de promoure a Barcelona les diverses festes que els museus organitzen al seu territori per difondre el patrimoni intangible marítim (Festa de la Sal de l'Escala, Terra de Mar a Palamós, Festa de l'Ormeig a Cambrils i Festa dels Orígens a Sant Carles de la Ràpita). La iniciativa es desenvoluparà durant l'any 2019.

La projecció dels museus

Un altre objectiu important de la Xarxa és donar més visibilitat a tots els museus, tant a l'àmbit local com a l'europeu. Per tal d'assolir aquest objectiu s'ha reforçat la seva promoció amb material de difusió en paper o digital.

Guia pedagògica

La guia pedagògica que elabora l'Àrea d'Educació i activitats inclou informació de les activitats i l'oferta educativa dels diversos museus que formen la Xarxa. Aquesta publicació s'envia a totes les escoles de Catalunya.

Altres mitjans de difusió

També cal esmentar el butlletí electrònic i l'agenda en paper que inclou en cada edició algunes notícies de museus de la Xarxa. A més, la Xarxa disposa d'una pàgina web amb informació genèrica dels museus i les seves activitats.

Revista *Argo*

Aquest any 2018 s'ha recuperat un projecte de difusió que va ser de molta utilitat en el passat. Es tracta de la revista *Argo*. Aquesta revista va ser realment una eina molt bona de difusió del patrimoni marítim a Catalunya. Els continguts reflectien la cultura marítima del nostre territori i els museus de la Xarxa hi jugaven un paper fonamental.

El Museu Marítim de Barcelona va establir un acord amb el grup Sàpiens per tirar endavant el projecte de la revista. Novament aquesta publicació serà una eina de difusió del patrimoni marítim i portaveu dels museus de la Xarxa.

El primer número de la nova època es va publicar el juny de 2018. Es va centrar en els nous temps per al sector pesquer català. El segon número, amb enfocament a la nàutica esportiva i de lleure a Catalunya es va publicar el desembre de 2018. Les revistes inclouen publicitat de la Xarxa i en cada edició hi ha dos articles de dos dels seus museus.



Espai de reflexió sobre els museus i el patrimoni marítim

Recerca aplicada a les col·leccions

Un dels objectius dels tècnics dels museus és conèixer millor les seves col·leccions de caire marítim i gestionar-les millor. Alguns museus de la Xarxa són locals, amb col·leccions que expliquen la seva localitat i només una part del seu discurs museogràfic se centra en el tema marítim. De cara a ajudar a identificar i documentar millor els seus objectes, un grup de treball format per tècnics dels museus ja porta un temps desenvolupant un Taurus d'Art i Arquitectura (AAT), un vocabulari desenvolupat i administrat pel Getty Research Institute que pretén normalitzar la descripció i facilitar l'accés a objectes vinculats a l'art, l'arquitectura i altres cultures materials des de l'antiguitat fins al present. A finals de l'any 2014 es va publicar en línia la versió catalana del AAT, desenvolupada pel Servei de Suport Tècnic i Inventari de la Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni. Aquesta versió pretén ser l'eina de referència dels museus catalans per a la designació del nom d'objecte, material, tècnica i altres vocabularis controlats en ús.

L'objectiu del grup de treball és establir les equivalències amb el vocabulari de referència, les traduccions correctes en català i l'estructura del Taurus, així com identificar tota la terminologia que no està contemplada a l'AAT per tal que, si s'escau, la Generalitat pugui incorporar-la a la versió catalana i que serveixi de referència per a altres institucions. La voluntat també és tenir un document marc sobre gestió de col·leccions treballat entre els museus de la Xarxa.

El grup de treball el lidera una conservadora de la Unitat de Gestió de col·leccions del Museu Marítim de Barcelona, qui treballa conjuntament amb tècnics dels museus de Palamós, Mataró, l'Escala i Sant Feliu de Guíxols.

Política d'exposicions

El grup de treball format per Torroella de Montgrí, Tarragona i Sitges va presentar una proposta de política d'exposicions, un document que servirà de model per a cada museu. El document es va discutir entre tots els museus i es continua treballant per obtenir una versió definitiva.

Espai de formació dels tècnics dels museus

La formació és una de les accions que mereix especial atenció ja que permet oferir als professionals dels museus una formació continua i planificada a llarg termini, amb l'objectiu de tenir com a resultat una millora de les tasques dels professionals en la seva gestió diària en els museus.

Curs de formació

L'any 2017 es va realitzar una formació a càrrec de Nexa Cultural, SL, centrada en el disseny de projectes culturals. Es va treballar, de forma esquemàtica, un exemple pràctic sobre festivals marítims i es va proposar que l'any 2018 es treballés en cooperació per concebre un projecte model de festival marítim en base als continguts apresos. Un cop finalitzat el projecte, en el qual es va consensuar un document comú, es va realitzar una segona sessió formativa el 2018 centrada, aquest cop, en l'avaluació dels projectes culturals, amb la finalitat d'analitzar i millorar el projecte model de festival marítim.

La formació es va dividir en dues sessions pràctiques en setmanes espaciades, amb un total de 12 hores. La primera, que va tenir lloc el 29 de maig, va servir de recordatori dels continguts treballats l'any anterior: primers conceptes sobre l'avaluació i descripció de tasques concretes a fer per tal de tractar plenament l'avaluació en la segona sessió de 19 de juny. El mètode de l'avaluació d'un projecte és una eina bàsica per a la presa de decisions que serveix per conèixer i analitzar com es desenvolupa a la pràctica un projecte, per introduir-hi els factors correctors que calguin en el curs de l'acció i per conèixer les raons i els factors que determinen l'èxit o el fracàs dels resultats que es preveïen quan es van formular els objectius del projecte. La formació va oferir unes idees bàsiques que van ajudar a una millor comprensió dels conceptes i, sobretot, a una aplicació molt pràctica.

Visita formativa a museus d'interès

Es continua la planificació de visites formatives d'un parell de dies de duració per tal de conèixer de primera mà diverses experiències museogràfiques fora de l'àmbit català. La idea és saber com gestionen les seves col·leccions els museus marítims i equipaments vinculats amb la història i cultura marítimes europees. El destí escollit per tots els museus de la Xarxa per a l'any 2018 va ser Glasgow. El Museu Marítim organitza el viatge i concerta visites amb el personal que gestiona i custòdia les col·leccions, amb la voluntat de poder aprofundir més en les bones pràctiques dels museus que es visiten i afavorir l'intercanvi entre professionals. La relació d'equipaments visitats és la següent:

- Exposició Kelvin Hall del National Library of Scotland. La cap de programació va mostrar els dipòsits conjunts de col·leccions que hi tenen els museus municipals i universitaris de la Ciutat de Glasgow i també els fons patrimonials i cinematogràfics de la Biblioteca Nacional d'Escòcia.
El Kelvin Hall és un edifici gran, construït com a Palau de Fires i Exposicions ara fa un segle i adaptat actualment com a centre cultural i esportiu polivalent. Els usuaris dels diferents serveis del centre troben sales d'esport que conviuen amb dipòsits de col·leccions dels museus. La ciutat de Glasgow ha posat en comú totes les col·leccions municipals. Entenen que totes les peces i obres d'art formen una sola col·lecció, la del poble de Glasgow i apliquen principis socialistes a la seva gestió, d'acord amb la tradició ideològica local. Consideren els museus com un servei social amb evident impacte en la salut de la població i els gestionen d'acord amb aquest principi superior per obtenir economies d'escala.
- Kelvingrove Art Gallery and Museum. Es tracta d'un museu pluridisciplinar de 1901 que mostra 22 galeries temàtiques. Consta de tot tipus de col·leccions des de pintura d'artistes de renom (Monet, Renoir, Pissarro Van Gogh i Dalí) fins a mòmies egípcies, passant per armes i armadures, un avió Spitfire penjat del sostre i una àmplia mostra dels treballs artístics de Mcintosh i els seus contemporanis.
- Irvine Scottish Maritime Museum. Es troba ubicat en la ciutat d'Irvine, en unes naus industrials de 1872 que havien produït màquines de vapor per a la drassana Alexander Stephen and Sons, a Glasgow. És al seu emplaçament actual des del 1991. L'exposició permanent és molt interessant i lúdica, amb moltes embarcacions i maquinària emprada per a la seva fabricació, juntament amb escultures i obres d'art relacionades amb temes marítims, presentada en petites pindoles informatives. Per tot arreu hi ha instal·lacions destinades als visitants més petits, que els permeten fer una visita realment lúdica i educativa alhora. L'equip tècnic del Museu, encapçalat pel director, dos conservadors i el cap d'explotació comercial, van explicar el seu projecte museístic. També es va visitar la museografia d'una casa obrera de la dècada dels anys 1920. El museu també disposa d'una embarcació flotant, el MV Kyles.
- Dumbarton Scottish Maritime Museum. A la ciutat de Dumbarton es troba la segona seu del museu marítim. Es tracta d'un museu dedicat en la construcció d'embarcacions. Hi ha un canal cobert de proves hidrodinàmiques de 100 metres de llargada, anomenat el Denny Ship Model Experiment Tank, que fou pioner i que es conserva en funcionament, amb el taller de models i totes les instal·lacions en bon estat. La instal·lació és interessant i permet fer tallers en els quals els visitants modelen el seu propi vaixell de cera i en comproven el funcionament en condicions reals.
- Riverside Museum. La conservadora de col·leccions marítimes va explicar el museu de transport de Glasgow, amb una museografia actual de gran interès. Custòdia una col·lecció marítima de més de 900 models d'embarcacions que, en bona part, està exposada en dues grans vitrines, una d'estàtica i molt ben il·luminada que fa un mural de dalt a baix de l'edifici, i l'altra, on nombrosos models van circulant per dins la vitrina a diferents alçades i passant davant de monitors amb informació general sobre la nau.
- Glenlee Tall Ship. Davant del museu de transport hi ha atracat permanentment un gran veler de ferro completament restaurat i museïtzat, que va servir a l'armada espanyola com a vaixell escola amb el nom de *Galatea* i fou comprat als anys 80 i remolcat fins a Glasgow. El vaixell es pot visitar i fer-se una idea de les condicions de vida de la tripulació, i de quins productes transportà i de quina manera.

El patrimoni flotant com a eina de difusió

La presència del pailebot *Santa Eulàlia* en activitats relatives a la cultura marítima de Catalunya ha estat en els darrers anys una de les millors maneres de promoure la salvaguarda d'aquest patrimoni. El pailebot, des de fa anys, participa de les festivitats marítimes que organitzen alguns dels museus de la Xarxa i l'MMB el posa a disposició per tal de donar suport als esdeveniments i difondre el nostre patrimoni en el territori.

Una de les principals funcions que té el pailebot és la de ser una eina al servei de la valorització i difusió del patrimoni marítim. Actualment, amb la incorporació a l'MMB d'embarcacions del Consorci El Far, el Museu disposa d'una flota a l'aigua, fet que facilita la presència de les embarcacions tradicionals en diferents esdeveniments.

El calendari del pailebot *Santa Eulàlia* va lligat amb el de les festivitats marineres que organitzen quatre museus de la Xarxa: Terra de Mar, organitzada pel Museu de la Pesca de Palamós, La Festa de la Sal, pel Museu de l'Anxova i de la Sal de L'Escala, la Festa de l'Ormeig, de Cambrils, i la Festa dels Orígens, de Sant Carles de la Ràpita.

Així mateix, l'any 2018 es va celebrar la commemoració del centenari del pailebot *Santa Eulàlia* i el Museu Marítim de Barcelona va preparar un programa especial per celebrar aquest esdeveniment. Per tal de celebrar aquests 100 anys, el Museu es va programar l'organització d'una travessa del pailebot a diversos ports de la costa catalana. Es va treballar conjuntament amb els museus de la Xarxa la visita del pailebot als ports en els que hi ha un museu de temàtica marítima.

El programa del centenari s'emmarcava entre el mes de març de 2018, data en què es va iniciar la commemoració al Port de Barcelona, i el mes de febrer de 2019 durant les Festes de Santa Eulàlia, copatrona de la ciutat. El Museu va establir com a línia prioritària que el pailebot fos present al territori i, en especial, a aquelles viles i ciutats on hi ha museus de la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana, coincidint amb algunes de les festes o activitats vinculades al patrimoni marítim.

El calendari de la itinerància va ser el següent:

- Museu de la Pesca / Port de Palamós (18 al 20 de maig de 2018). El pailebot va participar, com és habitual, en el Festival Terra de Mar. Els visitants varen poder visitar totes les embarcacions que formaven part de la festa. Amb motiu del centenari es va organitzar una teatralització a bord el *Santa Eulàlia*, es va fer entrega d'un gallardet i un pastís d'aniversari.
- Espai Far / Port de Vilanova i la Geltrú (26-28 de juny de 2018). En el marc de la celebració del centenari del pailebot *Santa Eulàlia* i amb motiu de les Festes de Sant Pere, de Vilanova i la Geltrú, el pailebot va visitar Vilanova i va participar d'aquestes festes del barri de mar amb portes obertes a l'embarcació, amarrada al Port de Vilanova i la Geltrú, al Grand Marina. Es van organitzar activitats vinculades amb el món de la pesca, com ara una gimcana familiar basada en un joc de pistes i un berenar davant el vaixell amb galetes especials del centenari del pailebot.
- Museu d'Història / Port de Cambrils (29-30 de juny de 2018). També amb motiu de la celebració del centenari, el pailebot va participar en la Festa de l'Ormeig de Cambrils, una festa de que presenta i valora l'herència de la comunitat pescadora, a través de les tècniques i els treballs a la mar o en terra directament relacionats. Durant la seva estada al port, el pailebot va tenir portes obertes, amb atenció a la visita del públic; a bord va tenir lloc una conferència a càrrec d'un metge de l'ONG Activa Open Arms; un espectacle familiar, i la celebració dels 20 anys de l'Associació Arjau Vela Llatina de Cambrils, amenitzat amb un grup de música i una degustació de vermut tradicional. El dia següent el pailebot es va desplaçar a la platja del Regueral tot fent una demostració de navegació tradicional a vela. En el marc de la festa de l'Ormeig es van recrear els oficis mariners, subhasta de peix i l'arribada del pailebot i les barques de vi, rememorant l'embarcament del vi del país als bastiments de cabotatge tal i com es feia abans de la construcció del port de Cambrils.
- Museu del Port de Tarragona (1-5 de juliol de 2018). El pailebot va visitar Tarragona en el marc de la cloenda dels XVIII Jocs Mediterranis. Durant aquests dies el Museu del Port va organitzar un programa d'activitats per a tots els públics per promoure la coneixença del *Santa Eulàlia* i la difusió del patrimoni marítim. El vaixells va tenir portes obertes i es van organitzar visites teatralitzades; un concurs Instagram; i es va navegar fins a la platja del Miracle i per veure el Concurs de Focs d'Artifici.
- Museu d'Història / Port de Mataró (19-20 de juliol de 2018). El pailebot va estar obert al públic durant la seva estada a Mataró, vil·la que organitzava l'acte Les Santes al mar i també el centenari del *Santa Eulàlia*. Es tracta d'una escultura submergida que es va treure de l'aigua i una de nova es va tornar a submergir.



Durant l'acte, el paper del pailebot havia de ser portar representants de l'Ajuntament i la premsa però la participació del *Santa Eulàlia* va ser molt complicada perquè el vent era advers i les característiques constructives del pailebot impedia amarrar amb seguretat.



- Museu d'Història / Port de Sant Feliu de Guíxols (21-23 de juliol de 2018). Durant l'estada del pailebot a la vil·la una flota de vaixells locals engalanats van anar a buscar el pailebot fora del port i van fer entrada a Sant Feliu tots junts al so de botzines. A terra es va celebrar la benvinguda del pailebot amb un ball de cap grossos; amb un acte de representació municipal a bord, fent entrega del ram commemoratiu del centenari al capità de la flota; visita de la Confraria de pescadors, el Club Nàutic i el Port. En acabar el vaixell va oferir portes obertes durant tot els dies que va estar al moll de pescadors.
- Museu del Mar / Lloret de Mar (24 de juliol de 2018). El pailebot va participar en les celebracions tradicionals de Santa Cristina. No va poder amarrar al port donades les seves característiques tècniques de gran calat, per tant va haver de fondejar a la platja, prop de l'àrea de l'Ajuntament. Es va organitzar una processó marítima i el *Santa Eulàlia* la va acompanyar des de la platja de Lloret fins la de Santa Cristina on va fondejar. Després va tenir lloc la sortida de la tradicional S'Amorra Amorra, una regata a vela amb llaguts des de la platja de Santa Cristina fins a la platja de Lloret.
- Museu de l'Anxova i la Sal / Port de l'Escala (15 de setembre de 2018). En aquesta ocasió el vaixell va participar, com és habitual, en la Festa de la Sal. El *Santa Eulàlia* tampoc pot amarrar al port i normalment fondeja davant la platja on es fan totes les recreacions marineres. En un moment donat unes barques naveguen cap el pailebot per anar a buscar sacs de sal, rememorant la tradició del comerç de la sal. A l'edifici patrimonial l'Alfolí va tenir lloc la conferència "El pailebot *Santa Eulàlia*: 100 anys i més", a càrrec d'un conservador del cap de Documentació de l'MMB.
- Museu de les Terres de l'Ebre / Port St. Carles de la Ràpita (11-15 octubre de 2018). Novament va tenir lloc una doble celebració, el centenari del pailebot i la Festa dels Orígens. Al llarg del cap de setmana es va voler posar de relleu la singularitat econòmica i social de la població a inicis del segle XX. Unes singularitats representades per dos grups socials: els pescadors i mariners d'una banda, i el món pagès i ramader d'una altra, així com tot allò que gira al voltant d'aquestes dues.



Durant tres dies els veïns de la població van participar en aquesta activitat organitzant i interpretant ells mateixos rols de mariners i les seves famílies reparant xarxes al carrer, fent la partida de morra; els pagesos, arribant amb carros carregats d'arròs, etc. Tot un ecosistema reproduït i posat en acció en el seu espai original. I mirant cap el mar, el pailebot, obert a tots els ciutadans per conèixer la seva història.

Durant tot aquest any 2018 el pailebot ha estat un mitjà indiscutible per sensibilitzar sobre el patrimoni marítim flotant català en totes les localitats on es troben els museus de la Xarxa. La presència del pailebot en els diferents esdeveniments organitzats han aportat un valor afegit i ha enriquit els programes de cada museu. Alhora els museus han ajudat al Museu Marítim de Barcelona a promoure el patrimoni que custodia en tot el territori català. És gràcies a aquesta metodologia de treball col·laborativa que tots els museus de temàtica marítima a Catalunya avancen dia a dia, per a millorar en la gestió, salvaguarda, estudi i difusió del nostre llegat marítim.

Reunions de coordinació de la Xarxa

Els museus de la Xarxa es reuneixen regularment a les diferents localitats dels museu amb l'objectiu de treballar les accions del programa d'actuació acordat i alhora promoure la tasca de la Xarxa davant les administracions locals. El calendari de l'any 2018 ha estat:

- 16 de gener: Museu Marítim de Barcelona
- 14 de febrer: Taller d'embarcacions de Paulilles
- 3 d'abril: Museu Marítim de Barcelona
- 19 de juny: Museu Marítim de Barcelona
- 20 de setembre: Museu del Mar de Lloret de Mar

Es va voler programar una reunió a Paulilles per tal de donar suport i fomentar la bona tasca que realitza el Taller d'embarcacions tradicionals en el territori francès. Amb la presència de la Xarxa es vol incidir molt concretament en la continuïtat de la festa marítima Vira, Vira. Tots esperem que l'administració local prengui consciència del valor de la recuperació del patrimoni marítim flotant francès.

Una de les reunions, que havia de tenir lloc al Museu de l'Anxova i la Sal de l'Escala es va tenir que anul·lar per raons de necessitat del Museu. Es passa doncs la reunió a l'any 2019.

ASSOCIACIÓ DE MUSEUS MARÍTIMS DE LA MEDITERRÀNIA (AMMM)

L'Associació, amb 20 anys d'existència, és un estructura formada actualment per 49 membres, 32 d'ells són numeraris, és a dir museus marítims o museus organitzats i constituïts com a tal; i 17 membres afiliats, altres entitats o persones que tenen interès en el patrimoni i la cultura marítims.

Des del dia de la seva constitució fins l'any 2009, l'Associació ha estat coordinada i gestionada en la seva totalitat pel Museu Marítim de Barcelona. Ha actuat com a President, Secretari i Tresorer durant tot aquest temps a petició dels seus membres. Seguint la decisió que es va fer en el passat, l'MMB té vot en el Comitè Executiu. Pel que fa a la Secretaria i Tresoreria, l'MMB és responsable d'aquestes tasques amb un calendari indefinit. Actualment la presidència recau en el Museo Galata, a Gènova.

Els objectius generals que acorda l'AMMM han estat els següents:

- Promoure el creixement de nombre de museus que pugin formar part de l'Associació amb més representació geogràfica del Mediterrani.
- Actuar en favor d'una estructura que promogui la col·laboració i participació entre els seus membres, amb la voluntat de promoure la salvaguarda del patrimoni marítim.
- Fomentar les relacions i sinergies entre diferents xarxes i associacions, tant en els propis països d'origen dels museus com més enllà de les seves fronteres, amb la intenció de trobar objectius i actuacions comuns i aconseguir estendre la presència de l'AMMM a altres àmbits museístics.
- Continuar amb la tasca col·laborativa de cercar projectes comuns amb subvenció europea, d'interès per als museus membres que formen l'AMMM.

Les accions i/o activitats que s'han dut a terme són:

Fòrum de Patrimoni Marítim de la Mediterrània



La celebració anual del Fòrum de l'Associació és des de fa temps una eina clau de gran utilitat per als museus marítims, ja que permet compartir un espai on identificar interessos i problemàtiques comuns; on analitzar com millorar la pròpia gestió de les institucions i on conèixer de primera mà les actuacions individuals dels seus membres.

Aquest any 2018 ha tingut lloc la 24ena edició d'aquesta trobada que s'ha celebrat a la ciutat de Nàpols els dies 6,7 i 8 de juny. Com ja és habitual el grup de treball, representat pel Comitè Executiu, concep el Fòrum. És per això que es van convocar dues reunions a

Venècia a les quals només va poder assistir-hi la presidenta i el director del Museu del Mare de Nàpols en qualitat d'organitzador. Tot i així el Comitè Executiu i la Secretaria va treballar a distància.

El Fòrum va tractar dels museus didàctics, des d'un punt de vista de la innovació i la valorització dels museus marítims. Entre les presentacions inaugurals, la directora de l'MMB va presentar el projecte museogràfic de "Les Sorres X."

La trobada es va dividir en tres sessions. La primera parlava de museografia i didàctica; la segona de museus, didàctica i públic, on la directora va presentar el projecte Catalunya al través: la vela com a escola de vida. La darrera sessió va estar més centrada en el territori.

El Fòrum va comptar amb la participació de 65 persones.

Durant l'Assemblea general de juny es va discutir el calendari futur dels fòrums. Els museus dels Balcans van mostrar interès i l'MMB també. De fet, el Museu no celebra cap fòrum des de l'any 2004. S'acorda doncs que els propers fòrums que s'organitzaran són:

- 2019 Betina
- 2020 Barcelona
- 2021 Pirano
- 2022 San Benedetto del Tronto,
- 2023 Malta

En el cas del Museu Marítim, es va acordar que la temàtica se centraria en el patrimoni intangible.

La gestió anual dels socis: noves adhesions

Des de Secretaria es fa el seguiment de nous socis, la qual cosa implica rebre candidatures, sol·licitar documentació que acrediti la denominació social, missió i tipologia de col·leccions dels museus que ho sol·liciten, així com actuar d'interlocutor entre el sol·licitant i el comitè executiu qui decideix sobre el museu o afiliat que demana esdevenir soci de l'AMMM. Aquest any 2018 s'ha votat en assemblea general en favor de quatre socis numeraris i dos afiliats. D'aquests, quatre són italians, un montenegrí i un croata. Hi ha museus que estan en tràmit d'enviar documentació, com ara el Museu d'Història de Marsella i el Parc naturel marin du golf du Lyon. En paral·lel, es va discutir sobre situacions concretes delicades d'entitats. I per acabar, també ha hagut dos baixes, una d'un museu de Gabicce Mare i d'un afiliat turc, representant del ministeri naval turc.

ICOM

Tot i formar part del comitè regional mediterrani de l'ICOM des de fa un any, no sembla que desperti molt d'interès entre els socis de l'AMMM. A juny va tenir lloc l'assemblea general i cap membre de la nostra associació hi va participar.

Tràmits administratius

Tal i com estableix el ministeri espanyol les associacions tenen l'obligació d'informar sobre la creació del nou òrgan directiu cada quatre anys. Secretaria ha preparat tota la documentació requerida amb signatures dels representants sortints i entrants. Tot i que l'elecció del nou comitè executiu va tenir lloc a 2017, no s'ha pogut tramitar la documentació fins a abril, un cop rebuda una signatura que mancava.

Difusió

L'MMB va concebre tres dissenys diferents i va produir tres banderoles de l'AMMM per difondre l'Associació en els fòrums i altres esdeveniments que pugin tenir lloc. La finalitat de crear-ne tres és que una es quedi a Galata, Museo del mare, una segona a l'MMB i que la tercera itineri.

Tresoreria

Es presenta a l'assemblea general la liquidació de despesa i ingressos de l'any 2018, així com relació d'impagaments i la futura previsió de despesa per enguany.

Globalment, es pot concloure que l'objectiu a curt i mig termini de l'Associació ha estat treballar entre xarxes de museus en el Mediterrani per tal d'establir lligams i contactes i poder així desenvolupar projectes en cooperació en un futur proper. Mostra d'això és el fòrum que s'organitza aquest any 2019 a Betina en col·laboració amb European Maritime Heritage (EMH), l'associació que promou la salvaguarda d'embarcacions històriques. De fet, aquest any l'EMH va celebrar la seva assemblea general, del 13 al 16 de setembre, en el marc de la Festa de la Sal de l'Escala, organitzada pel Museu de l'Anxova i la Sal, membre de la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana i de l'AMMM. Entre els actes que es van organitzar hi va haver una conferència sobre el pailebot per commemorar el seu centenari. La presentació va anar a càrrec del Cap de l'Àrea de Gestió de col·leccions i del coneixement i va comptar amb la presència de la directora en funcions del Museu. També va tenir lloc una reunió entre l'MMB, el museu de Betina i EMH per tal de definir la concepció de la trobada anual del Fòrum de Patrimoni Marítim de la Mediterrània.

Una altra exemple d'interrelació entre diferents estructures museístiques o aquelles que promouen el patrimoni marítim és el Festival Escala a Sète. Dos membres de l'AMMM hi van participar al festival que va tenir lloc a Setmana Santa amb la voluntat d'iniciar aquest tipus de relacions al sud de França. De fet el museu de Marsella i d'Arles han demanat al Museu Marítim assessorament gràcies a la nostra experiència en la xarxa de museus catalana per tal de constituir-se de manera estructurada com a museus marítims i entitats de la mateixa temàtica al sud del França.

L'AMMM participa en el projecte PANACeA (Streamlining Networking and Management efforts in Mediterranean Protected areas for Enhancement Natural Conservation and Protection) en qualitat d'organisme que fa difusió dels resultats del projecte en la zona mediterrània. El projecte se centra en reserva marina, biodiversitat i ecosistemes. L'Associació es va afegir al projecte com a "sub-afiliat", és a dir, depenent d'un dels socis principals del projecte. Recordem que l'AMMM no pot participar en projectes europeus com a soci ja que no té recursos propis per poder endegar iniciatives amb finançament propi.

A més dona suport amb la inclusió del seu logotip a publicacions relacionades amb temes marítims, com ara la publicació de la Universitat de Gènova *Per un Portale del Nautical Heritage*.

ICMM. INTERNATIONAL CONGRESS OF MARITIME MUSEUMS

L'ICMM, l'Associació Internacional de Museus va celebrar el seu congrés bianual a l'octubre de 2017, a la ciutat xilena de Valparaíso. Dues persones de l'MMB varen assistir al congrés amb la voluntat de renovar lligams amb els museus marítims internacionals i posicionar novament el nostre Museu i la resta de museus de la Mediterrània en el marc d'un àmbit mundial. Durant l'any 2018 s'han seguit de prop totes les accions que s'han dut a terme en el marc d'aquesta estructura internacional.

MEDITERRANEAN MARITIME HISTORY NETWORK

Aquesta xarxa d'historiadors intercanvia coneixement en el camp de l'economia, la ciència marítima, la tecnologia, l'etnologia, el medi ambient, el turisme com activitat econòmica, la climatologia, l'oceanografia, etc.

EUROPEAN MARITIME HERITAGE

L'European Maritime Heritage (EMH) és una associació d'àmbit europeu que engloba organitzacions dels diversos estats de la Unió Europea implicats en la preservació del patrimoni marítim flotant, vaixells operatius o no, en la que també hi participen propietaris individuals, museus marítims i altres entitats interessades en aquest sector. Els objectius prioritaris de l'estructura són: contribuir a la comprensió entre les diverses cultures marítimes; incentivar el coneixement entre les diverses regions marítimes europees i incidir en les polítiques europees en favor d'aquest patrimoni. Els darrers anys l'EMH és un membre molt actiu de l'Associació de Museus Marítims de la Mediterrània.

Tal i com s'explica en les conclusions de la secció dedicada a l'Associació creada per l'MMB, l'estructura europea va realitzar la seva assemblea anual durant la Festa de la Sal de l'Escala l'any 2018 i durant aquest any ha treballat per tal de poder organitzar conjuntament amb l'AMMM el fòrum de Patrimoni Marítim de la Mediterrània que tindrà lloc a la població croata de Betina.

1.2. Altres projectes

ESTRUCTURA DE COOPERACIÓ DE MUSEUS MARÍTIMS DE LA PENÍNSULA

A partir de la voluntat del nostre Museu i del Museo Marítimo de la Ría de Bilbao de reactivar l'Associació de Museus Marítims de la Península Ibèrica, es va decidir organitzar dues jornades tècniques l'any 2018 amb l'objectiu de debatre problemàtiques comunes i afavorir el coneixement personal dels tècnics dels museus. La primera trobada va servir per assentat les bases per iniciar un acord de cooperació entre els participants d'aquesta estructura.

La primera jornada va tenir lloc a Bilbao, el 21 de juny. Es va centrar en "Conservació i restauració de models històrics" i els grups de treball varen discutir sobre les dificultats en les que es troben en la conservació d'aquests elements patrimonials. Durant la trobada es decidiria que el mateix any s'organitzaria una segona jornada centrada en la metodologia del patrimoni immaterial expressat en la història oral i la gestió de col·leccions fotogràfiques, la identificació d'imatges i maneres de treballar en col·laboració de voluntaris. Aquesta segona jornada va tenir lloc a l'MMB el 15 de novembre i va comptar amb dues presentacions centrades en bones pràctiques sobre fotografia i història oral de conservadores de la Unitat de gestió de col·leccions de l'MMB.

Quant a la reunió, el mateix dia, centrada en la futura constitució de l'estructura, es va decidir reprendre el contacte dels membres de l'antiga Asociación de Museos y Centros de Patrimonio Cultural Marítimo de España (AMCPME), estructura malauradament inactiva des de 2013, i intentar crear xarxa novament. L'únic canvi en aquestes dues estructures és que enguany es vol ampliar el seu abast a tots els museus de la península.

Durant la segona jornada, al novembre, es va decidir que es podria treballar en difusió (la concepció d'una exposició conjunta) o en l'intercanvi de coneixement sobre documentació fotogràfica. Es va acordar que es reflexionaria i proposaria nous temes d'interès de tots els museus.

Un dels participants a la reunió va ser l'Ecomuseu Municipal do Seixal, qui es va oferir per celebrar una nova jornada l'any 2019.

PROJECTE CONJUNT AMB PROMOCIÓ TURÍSTICA DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Fruit de d'una reunió celebrada el maig de 2018 entre el Museu i l'Oficina de Turisme de la Diputació de Barcelona es planteja un acord de cooperació per tal d'elaborar un projecte conjunt amb l'objectiu d'organitzar accions de difusió del patrimoni marítim del litoral de la província de Barcelona.

Existeix una marca turística Costa Barcelona a partir de la qual poder programar una bona difusió de la cultura d'aquesta façana marítima i, al mateix temps, incentivar-ne la seva protecció. La costa de Barcelona és un espai força poblat, amb ciutats grans i nombrosos i importants eixos viaris.

L'inici de l'interès mutu entre les nostres àrees és el d'organitzar alguns festivals marítims (Vilanova, Barcelona i Arenys de Mar). La intenció és la de implicar els diversos agents interessats en aquest projecte que, per altra banda, poden aglutinar la voluntat d'un ampli sector. I tot acompanyat d'uns excel·lents serveis turístics, ja sigui a l'hora d'allotjar-s'hi, de menjar-hi o de fer-hi mil i una activitats.

CENTENARI PAILEBOT *SANTA EULÀLIA*

Aquest any 2018 s'ha celebrat la commemoració del centenari de la construcció del pailebot *Santa Eulàlia*, amb l'objectiu de donar a conèixer millor i de manera més extensa aquest element patrimonial. El Museu Marítim de Barcelona va organitzar tot un seguit d'activitats, des de març de 2018 fins a finals d'any, per commemorar la recuperació d'un vaixell tradicional i històric de la nostra memòria marítima.

El programa del centenari al Museu ha estat:

Exposició "Un vaixell centenari" (18 de maig a desembre)

L'exposició "Un vaixell centenari" oferiria una aproximació a la vida d'aquest veler antic i el reconeixement i l'empremta que continua tenint com a vaixell singular del patrimoni marítim de la Mediterrània. Un recorregut pels episodis, les persones i les anècdotes més importants de la història del pailebot.

Lliurament de premis del concurs de micro-relats (18 de maig)

L'any passat el concurs organitzat per l'Àrea d'Educació i activitats del Museu demanava que els textos s'inspirassin en el pailebot *Santa Eulàlia* i la navegació tradicional.

Gotes d'Arxiu Pailebot *Santa Eulàlia* (18 de maig a desembre)

Al Vestíbul del Museu Marítim de Barcelona es va presentar una nova proposta de "Gotes d'Arxiu", en la que es podien contemplar documents d'interès procedents de l'Arxiu de la Col·lecció del Museu Marítim, formada per més de 25.000 peces, vinculades al pailebot *Santa Eulàlia*.

Maridatges Marítims. Pailebot *Santa Eulàlia* (24 de maig)

El programa "Maridatges Marítims" es va dedicar al pailebot. La xerrada, acompanyada per rom cremat, la va protagonitzar el director general; el cap de l'Àrea de Gestió de col·leccions i del coneixement; la sots directora, i l'ex gerent del Museu. La conversa va versar sobre anècdotes entorn a l'adquisició i conservació del pailebot i la seva significació com a vaixell insígnia de Museu i de la ciutat de Barcelona.

Xerrada. Aules Universitàries per a la gent gran (28 de maig)

L'activitat forma part de les "Aules Universitàries per a la gent gran", un programa que proposa xerrades adreçades a gent gran sobre temes diversos. El Museu Marítim de Barcelona col·labora cada any amb propostes específiques vinculades al patrimoni marítim. En ocasió del centenari es va decidir centrar la xerrada en el *Santa Eulàlia*.

Al mes de març el Museu va explicar als mitjans de comunicació el programa del pailebot, del Museu i la itinerància que faria per als ports de Catalunya.

Quant a les activitats estretament lligades al pailebot, aquestes són:

Vaixells al port

Del 23 al 25 de març es va organitzar la festa Vaixells al port en el Moll Bosch i Alsina. Es va decidir organitzar una trobada d'embarcacions de gran eslora aprofitant el pas dels grans vaixells, o bé se'ls va convidar a Barcelona, ja que participaven a Escala à Sète aquella Setmana Santa. El pailebot, convidat també a participar en el festival francès, donaria la benvinguda als vaixells a Barcelona, els quals romandrien oberts al públic i el diumenge 25 la majoria de vaixells salparien cap a França, sent el *Santa Eulàlia* l'embarcació que faria la navegaria al cap de la flota.

Malauradament el temps d'aquell cap de setmana va ser molt dolent des d'un punt de vista de navegació, cosa que va impedir el viatge conjunt dels vaixells. A més, també va haver problemes concrets amb alguns vaixells. Finalment es va decidir fer una sortida conjunta del port i un cop fora cada vaixell prendria el seu rumb.

Així, els vaixells que van amarrar al Port Vell de Barcelona prop del pailebot *Santa Eulàlia* i que van estar oberts al públic van ser:



El *Sirius Dog Star*, una embarcació privada de 40 m d'eslora, es va espatllar només arribar a Barcelona i va haver de quedar-se al moll fins la setmana següent. No obstant això, el públic la va poder visitar i va participar de la trobada.



El quetx, *Ciutat Badalona*, que donades les seves característiques no podia viatjar cap a Sète el mes de març, un moment de l'any no fàcil per navegar. En acabar l'estada a Barcelona va tornar a Badalona, el seu port.



El vaixell *Shtandart*, un buc escola rus de 3 pals i 31 m d'eslora que ja ens va visitar durant el festival Escala a Barcelona 2016 i va aprofitar la nostra invitació per aturar-se de camí a França.



El *Far Barceloneta* de l'MMB, donades les seves mides, es va ubicar a la part de les escales del Port Vell.



El buc escola rus *Kruzenshtern*, que també ens havia visitat en el passat, va amarrar al Moll de Barcelona, ja que els seus 114 m d'eslora no permetien entrar al moll Bosch i Alsina.



El dundee anomenat *Mutin*, un vaixell de 33 m d'eslora que pertany a la marina francesa, va sol·licitar participar de l'esdeveniment barceloní ja que feia camí cap a Sète.

Altres vaixells havien de participar en la festa però, per raons diverses, van informar que no podien assistir. Aquests són la nao *Victoria*, el galeón *Andalucía*, el llagut *Sant Ramon* i l'*Hermione*, una replica fidel d'una nau de guerra francesa del s. XVIII. Ha estat un dels projectes de recerca més importants del món de la construcció naval. A un dia de la seva arribada, va haver d'anular la seva visita degut a les previsions de forts vents del golf de Lió.

L'activitat programada el dissabte 24 de març a terra davant del pailebot era un concert de la banda musical del Pare Manyanet però es va haver d'anular per la pluja. Tampoc van poder participar de l'esdeveniment l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya degut al mal temps.

El diumenge 25, a les 13.30h, es va fer la sortida de la flota que prendria camí cap a Sète, rememorant els viatges comercials entre Catalunya i França. El mal temps va impedir el viatge. Només els dos vaixells més grans van fer milles cap al nord. El pailebot no sortiria fins a dilluns, parant a Palamós i tornant a sortir l'endemà per arribar a Sète just a temps per iniciar el festival francès.

Participació a Escale à Sète 2018

El pailebot va estar a Sète de dimecres a dilluns següent i va restar tots els dies obert al públic. Per raons de clima advers, el pailebot no va poder participar en la desfilada d'embarcacions que donava pas a l'inici del festival marítim ni a la desfilada de tripulacions a migdia.

Amb motiu de la celebració del centenari va tenir lloc una desfilada marítima pel port de Sète. A bord del pailebot hi havia músics. Novament el diumenge va haver una desfilada de tripulacions. En aquesta ocasió la tripulació del pailebot va poder participar.

El viatge de tornada a Barcelona es va fer el dilluns 2 d'abril de 2018.

Festa del Centenari al Museu Marítim de Barcelona

El dissabte 2 de juny es va oferir una jornada festiva al mateix Museu, oberta a tota la ciutadania per celebrar el centenari del vaixell. Per l'ocasió es va dissenyar un programa d'activitats adreçat a tots els públics. Inclouïa un concert de la Banda del Centenari (Banda de música del Col·legi Pare Manyanet), una trobada d'aquarel·listes (Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya) i un encontre de col·laboradors del projecte de recuperació i conservació del pailebot *Santa Eulàlia*.

L'acte va tenir lloc al jardins del Museu. En fer-se fosc es va projectar un mapping a la façana de les drassanes amb imatges en moviment del pailebot.



Visites guiades al pailebot *Santa Eulàlia*

Durant cinc diumenges de juny i juliol, el Museu va oferir visites guiades al pailebot *Santa Eulàlia*. La visita permetia conèixer de prop el veler i familiaritzar-se amb les eines i la navegació a bord d'un veler antic.

Presència del *Santa Eulàlia* en festes i festivals del mar

En ocasió de la celebració de la recuperació del vaixell, s'ha volgut també incrementar la presència del pailebot en tota la costa catalana i així promoure la salvaguarda de les embarcacions tradicionals.

Després del viatge a Sète, el pailebot va participar en la festa marinera Maresmar –Trobada de Centenaris 2018, organitzada per primera vegada a Arenys de Mar.

El festival marítim que va tenir lloc del 8 al 10 de juny és una trobada d'embarcacions centenàries que organitza l'empresa Varador 2000 amb el recolzament de l'MMB i amb la participació d'alguns vaixells de la seva flota històrica i d'altres institucions vinculades amb el món marítim o el turisme.

La festa va comptar amb xerrades, presentacions, mostres (com una del pailebot a bord del *Sirius*) i vídeos sobre embarcacions centenàries. A més hi va haver gastronomia i activitat lúdica per al públic familiar.

El vaixell va visitar nou ports catalans, on els museus de la Xarxa van organitzar activitats, coincidint amb festivitats marítimes o amb festes locals. Aquestes són:

- Terra de mar / Museu de la Pesca / Port de Palamós (18 al 20 de maig)
- Festes de Sant Pere / Espai Far / Port de Vilanova i la Geltrú (26-28 de juny)
- Festa de l'Ormeig / Museu d'Història / Port de Cambrils (29-30 de juny)
- Cloenda dels XVIII Jocs Mediterranis / Museu del Port, Tarragona (1 - 5 de juliol)
- Acte Les Santes / Museu d'Història / Port de Mataró (19-20 de juliol)

- Centenari del pailebot / Museu d'Història / Port de Sant Feliu de Guíxols (21-23 de juliol)
- Festa major de Santa Cristina / Museu del Mar / Lloret de Mar (24 de juliol)
- Festa de la Sal / Museu de l'Anxova i la Sal / Port de l'Escala (15 de setembre)
- Festa Orígens / Museu de les Terres de l'Ebre / Port St. C. de la Ràpita (11-15 octubre)

Festes de la Mercè

En el marc de les festes de la Mercè de la ciutat de Barcelona, es van programar activitats marítimes vinculades amb el *Santa Eulàlia*, tota concentrada en el matí del 23 de setembre de 2018. L'Ajuntament de Barcelona va incloure en el programa de les festes de la Mercè les activitats que havíem planificat, ampliant així la nostra difusió a tota la ciutat. El programa del diumenge 23 va ser el següent:

A mig matí va haver un Cercavila del Palau de la Virreina al Portal de la Pau amb gegants, la banda del Pare Manyanet i la banda d'anunci de les "joutes".



Les "joutes" provençals són batalles nàutiques a l'estil de les justes dels cavallers medievals. Dues barques de rem substitueixen els cavalls de les justes terrestres. Al damunt la popa hi van dues persones armades amb llança i escut. Les barques, impulsades pels remers, s'enfronten cara a cara i l'objectiu del torneig és abatre el contrincant.

L'entitat Lance Sportive Sétoise va participar en l'esdeveniment, el qual va agradar força per ser una activitat poc coneguda a Barcelona.



Per tota la logística relacionada amb l'arribada, posada i sortida a/de l'aigua de les barques i l'aparcament dels camions tràilers que les transportaven, vàrem tenir la col·laboració desinteressada del Reial Club Nàutic de Barcelona.

En paral·lel, durant tot el dia hi va haver portes obertes al pailebot i al Museu. Passejant per les Drassanes, el vaixell i el moll Bosch i Alsina hi va haver un grup de recreació històrica, l'Associació Retrofuturista Nautilus, vestits de l'època en que es va construir el pailebot, 1918. Aquests voluntaris es van preparar temes de conversa directament relacionada amb els successos que van passar aquell any a Barcelona, com ara la vaga de dones per manca de subsistències o la grip espanyola, que també va afectar a la ciutat.



Globalment es pot concloure que tot el programa del centenari del pailebot *Santa Eulàlia* ha estat satisfactori ja que les activitats que s'han programat han arribat a molts ciutadans (públic general i públic especialitzat en temes marítims).

El fet que s'hagin programat activitats repartides al llarg de l'any 2018, tant al moll Bosch i Alsina com en el mateix Museu, han fet que hi hagi hagut més participació de públics. Un altre punt interessant és que les activitats organitzades al port a setembre es van incloure en el programa de la Mercè, arribant així a molt més públic. Hem d'afegir a més la visita del pailebot a bona part dels ports de Catalunya i a França durant les festes que organitzen les localitats costaneres.



2. Responsabilitat social i proximitat

2.1 Definició i objectius

Al Museu Marítim de Barcelona tenim el compromís de treballar per una societat millor. A través de la RSC, el museu incorpora els valors, normes i bones pràctiques amb les quals s'involucra amb la societat i treballa per ser una institució sostenible i que rendeix comptes.

La responsabilitat social es troba incorporada en l'estratègia de l'organització i es treballa d'una manera transversal des de les diferents àrees i equips de treball.

2.2. Actuacions

En el balanç de 2018, distingirem les accions i activitats que han marcat la nostra relació amb la societat segons han aportat valor amb l'entorn, a la ciutat, a l'accessibilitat i inclusió, a la solidaritat i a la sostenibilitat.

Destacarem les nostres actuacions a partir de treballar per ser:

L'MMB, UN MUSEU PARTICIPATIU AMB L'ENTORN

Seguint l'estratègia de la nostra missió de ser una institució que aporta valor social al territori, hem continuat treballant pel desenvolupament de la comunitat local. Concretament remarquem:

Participació en festes, tradicions i festivals culturals del barri

- **Jocs Florals del Raval.** Com és tradicional, l'MMB acollí l'acte de lliurament de guardons de la XXVIII edició dels Jocs Florals del Raval que premien els treballs en poesia i prosa que exalting els valors humans. Aquests premis, que s'han convertit en una de les principals tradicions culturals del barri, els organitzen l'Associació de Veïns i Comerciants del Carrer de la Cera i l'Associació Institut de Promoció de la Cultura Catalana, i comptem amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona i l'MMB.
- **Festa Major del Raval.** Enguany, i coincidint amb la celebració del centenari del pailebot *Santa Eulàlia*, per la Festa Major del Raval, que se celebra el tercer cap de setmana de juliol, s'organitzà una navegació pel litoral barceloní especial per als veïns i veïnes del barri.
- **Festa Major de la Rambla.** Per les festes del Roser, la Festa Major de la Rambla, que organitzen els Amics de la Rambla, l'MMB participà en el programa festiu amb unes sessions del planetari.
- **Raval(s).** L'MMB se sumà a la 16a edició del Festival Ravals, que aquest any se centrà en la necessitat de combatre el racisme a través del diàleg i coneixement mutu. Amb el Concert Coral de les Escoles al Marítim interpretat pels cors de les escoles de Ciutat Vella el divendres 9 de novembre, més de 500 alumnes escoltaren les interpretacions que els seus companys cantaires feren a la Sala Gran de l'MMB, amb un programa on es reivindicà la solidaritat amb les persones que venen a viure al nostre país i la necessitat d'acollir-los amb dignitat.

Participació en activitats del teixit educatiu i associatiu del barri

- **Exporecerca.** El 28 de febrer va tenir lloc a l'auditori del Museu l'exposició dels treballs de recerca de l'alumnat de 2n de Batxillerat dels centres educatius de Ciutat Vella. L'acte, organitzat pel Centre de Recursos Pedagògics de Ciutat Vella, té com a objectiu fomentar l'esperit científic i de recerca dels

estudiants del barri, a més d'engrescar als estudiants i professors de 1r de Batxillerat, ja que poden preguntar i parlar directament dels treballs amb els seus autors i autores. Dels treballs presentats, se seleccionen tres per ser exposats oralment a la Mostra de Recerca de Barcelona.

- **Apadrina un equipament.** Per cinquè any consecutiu l'equip de l'Àrea d'Educació i activitats ha participat en el projecte Apadrina un equipament, un projecte comunitari que coordina la Fundació Tot Raval i que vol promoure el treball conjunt entre els grans equipaments culturals i centres educatius del barri del Raval per desenvolupar projectes de llarga durada integrats al currículum acadèmic. Per al curs 2017-2018, el projecte s'ha desenvolupat amb la Fundació 4 vents, en la que els infants de l'escola bressol quedaren fascinats amb el mar, els vaixells i els pirates; l'Escola Jacint Verdaguer, amb els alumnes de 5è i 6è de primària que investigaren sobre la Barcelona medieval i moderna; mentre que els alumnes del cicle mitjà d'atenció a la dependència de l'INS Miquel Terradell prepararen, organitzaren i coordinaren una activitat per a persones amb discapacitat.
- **Acte de cloenda dels Tallers Oficis a la Ciutat.** Els jardins del Baluard de l'MMB tornaren a acollir l'acte de cloenda dels Tallers Oficis de la Ciutat del curs 2017-2018 del programa Èxit 2. A la jornada hi assistiren bona part del gairebé 200 alumnes que participaren en el projecte, i als que se'ls hi feu entrega d'un diploma i feren un tastet dels tallers que s'oferiren durant el curs.
- **Taller cooperatiu La Rambla.** El 3 de març es va celebrar al vestíbul del Museu un dels tallers oberts a la ciutadania que l'equip km0 ha organitzat per obrir el procés de transformació de la Rambla, amb l'objectiu de repensar la configuració actual de la Rambla, tant a escala urbana com humana, i proposar una transformació que revitalitzi aquest espai urbà gràcies a la cooperació de la ciutadania.



Projectes que aprenen les persones del barri a l'MMB

Per a nosaltres és important ser una institució propera al nostre entorn, per això propiciem activitats i projectes que acostin el Museu als nostres veïns, associacions i col·lectius del territori a través d'activitats i projectes conjunts. Un d'aquests projectes és el de **Joves navegants de l'MMB**, iniciat durant el curs 2017-2018, en el que joves d'entre 16 i 21 anys vinculats amb entitats que treballen al barri com Casal dels Infants o l'Associació AEIRaval, tenen l'oportunitat de navegar en les diferents embarcacions que compta el museu com a grumets voluntaris. Aquest projecte propicia que els joves aprenguin a treballar en equip, viure aventures intenses, superar situacions de risc i descobrir un esport o un nou món professional. Previ a les navegacions, els joves participen en sessions de formació on adquireixen destreses marineres i els diferents valors associats a la navegació tradicional. L'experiència de **Catalunya a través**, seria un dels altres projectes a destacar, també adreçat a joves vinculats a entitats del barri i que ha propiciat durant la Setmana Santa del 2017 poguessin participar en aquesta regata d'embarcacions tradicionals, en una ruta que va des de Palamós fins a Sant Carles de la Ràpita.

En ambdós projectes, els joves viuen grans experiències marítimes que els ajuden a desenvolupar valors i habilitats personals, com són el treball en equip, la cooperació, disciplina respecte i convivència en un espai limitat com és el d'una embarcació tradicional.

Les visites guiades a les exposicions per a entitats i col·lectius del barri, i que organitzem de manera gratuïta, també formen part de les accions per apropar les persones del nostre entorn, i en les que durant el 2018 hi han participat un centenar de persones.

Pel que fa a projectes vinculats a la Barceloneta, amb les que es vol donar a conèixer la tradició pesquera i marinera d'aquest barri, destaquem l'itinerari Barcelona, port pesquer que es fa al Moll de Pescadors cada tercer divendres de mes i l'activitat infantil El marineret de la Barceloneta.

Accions per a la contribució de la cohesió social del territori de l'entorn

Per altra banda, el Museu participa en diferents projectes que tenen com a objectiu central afavorir la cohesió social i la millora de qualitat de vida del barri. Dins d'aquestes accions remarquem:

- **Participació en grups de treballs per a la dinamització cultural del Raval.** Com és el cas del de Ravals o el grup dinamitzador de la Festa Major. La nostra presència contribueix en la preparació, coordinació i a la presa de decisions sobre la seva organització.
- **Grup motor Barceloneta proa a la mar.** Durant el 2018 hem continuat formant part del grup motor, una iniciativa comunitària que té com a objectiu el desenvolupament comunitari del barri de la Barceloneta i contribuir a la dinamització de l'economia local, la millora de l'èxit educatiu, la reducció de l'atur i l'enfortiment dels vincles comunitaris. La creació de la Guingueta Proa a la Mar és la iniciativa d'emprenedoria comunitària més destacada d'aquest, que ha permès la reinserció laboral i enfortir l'economia local sota els valors de l'economia social i solidària, tot fomentant la maritimitat i el mercat social de la Barceloneta. De la mateixa manera, destaquem la presentació per part dels responsables de l'Ajuntament, del Pacte Estratègic dels espais litorals de la ciutat, per tal que copsar l'opinió del grup motor.
- **Membres de la Fundació Tot Raval.** Després d'haver estat l'MMB durant quatre anys exercint la presidència de la Fundació Tot Raval, el 8 de febrer de 2018 es passà el relleu al Consell Islàmic Cultural de Catalunya. L'MMB continua tenint una participació activa, sent membres de la junta i del patronat d'aquesta Fundació tant important pel barri i que porta molts anys fomentant la cohesió, la convivència i la qualitat de vida, així com fomentant el sentiment de pertinença a un dels barris més poblats i diversos de Barcelona.

L'MMB, UNA INSTITUCIÓ DE CIUTAT

L'MMB vol tenir una presència activa en la dinàmica cultural de la ciutat i ens marquem com a objectiu apropar el museu a la ciutadania, per això estem present i ens involucrem amb aquelles festes i festivitats més arrelades als barcelonins, com són:

- **Festes de Santa Eulàlia.** Amb jornades de portes obertes, el 12 i el 18 de febrer, en les que 2.314 persones visitaren les Drassanes i les exposicions de l'MMB, a més de tenir l'oportunitat de passejar pels jardins del Baluard i la porta de Santa Madrona. A més, fou un dia ben especial per les 30 Laies o Eulàlies que celebraren el seu sant a bord pailebot *Santa Eulàlia* tot navegant pel litoral barceloní.
- **Celebració Dia internacional de Museus del 18 de maig,** amb una jornada de portes obertes en les que 552 persones visitaren les Drassanes i les exposicions temporals.
- **La Nit dels Museus.** L'onzena edició de la Nit dels Museus celebrada el 19 de maig amb una participació rècord amb 203.060 visitants. L'MMB, amb 7.742, visitants es col·locà en el 4t centre més visitat de la ciutat. A més de la visita lliure a l'edifici i a les exposicions, les persones que ens visitaren gaudiren de la música que l'Escola de Música i JPC interpretà a la grada central.
- **L'ou com balla.** El dijous 31 de maig l'MMB participà en la tradició de l'ou com balla, una de les festivitats més singulars de la ciutat que se celebra el dia de Corpus. Una bona ocasió perquè els barcelonins poguessin admirar el jardí i l'estany del Museu, decorat amb motius florals i molts colors.
- **La Mercè.** Enguany la festa major de Barcelona fou molt especial. D'una banda, la Sala Gran del Museu es convertí per uns dies en la casa de les gegantes i gegants de la ciutat amb la seva família, rebent la visita de 10.102 persones. D'altra banda, s'organitzaren diferents actes festius amb motiu de la celebració del centenari del pailebot *Santa Eulàlia*, com una recreació històrica que traslladaren als 3.089 visitants que assistiren a les portes obertes al Museu al 1918, l'any que fou construït el pailebot. Paral·lelament, una cercavila, en homenatge al vaixell insígnia del Museu, formada pels gegants de la ciutat acompanyats pels gegants de la Barceloneta, el Dofí, els Perdigots, els Macers, l'Àliga, la banda musical del Pare Manyanet i la banda d'anunci de les "joutes" partia del Palau de la Virreina per dirigir-se al moll on es troba ancorat el pailebot. També va tenir lloc una batalla nàutica protagonitzada per les "joutes" provençals que foren molt admirats. Conjuntament amb les portes obertes a l'edifici i jardins del Baluard, el conjunt d'activitats organitzades durant les festes de la Mercè foren seguides per 16.626 persones.



- **Portes obertes als jardins del Baluard.** L'MMB ofereix la possibilitat de passejar per un dels jardins amb més encant de Barcelona, que es troba damunt de la muralla del segle XIV que envolta part de les Drassanes Reials, la seu de l'MMB. Conjuntament amb el portal de Santa Madrona, l'única porta que es conserva de la muralla medieval de Barcelona, s'obren el 1r, 3r i 4t diumenge de mes. Durant el 2019, 9.194 persones varen passar per aquests espais que formen part del conjunt monumental de les Drassanes Reials de Barcelona.
- **Concert de Nadal.** El 20 de desembre el Cor Drassanes, dirigit per Òscar Peñarroya, ens oferí el tradicional concert de Nadal amb el que compartirem amb els 252 assistents els nostres millors desitjos per a les festes nadalenes.



L'MMB, UN MUSEU ACCESSIBLE

L'MMB treballa per promoure l'accessibilitat universal i per acostar a les persones amb diversitat funcional a la institució. El programa d'activitats accessibles propicia que les persones amb atenció especial puguin participar de l'oferta expositiva a més d'incloure activitats adaptades a les seves necessitats.

Durant el 2018 hem incorporat nous recursos sensorials a l'exposició "Drassanes i Galeres" per millorar l'experiència de la visita de les persones amb discapacitat visual, però que també estimulen la visita a l'exposició a altres col·lectius, com són les persones amb discapacitat intel·lectual, persones amb trastorn mental, la gent gran i, en general, a totes les persones. Concretament s'han inclòs a l'exposició una maqueta de la Galera Reial, construïda a escala 1:50 i un relleu del tall transversal de la mateixa, a escala 1:25, on es pot reconèixer les diferents parts de l'embarcació que té una importància cabdal en l'exposició. Les maquetes han estat possible gràcies a la col·laboració de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat.

El nombre de persones amb discapacitat que han seguit les propostes del programa d'activitats accessibles del 2018 han estat de 411 persones.

Programa d'activitats accessibles

- **Activitats per a persones amb discapacitat visual.** 51 persones han assistit a les visites guiades adaptades a les exposicions "Port, territori de frontera"; "Drassanes i Galeres" i "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar".
- **Activitats per a persones amb problemes de salut mental i persones amb discapacitat cognitiva.** Hi han participat 255 persones en les diferents visites adaptades a les exposicions "7 vaixells, 7 històries"; "Drassanes i Galeres" i "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar", així com sessions específiques del planetari del Museu.



- **Activitats per a persones amb discapacitat** auditiva. Visita comentada a l'exposició "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar" amb intèrpret en llengua de signes en la que hi participaren 6 persones sordes.



- **Activitats per a persones amb risc d'exclusió social**, amb les que es pretén col·laborar en la seva inclusió social i en les que hi han participat 99 persones.
- **Projecte Mar&Memòria**. Projecte amb el que l'MMB obre una nova porta per acostar a més persones amb atenció especial, concretament a malalts d'Alzheimer i els seus familiars. Gràcies a la col·laboració de l'Associació de Familiars de malats amb Alzheimer de Barcelona, durant el 2018 el nombre de participants en el projecte ha estat de 38.

Programa d'activitats per a la gent gran

Pel que fa al programa d'activitats específiques per a la gent gran, ha comptat amb una participació de 285 persones. Destaquem:

- **Cicle de conferències per a la gent gran**. Un projecte de divulgació de la cultura i patrimoni marítim adreçat específicament a la gent gran i que s'organitza conjuntament amb l'Aula d'Extensió Universitària Ciutat Vella per a la Gent Gran. Les conferències del 2018 han estat:
 - "La lírica i el mar: Marina i la Taberna del puerto", a càrrec d'un musicòleg i divulgador, que tingué lloc el 19 de febrer.
 - "La recuperació d'una embarcació tradicional: El pailebot *Santa Eulàlia*", impartida per la directora general en funcions, el 28 de maig.
 - "La influència del mar en els compositors impressionistes: Debussy, Ravel i Chausson", que se celebrà el 22 d'octubre.
- **Visites guiades a les exposicions i a les Drassanes Reials**. Visites gratuïtes, segons demanda, d'entitats i centres que atenen a la gent gran, com són centres de dies, casals de gent gran o residències d'avis.

Taula de treball de museus i accessibilitat

Per altra banda, durant el 2018 s'ha continuat coordinant la **Taula de treball de museus i accessibilitat**, el grup de treball format per professionals de museus i institucions culturals amb l'objectiu de compartir coneixements, recursos, informació i treballar en xarxa sobre temes d'accessibilitat. S'han dut a terme 11 reunions, els primers dimarts de mes a l'MMB. Des de l'MMB es coordina el grup, es redacten les actes de reunions i les memòries anuals, a més de la dinamització del blog de Museus i Accessibilitat, amb el que es comparteixen i es fa difusió dels projectes i experiències de la Taula (<http://museusiaccessibilitat.blogspot.com>).

Destaquem dos esdeveniments excepcionals amb els que l'MMB ha reforçat el seu compromís amb l'accessibilitat a la cultura i s'ha posicionat com una institució accessible de referència:

- **5è Congrés Internacional d'Educació i Accessibilitat a Museus i Patrimoni.** Del 14 al 16 de juny, l'MMB conjuntament amb l'ICUB, l'IMPD i l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, organitzà la cinquena edició del congrés que reuneix a especialistes, professionals de museus i investigadors per compartir, donar a conèixer el present i les novetats en temes d'accessibilitat a museus i centres patrimonials a nivell internacional. En aquesta ocasió, ha estat dedicat a la gestió i planificació de l'accessibilitat a les institucions i l'accés als continguts. D'altra banda, durant el Congrés es donà a conèixer l'accessibilitat als museus catalans. Amb més de 200 participants i 34 ponents de diferents països, el Congrés convertí Barcelona en l'epicentre de l'accessibilitat cultural a nivell internacional.



- **From Bubble. Una mirada al món des de la bombolla.** Del 25 d'octubre fins el 9 de desembre, l'MMB exposà l'escultura From Bubble, de l'artista Daniel Bagnon. Es tracta d'una obra de 33 peces en les que l'artista fa una anàlisi conceptual sobre les estructures d'un cervell que va perdent la capacitat de connectar la xarxa neuronal a partir del deteriorament progressiu que origina l'Alzheimer i la manera que el cervell pot percebre el seu món propi i el que el rodeja. Amb l'exhibició de l'escultura From Bubble, l'MMB s'adherí a la iniciativa amb la que l'Ajuntament de Barcelona volgué visualitzar, sensibilitzar i reflexionar sobre la realitat personal, familiar i social que suposa la malaltia de l'Alzheimer, i que suposà l'organització de múltiples activitats centrades en aquesta malaltia a diferents institucions i entitats de la ciutat, com festivals de curtmetratges, conferències, performances, tallers i visites guiades, entre d'altres.



L'MMB vol ser un museu per a tothom, facilitant l'accés a les persones i col·lectius amb risc d'exclusió social. Al llarg del 2018 s'han emès un total de 91.165 entrades gratuïtes per motius socials, xifra que suposa un 30% del total d'entrades. A més, el Museu ofereix entrada gratuïta tots els diumenges a partir de les 15hores, facilitant que el cost de l'entrada no sigui una barrera de discriminació per entrar al Museu. 47.840 persones han optat per visitar-nos en aquesta franja d'horari d'accés gratuït. Si tenim en compte el total de persones que durant l'any 2018 han visitat en les jornades de portes obertes (diumenges tardes, nit de museus, festes de Santa Eulàlia, etc.) que ha estat de 205.109 persones, representa el 68% dels visitants.

També hem impulsat activitats adreçades a persones amb risc d'exclusió social, com són visites guiades adaptades a les exposicions o als nostres espais i serveis, com és el taller de restauració, en les quals hi han participat un total de 99 persones.

Per últim, destacar l'exposició al vestíbul del Museu d'una maqueta del submarí *Peral* feta per persones que es troben a la presó del Centre Penitenciari de Múrcia II. La realització de la maqueta forma part del projecte Fènix Presos de les Belles Arts i Artesania que des del 2006 promou l'Associació Cultural Jumillana (Barcelona – Poble Sec) i l'Associació de Templarios de Jumilla (Murcia). L'MMB col·laborà amb el projecte assessorant sobre el submarí i exposant-lo públicament des del 29 de novembre de 2018 fins el 15 de gener de 2019.

L'MMB, UN MUSEU SOCIAL I SOLIDARI

Com a institució socialment responsable col·laborem i donem suport a actes i activitats promogudes per diferents organitzacions i entitats, amb les que volem ajudar en la construcció d'una societat millor i conscienciar a la població sobre les diferents realitats socials. Durant el 2018 hem participat en:

- **EDhack Raval.** El 23 i 24 de febrer l'MMB acollí la gran trobada de més de 200 persones que durant els dos dies van construir solucions per abordar els reptes educatius que són importants per la comunitat. Organitzat per la Fundació Bofill i la Fundació Tot Raval, els diferents equips de treball reunits a la Sala Gran de l'MMB, utilitzant un model basat en la cultura oberta, van aportar solucions per transformar l'educació en el barri del Raval.
- **Connecta't al Blau per l'autisme.** L'MMB col·laborà en la festa reivindicativa que l'Associació Aprenem organitzà el 2 d'abril amb motiu del Dia Mundial de la Conscienciació de l'Autisme, convertint el vestíbul en un dels punts d'informació per donar a conèixer el trastorn autista i organitzarem unes sessions del Planetari adaptades a les necessitats de les famílies amb nens autistes.
- **Actes a favor dels refugiats.** El 5 de maig s'organitzà l'acte *Persones solidàries, museus solidaris*, en el que diferents museus s'uniren per celebrar a l'MMB una festa en solidaritat a ProActiva Open Arms amb l'objectiu de donar visibilitat a la seva problemàtica i de recollir fons per a que continuïn el rescat de persones que fugen per mar per buscar refugi a Europa. El programa de la festa incloïa diferents tallers i espectacles familiars, així com demostracions gastronòmiques, i comptà amb el suport i col·laboració de diferents companyies de teatre, així com de Vermuts Miró i Moritz. El total del recaptat s'entregà a ProActiva Open Arms. D'altra banda, també fou al Museu Marítim de Barcelona on el 4 de juliol se celebrà l'acte de benvinguda del desembarcament de l'Open Arms i el veler Astral amb 60 persones rescatades a les aigües internacionals.
- **Mirades que parlen.** Campanya de recollida de taps de plàstics per aconseguir diners per a la investigació d'una cura o tractament de nens que pateixen la malaltia Duplicació Mecp2. La campanya, proposada per una treballadora del Museu, ha suposat la recaptació de 21,65 k. de taps de plàstic.
- **Dinar de Nadal de la Comunitat de Sant Egidí.** El 25 i el 26 de gener la Sala Gran de l'MMB es convertí en un dels menjadors del dinar de Nadal que la comunitat de Sant Egidí ofereix a persones que viuen en situació de pobresa i soledat.
- **Campanya Ningú dormint al carrer.** Organitzada per Arrels Fundació per aconseguir allotjament per a persones sense sostre i suport a les persones que utilitzen el servei de dutxa i canvi de muda a la seva seu del Raval. Durant el Nadal es realitzà una campanya entre els treballadors en la que es recollí 93.185k de roba usada, productes d'higiene personal i 50 €.



A través del **programa de prestacions socials per a la comunitat**, amb el que es dona l'oportunitat a persones autores de faltes o delictes lleus o menys lleus, puguin fer els treballs per la comunitat als nostres equipaments, contribuïm a evitar sancions que els portarien a la presó. Durant el 2018 s'han signat 10 compromisos de menors i 19 d'adults, que han suposat la realització d'un total de 1.684 hores de treballs per a la comunitat, en les que les persones participants han realitzat taques de suport a l'organització d'activitats culturals, de vigilants de sales i tasques de manteniment al pailebot *Santa Eulàlia*. El programa de prestacions socials per a la comunitat és possible gràcies a l'acord de col·laboració amb el Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, que la institució manté des de l'any 2004.

LA GESTIÓ AMBIENTAL

A l'MMB som conscients de que hem d'articular un model de gestió sostenible mediambientalment. En aquest sentit ens proposem optimitzar i racionalitzar el consum de recursos energètics i prenem mesures per minimitzar els residus generats.

Durant el 2018 s'ha seguit fent un seguiment de la gestió dels residus consumits a oficines, fent la recollida selectiva de plàstic i paper, així com s'han portat al punt verd les càpsules de cafè per tal de que se'n puguin tornar a obtenir matèries primeres.

Amb la nova font d'aigua instal·lada a oficines des del desembre, es fomenta la reducció d'ús de plàstic de les ampolles d'usar i tirar. Es tracta d'una nova acció amb la que volem contribuir a la reducció del consum de plàstic a oficines.

Per fomentar la mobilitat sostenible dels visitants, s'actualitza constantment la informació sobre com accedir al Museu en transport públic i de la xarxa de bicicletes públiques a la pàgina web.

Així mateix, com a institució cultural també tenim responsabilitat de sensibilitzar a la societat en temes ambientals i de promoure la consciència ambiental als nostres grups d'interès. Ho hem fet a través d'una sèrie d'activitats i projectes com són:

- **Observadors de la platja: Plàstic 0.** Un projecte de ciència ciutadana que vol conscienciar sobre la problemàtica de la presència de plàstics al medi marí i la necessitat de reduir el plàstic de mars i platges. El projecte, que compta amb la col·laboració de l'Institut de Ciències del Mar – CSIC, ha suposat la participació de 8 centres educatius amb un total de 373 alumnes.
- **Investiguem el plàncton.** Caixa didàctica que l'Àrea d'educació i activitats posa a disposició de les escoles i Centres de Recursos Educatius, amb l'objectiu de posar en valor la importància del plàncton dins l'ecosistema marí. Durant el 2018, dos Centres de Recursos Educatius l'han fet circular per diferents escoles del seu àmbit.
- **Els habitants del mar.** Caixa didàctica amb la que l'Àrea d'Educació i activitats propicia el coneixement de les característiques d'alguns animals marins i la importància del seu ecosistema a alumnes d'Educació Infantil i cicle inicial d'Educació Primària. Durant aquest curs escolar ha estat sol·licitada per set Centres de Recursos Pedagògics, que els han repartit en diferents escoles.
- **Juguem a pescar.** Activitat que forma part del programa d'activitats pedagògiques de l'MMB, que ha permès que 170 nenes i nens d'Educació Infantil, Primària i Secundària visitessin el Moll de Pescadors per conèixer els sistemes de pesca i reflexionar sobre els problemes de la sobreexplotació de la pesca.
- **Investiguem el mar.** Activitat, organitzada per l'Àrea d'Educació i activitats i que ha permès que 332 alumnes d'Educació Secundària analitzessin la qualitat d'aigua del Port de Barcelona i les seves característiques durant el 2018.
- **Laboratori del mar.** Inclosa dins el programa d'activitats pedagògiques de l'MMB, en la hi han participat 134 alumnes de Batxillerat i Cicles Formatius, que han analitzat les característiques fisicoquímiques de l'aigua del Port de Barcelona i han identificat les seves principals causes de contaminació. Per altra banda, l'MMB col·labora i acull actes i activitats organitzats per altres institucions, entitats o fundacions, que tenen com a objectiu sensibilitzar la població en matèria ambiental. Durant el 2018, s'han celebrat a l'MMB:
- **Posidonia Green – Festival.** Eco festival internacional d'art, natura i desenvolupament mediambiental, que compta amb la col·laboració de l'MMB i se celebrà als nostres espais durant el 3 i 4 de novembre. Amb gran èxit de participació, durant el festival se celebraren conferències, tallers i activitats per a tots els públics amb les que es promogué la cultura ecològica i de respecte al medi marí.
- **Drap-Art'17.** Un festival d'art sostenible que vol contribuir a reflexionar i minimitzar sobre la preocupant contaminació dels mars i oceans que se celebrà a l'MMB el 8 i 9 de desembre amb gran èxit de participació.



FOMENT DE LA FORMACIÓ I LA INCLUSIÓ LABORAL

Des de la institució propiciem a que els estudiants puguin obtenir la seva titulació gràcies a la realització de **pràctiques formatives** a diferents àrees del Museu, pràctiques que permeten a l'alumnat familiaritzar-se amb un entorn laboral i facilitar la seva futura inclusió laboral. Durant el 2018, 26 alumnes de la Universitat de Barcelona o de cicles formatius han fet un total de 3.560,5 hores de pràctiques sota la tutela de professionals del Museu.

En aquest sentit, no podem deixar de banda les accions amb les que el Museu contribueix a disminuir el risc d'abandonament escolar per part d'alumnes amb dificultats. Fruit d'un conveni amb el Consorci d'Educació de Barcelona, hem tornat a acollir un alumne durant el curs 2017-2018 i un altre pel curs 2018-2019, que han fet 180 hores respectivament d'estada al Museu amb la finalitat de que el coneixement directe d'un entorn laboral esdevingui un estímul per continuar els estudis.

També fruit d'un altre conveni amb el Consorci d'Educació, seguim col·laborant amb el **programa Èxit** i ajudant a que joves estudiants assumeixin les competències bàsiques per superar la ESO. Ho fem a través del Taller Grumet Èxit que es du a terme a bord de les embarcacions tradicionals del Museu i dels Tallers del Plat a la Taula, en que els alumnes després de les sessions teòriques sobre cuina i cambrer a Impulsem SCCL, poden posar en pràctica els seus coneixements al restaurant del Museu.

L'MMB, UN MUSEU QUE TREBALLA PER LA IGUALTAT

Arran de l'aprovació del Pla d'Igualtat l'any 2016, l'MMB ha anat introduint mesures d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones per millorar la sensibilització de la plantilla i s'han dut a terme diferents accions per impulsar l'aplicació d'igualtat d'oportunitats en tots els àmbits de l'organització. La comissió d'igualtat s'ha anat reunint periòdicament per implantar i avaluar les accions previstes dins el Pla. Destaquem:

- **Cursos de formació d'igualtat de gènere.** Al llarg del 2018 s'han organitzat 3 cursos formatius per a la plantilla de l'MMB:
 - Sensibilització en igualtat d'oportunitats a les organitzacions, de 3 hores.
 - Sensibilització assetjament sexual, de 3 hores.
 - Eines per a un ús no sexista del llenguatge, de 8 hores.
- **Aprovació del Protocol d'actuació en l'assetjament sexual.** Té com a objectiu la prevenció de la detecció, identificació i actuació en l'assetjament sexual, per raó de sexe a la feina i està publicat a la pàgina web de l'MMB.
- **Projecte Dona'm la mar.** L'Àrea d'Educació i activitats està creant una nova narrativa per donar visibilitat a les dones dins el discurs de les exposicions i activitats que organitza el Museu.





3. Gestió de les col·leccions

Al llarg del 2018, a més a més de les feines ordinàries i l'aturada deguda a la situació pressupostària, l'acció més destacada i absorbent pel que fa als recursos humans i materials de l'Àrea, ha estat la producció de l'exposició permanent "Catalunya mar enllà" i, en menor mesura, "Les Sorres X".

Aquesta exposició, que representa la finalització de l'exposició permanent del museu, ha comportant una feina intensiva, des de la realització dels guions fins a la restauració de les peces que s'hi exhibeixen, passant pel muntatge dels àmbits. Donada la importància que té per al futur de la institució, aquest projecte ha passat per davant de qualsevol altre prioritat. En aquesta exposició han participat tots els membres d'aquesta Àrea.

Per raons pressupostàries i d'organització interna, el Pla de Digitalització ha quedat en suspens.

3.1. El fons de col·leccions

PROJECTE GIM- COL·LECCIONS

En el marc general de la implantació del projecte GIM s'han realitzat diferents actuacions relacionades directament amb la gestió de les col·leccions. Es treballa amb l'empresa Infor@rea sobre la integració del gestor de col·leccions Museumplus amb la resta dels recursos d'informació del Museu Marítim de Barcelona amb Alfresco i la plataforma Medium.

Projecte RIM (Recursos Informació Marítima)

És el programa informàtic dissenyat per ajudar a cercar les col·leccions patrimonials que custodia i preserva el Museu Marítim de Barcelona. Totes aquestes col·leccions patrimonials es documenten i gestionen amb programaris molt diferents, als quals només tenen accés les persones que registren i documenten les col·leccions. Així, per tal de donar accés a tot el personal de la casa i conèixer aquest patrimoni que preserva i custodia el museu, s'ha realitzat aquest programa informàtic que ens permet cercar sobre les col·leccions del Museu. El programa ens mostrarà el resultat de la cerca indicant-nos el nombre de recursos que formen part del fons de l'Arxiu, de l'Arxiu fotogràfic i de les Col·leccions.

Pel que fa a la vinculació del Tesauro geogràfic, onomàstic i matèries a la base de dades del RIM, no ha estat només un treball informàtic sinó que s'han anat afegint nous termes al tesauro geogràfic del gestor Museumplus perquè tothom pugui disposar de nous termes.

SALES DE RESERVA

Es desenvolupa de forma habitual el pla de gestió de les reserves:

Reserva 1 (Grans Naus)

Revisions periòdiques a la Sala de Reserva 1 situada a les Naus de les Drassanes Reials, Nau 7. Control d'ubicacions i neteja. S'han comprat i instal·lat dos deshumidificadors. Cal realitzar una revisió de l'estat de conservació i eliminació de la pols d'obra de les peces i mobiliari de l'Altell de la SR, mitjançant la contractació de personal extern.

Reserva 2 (Paper)

Revisions periòdiques a la Sala de Reserva 2 situada a les Naus de les Drassanes Reials, Nau 2. Control d'ubicacions i neteja. S'han comprat i instal·lat dos deshumidificadors.

Reserva 6 (Navàs)

Tasques periòdiques de neteja i de control de plagues per part de dues empreses externes (Diset i Bagesnet). Un tècnic del museu desenvolupa la tasca de control de neteja i obertura de les dues naus propietat del museu. Altres feines realitzades en aquella reserva han estat: manteniment del sistema d'intrusió per part de l'empresa Rodriseguretad, S.L.; reparació i neteja de canals i segellament del sostre per l'empresa Rodriseguretad, S.L. Una intervenció extraordinària ha estat la descontaminació de l'amiant de màquines diverses per part de l'empresa Ferrolezama (caldera i màquina del dic flotant i depositant del port de Barcelona, màquina de vapor de la draga *Alicia* (núm. 16494, etc.). Les tasques s'han realitzat des de el 29 de gener fins al 16 de febrer de 2018. I el desmuntatge de l'equipament és va realitzar el 16 de febrer de 2018, amb una darrera intervenció del 27 de novembre de 2018 al 3 de desembre.

S'ha realitzats diferents transports:

- Transport a Navàs de Grúas J. Marín per trasllat d'objectes per procedir a la seva restauració. Els objectes són: la maqueta del dic flotant i depositant; el model de la fragata *Diputació*; la vitrina de la fragata *Hijas de Pineda* i la taula del model de fragata *Mataró*.
- Transport a Navàs de Grúas J. Marín per recollida de l'exposició "Estibador"; quatre màquines amb destí a la drassana de l'MMB i un palet amb lamines de coure.
- Transport combinat de les empreses Grúas Navàs i Grúas J. Marín per tal de pesar uns objectes que hauran de formar part de l'exposició "Catalunya mar enllà".
- Transport de l'empresa I.V.D Expres per recollir peces per l'exposició "Catalunya mar enllà". Són objectes relacionats amb l'attrezzo per l'espai de la bodega.

GESTIÓ I DOCUMENTACIÓ

Les tasques desenvolupades han estat les següents:

- Moviment d'objectes i control documental del moviment amb els treballs desenvolupats pel Departament de Restauració i conservació preventiva.
- Control de la neteja a les reserves ubicades a les dependències de les Drassanes Reials i MMB.
- Redacció de les efemèrides marítimes relacionades amb el fons de col·leccions que es publiquen al Facebook del Museu Marítim de Barcelona.
- Atenció a les consultes del fons de col·leccions, tant dels diferents departaments del Museu, com d'investigadors, museus, estudiants, etc. externs a la institució. Les tasques de consulta inclouen, en alguns casos, la visita a la sala de Reserva 1.
- La gestió de col·leccions ha implicat també l'assessorament personalitzat a totes les consultes, tant personals com institucionals, sobre el fons d'objectes del museu. Aquestes consultes han estat relacionades amb motiu de préstecs temporals, d'enregistraments per realitzar documentals, de consultes sobre peces per documentar gràficament un llibre o una exposició, etc.
- Altres treballs relacionats amb la gestió dels fons del museu han estat els derivats de la realització de diverses activitats, especialment les exposicions temporals organitzades des del mateix Museu.
- Manteniment i actualització de la base de dades informatitzada que conté el catàleg de les col·leccions del museu, procedint a modificar les ubicacions dels fons i a la documentació de les noves adquisicions, mitjançant el programa Museumplus.
- Expedients de donacions, comodats, compres i trameses de cartes denegant les propostes rebudes al llarg del 2018.
- Transferències dels expedients de donació, compra, comodats i cessions temporal a l'Arxiu.

- En la cessió de béns patrimonials de l'MMB a altres institucions, s'han realitzat les següents tasques: documentació relacionada amb tota la cessió temporal, petició de permís d'exportació al Ministeri de Cultura; introducció de dades relacionades amb el préstec a la base de dades de catalogació, seguiment i contacte amb les empreses de transport; rebuts d'entrega d'objectes; fitxes de sortida en préstec; recepció d'empreses de transport per temes d'embalatge; supervisió d'embalatge en la sortida i en la recepció de peces al finalitzar l'exposició. En alguns casos s'ha participat activament en l'embalatge, en el desembalatge i en la instal·lació dels objectes.

CESSIIONS TEMPORALS DE BÉNS

- Exposició "Invents i aportacions catalanes universals". Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya. Objecte sol·licitat: model *Ictíneo I*, núm. inv. 16374.
- Exposició "L'Escala i la mar d'Empúries". Museu de l'Anxova i de la Sal s'ubicarà a una de les sales de l'Alfolí. Objectes sol·licitats: caixa de mariner, núm. inv. 3628; exvot, núm. inv. 698; carta nàutica, núm. inv. 2012C; plat de ceràmica de la sèrie "faixes i cintes", núm. inv. 11075; plat de ceràmica de influència francesa, núm. inv. 296; pot d'apotecari de la sèrie "cintes i faixes", núm. inv. 11085.
- Pailebot *Santa Eulàlia*. Participació en la 5a edició del Festival Marítim Escala à Sète (França).
- Exposició "La mar: salut i oci". Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols, concretament l'Antic Hospital, del 28 de setembre de 2018 a finals de setembre de 2019. Objecte sol·licitat: model seccionat del vapor *Ciutat de Sevilla*, núm. inv. 11204.
- Exposició "Perill? Salvats per la tecnologia". Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, del 20 de setembre de 2018 al 30 de juny de 2019. Objectes sol·licitats: armilla salvavides, núm. inv. 19663; salvavides Domine, núm. inv. 20203; armilla esquí aquàtic, núm. inv. 20840-2; armilla windsurf, núm. inv. 20886; canó llançacaps, núm. inv. 1043; fusell llançacaps, núm. inv. 1044; bot de salvament, núm. inv. 16727; bot de salvament, núm. inv. 17811; llanxa de salvament, núm. inv. 17822; farmaciola, núm. inv. 19564; transmissor receptor, núm. inv. 20200; pistola de senyals, núm. inv. 9503.
- Exposició "Cuba: de colònia a nova república". Museu de Sant Cugat, concretament al Museu del Monestir, Claustre del Monestir, del 21 de novembre de 2018 al 21 d'abril de 2019. Objectes sol·licitats: matxet d'infanteria, núm. inv. 12015; matxet de l'exèrcit a Cuba, núm. inv. 12011; medalla commemorativa Campaña de Cuba. España al valiente ejército que pelea en defensa de la patria. 1873, núm. inv. 13437; medalla commemorativa Campaña de Cuba 1895-1898. Ejército de operaciones, núm. inv. 7753; medalla commemorativa Campaña de Cuba. Voluntarios catalanes. 1869. Diputación provincial de Barcelona 1892, núm. inventari 8825; medalla commemorativa Amadeo I rey de España a los voluntarios de la Isla de Cuba. Defensores de la honra y de la integridad nacional. 1871, núm. inv. 9009.
- Exposició "International Convention of Model Shipbuilding Rochefort". Musée Maritime National de Rochefort (França) del 17 al 21 d'octubre de 2018. Objectes sol·licitats: model de teranyina *Mar Blau*, núm. inv. 17824; model de bot de llum *Rall*, núm. inv. 17825; model de bou *Cap Blanc II*, núm. inv. 18777; model de sardinal *Santa Espina*, núm. inv. 17819.

COMODAT MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA

- Museu d'Història de Barcelona. Exposició "Drassanes Reials de Barcelona i el món de les galeres", Museu Marítim de Barcelona, del 28 de març de 2017 al 8 de març de 2021. Els objectes en comodat són: DR42822- moneda Diner de Pere III; DR42824- moneda Óbol de Pere III; DR42825- moneda Diner s. XIV-XV; DR42826- moneda Diner de Jaume I; DR42827- moneda Óbol de Pere III; DR42828- moneda Diner de Vic (s. XVII); DR42829- moneda Ardit Arxiduc Carles III; DR42832- moneda Getó (s. XIV-XV); DR42833- Crucifix de Bronze; DR42834- Dau d'os; DR42835- Nucli per fer daus; DR42836- Nucli per fer daus; DR42837- Grup de 6 pedres fogueres; DR42837-1 Sílex amb empunyadura de plom; DR42837-2 Sílex; DR42837-3 Sílex; DR42837-4 Sílex; DR42837-5 Sílex; DR42837-6 Sílex; DR42838- Grup de 7 fragments de pipa de caolí; DR42838-1 cassoleta; DR42838-2 canya; DR42838-3 canya; DR42838-4 canya; DR42838-5 canya; DR42838-6 canya propera a la boquilla; DR42838-7 fragment de canya decorada amb rodeta; DR42839- Grup de 5 fragments de pipa de caolí; DR42839-1 canya decorada a rodeta; DR42839-2 canya cremada; DR42839-3 canya; DR42839-4 canya; DR42839-5 canya; DR42840- agulla de bronze; DR42841-

agulla de cap; DR42842- agulla de cap; DR42843- agulla de cap; DR42844- agulla de cap; DR42845- agulla de cap; DR42846- agulla de cap; DR42847- agulla de cap; DR42848- agulla de cap; DR42849- agulla de cap; DR42853- agulla de xarxa; DR42854- grup de 8 eines; DR42854-1 escarpa; DR42854-2 anella amb ganxo; DR42854-3 passador; DR42854-4 eix; DR42854-5 eix; DR42854-6 varilla; DR42854-7 varilla; DR42854-8 varilla; DR42855- clau de ferro amb el cap gros; DR42856- clau de ferro; DR42857- escarpa de ferro; DR42858- clau de ferro; DR42898- Punta de llança; DR42899- Punta de llança. DR42900- Creu; DR42901- sivella; DR42902- sivella; DR42903- sivella; DR42904- sivella; DR42905- sivella; DR42906- sivella; DR42907- sivella; DR42908- sivella; DR42909- sivella; DR42910- sivella; DR42911- dau; DR42912- dau.

PARTICIPACIÓ EN EXPOSICIONS TEMPORALS I ACTIVITATS

En la cessió de béns patrimonials de l'MMB a altres institucions, hem realitzat les següents tasques: confecció de les fitxes de sortida en préstec, documentació gràfica i embalatge; rebuts de sortida i rebut de recepció d'objectes; control de les càrregues i les descàrregues de les caixes i els mitjans de transports utilitzats i, en alguns casos, s'ha participat també activament en l'embalatge i en el desembalatge.

Programa Maridatges marítims. Històries i licors

L'MMB ha coorganitzat un cicle de xerrades sobre història marítima amb el grup editorial Sàpiens. El Museu ha aportat a cada xerrada una sèrie d'objectes provinents dels fons de les seves col·leccions com models i exvots de les embarcacions del moment, que ajudaren a contextualitzar la història. En la sessió titulada "Mite de Penélope" (22 de novembre), els objectes exhibits han estat: 17835, copa de cava Cía. Trasatlántica; 17826, copa de cava Cía. Trasatlántica; 11624, model de corbeta; 5163, model de galió dins de matràs.

Exposició "Objectes insòlits"

Realització d'una petita exposició titulada "Objectes Insòlits" que mostrarà al visitant una selecció de peces curioses que formen part de les col·leccions del museu, però que difícilment formarien part d'un discurs museístic. Els objectes s'aniran substituint cada sis mesos. La relació d'objectes exposats són:

- 16119, Sant Antoni, Desconegut, escultura
- 11981, espingarda, Desconegut, segle XIX
- 19013, escopidora, Desconegut
- 10134, lavabo de cambra, Desconegut
- 20560, vàter (aparell sanitari), Simpson Lawrence & Co. Ltd., segle XX, vàter de vaixell
- 4553, trabuc, Desconegut, segle XIX
- 7408, model embarcació xinesa, Desconegut, vaixell per prostitució
- 546, vaixell de pesca, Desconegut, aquarel·les (obres visuals), 1800 - 1830
- 547, Vaixell ànec, Desconegut, aquarel·les (obres visuals), 1800 - 1830
- 548, Vaixell de prostitució, Desconegut, aquarel·les (obres visuals), 1830 - 1850
- 549, vaixell de prostitució, Desconegut, aquarel·les (obres visuals), 1800 - 1830



Exposició "Catalunya mar enllà"

S'ha treballat amb el comissari de l'exposició i amb l'equip del Grup Transversal per seleccionar les col·leccions que ens permetran explicar els set àmbits temàtiques en que es dividirà l'exposició i analitzar els sistemes expositius, el tipus de vitrina i les mides de cada un dels objectes que la conformaran.

S'han fet reunions setmanals per millorar i seleccionar els objectes que documenten els vídeos, les audio-guides, els espais d'attrezzo, etc.

Mascarons al vestíbul

Instal·lació al nou vestíbul del museu de tres mascarons de proa. Els mascarons proposats són: figura masculina, núm. inv. 5500; figura femenina, núm. inv. 9171 i cap de lleó, núm. inv. 10330.

Mostra d'embarcacions

Mentre no començava el muntatge de l'exposició "Catalunya mar enllà", l'espai reservat ha estat ocupat per una mostra d'embarcacions, que també han ocupat l'aparador i altres espais menors. El objectes exposats són:

- 14118, Snipe *Toñete*
- 4377, Vinta filipina
- 6010, Barca de palangre *Madrona*
- 1755, Caro d'art *Papet*
- 15822, Patí de rem
- 16445, Barca de Sardinial *Jean et Marie*
- 19682, Patí de vela E-254
- 20788, Classe Europe E-591
- 16500, Canot de Passeig
- 5461, Caiuc pamue
- 19156, Catamarà *Molinari*
- 20356, Canoa *Fleming II*
- 19348, *Dinghy Gioia II*
- 10707, Caiuc
- 14014, Jábega *María del Carmen*
- 16837, Optimist E-252
- 20837, Snipe *San Fernando*

Exposició "Camins de ronda"

La mostra, impulsada per la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana amb el suport de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat, proposa un recorregut per la diversitat de paisatges i maneres de viure d'uns senders que uneixen tota la costa catalana. La mostra recrea i posa en valor la diversitat paisatgística i social de la xarxa de senders que ressegueix la costa catalana a partir d'un guió elaborat pel geògraf i fotògraf Rafael López-Monné (Tarragona, 1964). L'exposició es va celebrar a l'Espai Mirador del 25 de gener al 3 de juny de 2018. La relació de peces exposades són:

- 18368, Boia; flotador pesca, Desconegut, segle XX
- 18369, Boia; flotador pesca, Desconegut, segle XX
- 54CE, Fil de pesca, plom, Desconegut, segle XX
- 3917, Portlligat. Cadaqués, Ballot, Clémentine
- 11036, Model palangrera, Puig Agut, Jaime, segona meitat
- 839, *Cap de Santa Cristina*, Amat Virgili, Josep, pintura a l'oli (obra visual)
- 8791, *Vista de la ciutat i port de San Feliu de Guíxols*, Pons i Martí, Jaume, pintura a l'oli (obra visual), 1889
- 964, Marina, Martí Alsina, Ramón, pintura a l'oli (obra visual)
- 10103, Rètol publicitari, Desconegut, s. XVIII-XIX, Reclam publicitari d'un magatzem d'efectes nàutics

- 137CE, Caixa de puros, Reig, Reig Aromáticos Calypso
- 16486, Penjoll, Desconegut, Penjoll de corall roig
- 16484, Collaret, Desconegut
- 18159, Agulla d'adobar, Desconegut

Exposició "Port, Territori de frontera"

L'exposició proposa una aproximació a la quotidianitat dels espais públics i privats dels barris fronterers amb el Port de Barcelona: el Poble Sec, el Paral·lel, Montjuïc, la Barceloneta, el Somorrostro o els ja desapareguts barris de barraques Pequin i Camp de la Bota. La mostra ens planteja una reflexió entorn els aspectes més humans i intangibles que tenen lloc als espais propers al Port, escenari d'entrada i sortida de mercaderies, però també de noves expressions, cultures i costums que contagien la ciutat més enllà dels límits físics portuaris. L'exposició es va realitzar a les naus del 10 de gener de 2018 al 19 de maig de 2019. Vinculat amb aquesta exposició s'han realitzat tasques de peticions de préstec temporal d'objectes.

Exposició "Ens guiem pel passat"

L'exposició mostra el procés d'un projecte educatiu construït conjuntament entre el CEIP Jacint Verdaguer i el Museu Marítim de Barcelona, dins del marc del projecte Apadrina el teu equipament, una proposta liderada per la fundació Tot Raval que promou la creació de projectes d'aprenentatge entre els centres educatius i els equipaments culturals del barri. L'exposició es va realitzar al vestíbul del 9 al 29 d'abril de 2018. Es va presentar un objecte de les col·leccions: 10149, agulla nàutica.

PARTICIPACIÓ EN PROJECTES I GRUPS INTERNS DE TREBALL

Comissió assessora d'avaluació de béns

Un cop al mes, cinc representants de l'Àrea de Col·leccions i del coneixement han participat en les reunions de la Comissió que es reuneix amb l'objectiu d'avaluar els ingressos patrimonials del Museu.

Comissió d'exposicions

Reunions periòdiques de tècnics de l'Àrea d'Educació i activitats i de l'Àrea de Gestió de col·leccions i del coneixement. La comissió es reuneix amb l'objectiu d'avaluar les exposicions temporals que organitza el museu, coordinant els préstecs i els objectes a exhibir. S'ha elaborat un protocol d'exposicions per determinar el procediment a aplicar abans d'iniciar-se una exposició.

Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana

S'ha començat a realitzar protocols sobre la gestió de documentació.

Treball transversal per temes de normalització dels tesaurus

El museu gestiona dades procedents de diverses aplicacions, la majoria de les quals estan especialitzades en una de les àrees de gestió museística: la col·lecció, la biblioteca, l'arxiu, Tots aquests recursos d'informació que gestiona, genera i conserva es documenten segons les normes de catalogació de cada recurs.

L'any 2010 el Museu Marítim inicia un sistema de gestió de la informació (GIM-RIM) que permet a l'usuari fer una única cerca sobre tots els recursos i/o béns patrimonials que gestiona.

Per tal de fer possible la cerca única, garantir la qualitat i interoperabilitat de les dades vinculades a l'inventari s'ha iniciat un procés de normalització d'algunes de les facetes terminològiques, concretament la de Nom de l'Objecte, Material, Tècnica, Llocs i Matèries. La normalització dels termes és farà a partir del Tesaurus d'Art i Arquitectura (AAT). Aquesta intervenció va quedar pendent per raons pressupostaries pel 2018.

3.2. Adquisicions de fons a l'MMB

Al llarg del 2018 ha continuat l'aplicació de la política d'adquisicions del Museu Marítim de Barcelona, executant els principis generals continguts a la Política d'adquisicions i aplicant el Pla d'adquisicions elaborat l'any 2003 i la vigència del qual és plena. A grans trets, la metodologia per dur a terme aquesta tasca consisteix a l'establiment d'un circuit de contactes periòdics o esporàdics amb particulars i entitats, l'emissió d'informes sobre els materials localitzats o oferts al museu i l'avaluació de les propostes d'adquisició a càrrec de la Comissió Assessora d'Avaluació de Béns. Les adquisicions s'han fet seguint els procediments corrents:

DONACIONS

El Museu ha ingressat durant l'any 2018, els següents béns, en concepte de donació:

- Quadern de màquines del vaixell *La Mancha* de juliol de 1968 a agost de 1969.
- Carnet de beneficiari del Montepío Marítimo Nacional de l'Institut Social de la Marina.
- Model de gòndola veneciana realitzat per Oleguer Gibert Miró entre 1959 i 1960.
- Donació de llibres Juan Carlos Arbex *Arrantzaria*; Tony Gibbons *La enciclopedia de los barcos*; Russell Coutts and Paul Larsen *Challenge 2000*; Michael Levitt *La copa América de 1851 a 1992*; Michael Shea *Maritime England*; Georges Pisier *La découverte de la nouvelle-Calédonie*; Varis autors *Reaching Beyond*; B.V. Beth *Les grandàs biliars du XVe au XXe siècle. B.*
- Revistes *Yate y motonáutica* (1987-1991) 252-292; *Yate* (1991-2001) 330-331, 334-337, 339-381, 383-385, 387-398, 400-403, 405-409, 411-416, 422; *Náutica* 1-4, 6-19; *Yachting World* August 2001; *Louis Vuitton Cup 2000*; *America's Cup 1987* i *The Whitbread 1993-94*.
- Donació de tres plaques metàl·liques de construcció naval: La Maquinista Terrestre y Marítima. Núm. 23. Barcelona, 1958; Sociedad Española de Construcciones Galindo. Año 1957. Núm. 697. Bilbao. Babcock & Wilcox; i Cía. Euskalduna de Const. Y Rep. De Buques. Núm. 165. Bilbao. 1963; donació del Museu Arxiu de Vilassar de Dalt.
- Pintura del port de Barcelona, datada a finals del segle XIX. Autor: Fernando Blasco Hueso.
- Uniforme de capità complet: jaqueta, pantaló, armilla, insígnies i gorra de plat del capità de la marina mercant Joan Espinàs i Font. Capità de la companyia TAC.; aro salvavides del mercant *SAC Coruña* (salvat en el desballestament del buc, l'any 1967 o 1968).
- Optimist de fibra, fabricat per Naaix l'any 2003.
- Sis caixes de documentació relacionada amb l'activitat d'Antoni Tayá Morera com agent d'assegurances, entre 1939 i 1965.
- Publicació particular de la transcripció de l'escrit que porta per títol *El pleito catalanista*. 1909, d'Ambrosio Díaz Gómez.
- Segell 50 Aniversari del primer Correo Submarino amb la commemoració que es va fer l'any 1988, reproduint els segells de 1938.
- Fons bibliogràfic relacionat amb Cristòfol Colom i Descobriments d'Amèrica l'any 1492, donació del Centre d'Estudis Colombins. El fons estava en dipòsit a la seu de l'MMB des del mes d'octubre de 2009.
- Un exemplar dels Estatuts de la SA Astilleros Burell, a 12 de juny de 1920; El manuscrit: *Libro de Datos de la familia Burell*.
- Pintura *La mar morta*. Tècnica: mixta. Mides: 81,50 x 10,50 cm. (marc inclòs). Data realització: Any 2012. Autor: Tarragó (David Vall).
- Planisferi celeste Star Finder.
- Pintura *Derehlicte*.
- 3 CD's: fotos antigues UNB; fotos antigues Port; fotos antigues Dic Flotant; 262 positius en color i blanc i negre; 235 diapositives, 1 negatiu i 31 documents: rebuts emesos a TNV, 1937-1940.
- *Cuaderno de bitácora de un velero de 1836, en ruta de Santander a Barcelona, y de Barcelona a Mahón.*
- Col·lecció de petxines i cargols.

- Caixa de mistos de la Naviera Aznar. Buc *Monte Anaga*, construït el 1959 per Euskalduna per la línia Canàries-Regne Unit. Característiques: Eslora 123,82 m; mànega 18 m; punta 10,25 m. Motor dièsel 7.300 CV. Venut al govern mexicà, que el destinà a vaixell escola amb el nom de *Primero de Junio*; .Caixa de mistos Naviera Mitsui-OSK lines. Bucs: *Argentina Maru* i *Brazil Maru*. 12,755 /12,733 grt, 549 peus d'eslora). En servei l'any 1939/40, foren requisats per la marina japonesa en 1941; Caixa de mistos *The Ship, Safety Match*. J. John Masters & Co. Ltd. London. Suècia, anys 50's. (només és una de les cares de la caixa, la que conté el nom de la naviliera. Encolada a una fusta); 2 sobres amb mata-segells de l'Agència Postal Auxiliar a bord dels fèrries *J.J. Sister*, amb data 3 de maig de 1978, i del *Manuel Soto*, amb data 30 de maig de 1977. Fèrries de la Cía. Trasmediterrànea. Són ambulants" marítims que facilitaven la tramesa de correspondència. Els utilitzaven els oficials d'a bord. No hi havien empleats de correus postal; i targeta postal del UPS (United States Postal Service) realitzada per l'Exposició Internacional de Filatèlia HAFNIA 87, celebrada entre el 16 i el 25 d'octubre de 1987 a Copenhague, Dinamarca. La targeta representa el transatlàntic nord-americà *SS ST. Paul* el buc escola danès *Danmark*; Documents: una còpia digital de l'aquarel·la de la fragata blindada *Zaragoza*. Autor: M. García García i llibre Carlos Martínez-Barbeito *Alexandro Malaspina*, 1992; XX Viaje de Instrucción Fragata *Ara Libertad* 1984 (Argentina); The Cutty Sark Tall Ships' Races: Programa oficial 2002; Regata Cutty Sark. La Coruña 1994; La nueva misión de Vital Alsar por la comunicación universal 2005; Festival del Mar. Fòrum Barcelona 2004; Visita del buque escuela *Juan Sebastián de Elcano* al Puerto de Barcelona, enero 1986.
- Bibliografia: Llabrés Bernal, Juan. *Para la historia de la Compañía Transatlántica Española: Notas del capellán D. Juan Albert*; Rubio Serrano, José Luis. *Arquitectura de las naos y galeones de las Flotas de Indias*; Objectes: medalla commemorativa del IV Centenario de la Batalla de Lepanto 1571-1971. Diputació Provincial de Barcelona. Museu Marítim. Bronze, Pes 116 gr., 6 cm diàmetre. Autor: Vallmitjana i Documents: diari de navegació de l'agregat Luis Foyé Canejo en els bucs *Domine*, *Generalife* i *Villa de Madrid* (1946 – 1947); Telegrama enviat a Barcelona des del vaixell *Cap Finisterre*, 1912; 10 coneixements d'embarcament de diferents companyies i vaixells.
- Càmera subaquàtica. Tarifa l'any 1960; 2 vídeos filmats per aquesta càmera.

COMPRA

El Museu ha ingressat durant l'any 2018, els següents béns, en concepte de compra:

- Bitllet del vapor *Mercurio* Marsella-Barcelona de 1840 a la casa de Subastas Europa, 27 de juny de 2018.
- Llibres: *Histoire generale de la marine, contenant son origine chez tour les peuples du monde, ses progrès, son état actuel, & les expéditions maritimes anciennes & modernes*; [Lavallée:]. *le negre comme il y a peu de blancs*; Howard, Jean: *Histoire des principaux lazarets de l'euope*; i Comelin, François; Motte, Philemon de la; Bernard, Joseph: *Voyage pour la redemption des captifs, aux royaumes d'alger et de tunis. fait en 1720*. Adquirit a subhastes Soler i Llach Subhastes Internacionals, S.A.

3.3. Col·lecció documental i cartoteca

S'ha continuat amb les tasques habituals que comporta la gestió de la col·lecció de documents, incorporació de la documentació ingressada, control d'ubicacions, tria de documents per les activitats del Museu, atenció a les consultes i gestió de les noves adquisicions d'aquesta col·lecció. S'han introduït 56 registres nous. Al llarg d'aquest any s'han fet 415 fotografies identificatives de documents de la col·lecció de documents dels que no teníem cap imatge per associar a l'inventari. S'han continuat realitzant les tasques habituals de col·locar en fundes de conservació els materials catalogats, amb la vigilància de l'estat de la documentació a la reserva per tal de detectar problemes en el seu estat de conservació, i s'ha treballat en els diccionaris d'àrea geogràfica conjuntament amb l'empresa Nubilium. Aquesta intervenció va quedar pendent per raons pressupostaries pel 2018.

També va quedar pendent la digitalització de documents, confecció de fitxes i resums, etc. dels fons orals del programa d'història oral Veus de la Mar. Aquesta intervenció va quedar pendent per raons pressupostaries pel 2018.

3.4. Fons d'imatges

INGRESSOS FOTOGRAFIES

L'any 2018 l'Arxiu fotogràfic ha ingressat 9.251 fotografies (sense comptabilitzar les centenars de fotografies generades per la pròpia institució: exposicions, actes, reproduccions dels objectes de les col·leccions, treballs de restauració, activitats del Museu, etc.).

Una part important de les noves adquisicions fotogràfiques és el resultat de les donacions per part del grup de col·laboradors de l'Arxiu fotogràfic que ha afermat molt la seva relació amb el Museu. Aporten, periòdicament, nous materials gràfics i/o assessorament a l'arxiu. Aquesta aportació fotogràfica va més enllà del mer donatiu i es plasma en un enriquiment de la relació professional i personal amb la nostra institució. Una part d'aquest grup s'ha convertit en un eficient grup de treball: el Laboratori d'experts en fotografia naval.

PROGRAMARI PER L'ARXIU FOTOGRÀFIC

La conservadora de l'Arxiu fotogràfic, conjuntament amb la informàtica i l'arxivera, han realitzat contactes amb diferents proveïdors de programes de gestió de fotografia. Entre aquests contactes, s'arriba a la conclusió que el proveïdor que més s'ajusta a les necessitats de la catalogació de fotografia és Photo Station.

DIGITALITZACIONS

S'ha digitalitzat el fons documental Ferran Llagostera sobre el món de la pesca, consistent en més de 400 cintes (aproximadament més de 200 hores de filmació) sobre gravacions realitzades pel litoral de la Península Ibèrica i per tot el món, des dels anys 1970 fins a l'actualitat.

PORTAL FOTOGRAFIA A CATALUNYA

Es presenta una nova col·lecció de fotografies al Portal Alabern Fotografia a Catalunya: "Àlbum fotogràfic del port de Barcelona. Estat de les seves obres en 1896", fotografies: Pau Audouard. (73550F).

LABORATORI D'EXPERTS EN FOTOGRAFIA NAVAL

El Laboratori d'experts en fotografia naval realitza una valuosíssima tasca d'investigació que completa les dades més bàsiques de la fitxa de catalogació, ampliant informació, revisant la informació i confeccionant una sinopsis històrica de molts dels vaixells que apareixen en les fotografies de l'Arxiu fotogràfic, com per exemple, el lloc de construcció, cronologia, canvis de nom del vaixell i/o armador, accidents i altres dades significatives. Aquesta informació s'introdueix de manera sistemàtica en una fitxa bàsica creada a partir de la selecció d'alguns dels descriptors de la base de dades de l'Arxiu fotogràfic. És una documentació de rigor, consensuada en equip. Des de 2013, el Laboratori d'Experts en fotografia naval es reuneixen tots els dimarts al matí per ajudar en la documentació de les fotografies.

SESSIONS D'IDENTIFICACIÓ DE FOTOGRAFIA MARÍTIMA

El 2018, l'Arxiu fotogràfic segueix organitzant, un any més, les sessions sobre identificació de fotografies navals

que ajuden a documentar i difondre les col·leccions fotogràfiques del Museu i imatges de col·leccions particulars de contingut marítim. Es convoquen 4 sessions a l'any (una per trimestre), de les quals es dona difusió externa convidant a experts en la matèria. Les sessions estan obertes a un públic interessat en fotografia, que troba en aquest espai resposta pel que fa a la identificació de les fotografies i, en definitiva, un espai d'intercanvi i aprenentatge. Any rere any s'incrementa el nombre de participants i l'enriquiment de les sessions. Aquest any s'han organitzat algunes de les sessions dedicades a temes concrets. Aquestes han estat: la pesca i barques de vela llatina, a càrrec d'un investigador i expert en embarcacions de vela llatina; el port de Barcelona, a càrrec de d'un investigador i expert en el port de Barcelona; pailebots i motovelers (en commemoració del centenari del pailebot *Santa Eulàlia*), a càrrec del cap de l'Àrea de Gestió de les col·leccions i del coneixement, doctor en Història Contemporània per la Universitat de Barcelona.

PROJECTE DE RECERCA SOBRE NÀUTICA ESPORTIVA

Durant el 2018, i en el marc d'un projecte de recerca sobre els esports de mar a Catalunya, l'Arxiu fotogràfic ha focalitzat una part de la inquietud per la salvaguarda del patrimoni fotogràfic treballant en diverses accions lligades a la recuperació de la memòria històrica sobre els esports de mar. Entre elles, s'han documentat 3.610 fotografies en la base de dades de MuseumPlus; s'han fet accions de difusió i de participació/consulta sobre imatges amb aquesta temàtica, a través de les xarxes socials (Facebook, blog FOTODEMAR) que han ajudat a localitzar una informació molt rigorosa; s'han establert contactes amb personatges i entitats del món de la nàutica que han afavorit noves donacions i col·laboracions. Entre ells destacar la bona resposta obtinguda quan es va convidar als principals professionals de la premsa nàutica a visitar la secció fotogràfica del Museu i s'han realitzat accions de difusió en les que es mostrava l'interès per part de l'MMB en la documentació i recuperació de col·leccions fotogràfiques sobre nàutica en el decurs del Saló Nàutic Internacional de Barcelona.

DOCUMENTACIÓ ARXIU FOTOGRÀFIC

En 2018 hi ha 37.599 registres en la Categoria Fotografia (MuseumPlus). S'han realitzat les habituals tasques de catalogació que, majoritàriament s'estan encarregant a suports externs. Destacar que s'ha treballat en la temàtica de la nàutica esportiva i de competició catalogant 3.610 fotografies (positius paper, negatius, diapositives) que pertanyen a la col·lecció del fotògraf nàutic Jordi Maseras. També s'han efectuat feines de catalogació de 3.023 registres de diverses matèries: fotografia sobre vidre, fotografia color sobre paper (caixes P1001C a P1009C, P3001C i P4001C), dos àlbums de fotografies: àlbum Audouard i àlbum sobre el reflatament de vaixells enfonsats durant la guerra civil espanyola, i també de 544 registres nous. Aquesta feina s'ha realitzat mitjançant dos contractes a professionals en la documentació de fotografies.

Se segueixen realitzant les tasques de precatalogació i documentació (iniciades en 2017) de les fotos dels fitxers fotogràfics referents a fotografies de materials externs i exvots. I, un any més, el grup d'experts voluntaris de l'Arxiu fotogràfic (Laboratori d'experts en fotografia naval) ha realitzat feines de documentació dels fons fotogràfic. Es reuneixen de manera altruista tots els dimarts de l'any, cosa que representa pel Museu aproximadament unes 500 hores de treballs de documentació.

Finalment, s'han realitzat tasques de pre inventari d'uns àlbums de diapositives sobre exposicions de l'MMB, objectes de la col·lecció, temes diversos (vela llatina, viatges, llocs). La informació es recull en un Excel amb els descriptors: carpeta, número registre, número negatiu, títol, any, descripció, matèries, altres matèries, paraules clau, ubicació, observacions, per saber més.

CONTRACTACIÓ

Per tal de donar suport a les tasques de documentació i tractament del material fotogràfic, al llarg del 2018 es van formalitzar diferents contractes:

- Contractació d'un fotògraf especialista en nàutica esportiva per a treballs de documentació a l'Arxiu fotogràfic. Concretament, realitzar l'inventari i catalogació de 3.610 fotografies (positius paper, negatius, diapositives) que pertanyen a la col·lecció Jordi Maseras (sobre nàutica esportiva i de competició), i que es desglossa de la següent manera: s'han completat els 1.516 registres de la "Categoria fotografia" de MuseumPlus (s'han omplert els camps de format, inscripció, material/tècnica, autorització publicar, matèries, descripció, ubicació i l'estat de conservació); s'han introduït 2.094 nous registres a la "Categoria fotografia" de MuseumPlus (s'ha fet una catalogació bàsica omplint els camps de núm. registre, núm. expedient, nom de l'objecte, títol, autor, datació, format, material/tècnica, inscripció, ubicació, font d'ingrés, museu dipositari, autorització publicar, estat de conservació, associació de la foto de referència a la fitxa, captura de la imatge de referència per documentar les 400 fotografies que no estan digitalitzades). La contractació es realitza entre el dia 1 de febrer a 31 de juliol 2018.
- Contractació de l'empresa de documentació Nubilium per a feines de catalogació de l'Arxiu fotogràfic de 3.023 registres. L'encàrrec es desglossa de la següent manera: completar els 679 registres de la fotografia sobre vidre de la "Categoria fotografia" de MuseumPlus (camps: format, inscripció, material/tècnica, autorització publicar, matèries, descripció, estat de conservació), introducció de 821 plaques de vidre que són nous registres a la "Categoria fotografia" de MuseumPlus (camps: núm. registre, núm. expedient, nom de l'objecte, títol, autor, datació, format, material/tècnica, inscripció, ubicació, font d'ingrés, museu dipositari, autorització publicar, descripció, documentació associada a revistes de nàutica, estat de conservació, associar la foto de referència a la fitxa), revisió de les 815 fotografies color caixes P1001C a P1009C, P3001C i P4001C, catalogació de 2 àlbums de fotografies: àlbum Audouard (24 fotos) i àlbum sobre el reflotament de vaixells enfonsats durant la guerra civil espanyola (140 fotos), i catalogació de 544 registres nous camps: núm. registre, núm. expedient, nom de l'objecte, títol, autor, datació, format, material/tècnica, inscripció, ubicació, font d'ingrés, museu dipositari, autorització publicar, descripció, estat de conservació, foto de referència. La contractació es realitza entre el 19 de febrer i 13 de juny de 2018.
- Contractació d'una restauradora de fotografies i fotògrafa per a fer tasques de conservació preventiva/restauració de l'Arxiu fotogràfic, donat que la restauració de la fotografia requereix d'un professional especialitzat i la mancança en aquesta qüestió al Museu. S'han fet tasques de revisió, neteja, col·locació en fundes i caixes de conservació, numeració i digitalització del final del procés de 1.589 negatius en acetat, corresponents a la col·lecció sobre objectes del Museu; revisió, neteja, col·locació en fundes i caixes de conservació, numeració i digitalització del final del procés de 508 plaques de vidre de diversos formats; revisió, neteja, col·locació en fundes i caixes de conservació, numeració i digitalització del final del procés de 70 plaques de vidre de diversos formats (col. Vicente Garcia-Delgado); i revisió, neteja, col·locació en fundes i caixes de conservació, numeració i digitalització del final del procés de 14 fotografies en suport paper plaques de diversos formats. La contractació es realitza entre el dia 1 de febrer a 31 de juliol 2018.

CONSERVACIÓ PREVENTIVA-RESTAURACIÓ FOTOGRAFIA

S'han fet les feines habituals en conservació preventiva per part de la conservadora de l'Arxiu fotogràfic, així com la contractació d'una restauradora de fotografia que ha fet revisió, neteja, i intervencions en un total de 2.181 fotografies en acetat i vidre, i ocasionalment paper (14 fotografies), corresponents a diverses col·leccions.

PUBLICACIONS I PARTICIPACIONS

- Dahl Térmens, Silvia. *Projecte de recerca sobre fotografia naval al Museu Marítim de Barcelona*. Actes de les 15es Jornades Imatge i Recerca, organitzades per l'Ajuntament de Girona i l'Associació d'Arxivers – Gestors de Documents de Catalunya, 2018.
- Participació de la conservadora Silvia Dahl com a ponent d'una experiència, en les 15es Jornades Imatge i Recerca Antoni Varés (Girona), organitzades pel Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI) i l'Associació d'Arxivers de Catalunya. El títol de l'experiència és: "Projecte de recerca sobre fotografia naval al Museu Marítim de Barcelona". Novembre 2018.
- Dahl Térmens, Silvia. "Snipe, tàctica i diversió". *Argo* número 1 (segona època). 2018.
- Dahl Térmens, Silvia; Garcia Domingo, Enric. "La indústria nàutica a Catalunya. Un sector que demostra una gran maduresa i vitalitat". *Argo* número 2 (segona època). 2018.

XARXES SOCIALS

L'Arxiu fotogràfic segueix coordinant, editant i redactant el blog FOTodeMAR, per 6è any consecutiu, així com aportant fotografies a Flickr i Pinterest. La periodicitat de publicació és cada 7 a 10 dies, màxim.

El grup de Facebook, "Fotografia de mar", segueix creant interès i creixement. A finals de 2018 té 2.192 seguidors. Cada diumenge es publica una fotografia en la secció "mar de fotos" com a mostra de les col·leccions fotogràfiques del Museu i per a incitar al debat i observació del contingut de la imatge. Les xarxes socials ens ajuden a donar visibilitat als fons fotogràfics i activitats relacionades amb la fotografia. S'incrementa la interacció entre els seguidors, amb més comentaris, consultes i aportacions. En general, les xifres en Facebook s'han incrementat en un 50%.

TALLER FOTOS EN CONSERVA

L'Arxiu fotogràfic organitza la 6a edició del taller Fotos en conserva, realitzada per l'Associació Fotoconnexió. Es tracta d'un taller dirigit al públic no especialitzat que vol aprendre a tenir cura dels fons fotogràfics familiars, amb mitjans casolans. Per 6è any consecutiu el taller té molt èxit d'inscripcions i acceptació.

REVISTA ARGO

Participació de la conservadora de l'Arxiu fotogràfic com a coordinadora (junt amb el cap de Comunicació de l'MMB) i membre del consell de redacció de la revista *Argo* (segona època), dedicada a la difusió de la cultura i patrimoni marítims.

CONSULTES

S'han atès les consultes de l'Arxiu fotogràfic, per part dels diferents departaments i projectes expositius del Museu, i d'investigadors, editorials, estudiants, etc. externs a la institució. Les tasques de consulta inclouen, en alguns casos, la digitalització del material fotogràfic que es lliura després a l'usuari.

TEMES PENDENTS

Per raons pressupostàries van quedar ajornades per l'any 2019 algunes tasques importants, com ara la introducció de fitxes a MuseumPlus; la continuació dels treballs d'edició i documentació de les fotografies digitals donades durant els anys 2015 a 2017; l'adquisició d'un suport informàtic per a gestionar l'Arxiu fotogràfic i també software Adobe Fotografia (Lightroom, Photoshop); i la resolució definitiva de la compra d'un gestor de fotografia.

PARTICIPACIONS EN PROJECTES TRANSVERSALS

- Grup de treballs sobre cartel·les per exposicions de fotografia: La conservadora de l'Arxiu fotogràfic participa en el "Grup de treball sobre cartel·les per exposicions de fotografia", coordinat per la Filmoteca de Catalunya. Seguint la línia de treball del "Grup de treball de fotografia a museus i arxius", i detectant una manca de criteri comú per la descripció dels materials fotogràfics en les exposicions de fotografia, aquest grup neix amb la voluntat de redactar un manual que doni unes pautes sobre la redacció de cartel·les en exposicions de materials fotogràfics.

- Laboratori de fotografia: Grup de treball de fotografia a museus i arxius.
- En el decurs de 2018, després de 6 anys en què l'Arxiu fotogràfic de l'MMB ha estat precursor i ha liderat el Grup de treball de fotografia a museus i arxius, i acabada la fase de treball de les degradacions fotogràfiques, s'ha iniciat la 4a fase del grup de treball, aquest cop coordinada per l'IEFC, per a treballar en els procediments fotomecànics. L'Arxiu fotogràfic segueix participant en les reunions de treball del Grup.
- La conservadora de l'Arxiu fotogràfic participa en la coordinació de l'estand de l'MMB del Saló Nàutic Internacional de Barcelona, amb un parell d'activitats participatives de fotografia sobre nàutica esportiva i de competició: entrevistes a regatistes i personatges del món de la nàutica, mostra de fotografies a l'estand, i sessió d'identificació de fotos sobre esports de mar a la seu del Reial Club Marítim de Barcelona.
- Participació de la conservadora en la reunió de 15 de novembre dels Museus Marítims de la Península amb un projecte d'investigació sobre fotografia naval.

3.5. Fons d'arxiu externs

Des de mitjans de l'any 2018 la gestió dels fons externs passa a dependre de l'Àrea de Gestió de les col·leccions i el coneixement (AGCC), tot i que el gestor directe dels fons segueix sent la mateixa persona. Aquest canvi de descripció té efectes tan sols a nivell intern, de manera que l'usuari no se'n veu afectat ni percep cap canvi respecte a l'atenció de les seves consultes.

Les dades referents als fons externs de l'any 2018 es troben recollides en un sol apartat, dins de l'AGCC.

LA CONSULTA I EL PRÉSTEC DE DOCUMENTS

Els fons històrics han estat objecte de 225 consultes, de les quals 21 són d'usuaris interns i la resta d'usuaris externs. La principal via d'entrada de les sol·licituds d'informació segueix sent el correu electrònic o bé la trucada telefònica. Del total de consultes, 28 són préstecs als cedents i/o titulars dels fons o pel desenvolupament de feines externes.

SERVEI DE REPROGRAFIA

L'MMB ofereix als seus usuaris un servei de reprografia atès que els documents d'arxiu no es poden reproduir a través de l'autoservei de reproducció. S'han atès cinc sol·licituds de reproducció de documents.

LA GESTIÓ I EL TRACTAMENT DELS FONS ARXIVÍSTICS

Els fons comercials i d'empreses, d'associacions i fundacions, d'institucions i de persones, gestionats a l'MMB, sumen un total de 23 fons. Físicament suposa un volum de més de 833 metres lineals, als quals cal sumar les unitats d'instal·lació de format especial. La gestió dels fons d'arxiu és a través del RIM. Els fons externs es troben descrits per 40.835 registres, quantitat que representa el 71,69% dels registres de la categoria Fons d'arxiu.

Alguns documents de gran format dels fons externs –majoritàriament plànols– es troben instal·lats en planeres a les Sales de Reserva 2 i 3. Una actuació que s'ha portat a terme ha estat la identificació de cada calaix amb la signatura topogràfica, el fons contingut i el logotip del Museu. Es tracta d'un total de 197 calaixos de planera.

FONS D'INSTITUCIONS

Organització del Treball Portuari (OTP)

Per tal de preservar la integritat del fons i amb el vist i plau del titular, s'han facilitat els expedients de personal sol·licitats de forma digitalitzada.

FONS DE L'ADMINISTRACIÓ PERIFÈRICA DE L'ESTAT

Port de Barcelona (Junta d'obres del Port de Barcelona)

Seguint amb l'actuació sobre els documents audiovisuals dipositats a l'MMB iniciada 2017, aquest any s'ha encomanat externament a un expert una proposta de catalogació, preservació i difusió dels vídeos. D'aquest treball en resulta una proposta de fitxa de catalogació en funció de les dades de les aplicacions de l'MMB i l'APB; un llistat dels vídeos seleccionats per a ser migrats en suports permanents, tipus de suport i el seu cost; una relació dels vídeos de lliure explotació i un model de sol·licitud de drets d'explotació pels vídeos que no es puguin explotar lliurement.

Quant a difusió, finalment es va desestimar la proposta del Gotes d'arxiu dedicat al fons del Port que s'havia previst per aquest any.

Com a nou ingrés, a finals d'any, l'APB va transferir 77 caixes d'arxiu entre els anys 1854 i 1986 que mantenen relació amb expedients de projectes d'obres. Al considerar-se des de l'MMB que les caixes havien de rebre un tractament previ abans de poder ingressar a la Sala de Reserva, es va dipositar la documentació a la sala de pre arxiu. Es preveu el seu tractament dins el pla d'actuació del Port de Barcelona per a l'any 2019, moment a partir del qual es podrà integrar físicament la documentació al fons, a la Sala de Reserva del Museu.

FONS COMERCIALS I D'EMPRESES

Compañía Trasatlántica, SA

El fons segueix creixent a l'incorporar donacions de documents solts. En aquesta ocasió, ingressa per donació un full de mà publicitari dels vapors de la línia del Plata identificat com a: *Nuevos vapores correos españoles: Reina Victoria Eugenia e Infanta Isabel de Borbón*. Amb aquest ingrés, tenim el mateix full de mà en la versió anglesa i castellana.

Modelos Navales Riera

L'empresa Vidimus ha fet el tractament de la part del fons que quedava per tractar. N'han resultat 647 caixes d'arxiu, concretament de la número 32 a la 678. El tractament ha consistit en obrir les caixes de transport; obrir les caixes d'arxiu; comprovar l'inventari fet en el moment de salvament del fons; la neteja superficial en sec; l'adequació de la documentació en camises; la instal·lació de les agrupacions documentals en caixes d'arxiu normalitzades i la identificació de la unitat d'instal·lació i el registre de les dades en l'inventari en Excel. Els camps són: número de caixa d'arxiu, títol, descripció, data inicial, data final, dates atribuïdes, observacions i estat de conservació. No es va posar la signatura topogràfica perquè, de manera temporal, les caixes es van instal·lar a SR2.

L'arxiu ha elaborat un quadre de classificació específic pel fons; ha classificat els registres descriptius; ha integrat la descripció de les dues actuacions descriptives sobre el fons (de la 1 a la 31 i de la 32 a la 678); ha revisat i esmenat errors; ha ampliat la descripció de tots els registres amb nous camps i, finalment, ha preparat l'Excel resultant per a ser bolcat al RIM per part de l'empresa informàtica que gestiona l'aplicació.

Fons Antoni Tayà

Ingressa un nou fons d'arxiu històric sobre el qual caldrà fer una actuació d'arxiu total, des de la neteja, la organització física i intel·lectual, l'elaboració d'un quadre de classificació, l'alta del fons al sistema, la descripció documental al Registre d'Informació del Museu i la instal·lació a la Sala de Reserva. Es preveu donar-lo d'alta al sistema el proper any.

FONS PERSONALS

Ambrosio Díaz Gómez

S'ha descrit, classificat i condicionat la documentació del darrer ingrés, que estava a l'espera de tractament. D'altra banda, hi ha hagut un nou ingrés. Es tracta d'una transcripció -elaborada per part del donant del fons- d'un assaig escrit per Ambrosio Díaz l'any 1909 amb el títol *El pleito catalanista*. Si bé el document original encara no forma part del fons, ja que roman en custòdia i propietat del seu titular, aquest fa una entrega a l'MMB de la transcripció en forma d'autoedició.

FONS D'ASSOCIACIONS I FUNDACIONS

Fons Gremi de Bastaixos

Serveis externs a l'MMB han restaurat un total de cinc llibres del fons. En una primera fase van fer el tractament de tres llibres, retornats el mes de juliol, deixant els altres dos en una segona fase, els quals van ingressar a finals d'any. Els llibres restaurats són:

- *Llibre de privilegis de la Confraria de Bastaixos de Capsana, Masips de Ribera, concedits per la S. C. R. m. del Rey Don Fernando en lo any 1513. I per lo S. C. R. m. del Rey Don Felip V, any 1732.* Núm. de registre 2.226.
- *Sentencia a favor del Gremio de Bastaixos de Capsana contra los camàlichs de la Cofradía de Nuestra Señora de la Victoria de la Plaza Nueva (sic).* Núm. registre 2.314.
- Registre de despeses del Gremi de Bastaixos. Núm. registre 2.326
- *Real provisión del Consejo de Castilla en 2 de diciembre de 1778 contra los Tragineros de Mar y otros prohombres.* Núm. registre 2.743.
- *Llibre Primis de la Confraria de Bastaixos de Capsana, Macips de Ribera i Carreters de Mar de la present ciutat, 1787.* Núm. registre 2.315.

Segueix en curs la restauració del llibre *El gremio contra los prohombres 1770-1776*. Núm. registre 2313, iniciada l'any 2016.

TAULA RESUM DELS INGRESSOS DE FONS I DOCUMENTS ANUALS A L'ARXIU 2018

Data d'ingrés	Fons	Resum del contingut	Volum	Dates extremes	Règim d'ingrés	Expedient d'ingrés
15/02/2018	Compañía Trasatlántica	Full de mà publicitari	1 document	s/d	Donació	2018_EXP_L201_0000330
05/06/2018	Ambrosio Díaz Gómez	Transcripció escrit	1 document	2018	Donació	2018_EXP_L201_0000353
19/06/2018	Tayà	Pòlisses d'assegurances	5 caixes de trasllat	1939-1965	Donació	2018_EXP_L201_0000356
21/11/2018	Port de Barcelona	Antecedents de projectes d'obra	77 caixes d'arxiu	1854-1986	Dipòsit	2019_EXP_L206_0000022

PARTICIPACIÓ EN REUNIONS I SESSIONS INTERNES DE TREBALL

Comissió Assessora d'Avaluació de béns

Participació en les reunions de la Comissió Assessora d'Avaluació de Béns de l'MMB. Les reunions d'aquesta comissió tenen lloc el tercer dijous de cada mes.

Comissió Mixta Port-MMB

Un membre de l'Arxiu va participar en les reunions del 2018 de la Comissió Mixta creada entre el Port de Barcelona i l'MMB. En aquestes reunions es van aprovar i planificar les diferents actuacions anuals a dur a terme per ambdues institucions en el context del conveni que el Port de Barcelona i el Museu tenen signat i que regula les relacions i actuacions pel que fa al fons arxivístic i les col·leccions que el Port de Barcelona té en les instal·lacions del Museu.

Paral·lelament, l'arxivera de l'MMB i la cap del Centre de documentació del Port de Barcelona van mantenir reunions per treballar sobre la proposta de Pla d'Actuació conjunt i la coordinació dels treballs previstos en els fons del Port que es custodia a l'Arxiu.

El Projecte RIM (Recursos d'Informació del Museu)

Al llarg de l'any s'ha informat de necessitats, incidències i millores a realitzar al RIM.

ACTUACIONS DE DIFUSIÓ

Gotes d'Arxiu

La presentació del Gotes d'Arxiu al vestíbul del museu s'ha canviat per una estructura metàl·lica, superant l'anterior vitrina simple. Ha estrenat aquesta nova instal·lació el Gotes d'arxiu número 30, dedicat a la commemoració del centenari del pailebot *Santa Eulàlia*, amb una estructura mòbil de les veles del *Carmen Flores* (nom original del pailebot) fet a partir d'un document gràfic de l'any 1918.

3.6. Fons bibliogràfic

L'any 2018 ha estat un any de consolidació de les diferents accions iniciades els anys anteriors especialment la derivada de l'absorció de fons bibliogràfics externs. Cal destacar també la intervenció activa en la millora dels llibres antics ja catalogats, tant des del punt de vista físic com des del vessant catalogràfic. I finalment volem ressaltar que la Biblioteca del Museu Marítim ha continuat potenciant l'accés en línia als seus fons.

Al llarg del 2018 la Biblioteca ha continuat mantenint el catàleg i la resta de serveis en línia a través de les seves eines socials. Cada eina té els seus usuaris i la fem servir amb objectius diferents. S'ha continuat catalogant al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya amb el programari Sierra.

Tot això s'ha fet en unes condicions difícils per manca de personal. Es necessitaria la figura d'un auxiliar de biblioteca, tal com ha tingut des del 2000 fins al 2016. La Biblioteca no pot funcionar només amb una bibliotecària per fer totes les tasques imprescindibles en un servei que, a més, té un horari d'obertura que coincideix amb la major part d'hores de treball i hi ha tasques que precisen de concentració i dedicació. En aquests moments rebem l'ajuda puntual de voluntaris, de persones de prestacions socials o d'estudiants però la seva dedicació en temps és parcial i escassa, i el grau d'exigència no pot ser massa alt. Caldria tornar a gaudir d'un treballador o treballadora que faci exclusivament d'auxiliar de biblioteca.

ADQUISICIONS

Les adquisicions s'efectuen tenint en compte les directrius marcades per la política d'adquisicions del Museu i de la política de manteniment de la col·lecció bibliogràfica. No s'accepten materials duplicats o llibres que no reforcin els fons. S'intenta omplir buits temàtics. Malauradament, aquest any la biblioteca no ha pogut disposar pràcticament del seu pressupost per a la compra de llibres. L'excepció ha estat la compra de quatre llibres antics -8 volums en total- que van sortir a subhasta. Tipus d'adquisicions efectuades: compra (8 volums), donació (413), intercanvi (12).

De donacions a nivell particular destaquen les de l'UPF i les donacions procedents de la Biblioteca de Catalunya en el que ells anomenen Llibres per a entitats (14 títols).

Continuem fent control de les subscripcions de revistes, a través del programari de gestió de la biblioteca i la reclamació a Alibri dels números no enviats. Aquest 2018 s'ha donat de baixa les subscripcions a les revistes menys consultades i que tenen la mateixa temàtica que un altre títol.

DIFUSIÓ DE LES ADQUISICIONS

El catàleg de la biblioteca <http://biblioteca.mmb.cat/> és la principal eina de difusió de les seves ja que a la pàgina d'inici apareixen ordenades per defecte les obres catalogades més recentment en primer lloc. Fem difusió de les noves adquisicions a través de les xarxes socials, especialment a través de Pinterest on presentem [tot allò que arriba a la Biblioteca](#). Aprofitem la imatge de la coberta del llibre que hem digitalitzat per incloure-la al catàleg de la biblioteca. Els articles de les revistes que van arribant es recullen als butlletins de sumaris que pengem a Issuu <https://tinyurl.com/sumarisrevMMB>. Des d'aquest any es pot accedir a aquestes tres fonts també a través de la pàgina web del Museu dins de l'apartat dedicat a la biblioteca.

CATALOGACIÓ

Durant l'any 2018 s'ha continuat amb el mateix procediment per catalogar que els anys anteriors. Es creen els registres a Millennium, el programa del CCUC, i s'exporten les dades a Virtua, el nostre catàleg local, on s'adapten algunes dades i es creen els registres d'exemplar. Enguany s'han creat 670 registres d'exemplar i modificat 1.677. S'han creat 4 registres de holding (revistes) nous i se n'han modificat 59. S'ha continuat catalogant el fons procedent del Consorci El Far. Durant el 2018 s'han catalogat 137 llibres d'aquest fons.

Al catàleg de la biblioteca es continuen afegint enllaços a versions digitals accessibles, a través d'Internet, de documents que tenim nosaltres en paper. També afegim còpia de documents nostres digitalitzats en format PDF -sempre que els llibres adjuntats estiguin lliures de drets-. També cataloguem llibres que ja han nascut digitals. S'han carregat al repositori Archive 35 de nous i els enllacem al catàleg de la biblioteca.

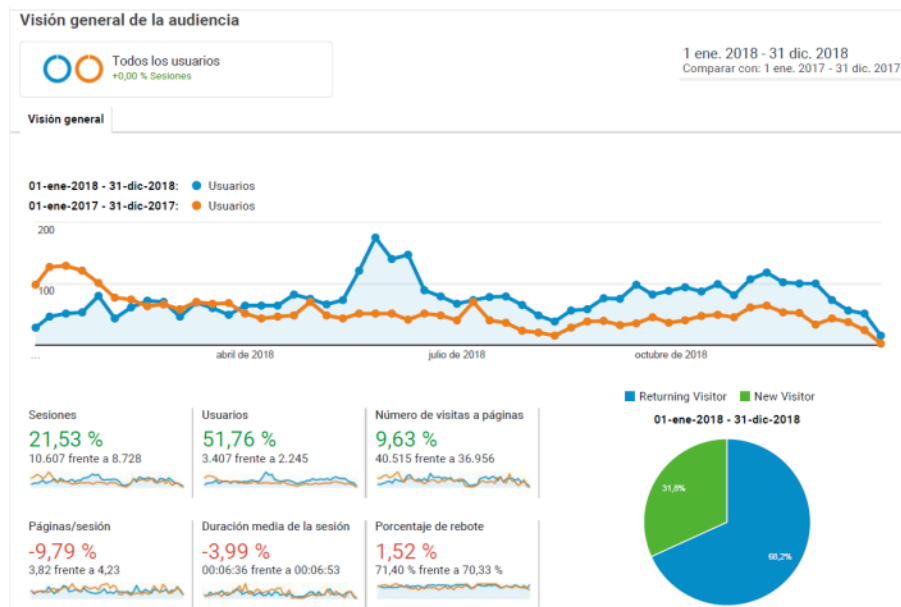
USUARIS

Hi ha un total de 535 usuaris registrats, durant l'any 2018 se n'han creat 73 de nous. El nombre total de préstecs del 2018 ha estat un total de 588.

CONSULTES DEL CATÀLEG A TRAVÉS D'INTERNET

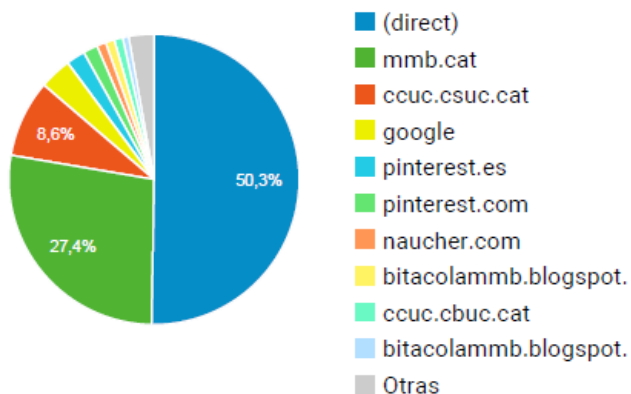
Segons Google Analytics el catàleg de la biblioteca ha rebut, durant el 2018, 10.607 visites, mentre el 2017 varen ser 8.728, el que suposa un augment del 21,53%.

Comparativa de Consultes any 2017 i 2018

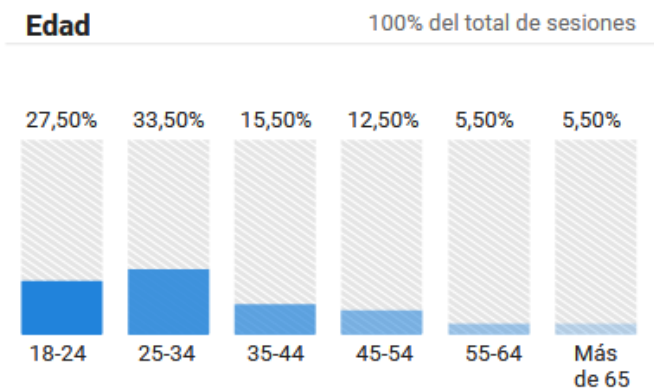


Tràfic d'entrada de les cerques:

Fuentes principales



Consultes al catàleg per edats



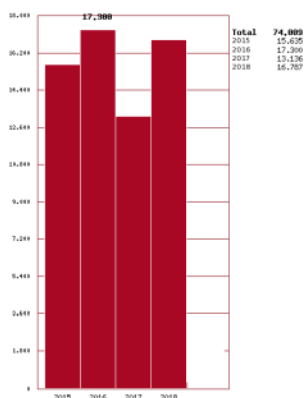
CONSULTES I REFERÈNCIA

A la sala de lectura hi ha hagut 1.582 consultes presencials.

Les consultes a la revista *Drassana* durant el 2018 han pujat força respecte l'any anterior que havia estat flux:

Drassana: revista del Museu Marítim > Estadístiques > Consultes a la revista els darrers anys

Consultes a la revista els darrers anys



Els articles de Drassana més consultats el 2018

Article	Consultes
• <i>Vidas y destinos. Los marinos republicanos del Gulag</i> Luiza Iordache Cârstea	2.469
• <i>La historia marítima de los tiempos modernos. Una historia total del mar y sus orillas</i> Carlos Martínez Shaw	933
• <i>L'Escala, el Sardinal i "Mata", que és de Roses!". Un exemple dels conflictes de pesca existents a l'Edat Moderna (segles XVI-XVIII)</i> Marcel Pujol Hamelink	878
• <i>La Terminologia de construcció naval i el seu origen : mediterrani / atlàntic</i> Marcel Pujol Hamelink	450
• <i>La musealització de les restes de l'embarcació del segle XIV "Sorres X" de Castelldefels</i> Roger Marcet Barbé	313
• <i>Estudios de público, evaluación de exposiciones y programas y diseño de áreas expositivas en el Museo Marítim</i> Mikel Asensio, Elena Pol, Marina Gomis	288
• <i>La Tragedia del Mar Cantábrico y otros apresamientos navales en la Guerra Civil</i> Xosé Manuel Suárez	260
• <i>Quiñones y jornales pesqueros en Galicia: la singular empresa de Porto do Son, 1788-1789</i> José Manuel Vázquez Lijó	230
• <i>El corso en Baleares en el siglo xvi</i> Andreu Seguí Beltrán	185
• <i>25 números de Drassana, revista del Museu Marítim de Barcelona</i>	162

Altres treballs generals realitzats al llarg del 2018 han estat la gestió del préstec intern i extern; la gestió de les subscripcions de revista; l'elaboració dels Butlletins de Sumaris; el recull d'estadístiques de consulta del fons de la biblioteca, d'ús del blog, etc. Amb Infostation de Virtua es creen estadístiques de catalogació, circulació, etc.

CONSERVACIÓ DELS FONS

S'han digitalitzat els exemplars, lliures de drets, dels citats documents de menys de 50 pàgines i s'han difós mitjançant el compte d'Archive. En aquest compte hi ha 130 documents carregats a finals del 2018. Són documents de la Biblioteca que van ser publicats entre 1755 i 1936. Durant el 2018 s'han efectuat 10.807 descàrregues. El document més consultat de l'any 2018 continua sent la *Lista Oficial de buques de guerra y de los mercantes*, de l'any 1923.

S'han canviat d'ubicació i reagrupat els llibres antics –publicats entre 1567 i 1801- a un compacte més protegit. S'ha aprofitat per millorar els seus registres bibliogràfics. Els que no tenen enquadernació i que tenen poques pàgines s'han col·locat en caps de material neutre i dins de camises de material neutre i en camises també neutres.

Per raons pressupostàries, queden pendents algunes intervencions de restauració que cal externalitzar i també moltes enquadernacions.

ACTIVITATS

Club de lectura

Continuem organitzant el Club de lectura. S'han comentat els següents llibres amb una mitjana de 14 assistents:

- Dissabte 12 de gener: *El barco fantasma* / Clive Cussler i Jack Du Brul
- Dissabte 10 de març: *El señor de las mosques* / William Golding
- Dissabte 12 de maig: *Longitud* / Dava Sobel
- Dissabte 6 d'octubre: *La Mujer que llegó del mar* / Mercedes Guerrero
- Dissabte 10 de novembre: *Los Náufragos del Batavia* / Simon Leys



Els títols han estat triats pels membres del Club mitjançant la votació d'alguns prèviament seleccionats, i s'elabora un dossier de lectura de cadascun dels llibres. El dia 21 d'abril es va celebrar la lectura dramatitzada del llibre *El Señor de las mosques* en anglès, com a complement al Club de lectura celebrat el mes anterior. La sessió del mes de maig dedicada al llibre *Longitud* va incloure la visita al Planetari del Museu.

Maridatges marítims

La col·laboració en l'activitat de Maridatges ha consistit en fer una tria de llibres per a cada sessió que varen ser exposats durant la xerrada dins d'un cistell i la creació d'un tauler de Pinterest <https://www.pinterest.es/bibliotecammb/maridatges-mar%C3%ADtims/> dedicat a cada sessió (novel·la negra, novel·la d'aventures, novel·la històrica i novel·la de viatges).



Colom, un personatge enigmàtic?

Presentació del llibre *Colón y sus enigmas* a càrrec del seu autor, Pedro Cuesta (17 d'octubre de 2018).

Exposicions a la biblioteca

Aprofitant temes d'actualitat, els maridatges o la lectura de llibres del Club de lectura aquest any s'han fet a la Biblioteca exposicions sobre: Llibres de viatges per mar, Els llibres més buscats de la biblioteca i La Companyia de les Índies Orientals i la vida a bord.

FORMACIÓ D'USUARIS

Destaca la visita de 30 alumnes i dues professores del Col·legi Lestonnac de Tarragona el 5 de juny de 2018. El grup estava format per estudiants dels diversos cursos d'ESO que han participat en l'activitat extraescolar Club de lectura. Es van mostrar molt participatius i interessats pels fons de llibre antic que els hi vam ensenyar.



PRÉSTEC INTERBIBLIOTECARI

Enguany s'han fet sis préstecs interbibliotecaris i un préstec per còpia. Ens han demanat llibres el CRAI de la Universitat de Barcelona (dues vegades i una còpia), la biblioteca del Museu Etnològic de Barcelona, la Universitat Pompeu Fabra (dues vegades) i la UOC.

PERSONAL DE REFORÇ

La Biblioteca compta amb el suport d'una persona del Museu que quan acaba tots els encàrrecs que té encomanats ajuda en diverses tasques que cal fer a la biblioteca: registre, etiquetatge, magnetització, folre, introducció de dades a la base de dades Registre de Marina i altres tasques.

També hem tingut personal de prestacions socials, que ens han ajudat en tasques d'ordenació i ubicacions al magatzem, registre de nous llibres, magnetització, introducció de dades al web del Registre de Marina, elaboració de cartells de difusió i digitalitzacions. Finalment, un grup d'estudiants de 4rt d'ESO, dins del marc del projecte de diversificació curricular, ens ha donat suport (octubre-desembre), principalment dos dies a la setmana- en tasques mecàniques que fins al 2016 feia l'auxiliar de biblioteca (digitalització de cobertes, magnetització, teixells, etc.).

RELACIONS EXTERNES

CSUC

Continuem la col·laboració amb aquest organisme mitjançant la catalogació dels nostres registres a través del Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya amb el programari Sierra. Es va penjar el número 25 de la revista *Drassana* al dipòsit de revistes en accés obert RACO. També a través del CCUC s'ha col·laborat en el servei de préstec interbibliotecari.

Biblioteca Facultat de Nàutica

Intercanvi de materials per a completar col·leccions i col·laboració en la indexació d'autoritats principalment de matèries.

DIFUSIÓ

Ràdio

Entrevista a Onda Cero per parlar de la Biblioteca de l'MMB i els seus serveis. 6 de novembre de 2018.

Blogs

- El blog Naucher va dedicar una entrada a la Biblioteca del Museu Marítim <https://naucher.blogspot.com/2018/01/la-biblioteca-del-museo-maritimo-de.html#!/2018/01/la-biblioteca-del-museo-maritimo-de.html>.
- A Naucher Global, el dia 23 d'abril del 2018, es publicà una entrevista parlant de la biblioteca <http://www.naucher.com/es/hemeroteca/rosa-busquets-y-la-biblioteca-del-museu-maritim/h:424/>.

APLICACIONS DEL WEB 2.0

S'han continuat potenciant aquestes eines a causa de la seva gratuïtat, facilitat d'ús, popularitat i difusió que ens ofereixen. El caire social de totes aquestes plataformes ens permet traçar enllaços amb institucions que tenen interessos informatius i temàtics similars als de la Biblioteca.

Pinterest

Compte amb un total de 3.453 imatges, la majoria de les quals provenen dels nostres propis fons o de les activitats que s'organitzen. El tauler principal (amb 1.347 pins) és el de les novetats on hi pugem les imatges de les cobertes dels llibres acabats de catalogar amb enllaç al catàleg. Un altre tauler destacable és el del Sumaris de revistes (759 imatges). Aquest any s'ha creat el de Maridatges marítims.

Flickr

Hi tenim 538 fotos i 115 seguidors.

Diigo

Eina de difusió que permet agrupar temàticament enllaços web.

Box.net

Plataforma on guardem guies temàtiques i els registres de marina. ISSU: Eina per a la publicació dels sumaris de les revistes que arriben a la biblioteca. També hi carreguem altres documents, per exemple les guies de lectura que repartim als participants al Club de lectura. Fins a finals de 2018 hi ha hagut un total de 16.202 lectures (5.075 durant 2018), 345.089 impressions (11.310 durant 2018), 86 seguidors i 82 likes.

Registre de marina

S'ha continuat entrant dades a l'aplicació de Google Sites creada per a fer consultable el Registre de Marina. <https://sites.google.com/site/vaixellsrdm/>.

Facebook

Els seguidors continuen creixent amb un total de 576 "m'agrada" a 31 de desembre de 2018. Tot i no ser un mitjà de difusió prioritari per a la Biblioteca, hem detectat que hi ha usuaris que mantenen el contacte amb nosaltres a través d'aquest mitjà. Facebook és una via alternativa d'accés a la biblioteca. Com a novetat destaca la creació del Grup d'usuaris de la Biblioteca MMB a Facebook.

3.7. Conservació preventiva i restauració

L'any 2018 s'ha treballat sobre els béns patrimonials destinats, especialment, a la propera exposició semi permanent "Catalunya mar enllà", que s'inaugura el mes de febrer de 2019 i en les peces seleccionades per a exposicions temporals, tant de producció pròpia com aliena, així com en les peces sol·licitades per a ser cedides en préstec.

Paral·lelament, s'han continuat realitzant tasques en conservació preventiva, com revisió de l'estat de conservació de les peces, sistemes d'exposició i sistemes d'emmagatzematge. També s'ha treballat en el seguiment de les peces cedides en préstec, així com en la recepció i instal·lació de les peces cedides per altres institucions, en la tutorització dels estudiants en pràctiques i s'han documentat totes les tasques que s'han realitzat.

INTERVENCIÓ DE CONSERVACIÓ A LES SALES DE RESERVA

Sala de Reserva 1

S'ha fet revisió i tractaments puntuals de noves incorporacions de fons. Els nous fons han estat a la sala de quarantena i al vestíbul de la reserva com espai de transit, s'ha fet revisió del seu estat de conservació i en alguns objectes s'han fet tractaments de conservació previ a ser ubicats dins els mobiliari d'emmagatzematge.

Sala de Reserva 3

A principi del mes de novembre de l'any 2017, es detecten fongs a la Sala de Reserva 3. Es realitza una inspecció general de tota la sala, realitzant un tanteig, i el resultat és una afectació molt important. Per l'abast de la infestació, es decideix demanar pressupostos per a una intervenció externa. Al febrer del 2018 la empresa externa Berta Blasi comença les tasques de desinfecció dels fons (tasques del compacte 10 al 22). Degut a problemes amb el sistema de climatització, arribant a una humitat relativa de 68%, i afegint-li la entrada d'aigua a la sala de reserva originada pels aiguats del mes d'agost, es realitza una nova revisió dels fons i es detecta de nou afectació de fongs en alguna caixa. Es considera necessari tornar a fer una revisió exhaustiva dels fons emmagatzemats en aquesta sala de reserva, així com tractament de desinfecció als afectats de nou i tractament preventiu a la resta. Aquestes tasques les torna a fer la empresa contractada a la primera fase.

Degut a l'ingrés a l'MMB d'una setantena de caixes pertanyents al fons del Port, dos tècnics de la unitat es traslladen el 13 de novembre a les sales de reserva del Port a la Zona Franca per tal de realitzar una revisió d'aquest fons. Es redacta un informe sobre la revisió efectuada als Fons del Port (77 caixes) que s'han de transferir a l'MMB.

INTERVENCIÓ DE CONSERVACIÓ A L'EXPOSICIÓ PERMANENT

Setmanalment s'ha fet revisió de l'estat de conservació de totes les peces exposades a les naus del museu. Algunes d'aquestes peces han requerit intervencions de restauració i conservació preventiva.

Ha estat necessari repetir in situ la fixació de la policromia del casc del model exvot del s. XVIII núm. 275. S'han deixat els papers de fixació i el dia 3 de maig s'ha retirat aquesta peça de la exposició "7 vaixells, 7 històries". S'ha substituït pel falconet núm. 4372 i les dues escultures de popa núm. 7515 i 7516.

Dins la exposició "Drassanes galeres", amb data 11 de juny de 2018 es realitza un canvi en les peces pertanyents al Museu d'Història de Barcelona. La peça pedra foguera amb número d'inventari MHCB 44297 substitueix la pedra foguera amb empunyadura (sílex i plom) MUHBA 42837.1, que presentava deteriorament.

A l'espai del vestíbul, el mes de gener es col·loquen tres mascarons.

INTERVENCIONS DE CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ A LES EXPOSICIONS TEMPORALS

Els tècnics en Conservació preventiva i restauració han continuat col·laborant fent les revisions setmanals de l'estat de conservació d'aquestes exposicions amb peces pertanyents a l'MMB o peces d'altres institucions. Han realitzat les tasques de conservació preventiva i restauració en aquells objectes que ho requerien per tal de ser exposats en les millors condicions possibles.

Les exposicions temporals en les quals hem intervingut aquest any han estat:

Participació en exposicions temporals a l'MMB

Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar

S'ha fet la restauració d'un Mapa mundi (propietat de la comissària de la exposició); la neteja d'un gramòfon i desinfecció d'un àlbum amb discos (adquisició de l'MMB); la neteja d'un conjunt de deu pupitres (col·lecció privada) i la neteja de dues caixes d'impresió amb relleus de lletra.

Port. Territori de frontera

S'han netejat i s'han instal·lat diverses peces cedides en préstec per un particular.

Mascarons

S'han intervingut les següents peces:

- 5500 Mascaró home
- 9171 Mascaró dona
- 10330 Mascaró lleó

Camins de Ronda

S'ha participat en el muntatge el 23 gener i el desmuntatge el 4 juny de 2018 i s'ha intervingut en les següents peces:

- 8791 Pintura *Vista Sant Feliu Guíxols*
- 3917 Marc pintura *Portlligat*
- 830 Pintura *Cap de Santa Cristina*
- 10103 Rètol publicitari

Participació en exposicions temporals fora de l'MMB

En la cessió de béns patrimonials de l'MMB a altres institucions, els tècnics de conservació preventiva i restauració han realitzat les tasques pròpies del correu com són:

- Fitxes de sortida en préstec, documentació gràfica i embalatge.
- Control de les càrregues i descàrregues de les caixes i dels mitjans de transports utilitzats.
- Supervisió de l'embalatge a l'MMB i del desembalatge a la seu on s'han realitzat les exposicions, i inspecció de l'estat de conservació dels béns patrimonials cedits. Igualment, les mateixes tasques es repeteixen en finalitzar l'exposició.
- Informes i seguiment de conservació durant les exposicions, quan s'ha requerit.
- En alguns casos s'ha participat activament en l'embalatge, en el desembalatge i en la instal·lació dels objectes.

El Capità Antoni

El dia 31 de gener s'ha supervisat l'estat de conservació de l'exvot amb núm. inv. 1020 i s'ha fet una fixació localitzada de la pintura. La peça viatja amb els papers de la fixació i s'ha fet supervisió de l'embalatge al Museu de Mallorca. A la seva arribada a l'MMB, el dia 2 de febrer, s'ha fet la revisió del desembalatge i s'han reintegrat les pèrdues puntuals de pintura.

Mig Europa cau. Impressions de Josep Pla sobre la Gran Guerra

De la ullera llarga vista amb núm. inv. 7768, exposada des de juny 2017 a la Fundació Josep Pla, s'ha fet el retorn sense correu.

Perill. Salvats per la tecnologia

Al Museu de la Ciència i la Tecnologia de Catalunya. Revisió, neteja i condicionament de les peces. Supervisió de l'embalatge de 12 peces al MMB el dia 6 d'agost. Transport el dia 24 d'agost. Desembalatge i supervisió de la instal·lació de les peces al mNACTEC els dies 12 de setembre i el 18 d'octubre 2018.

Homo Faber

Retorn de dos models de vaixell exposats al mNACTEC des de l'any 2000. Revisió de les peces i de l'embalatge el 12 de setembre coincidint amb el desembalatge de les peces per Salvats per la Tecnologia.

Banys de mar: Salut i oci

Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols, del 16 de desembre de 2018 al 31 de desembre de 2019. Neteja de la maqueta secció del vapor *Ciudad de Sevilla* amb núm. inv. 11204. Supervisió de l'embalatge a l'MMB i desembalatge a la sala d'exposició. 18 d'octubre de 2018.

Exposició Internacional Convention of Model Shipbuilding

Musée Maritime National de Rochefort, del 17 al 21 d'octubre. Neteja, condicionament i embalatge de 4 models de pesca tradicional amb núm. inv. 17824, 17825, 17819 i 18777. No ha estat acompanyat per correu.

Cuba. 1898. De colònia a nova República

Museu del Monestir, Sant Cugat. Restauració i neteja d'un conjunt de peces (medalles amb núm. inv. 7753, 8825, 13437, 9009, i matxets amb núm. inv. 12015 i 1201120). Seguiment en l'embalatge, desembalatge i en la instal·lació de les peces. 28 de novembre 2018.

INTERVENCIÓ DE CONSERVACIÓ DELS FONS PERTANYENTS A L'MMB

Embarcació *Jean et Marie*

La vela de la embarcació, amb núm. inv. 16445, s'ha netejat per aspiració a la Sala Gran, s'ha fotografiat i s'ha documentat. Degut al seu mal estat de conservació, aquesta embarcació s'exposarà finalment amb una vela de la embarcació *La Gavina*, núm. inv. 20639, dins la exposició "Catalunya mar enllà".

Mausoleu romà

Protecció del mausoleu mentre es construeixen les parets de pladur que el separen de la exposició "Catalunya mar enllà". S'han retirat les reproduccions de vidre i ceràmica. S'han tret les baranes i s'ha cobert amb una lona. S'ha elaborat i difós un document amb mesures de conservació preventiva que ha de tenir el compte el personal que treballi dins el mausoleu i al seu entorn.

A partir del 17 d'agost, el mausoleu ha patit tres filtracions d'aigua freàtica degut a tempestes i a problemes de saturació del col·lector de Paral·lel. Les filtracions s'han produït el dia 17 d'agost, el 6 de setembre i el 9 d'octubre.

S'ha elaborat un primer informe de la incidència per a l'asseguradora i s'ha comunicat a la Responsable d'intervencions en el Patrimoni del Servei d'Arqueologia de Barcelona de l'ICUB, per demanar-li assessorament.

Quan ja s'havia demanat pressupost per fer una intervenció al mausoleu, s'ha produït la segona filtració d'aigua. El Servei d'Arqueologia de Barcelona ha aconsellat que, per evitar que l'aigua faci malbé els murs de pedra i la part interior del mausoleu, una empresa d'obra civil, amb experiència en patrimoni arqueològic i amb la supervisió d'un arqueòleg, faci una intervenció per a la reconducció de l'aigua.

El Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona, ha fet el seguiment arqueològic d'aquesta intervenció, ha presentat el projecte d'intervenció a la Generalitat de Catalunya i ha tramitat la sol·licitud d'autorització per a la intervenció arqueològica.

Els dies 17, 18 i 19 de desembre dos arqueòlegs de la empresa Global Geomàtica S.L., contractats per la empresa Eurocatalana per a reconduir l'aigua en cas de produir-se noves filtracions, han fet la extracció la terra d'una rasant perimetral al voltant del mausoleu, la instal·lació del tub perforat i l'han cobert amb teixit geotèxtil i terra del propi fossar.

Incorporació de noves peces als fons del museu

- S'han netejat i condicionat un conjunt de 33 models de vaixell donats pel Consorci del Far de Barcelona l'any 2017, i que ara formen part de la col·lecció d'estudi de l'MMB.
- Intervencions puntuals de fixació i consolidació d'algunes peces:
 - 4235 Pintura retrat de Marcelino Jané
 - 9799 Marc
 - 6118 Marc
 - 10103 Rètol publicitari
 - 3917 Marc pintura Portlligat
 - 830 Pintura *Cap de Santa Cristina*.
- Intervencions puntuals de neteja i condicionament:
 - 1008 Canó i curenya
 - 1009 Canó i curenya
 - 4664 Caixa per transport de documentació
 - 10896 Caldera de vapor de llanxa remolcador *Ligera*
 - 10897 Màquina de vapor de llanxa remolcador *Ligera*
 - 20253 Màquina de vapor i caldera del Dic Flotant i Deposant
 - 8791 Pintura *Vista Sant Feliu Guíxols*
 - s/núm. Quadre del pintor B. Blasco. Recollida de la peça el mes de juliol a Cunit.

SEGUIMENT DE CONDICIONS AMBIENTALS

L'any 2018 es realitza un seguiment de les variacions d'humitat relativa i temperatura. La distribució dels sensors al finalitzar l'any és el següent: 6 sensors a la Sala de Reserva 1, 2 sensors a la Casa del Governador (una cada pis) i 4 sensors distribuïts a les Sales de Reserva 2,3, 4 i 5. S'han realitzat consultes a través del software per conèixer amb detall quines són les temperatures més convenients en cada moment de l'any per a

aconseguir unes condicions d'humitat relativa correctes. Es realitza un buidatge de les dades registrades per tal de portar un control de possibles canvis en les condicions. Totes aquestes dades queden registrades als programes Testo Saveris i Testo Confort, i en format PDF a L107- Restauració i Conservació - Control Ambiental.

Els rangs requerits continuen essent els següents: Grans Naus: 18°C +/- 2°C; Casa del Governador: 19°C +/- 1°C, 50% HR +/- 5 %; Sala de Reserva: 18°C +/-1°C, 50%HR +/- 5%.

Del 6 al 16 de febrer s'atura el funcionament de la Sala de Reserva 1 per canviar la planta refredadora. El tècnic de Climaveneta recomana 21°C i 50% HR.

El mes de març es realitza la instal·lació dels desaigües per a la instal·lació dels deshumidificadors a la SR2 i SR3. El mes de juny s'instal·len dos deshumidificadors a la SR2 i dos més a la SR3, pel bon funcionament del sistema de climatització. Dos d'aquests deshumidificadors estaven fins ara instal·lats a la SR1 i els altres dos es compren de nou.

Queda pendent la adquisició de sensors i la instal·lació de convertidors amb connexió ethernet per tal de poder tenir lectura de tots els espais expositius del museu (actualment sense registre de les dades climàtiques), així com una actualització del software.

Degut a les filtracions d'aigua els mesos d'agost i setembre, s'apaga la climatització de les Grans Naus. El mes de desembre s'inicien les obres de neteja i desinfectació de tots els conductes de climatització soterrats. La climatització a les sales de reserva continua funcionant.

INTERVENCIÓ DE RESTAURACIÓ DELS FONS PATRIMONIALS DE L'MMB

Al llarg de l'any 2018 moltes de les intervencions que s'han realitzat han estat dirigides a restaurar les peces seleccionades per a l'exposició permanent "Catalunya mar enllà". Aquestes han estat:

- 1070 Caixa de mercaderies
- 464 Model de pollacra goleta
- 4409 Model de Tartana
- 15812 Model de portacontenedor *S.A. Helderberg*
- 185 Model mig casc de pollacra goleta
- 727 Models de fragata *Mataró*
- 155 Model de fragata *Gratitud*
- 2017 Model de goleta *Tomás*
- 10413 Model de l'*Ictíneo II*
- 64 Model mig casc *Pablo Sensat*
- 191 Model mig casc de pollacra
- 3362 Model de fragata *Diputació*
- 11559 Model de corbeta *Sant Jordi*
- 11839 Model de pollacra *Ana*
- 20291 Model de fragata *Cutty Sark*
- 634 Model mig casc
- 209 Model mig casc *Conocida*
- 1093 Model de bergantí-goleta *Pepita*
- 3544 Model de balandre
- 15406 Model pesquer *Mensajera de la Paz*
- 202 Model mig casc *Coruñesa*
- 145 Model fragata *Hijas de Pineda*
- 17659 Model *HMS Victory*
- 11201 Model Villa de Madrid
- 34 Model de pailebot *San José*
- 280 Model de corbeta *Sebastià Gumà*
- 21 Model Antonio López
- 8229 Caixa de mariner

- 5313 Pintura i marc del retrat d'Antoni Capmany
- 1035 Base del mascaró El Ninot
- 6036 Pintura i marc del Port de Gènova
- 1035 Base mascaró
- 4462 Maqueta del Dic Flotant i Deposant
- 2893 Marc del retrat d'Antonio López
- 1822 Gravat
- 5645 Gravat Antoni Barceló
- 7657 Gravat
- 1611D Acció de la Reial companyia de comerç de Barcelona
- 17546 Gravat La ciutat de Marsella
- 9185 Carta nàutica
- 1652 Carta nàutica
- 11864 Sextant
- 9499 Corredora mecànica
- 19280 Cronòmetre
- 1939 Sextant
- 1662D Apunts tècnics de maquinària i materials
- 1264D Obligació de canvi marítim
- 646D Real pasaporte
- 1721D Còpia d'una reial cèdula expedida per Ferran VII
- 3123D Renovació de la comissió per recollir negres
- 3124D Demanda de com actuar davant arribada bergantí
- 1392D Testimoni d'entrega

Una empresa externa ha restaurat les vitrines de les següents peces: núm. inv. 145 Hijas de Pineda, núm. inv. 21, Antonio López i núm. inv. 11202 Villa de Madrid.

A finals de juny s'han acabat les a fases de neteja i de reintegració de la pintura de grans dimensions, que s'havia començat a restaurar l'any 2017, *Nouvelle description de la fameuse ville de Barcelone capitale de la province de Catalogne*, núm. inv. 20679.

Les peces que s'han restaurat per a exposicions temporals dins dels museu són les següents:

- 7516, figura de popa, per "7 vaixells, 7 històries"
- 7515, figura de popa, per "7 vaixells, 7 històries"
- 839, pintura, per "Camins de Ronda"
- 1074, marc, per "Camins de Ronda"
- 3917, marc, per "Camins de Ronda"
- 5500, mascaró home, per vestíbul de l'MMB
- 9171, mascaró dona, per vestíbul de l'MMB
- 10330, mascaró lleó, per vestíbul de l'MMB

Fins al més de febrer s'ha treballat en la restauració el model de motonau *Ernesto Anastasio*, núm. inv. 11203. Es preveu continuar la restauració a partir de març del 2019.

Del fons de l'Arxiu s'han restaurat cinc llibres del Fons del Gremi de Bastaixos núm. inv. 2226, 2314, 2315, 2743 i 2326, per la empresa externa Taller de Restauració de Documents Gràfics. Monestir de Sant Pere de les Puel·les de Barcelona.

Del fons de Cartografia s'han restaurat 7 cartes nàutiques, amb els núm. inv. 1403C, 1404C, 1405C, 1406C, 1408C i 1409C, 2012C.

Del fons de la Biblioteca es realitzen intervencions puntuals en una desena de llibres.

De l'Arxiu fotogràfic es finalitza la restauració de l'Àlbum Albula, amb núm. inv. 72968F.

Al llarg de l'any 2018 la pintura amb núm. inv. 3877 *El port de Barcelona amb les esquadres europees per l'Exposició Universal de Barcelona de 1888*, pintada per E. Sevillà i Torres i exposada a "7 vaixells, 7 històries", ha patit incidències amb trencament de la tela dues vegades. El dia 29 d'agost té un estrip a la part inferior dreta, amb deformació de la tela i pèrdua puntual de pintura. S'ha fet un informe i un pressupost per l'asseguradora i s'ha restaurat in situ. El dia 12 de desembre té una doble incidència amb dos estrips importants a diferents parts del quadre, però coincidint amb alçada de l'estrip del mes d'agost. S'ha fet una intervenció urgent de fixació i de protecció de la pintura, instal·lant candelers com a barrera. Ha quedat pendent treure la pintura de l'espai d'exposició per poder fer la restauració completa dels estrips i la reintegració de les pèrdues de pintura.

Restes del derelict *Les Sorres X*

Al llarg de l'any 2018 s'ha restaurat i muntat sobre un suport expositiu les restes del derelict *Les Sorres X*, per tal de ser exposat de manera permanent dins l'MMB. L'equip de treball extern contractat ha estat format per dos restauradors i una arqueòloga, i ha comptat puntualment amb l'assessorament d'altres tècnics especialitzats en materials procedents d'arqueologia subaquàtica. La intervenció s'ha realitzat seguint el projecte d'intervenció aprovat l'any 2017.

S'ha treballat de cara al públic, en l'espai on ha quedat exposat. I ha estat documentat gràficament per una empresa externa, s'ha gravat el procés amb càmera Go-pro i s'ha fet un ampli reportatge fotogràfic.

La feina s'ha realitzat en dues fases. Del 22 de gener fins el 4 de setembre, s'ha treballat en la eliminació del polietinglicol superficial, en la consolidació de les fustes fragmentades i en el muntatge del vaixell, sobre un suport provisional de blocs d'EPS, que s'ha anat modelant a la vegada que es reconstruïa la forma del casc. S'ha elaborat un informe per justificar la necessitat de construir una base definitiva per a la seva exposició, més forta i estable i construïda en el seu emplaçament definitiu. En la segona fase, a partir del 27 de setembre, s'han desmuntat totes les peces que formen el casc de la embarcació i s'ha tornat a muntar sobre el nou suport definitiu d'EPS, més dens i fabricat a partir de la imatge escanejada en 3D del suport provisional.

Els fragments de fusta que no s'han pogut exposar, per ser peces soltes, elements trobats fora del conjunt o sense numeració, s'han guardat a la Sala de Reserva 1 en contenidors i sobre bases rígides.

S'ha fet contractació externa per a la restauració de l'àmfora fragmentada i de les restes orgàniques trobades al derelict, per a que poder ser exposades a l'àmbit *Les Sorres X*.

Model d'ensenyament fragata *Barcelona*

S'ha continuat treballant en la restauració del model d'ensenyament fragata *Barcelona* núm. inv. 10952, a la Nau 7 fins el mes d'agost, havent finalitzat el mes de febrer la seva participació les quatre restauradores que han estat contractades des de juny del 2017. Des de gener i fins el mes d'agost s'ha donat prioritat absoluta a aquesta peça. Això ha suposat una dedicació exclusiva a aquest model per part d'una de les tècniques de conservació preventiva i restauració, amb la col·laboració de tres restauradores com a voluntàries. També s'ha comptat amb la col·laboració de diversos membres de l'Associació d'Amics del Museu i un grup de voluntaris que realitza una importantíssima tasca.

Les tasques principals que s'han realitzat aquest any han estat dirigides a envergar les veles i passar les maniobres així con la neteja, eliminació de les juntes trencades i resseques de les taules de la coberta i reomplir-les amb nous materials.

El mes de setembre s'inicien les obres per la museografia de la futura exposició "Catalunya mar enllà", el que ha obligat a cobrir totalment el model i a desplaçar-lo varies vegades en funció de l'avançament de les obres. A partir d'aquesta data no es treballarà al model fins el mes de gener del 2019.

ESTUDI DE MATERIALS

Dins el programa de recerca de les col·leccions del museu, l'any 2018, han fet consultes en relació al tipus de suport de tela de la pintura *Nouvelle description de la fameuse ville de Barcelone capitale de la province de Catalogne*. S'ha fet l'informe Descripció per a l'estudi del suport de tela on es descriuen les característiques del teixit i de les fibres, amb fotografies detall del teixit i amb microscopi digital de les fibres. S'ha enviat al Centre de Documentació Tèxtil de Terrassa per rebre assessorament sobre la descripció i orientació per a poder fer una recerca sobre altres usos o origen d'aquest teixit (juliol 2018).

Aquest any, la xiloteca s'ha ampliat amb la aportació el 4 de maig, de un fragment de fusta d'una embarcació veneciana de 1670, trobada a les costes de Formentera. S'ha admès com a element d'estudi.

S'han fet anàlisis de mostres sòlides de màquines emmagatzemades a la reserva de Navàs i s'ha confirmat la presència d'amiant a les següents màquines: 16494, màquina de vapor de la draga *Alicia*; 10987, màquina de vapor de la llanxa remolcadora *Ligera* i 15403, màquina alternativa de vapor.

DIVULGACIÓ I ASSESSORAMENT

- Visita a les reserves i assessorament a estudiants del Grau de Conservació – Restauració de ESCRBC per fer un treball de conservació preventiva, 4 de gener. Consulta d'una estudiant per un treball sobre peces de la exposició "Drassanes i galeres".
- Visita als alumnes de la Fundació AMPANS, del mòdul de fusteria i de restauració. 12 d'abril.
- Participació en la creació de la activitat didàctica per a nens Un vaixell al laboratori, preparant fitxes i material.
- Revisió de la part de conservació i restauració de la nova pàgina web de l'MMB el mes de maig. S'han demanat canvis de text i s'ha proposat afegir l'opció de penjar documents en PDF i posar links per difondre notes i articles de conservació i restauració.
- Consulta d'una estudiant del grau de Conservació i Restauració de Béns Culturals de la Universitat de Barcelona que havia assistit a la jornada de portes obertes, havent demanat assessorament i informació per al seu treball de grau sobre el relleu policromat núm. inv. 1023 restaurat a l'MMB.
- Visita i informació d'equipaments als tècnics de conservació preventiva i restauració del Museu d'Art Contemporani de Barcelona que han volgut conèixer les instal·lacions del taller i de les sales de reserva abans de fer la reforma del nou taller de restauració.
- Visita i assessorament a un grup de quatre estudiants del grau de Conservació i Restauració de Béns Culturals de la Universitat de Barcelona per fer un treball sobre els factors de risc al taller de restauració i espai de quarantena de l'MMB.
- Jornada de Portes obertes del taller de restauració el dia 12 d'octubre, dins la programació de les Jornades Europees del Patrimoni. S'han fet tres grups amb 13 persones inscrites a cada grup.
- Publicació de l'article *La façana Marítima de Barcelona del segle XVII*, sobre l'estudi i el procés de restauració de la pintura núm. inv. 20679, *Nouvelle description de la fameuse ville de Barcelone capitale de la province de Catalogne*, al núm. 2 de la revista *Argo*.
- Participació via skipe a la trobada celebrada el 21 de juny al Museo Marítimo Ría de Bilbao, per tal de posar en comú la problemàtica de la Conservació-Restauració de models històrics.
- Publicació de l'article *L'esfera armil·lar*, sobre l'estudi i el procés de restauració de la esfera armil·lar núm. inv. 169, al núm. 1 de la revista *Argo*.

MILLORES EQUIPAMENTS TALLER

Compra de tres taules de treball plegables per treballar a la Sala de Reserva 1.

Per raons pressupostàries han quedat pendent alguns projectes previstos en anteriors plans d'actuació:

- Millorar la gestió i realització de documentació gràfica. Per tal d'aconseguir-ho cal una formació específica en fotografia aplicada a la restauració, l'adquisició d'un programa de tractament d'imatges per la senyalització

d'alteracions i tractaments, en els estudis de conservació i processos de restauració. (p. ex. Adobe Illustrator, que és utilitzat amb aplicacions desenvolupades pel Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya).

- Instal·lació definitiva del sistema de registre de dades climàtiques via ràdio en tots els espais de l'MMB on hi ha béns patrimonials per poder enregistrar els valors de temperatura i humitat relativa. Això implica actualitzar el software Testo Saveris, adquirir sensors i convertidors per arribar a tots els espais del Museu.
- Una part de la documentació dels processos de conservació preventiva i restauració anteriors al 2005 (fitxes, informes de restauracions externes, fotografies en paper i diapositives) encara és en suport paper o en disquets de 3,5. Abans no es perdi l'accessibilitat a aquest format ha de ser recuperada i incorporada al registre Museumplus. Les feines anteriors a la data en què es va crear la base de dades Fitxes Restauració, forma part de l'històric de les peces i ha de ser incorporada al registre oficial.
- Revisió dels diorames de Mestre Cabanes i millora de les condicions d'emmagatzematge de les caixes encara pendents, amb l'objectiu de poder fer una proposta de restauració.
- Històric de restauració de vaixells (en sec i a l'aigua) Entre el 1998 i l'actualitat, Volem recollir la documentació dispersa i reestructurar-la en forma d'històric d'aquestes intervencions per incorporar-la a les fitxes corresponents de MuseumPlus.

3.8. Drassana tradicional

En la Drassana tradicional s'han continuat els treballs habituals, amb les embarcacions a l'aigua, les embarcacions que formen part de l'exposició permanent i també donant suport a altres tasques.

Cal destacar:

- *Patapum*: repàs al calafatat i pintura general.
- *Lola*: reparació d'una quaderna, pintura general del buc i arboradura, fabricació de la tapa del tambutx de popa i fabricació de cabilles.
- *Drac*: rascat integral de l'obra morta, canvi de quatre quadernes (desguàs, fabricació, col·locació, reblonat i pintura), retocs de juntes de coberta i taps, i vernís de l'obra morta, trancanells i caseta, aplicació de patent a l'obra viva.
- *Far Barceloneta*: desmuntatge del masteler de messana, fabricació elements de l'aparell (orlana, perilla, etc.), fabricació i col·locació del masteler de messana.
- *Far de Formentera*: desguàs d'eslores de l'enfognadura, sanejament de les zones afectades, fabricació i col·locació d'una enfognadura nova, desguàs de tres traques de coberta al voltant de l'enfognadura i fabricació i col·locació de traques noves, calafatat, segellat i pintura.
- *Jean et Marie* (amb motiu de la seva incorporació a l'exposició "Catalunya mar enllà"): redreçament i reforç de la quilla; col·locació de una carlinga metàl·liques; neteja de tot el casc i coberta; peces de fusta en la tapa regala i bordon; empernat nou del bordon; tractament interior amb oli de llinosa; massillat de totes les costures del folre; tractament del folre amb oli llinassa; neteja i repàs de tota la arboradura; tractament arboradura amb oli de llinosa; adaptació de la pala pal·la del timó.
- *Dynafoit*: disseny del llit de presentació; fabricació d l'estructura metàl·lica; fabricació de peces annexes (suport d'elevació i patins) i finalment col·locació dins del museu.
- *Santa Espina*: neteja i pintura interior; tractament dels troncs procedents del bosc per bau mestre, quadernes varengas i bussardes; fabricació i col·locació de les peces citades; concepció fabricació i col·locació de sobre carlinga de tinter de pal, peces de fusta i metàl·liques; fabricació i col·locació braçoles d'escotilla de pro i popa; col·locació de traques d'obra viva a proa; col·locació de traques de coberta, corda i parts rectes; fabricació de plantilles de trancanell.
- Desplaçaments i treballs varis: recerca al bosc de fustes adients per la *Santa Espina*; assistència a les visites d'inspecció al *Santa Eulàlia*, *Far Barcelona* i *Far Formentera*; moviment i canvis d'ubicació d'embarcacions dins del museu (*Dinguy*, *Snipe*, *Jean et Marie*, *Papet*); fabricació de tapes de registre per a l'exposició "Catalunya mar enllà".

Ha quedat pendent una inversió pel taller, la construcció d'un terra elevat en el cobert, molinet o algun estris per aixecar carreges per tal de simplificar les maniobres d'entrada i sortida tan de material com d'embarcacions.

3.9. La flota

De forma general, s'ha continuat gestionant amb normalitat l'espai del Moll d'Espanya 15B. Pel que fa al Moll de la Fusta, s'han muntat els morts i ancoratges previstos per acollir el *Far de Barcelona*; s'han recuperat les reunions periòdiques amb el navilier-gestor Varador 2000 i s'ha reajustat el contracte en funció de les embarcacions en actiu i els serveis reduïts. A més a més, s'han continuat rebent alumnes en pràctiques de l'Escola de Capacitació de l'Ametlla.

Pel que fa a les diverses unitats:

- *Santa Eulàlia*. Es va fer l'avarada anual a l'agost i es va començar el tractament dels pals i el muntatge de les escandaloses.
- *Pollux*. Es va fer l'avarada anual i algunes reparacions i queda pendent la renovació del permís, per part de Capitania, per tal que el patró pugui patronejar l'embarcació.
- *Drac*. Es va fer el manteniment ordinari i la preparació de diverses tripulacions.
- *Far Barcelona*. S'han realitzat tots els treballs necessaris per al seu trasllat a Barcelona, on quedarà ancorat sense autorització per a navegar.
- *Far de Formentera*. Apetició de la Inspecció de Capitania, va haver de ser retirat el pal i s'ha posat en marxa la construcció d'un de nou que s'instal·larà en el primer trimestre de 2019.
- *Far Barceloneta*. Aquesta embarcació, després d'una llarga varada, no va rebre autorització per a la navegació i queda pendent d'una intervenció potent per a la seva restauració.
- *Patapum*. En servei, sense problemes.
- *Lola*. En servei, sense problemes.

4. Gestió del coneixement

4.1. Observatori permanent d'història i cultura marítima de la mediterrània

ORGANITZACIÓ GENERAL

Aquest any, l'Observatori ha estat representat per membres de la Universitat de Barcelona i del Museu Marítim de Barcelona que membres de les dues institucions mantenen un contacte fluid per tal de tirar endavant els projectes conjunts, per tal d'acordar les línies dels projectes en col·laboració.

A més a més de les feines ordinàries, s'ha mantingut la col·laboració amb altres xarxes o institucions, com ara L'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial, per una banda, i l'Institut Ramon Muntaner i la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, per una altra. I s'ha continuat amb les tasques com a coordinadors de la Mediterranean Maritime History Network.

IPEC

S'ha mantingut un contacte fluït amb el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana i s'ha participat a la xarxa de l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial, amb la que aquest any s'ha renovat el conveni. També hem assistit a les reunions de treball de les entitats membres de l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial, el 20 de març al Centre d'estudis Lacetans a Solsona i el 26 de setembre al Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols.

IRMU I CCEP

S'ha participat a la fira RECERCAT amb les últimes publicacions del Museu: el número 23 de la Col·lecció Estudis, *El port de Barcelona: objectiu militar durant la Guerra Civil (1936-1939)* i el número 24 *La marina mercante de vapor en Barcelona (1834 – 1914); El mundo del trabajo en la marina mercante española (1834 – 1914)*, editat amb el suport de la Fundació Museu Marítim i Drassanes Reials de Barcelona; el número 25 de la revista *Drassana* del Museu Marítim de Barcelona; el catàleg de l'exposició temporal de l'MMB *Port espai de frontera*; les bases de la convocatòria del XIX del Premi de recerca Ricart i Giralt i la crida a la participació a la "VI Jornada de Recerca Local, Patrimoni i Història Marítima". La fira es va celebrar a Manresa dels dies 13 al 15 d'abril, organitzada per IRMU i CCEPC.

També es va convocar el Premi de recerca Ricart i Giralt convocat conjuntament amb l'Institut Ramon Muntaner. S'ha fet la XIX convocatòria del premi que, en aquesta edició, es va concedir a la recerca *Les Societats de socors mutu en el treball marítim al llavors espanyol, des de la desaparició del sistema gremial fins a la Conferència Internacional de Gènova (1850 – 1920)*.

MMHN

S'han fet tasques de coordinació dels membres de la Mediterranean Maritime History Network. A l'assemblea general de la xarxa, celebrada el 9 de maig del 2014, es va aprovar que la coordinació fos assumida en els propers quatre anys pel Museu Marítim de Barcelona, en estreta col·laboració amb la Universitat de Barcelona. S'ha donat suport al comitè organitzador del proper Congrés de la Xarxa, s'ha participat en el comitè científic, s'ha fet difusió i s'ha participat en el Congrés celebrat a Constança (Romania), del 9 al 11 de maig.

És va fer enviament de unes caixes de la publicació de les Actes del anterior congrés de la xarxa, el celebrat a Barcelona el 2014.

4.2. Projectes de recerca i de difusió del coneixement

LES DRASSANES REIALS DE BARCELONA EN ÈPOCA MODERNA, SEGLES XVI I XVII

En el 2018 ha finalitzat el termini del projecte iniciat el 2016 i del que ja s'ha fet un seguiment en les memòries dels anys corresponents. Dos investigadors han fet entrega del redactat de la investigació de les seves parts respectives. Al llarg de l'any s'han fet diverses reunions amb els investigadors per anar perfilant l'estructura del redactat, que tot i que s'han inclòs els mateixos aspectes, ja que les preguntes a resoldre eren les mateixes, per la conjuntura i circumstàncies diferents de cada un dels períodes estudiats respecte a les DRRR, el resultat ha estat una mica diferent per cada una de les cronologies estudiades.

El treball final té més de 450 pàgines en les que s'ha analitzat l'evolució de l'edifici; el rol de les Drassanes de Barcelona dins del sistema defensiu de la Monarquia Hispànica; el funcionament de la institució; la gestió de les persones que han estat al capdavant; la relació entre els diferents poders que interactuaven dins de les DRRR; l'activitat productiva; la seva organització; el finançament i el subministrament; els professionals que van treballar; les construccions realitzades dels diferents aspectes fins on s'ha pogut arribar amb la documentació consultada, que ha estat molta, i el temps disponible.

La síntesi entregada pels investigadors ens ha donat molta informació, fins ara inèdita, amb la qual s'ha aconseguit una visió general, però també ha obert noves línies de recerca i ajudarà a que es puguin construir noves hipòtesis que abasten una gran diversitat d'aspectes que tenen a veure amb el funcionament de les Drassanes de Barcelona i el seu impacte a la ciutat i en les que és pot anar aprofundint en noves investigacions en el futur.

De resultes d'aquesta investigació s'ha recopilat una gran quantitat de còpies de documents en format digital provinents de diferents arxius de tot l'Estat, mirant d'agrupar al Museu la documentació relativa a les DRRR en època moderna dispersa per diferents arxius, per tal de poder facilitar les futures investigacions. De l'Archivo General de Simancas, per exemple, s'han reproduït més de 150 lligalls, també s'ha recopilat documentació de l'Arxiu de la Corona d'Aragó de l'Archivo Histórico Nacional.

El balanç del projecte és molt satisfactori i ja s'ha començat a fer difusió dels resultats. Al llarg d'aquest any, els investigadors han publicat dos articles sobre la investigació a la revista *Pedralbes. Revista d'història moderna* número 38, corresponent al 2018 i que publica el Departament d'Història i Arqueologia - Àrea d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona:

- Aguilera López, A. Jorge. *La maestranza de las Atarazanas Reales de Barcelona durante el siglo XVI*.
- Chamorro Estevan, Alfredo. *Las Atarazanas de Barcelona: fábrica de galeras de la Monarquía Hispánica (1599 – 1748)*.

Els tècnics del Museu han publicat a la mateixa revista el plantejament del projecte i el seu desenvolupament des de la perspectiva del Museu:

- García Domingo, Enric i González Sánchez, Inma. *Les Drassanes Reials de Barcelona, un edifici medieval i modern. Desenvolupament i resultats d'un projecte de recerca arqueològic i històric*.

Un dels investigadors ha presentat també les següents comunicacions en congressos sobre estudis que van sorgint de la recerca principal, i que donen a conèixer la investigació realitzada des del Museu:

- *Las Reales Atarazanas de Barcelona en el contexto de la Guerra de los 30 años: La fábrica de galeras de la monarquía (1635-1640)*, a la XV Reunion científica de la Fundació Espanyola de Historia Moderna, organitzada per la Universitat de Cantabria, celebrada a Santander el 5, 6 y 7 de setembre.

- *Bosques y galeras: la explotació madurarà para la construcció naval en las Atarazanas de Barcelona (1573-1746)*. Al Congrés Internacional Recursos naturalesa en la Península Ibérica: los aprovechamientos forestales e hídricos (siglos XV-XIX), celebrat a la Universidad Rey Juan Carlos, Campus Vicálvaro (Madrid) el 4 i 5 d'octubre.
- *Mestres d'aixa i mestres calafats a la Barcelona del segle XVII: dos exemples de gremis marítims en època moderna*, a la VI Jornada de Recerca Local, Patrimoni i Història Marítima celebrada a l'MMB l'1 de desembre. Es va fer una primera aproximació a l'estudi d'aquests gremis en època moderna, a partir de la documentació gremial que es conserva en els arxius de la ciutat, presentant la realitat d'aquests oficis en una ciutat marítima com era Barcelona, amb una important construcció naval centrada, sobretot, en les Reials Drassanes. Mirant de resoldre les qüestions de quantes persones es dedicaven a aquestes professions o quines eren les famílies més potents del gremi.
- *Fustes, drassanes i galeres: explotació forestal dels boscos catalans per la construcció naval (1625-1640)*, al VIII Congrés d'Història Moderna de Catalunya i el mediterrani, organitzat per l'Àrea d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona, celebrat a la facultat de Geografia i Història de la UB i a l'MMB del 17 al 21 de desembre.

L'altre investigador va presentar la següent comunicació:

- *Madera para galeras: los bosques catalanes y la guerra contra el infiel en el Mediterráneo durante el reinado de Felipe II*, al VIII Congrés d'Història Moderna de Catalunya i el mediterrani, organitzat per l'Àrea d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona, celebrat a la facultat de Geografia i Història de la UB i l'MMB del 17 al 21 de desembre.

I també ha publicat un article en el que es recull la seva comunicació:

- *-Barcelona as city-arsenal: The Royal Shipyard, its galleys and the Holy War in the Mediterranean during the Sixteenth Century*, presentada al congrés International Approaches to Naval Cities and Dockyards organitzat pel grup d'investigació de la University of Portsmouth, celebrat a Swedish Naval Museum de Karlskrona (Suècia) els dies 19 i 20 d'octubre de 2017, a la publicació de les Actes del Congrés que ha publicat aquest 2018 el Swedish Naval Museum de Karlskrona.

Ha quedat pendent, un altre cop per raons pressupostàries, el tancament del projecte de planimetria georeferenciada de les Drassanes Reials, que va quedar pendent de tancar i ara ja és possible fer-ho. No es va poder acabar en finalitzar les excavacions per no disposar encara de les darreres planimetries aixecades pels equips d'arqueòlegs que van treballar entre 2010 i 2013. Es replanteja la substitució del programari Miramón per un altre més senzill i accessible. S'espera poder fer-ho el 2019.

TRASDOTA, LA BASE DE DADES DE TRIPULANTS DE LA COMPAÑÍA TRASATLÁNTICA ESPAÑOLA (1893–1926)

Les tasques corresponents al 2018 no es van realitzar per raons pressupostàries i queden pendents per al 2019, amb el compromís de tancar els treballs de buidat dels documents restants i tancar el projecte en la fase de buidat de les fonts originals.

LA INDUSTRIA DE LA XARXA MARINERA. ETNOGRAFIA D'UN PATRIMONI MARÍTIM

És el projecte guanyador de la XVIII convocatòria del Premi de recerca Ricart i Giralt. Al llarg de l'any s'ha desenvolupat la recerca i s'ha fet el seguiment des del Museu. Per dur a terme l'estudi s'han realitzat 21 entrevistes en profunditat a persones de la vila que han treballat en aquestes indústries del filat i confecció de xarxes (7 dones i 14 homes, amb una mitjana d'edat de 80 anys), també s'ha analitzat la documentació que encara es conserva dels fons d'aquestes empreses, principalment rics els de les fàbriques León Marco i Redsinda. També s'han elaborat 40 fitxes per documentar les eines, maquinaria, equipaments i materials significatius en la producció, a més d'una gran recopilació de material gràfic.

Al llarg de l'estudi s'han recuperat, a partir dels testimonis i la documentació, uns processos de treball i de relacions laborals actualment en perill de desaparèixer i que han estat d'una gran importància pel poble de Vila Joiosa, població que elaborava, en les dècades dels anys 20 i 30 del segle XX, entre el 75% i el 80% de totes les xarxes de cànem utilitzades per la flota pesquera espanyola. Aquest treball té la pretensió no només de donar a conèixer aquest patrimoni sinó a més a més de posar-lo en valor.

LES SOCIETATS DE SOCORS MUTU EN EL TREBALL MARÍTIM, AL LLEVANT ESPANYOL, DES DE LA DESAPARICIÓ DEL SISTEMA GREMIAL FINS A LA CONFERÈNCIA INTERNACIONAL DELS MARINS DE GÈNOVA (1850 – 1920)

Aquesta recerca ha estat la guanyadora de la XIX convocatòria del premi de recerca Ricart i Giralt, que es va concedir al mes d'octubre. S'ha concretat amb l'investigador el calendari i les fonts a consultar i s'han tingut les primeres reunions sobre el desenvolupament. L'objectiu del projecte és l'anàlisi dels rols que les formes associatives varen adoptar en el marc de la conflictivitat laboral del sector marítim, entre la desaparició dels gremis de mar fins a la I Guerra Mundial. Estudiarà el final del sistema gremial i la substitució de les funcions assistencials d'aquests per noves formules associatives; s'analitzaran aquestes noves formes associatives des del punt de vista del seu funcionament intern, els reglaments, la seva composició social i els seus lideratges, així com les actuacions que van dur a terme i el rol desenvolupat dins les comunitats marítimes; s'estudiarà la instrumentalització d'aquestes societats per part de la patronal (sindicalisme groc); s'analitzarà i és farà balanç del cas del Montepío Marítim Nacional i la influència dels esdeveniments internacionals durant els primers anys del segle XX i també el paper de l'OIT dins del sector marítim. Tot això es farà posant el focus en la zona mediterrània.

PROGRAMA VEUS DE LA MAR

En el marc d'aquest programa s'han fet quatre entrevistes relacionades amb la marina esportiva a Catalunya, les quals es van fer en el marc del Saló Nàutic Internacional de Barcelona, celebrat a l'octubre. Aquestes entrevistes es poden visualitzar en el canal de Youtube del Museu Marítim de Barcelona. Els problemes de salut del voluntari que col·labora en aquest projecte i la manca de pressupost per trobar una alternativa, han fet que enguany aquest projecte hagi quedat molt limitat en els seus resultats.

TERTÚLIES MARINERES

Organitzades al Museu Marítim els primers dijous de mes, amb la participació de diferents persones amb una llarga experiència professional o amplis coneixements sobre el món marítim, on es parla relaxadament sobre temes d'interès comú. Al llarg de l'any s'han celebrat nou sessions. Els temes tractats han estat: les eines de la professió (vam portar a la sessió uns instruments nàutics de la col·lecció que plantejaven alguns problemes de documentació i ens van ajudar a completar la informació que teníem sobre ells); a cada port un consignatari, unes amigues i uns saludats; la visió des del món professional de la navegació i els navegants esportius; els tipus de contractes i retribucions a la marina mercant; l'intrusisme professional a la marina mercant; l'alimentació a bord (els menjars, els horaris dels àpats, els menjadors...); els animals a bord; les estades a port, les sortides, les activitats i organització del treball i l'oci i la navegació autònoma: una realitat?, pros i contres. S'ha fet la preparació de les sessions, els enregistraments, el tractament dels materials resultants i la incorporació a la bases de dades.

LA PESCA I ELS PESCADORS DE BARCELONA

Al llarg d'aquest any s'ha continuat col·laborant amb els membres de l'associació Cap a Mar, de moment en la recollida de memòria històrica, a partir de la realització d'entrevistes i de documents i fotografies que puguin aportar els entrevistats.

El 25 d'abril es va fer la sessió "La memòria dels pescadors: el llegat de la flota pesquera" a la que va assistir un grup de pescadors i durant la qual es va generar una infografia, recollint la memòria històrica del Moll de Pescadors de Barcelona, des de 1940 a l'actualitat. A partir de les embarcacions de la flota pesquera de la Confraria de pescadors de Barcelona, es va anar parlant de les famílies armadores i de les dels tripulants de cadascuna, la seva història, els seus vincles i trajectòries familiars, retrocedint des del present. La sessió es va anar plantejant amb la presentació de cada una de les barques i la seva tripulació actual (en blocs, segons el tipus de pesca a la que es dediquen). A partir d'aquesta presentació s'anava tirant enrere: de quina família eren; els pares d'on venien; quines barques havien tingut; en quines barques i tipus de pesca havien treballat; com havien anat evolucionant les famílies; la seva activitat en relació a la pesca i quines relacions establien. També és va parlar de les característiques tècniques de les embarcacions i la seva evolució respecte a les de les pares i avis. La sessió es va enregistrar en àudio.

PROJECTE D'UN INVENTARI DELS GRAFITS DE VAIXELLS A CATALUNYA

Es continua donant suport a la recerca en marxa realitzada per una tècnica de la Diputació de Barcelona, que va començar durant la seva estada en el Museu Marítim de Barcelona i que actualment realitza com a part del seu projecte de tesis doctoral.

ESPORTS NÀUTICA A CATALUNYA

Enguany, en el marc del Saló Nàutic de Barcelona 2018 es va presentar el projecte de recerca Els esports nàutics a Catalunya, una etiqueta que agrupa diferents actuacions sobre aquesta matèria que s'han anat produint des de fa temps, però que cal dotar ara de coherència.

4.3. Foment de la recerca

BEQUES I PREMIS

Convocatòria del XIX Premi de Recerca Ricart i Giralt

S'ha convocat un any més en col·laboració amb l'Institut Ramon Muntaner. Des del museu es va fer la difusió, la gestió de la recollida dels treballs (que en aquesta convocatòria han estat vuit projectes), l'enviament dels projectes als membres del jurat i l'organització de la reunió per la concessió el 25 de setembre a l'MMB. En aquesta edició el jurat ha estat constituït pels membres designats per l'IRMU i per l'MMB. S'ha fet la gestió dels pagaments i s'ha iniciat el seguiment del treball. En aquesta edició el premi ha estat concedit a la recerca *Les Societats de socors mutu en el treball marítim al llevant espanyol, des de la desaparició del sistema gremial fins a la Conferència Internacional de Gènova (1850 - 1920)*. El premi està dotat amb 6.000€ i es concedeix a un projecte a desenvolupar al llarg d'un any.

Convocatòria del III Premi de recerca Antoni de Capmany

L'MMB, en el marc de l'Observatori Permanent d'Història i Cultura Marítima de la Mediterrània, ha tornat a convocar aquest premi amb l'objectiu d'estimular projectes d'investigació en el camp de les ciències socials relacionades amb el patrimoni i la cultura marítimes, i d'animar als investigadors novells que es dediquin a aquest àmbit de recerca. Per això, aquesta línia està dedicada a premiar treballs de Màster presentats a la Universitat de Barcelona. La convocatòria està oberta a treballs defensats en els dos últims cursos acadèmics, a comptar des de la convocatòria i està dotada amb 3000€. S'ha fet la difusió i la recollida dels treballs i la convocatòria del jurat.

Es va presentar un treball a concurs, que el jurat va considerar mereixedor del premi, que porta el títol *El "Llibre que explica lo que ha de ser un bon mercader" i la formació mercantil al segle XV*. Aquest treball explora un camp poc estudiat a casa nostra i suposa una aportació sobre el funcionament i normes que seguia el comerç en general, proporcionant dades molt interessants pel comerç marítim al segle XV.

PUBLICACIONS

Revista *Drassana*

Al llarg d'aquest any s'ha treballat en l'edició del número 26 de la revista, realitzant totes les tasques que comporta: recepció i selecció dels articles, cerca d'avaluadors, correccions, tria d'imatges, relació fluida amb el consell assessor i treball amb l'editorial. El Dossier per aquest número ha estat sobre *Alimentació i cuina marinera a la costa catalana*. Respecte al posicionament de la revista com a revista científica indexada, es continua treballant en aquesta línia, consolidant el compliment dels requisits exigits pels índex, tot i que el procés ha quedat aturat fins que es puguin implementar canvis substancials en la presència de la revista a la pàgina web en la seva versió electrònica.

Col·lecció Estudis

En aquest any s'ha publicat l'Estudis 25, *Ernesto Anastasio Pascual. Más allá del horizonte marino*, del Dr. Joan Zamora Terrés, dedicat a la biografia d'Ernesto Anastasio Pascual (València 1880- Madrid 1969). Va ser capità de la Marina Mercant, pràctic del port de Barcelona i constructor de bucs, entre d'altres. Va ser fundador de Trasmediterránea y de Campsa i també va dirigir entitats bancàries. Aquesta és la primera biografia que s'escriu sobre ell. El llibre ha estat editat pel Museu Marítim amb la col·laboració de Trasmediterránea, el Colegio Oficial Nacional de Prácticos i Naucher Global.

CONGRESSOS

Es va organitzar la "VI Jornada de recerca local, patrimoni i història marítima", conjuntament amb l'IRMU i la Coordinadora de centres d'estudis de parla catalana, celebrada al Museu Marítim de Barcelona l'1 de desembre. Ens vam encarregar de l'elaboració del programa, de la cerca i la coordinació dels participants. A la Jornada es van presentar recerques, iniciatives i publicacions que s'han dut a terme en els darrers dos anys en referència al patrimoni i la història marítima en el nostre entorn. En total van ser 14 comunicacions, entre les que es van presentar les dues recerques guanyadores del premi de recerca Ricat i Giralt finalitzades en els darrers dos anys i es van presentar també les recerques guanyadores del Premi Antoni de Capmany. Van participar 45 investigadors.

DIFUSIÓ

- Manteniment del blog de recerca del Museu. Amb els objectius de difondre els projectes de recerca que promou i amb els que el Museu té una estreta relació; d'informar sobre recursos per l'estudi en l'àmbit marítim i de crear un punt de trobada per als estudiosos en els temes de la història marítima, donant i compartint informacions que puguin ser d'interès pels usuaris del blog.
- Treballs preparatius pe l'exposició 'Catalunya i el tràfic d'esclaus'. S'ha continuat treballant en una exposició temporal sobre el tràfic d'esclaus, posant el focus en la participació que van tenir els inversors, naviliers, capitans, tripulacions i vaixells catalans que van participar en el transport al llarg de l'oceà Atlàntic de les persones esclavitzades del continent Africà fins a Amèrica. L'objectiu d'aquesta exposició és fer conèixer com va funcionar aquest comerç, quins van ser els seus protagonistes en el nostre entorn i quines repercussions va tenir socials i econòmiques. S'han realitzat tasques de documentació i recerca per establir els continguts i

s'han realitzat diverses reunions de treball per definir aquesta exposició.

- Visites als alumnes de l'UB. Se'ls ha fet un tast dels recursos que pot oferir el Museu per l'estudi de la història marítima de les seves especialitats, mostrant alguns documents, llibres, plànols i cartes rellevants com exemple del potencial que els fons del Museu tenen per l'estudi de la història marítima. Les dates de realització han estat: l'11 d'abril per als alumnes d'Història d'Amèrica, quatre grups amb un total de 51 alumnes i el 3 i 4 de maig per als alumnes d'Història Contemporània, tres grups els dies amb un total 55 alumnes, i un altre grup el 25 de maig de 36 alumnes. En total 142 alumnes.

ALTRES

- Els dies 28 i 29 de setembre al Museu Marítim de Barcelona es van fer uns actes de celebració del 25è aniversari de l'estrena de la pel·lícula *Havanera 1820*, una producció d'Imatco S.A. i TV3-Televisió de Catalunya, amb la participació de l'ICAIC (Cuba) i la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la Comissió Amèrica-Catalunya 92, dirigida per Antoni Verdaguer a partir d'un guió de Jaume Cabré, Jaume Fuster, Vicenç Villatoro i el mateix Verdaguer. Abans de la projecció de la pel·lícula es va fer una xerrada sobre el context històric en que n'està ambientada. És un melodrama d'aventures situat a l'any 1820, amb un transfons històric en el que és tracta el tràfic d'esclaus a Cuba amb protagonistes catalans i com aquesta pràctica va tenir una forta incidència en la vida social, cultural i econòmica de Catalunya, amb accentuades controvèrsies ideològiques, aspecte que també posa de relleu la trama argumental de la pel·lícula.
- El 8 de novembre és va fer a l'MMB un acte homenatge als mariners morts a la I Guerra Mundial, organitzat per la Societat Catalana de Capitans de la Marina Mercant. És va fer una ofrena floral al mar des del pailebot *Santa Eulàlia*, és va descobrir una placa commemorativa en memòria dels morts al mar a bord de vaixells civils espanyols durant la I Guerra Mundial i a l'Auditori de l'MMB es va passar la projecció del muntatge audiovisual "Atureu el Vaixell", de l'exposició que l'any 2016 va organitzar el Museu sobre el tema.

SERVEI D'INFORMACIÓ

En continua mantenint el registre de consultes de l'any 2017 en format Excel, a més a més d'un arxiu que conté aquestes consultes i les respostes que s'han aportat. També s'ha donat suport directe a recerques i publicacions. Enguany s'ha començat a treballar estretament amb l'Arxiu general per tal de millorar els circuits de resposta, i també s'ha centralitzat la gestió de les consultes i atenció externa amb una sola persona de l'Àrea.

El número total de consultes que s'han atès el 2018 és de 326.



MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA
mmb

29

30

31

32

33

34

35

36

5. Gestió de l'arxiu

Durant l'any 2018, l'Arxiu general ha realitzat les tasques habituals de tractament i gestió dels fons arxivístics de l'MMB, de la gestió dels recursos d'informació del Museu i de la gestió documental corporativa.

5.1. El Sistema de gestió documental

EL QUADRE DE CLASSIFICACIÓ UNIFORME DE DOCUMENTS

L'Arxiu manté i actualitza el quadre de classificació del Consorci en funció de les necessitats per a la gestió de la documentació. S'ha iniciat una revisió de totes les sèries documentals com a eina que és de l'estructura troncal de la gestió documental al Museu.

Aplicació de les Taules d'Avaluació Documental (TAD) i destrucció de documents

L'any 2018 es va dur a terme l'expedient d'aplicació de les taules d'avaluació documental. S'han aplicat les taules documentals número 16 i 19, amb un volum de documentació avaluat de 0,77 m/l. (8 caixes) d'arxiu del període comprés entre 2010-2014. S'han afegit també la d'altres documents com treballs de recerca presentats i no guanyadors de premis i concursos, còpies defectuoses de publicacions, etc. Les sèries a les quals s'han aplicat les TAD van ser les següents:

TAD	Sèrie documental	Dates	Metres lineals	Data destrucció	Documents eliminables que formen l'expedient	Suport
16, publicada al DOGC núm. 6966	Expedients de convocatòries de selecció de personal	2013-2014	0,44 metres lineals, 4 caixes	23/02/2018	-Sol·licituds -Currículums -Proves de qualificació i valoració -Memòries	Paper
19, publicada al DOGC núm. 1.954	Relacions d'indisposats, fulls d'incidències	2010-2014	0,33 metres lineals, 3 capsos	23/02/2018	Justificants i fulls d'incidències codis 02, 03, 04,07, 08,10, 11, 13, 14, 18, 19, 22, 26, 27, 29, 30, 34, 36	Paper

La destrucció de documents, s'ha realitzat a través de la contractació dels serveis d'una empresa especialitzada en reinserció social de persones amb discapacitats, l'empresa Ofisfera (Fundació Tallers) que va emetre el Certificat de destrucció documental corresponent.

Complementàriament, s'ha mantingut el servei de destrucció de còpies, fotocòpies i esborranys de documents amb dades personals i el servei de reciclatge d'aquells documents no originals que, per tenir un contingut no restringit i una cara en blanc, es poden reutilitzar.

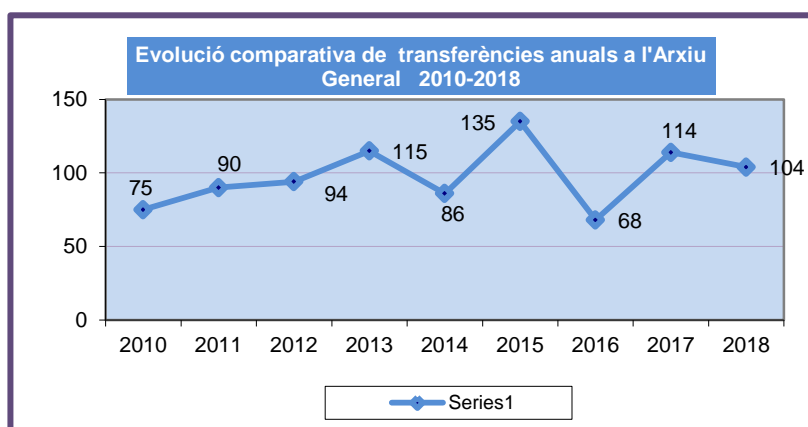
Les Transferències de Documentació

Durant l'any 2018 es van produir un total de 104 transferències a l'Arxiu general procedents dels diversos departaments del Museu. El nombre total d'expedients en paper transferits va ser de 463. En termes generals, cal destacar una davallada en la transferència de documentació en format paper, degut principalment, a la incorporació de la gestió digital dels expedients de l'MMB.

- Direcció general: 61 transferències
 - Direcció general: 56
 - Serveis jurídics: 5
- Àrea de Comunicació i màrqueting: 3 transferències
- Àrea d'Educació i activitats: 11 transferències
- Àrea de Gestió de col·leccions i del coneixement: 8 transferències
- Gerència: 20 transferències
 - GE: 1 transferència
 - DAF: 16 transferències
 - Gestió d'espais: 3 transferències

D'altra banda, també es denota l'acceptació i normalització en l'execució del calendari de transferències de documentació a l'Arxiu, integrat al llarg de l'any 2017. En cada una de les diferents àrees i departaments de l'MMB, les persones responsables de realitzar la transferència s'han fixat el període previst per realitzar-les segons el calendari de transferències.

En el següent gràfic podem veure l'evolució del nombre de transferències des de l'any 2010 fins a 2018:



El Préstec i la Consulta de Documents

L'Arxiu general va realitzar 64 préstecs interns durant l'any 2018. Al llarg d'aquest any s'ha produït una davallada del servei de préstec intern degut, principalment, a la pràctica progressiva de la gestió administrativa en el sistema de gestió electrònica dels expedients. La digitalització del sistema fa que cada cop el servei de préstec de documents en suport paper es vegi substituït per les consultes a documents nascuts digitalment i a disposició dels usuaris en el sistema d'informació de l'MMB.

Les tasques que es van realitzar, van ser les que s'indiquen a continuació:

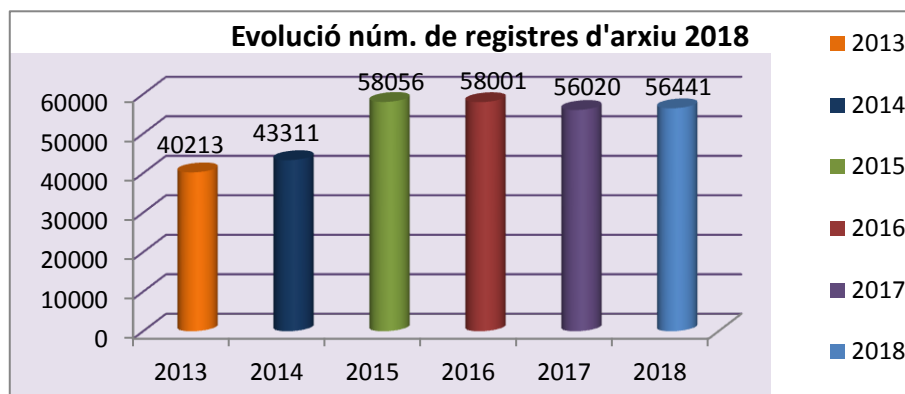
- Revisió dels préstecs des del 2006 fins al final de l'any 2018.
- Revisió dels préstecs anuals i l'actualització dels mateixos. També es van realitzar les revisions trimestrals de totes les sol·licituds de préstec servides durant l'any 2018 i es van renovar els préstecs a aquelles persones que encara disposaven d'expedients que no havien estat retornats a l'Arxiu.
- Pel que fa a la consulta de documents del fons MMB, durant l'any 2018 es va detectar també una davallada de 20 consultes del Fons respecte a l'any anterior.

Servei de cerca d'informació a les publicacions oficials

S'ha fet el buidatge i seguiment sistemàtic dels butlletins oficials del DOGC, BOPB i el BOE i s'ha mantingut el servei de selecció dels continguts publicats en aquests butlletins, facilitant la informació a les persones i unitats directament interessades. Es van continuar gestionant, doncs, les peticions de seguiment o d'especial atenció en temes d'interès per al Museu.

LA DESCRIPCIÓ ARXIVÍSTICA

S'ha portat a terme un treball de descripció arxivística per tal de posar a l'abast dels usuaris interns, la consulta i localització de la documentació. En el següent gràfic podem veure l'increment en l'evolució de registres elaborats fins 2018:



A partir del dia 30 de maig de 2018 els fons d'arxius privats deixen de formar part del fons de l'Arxiu general. Les dades que surten en aquest gràfic fan referència a la incorporació dels registres de l'Arxiu general incloent, aquest any 2018, les dades inclusives d'ambdós.

EL REPOSITORI DIGITAL

Els expedients es creen a l'aplicació Alfresco, incloent el registre d'expedients, el què ens permet tenir informació de totes les activitats que es porten a terme en el Museu, sent eines complementàries amb el registre d'activitats del Museu.

Durant l'any 2018 s'han realitzat tasques pròpies de manteniment de la plataforma Alfresco i s'han revisat totes les disfuncionalitats derivades de l'upgrade implementat durant l'any 2017.

Resta pendent de concretar i identificar la viabilitat d'implantar el plug-in que permeti integrar automàticament el correu electrònic amb el gestor documental, així com tots els elements necessaris per a gestionar-lo com a repositori amb els requeriments de seguretat i de preservació de la informació necessaris.

EL REGISTRE GENERAL DE DOCUMENTS

El registre general de documents és una de les portes de comunicació entre l'organització i la ciutadania i les altres institucions. Des del registre s'incorporen moltes de les dades per a la gestió de la informació. Es classifica el document des de la seva entrada al registre, el què dona un coherència al sistema de gestió documental.

Durant l'any 2018, s'ha seguit utilitzant l'aplicació ERES del CAOC per al Registre d'entrades i sortides de l'MMB, incorporant d'aquesta manera la comunicació per mitjans electrònics entre les administracions públiques.

Aquest any la unitat del Registre d'entrades i sortides de documents del Consorci va realitzar les següents tasques:

- Registre de tots els documents d'entrada i sortida del Consorci.
- Escaneig de documents.

A continuació es presenten les dades dels registres realitzats durant l'any 2018:

- Reg. Entrada: 685 assentaments
- Reg. Sortida: 735 assentaments
- Departaments:
 - CDRIMMB: 107
 - Direcció general: 125
 - Secretaria: 234
 - Gestió d'espais: 135
 - Administració i finances: 41
 - Gerència: 15
 - Assessoria jurídica: 21
 - Educació i activitats: 42
 - Col·leccions i coneixement: 15

L'Arxiu, a través del Servei de registre, s'ha encarregat de gestionar tot el correu postal de sortida del Consorci realitzant les següents tasques:

- Selecció de les cartes en funció de les destinacions i tipus d'enviament: ordinari o certificat.
- Pesatge les cartes.
- Registre de les dades sobre el destinatari, l'adreça, el tipus d'enviament i el pes de la carta en la pàgina web de Unipost i de Correus.
- Impressió dels llistats i de dues etiquetes d'identificació de les adreces als sobres.

Aquest any s'ha preparat l'enviament d'un total de 480 cartes.

LA GESTIÓ DELS ACCESSOS A LA INFORMACIÓ

L'Arxiu general coordina el sistema de gestió d'accés a la informació de l'MMB.

Implantació de l'e-administració i les aplicacions tecnològiques

Des de l'Arxiu es gestionen les sol·licituds, baixes i renovacions dels certificats digitals del Museu Marítim i la gestió dels accessos a la plataforma interadministrativa EACAT i de totes les aplicacions vinculades.

S'han iniciat les notificacions electròniques mitjançant l'eina que ofereix el CAOC, E-notum que s'ha integrat al registre general de documents ERES.

L'Arxiu gestiona l'e-Tauler i el taulell d'anuncis físic amb col·laboració amb els serveis jurídics.

Durant part de l'any 2018, es va continuar amb la incorporació de dades a l'e-Seu i al Portal de la Transparència. L'MMB va optar per l'aplicació informàtica que el CAOC ofereix a les administracions locals, atès que es tracta d'una aplicació que facilita el manteniment dels diferents ítems requerits per al compliment de la normativa vigent.

Aquesta aplicació està integrada també en la seu electrònica del CAOC. El portal integra dades procedents d'altres sistemes d'informació públics, per la qual cosa el manteniment i l'actualització de les dades en molts casos es realitza automàticament. Fins l'octubre ha estat gestionat el portal de transparència conjuntament amb els serveis jurídics.

Sessions d'introducció i formació al sistema de gestió documental, Alfresco i RIM

L'Arxiu s'encarrega de formar el nou personal en el sistema de gestió de la informació del Museu. Per aquest motiu, s'han fet sessions individualitzades a totes les persones de nova incorporació i sessions d'actualització de coneixements del sistema.

Durant els darrers mesos del 2018 s'ha iniciat l'elaboració del Gotes d'informació que pretén oferir coneixement bàsic sobre elements que configuren el sistema de gestió de la informació del museu, actuant en alguns casos de recordatori.

5.2. La gestió i el tractament dels fons arxivístics

Durant l'any 2018, es van revisar els registres de documentació de nou ingrés abans de informar-los en el gestor de l'Arxiu per incorporar-los al RIM.

Actualment els registres incorporats al gestor de l'Arxiu al RIM són els següents:

Fons	Número de registres
Museu Marítim de Barcelona	15.728
Fundació de suport al Museu Marítim de Barcelona i les Drassanes Reials de Barcelona	557
Total registres	16.285

Fons del Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona

Actualment el fons propi del Consorci té un volum de 2.497 unitats d'instal·lació, de les quals 2.337 corresponen a arxiu definitiu i 160 unitats a documentació en estat semi actiu (pre arxiu). El total d'unitats ocupen 268,4 metres lineals.

Pel que fa al tractament dels documents en suport tradicional del fons del Museu, aquest any s'han realitzat actuacions destinades a neteja i adequació del fons als espais del nou dipòsit d'arxiu, realitzant les següents tasques d'administració:

- Neteja, adequació i descripció de documentació del pre arxiu, per integrar-la a l'arxiu.
- Revisió, adequació, actualització i canvi de les unitats d'instal·lació de l'arxiu, quan s'ha requerit.
- Revisió de les bases de dades de descripció del fons del museu.
- Revisió i adequació de les sèries, F204; M202; B209; B205 amb l'objectiu de millorar l'aprofitament de l'espai en els compactes.
- Continuació de la tasca iniciada l'any anterior de canviar a unitats d'instal·lació de conservació permanent els documents que per dates eren considerats de conservació permanent.
- Preparació i inventari de la documentació per a la seva destrucció segons les Taules d'avaluació documental (TAD).
- Neteja i descripció de la documentació transferida a l'Arxiu general.
- Seguiment dels usuaris de l'Arxiu i elaboració de les estadístiques mensuals sobre les consultes i les activitats realitzades per a ser incloses en l'estadística general del Museu i en les estadístiques generals del Museu.

PARTICIPACIÓ EN REUNIONS I SESSIONS INTERNES DE TREBALL

Continguts i integració de la col·lecció i l'arxiu en la nova pàgina web corporativa

L'Arxiu ha participat molt activament en les sessions de treball i reunions relacionades amb la integració d'aplicacions corporatives del web: el RIM i el RA. També va participar en reunions sobre continguts propis de l'Arxiu i en la posada en marxa del punt d'accés únic al web dels fons museístics, arxivístics i bibliogràfics.

Durant l'any 2018 s'ha treballat en els textos relacionats en la preparació de les Efemèrides marítimes i el blog.

Pel que fa a la presentació de la col·lecció, l'Arxiu ha participat en les reunions de preparació dels temes clau i de la interface, així com, també, en la tria i l'elaboració dels textos dels documents destacats.

Protecció de dades de caràcter personal a l'MMB

En motiu de la posta en vigor del nou reglament europeu sobre protecció de dades de caràcter personal i la seguretat de les dades, l'Arxiu ha participat en les reunions que s'han celebrat com a membre de la Comissió de seguretat.

Participació en altres reunions

- Comissió assessora d'avaluació de béns de l'MMB.
- Coordinació de l'MMB.
- Planificació de l'MMB.
- Comissió assessora d'ingressos de l'MMB.
- Desenvolupament del projecte de Recerca d'esports nàutics a Catalunya.

5.3. Actuacions de difusió

XARXES SOCIALS

Difusió de la informació generada per l'Arxiu a través de les diverses xarxes socials del Museu i les pròpies de l'Arxiu.

- Facebook de l'MMB. S'ha continuat la línia de difusió amb la publicació periòdica de les *Efemèrides marítimes*, secció elaborada per l'Arxiu, i les notícies relacionades amb les pròpies activitats i projectes.
- Twitter. Presència en publicacions de les nostres activitats. També es participa en esdeveniments com el "#MuseumWeek". El compte a Twitter consta de 1.207 seguidors.
- Blog. Publicació d'articles de temàtica arxivística i de les activitats de l'Arxiu. Revisió i edició de textos migrats al blog del nou web.

GOTES D'ARXIU

L'any 2018 es va difondre el Gotes d'arxiu número 30 dedicat al fons de l'Arxiu general. En aquesta ocasió, la mostra al vestíbul principal es va materialitzar en una instal·lació metàl·lica composta per diversos documents relacionats amb el centenari del pailebot *Santa Eulàlia*.

5.4. El Projecte GIM, gestió de la informació del Museu Marítim de Barcelona

L'any 2018 s'ha continuat treballant internament en l'adaptació i millora del projecte RIM (Recursos d'Informació del Museu), un subproducte del GIM. El RIM té per objectiu donar accessibilitat i visibilitat als fons museístics, els fons arxivístics i els fons bibliogràfics des d'un únic punt de cerca d'informació.

Els treballs realitzats en el RIM han estat: el manteniment i actualització del registre d'activitats, l'agenda del museu i la migració al directori unificat de contactes de l'MMB. De moment, resta pendent, si escau, definir els

descriptors per tal que es puguin gestionar els usuaris i el directori en funció de les preferències dels gestors de les dades.

També s'ha incorporat un mòdul de gestió dels documents de la col·lecció de documents i en la integració del clipping del Museu, incorporant-lo al cercador integral del RIM.



6. Educació

Durant el 2018 l'Àrea d'Educació i activitats ha realitzat diversos projectes destacables. Un dels més significatius ha estat la recerca de gènere *Dona'm la mar*, que té el propòsit d'assenyalar-nos com s'explica el mar, què es visibilitza i què s'invisibilitza, per tal de canviar la narrativa del Museu.

Aquest any s'han celebrat les vintenes "Jornades de Museus i Educació" que, en aquesta ocasió, abordaven els Reptes de Futur. Es tracta d'unes jornades molt consolidades en el sector de professionals de museus, amb una participació que supera el centenar de persones.

El programa pedagògic s'ha vist afectat per la immobilització del *Far Barceloneta* a causa del seu estat de manteniment que el té inoperatiu des del juliol. Per tant, ha calgut tancar el programa Grumet Èxit que portem a terme amb el Consorci d'Educació de Barcelona i que tan prestigi ens reporta. Els altres projectes de llarga durada han continuat sense problema.

El mes de juliol, algunes persones de l'equip de Nusos, l'empresa de monitoratge, es van posar en vaga, reclamant una sèrie de drets a la seva empresa, la qual cosa va afectar la oferta d'activitats del mes de juliol, adreçada a esplais i casals d'estiu.

Al desembre hi ha haver canvi d'empresa de monitoratge, donat que Nusos S.L., que portava el servei des del 2016, no va voler prorrogar el seu contracte degut als problemes interns que patia i el concurs per desenvolupar aquestes tasques va ser guanyat per Re-Crea, accions culturals.

Aquest 2018 també ha servit per treballar un nou model educatiu que ha de cristal·litzar en la redacció d'un pla estratègic que defineixi els objectius, la missió i els valors del nostre model pedagògic i estableixi quines han de ser les línies estratègiques per assolir-ho en el termini de quatre anys i que es vol implementar a partir del proper curs 2019-2020.

Per tal de difondre el programa d'activitats destinades a famílies, hem reprès l'edició d'un butlletí destinat a infants, que s'envia directament a les nenes i als nens que demanen rebre'l, el *Patapum*, que va ser presentat en una festa el setembre passat. Aquesta, juntament amb la programació d'una activitat per a famílies amb criatures de 0 a 3 anys, El marineret de la Barceloneta, són les dues coses més destacables de les activitats familiars.

Pel que fa a les exposicions temporals, els problemes econòmics de la institució varen fer impossible inaugurar "Cants de Sirenes" i "Mar de plàstics", la producció de les quals s'ha endarrerit al 2019. Per contra, sí es va poder portar a terme "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar", produïda conjuntament amb el Memorial Democràtic i que es pot veure des del mes de maig a la Sala del Mirador.

Seguint amb la línia de mostrar i donar visibilitat als projectes fets amb la comunitat educativa al llarg del curs, es va fer una exposició, que portava per títol "Ens guiem pel passat", sobre el treball realitzat per l'alumnat de 6è de primària de l'escola Jacint Verdaguer de Barcelona, dins del marc del projecte Apadrina el teu equipament.

6.1. Activitats del programa pedagògic

El 2018 ha estat un any de consolidació de l'oferta educativa, el de cohesió de les activitats que provenien del Consorci el Far, dissolt el juliol de 2016, i les activitats que oferia el Museu Marítim de Barcelona.

L'àmplia oferta d'activitats del museu s'ha vist, però, reduïda per les incidències que han patit algunes de les embarcacions de la nostra flota, en especial el *Far Barceloneta* i el *Far Formentera*, a més de l'avaria de llarga

durada del *Far Barcelona*, que durant uns mesos han impossibilitat fer-hi activitats i que, en el cas del *Far Barceloneta*, han arribat fins i tot a suposar la cancel·lació dels programes previstos.

Malgrat tot, durant la primera meitat de l'any es van poder fer una sèrie d'activitats del programa pedagògic del museu a bord del *Far Barceloneta*, *Far Formentera* i *Santa Eulàlia*:

- El Port comercial
- Què és un port?
- Aprenem a navegar
- Com funciona el port
- Navega a bord d'un veler tradicional

La unitat de programes educatius ha participat en diversos projectes al llarg d'aquest 2018, que es poden agrupar de la següent manera:

PROGRAMA PEDAGÒGIC ANY 2018

El programa pedagògic del curs 2017-2018 va patir una important diferència respecte al de cursos anteriors: les visites que comportaven una navegació pel port tenien una durada de dues hores. Aquesta durada era adient, quan les activitats es feien des del Consorci El Far, atès que la distància des de la seva seu fins les embarcacions era prou curta. Quan els programes educatius del Far van ser assumits pel Museu Marítim de Barcelona, la ubicació de les embarcacions també va canviar, i el primer curs d'implementació va fer palesa la dificultat de poder fer-les en només dues hores; per aquesta raó, es va plantejar el seu allargament a tres hores. Aquesta decisió suposava una reducció del nombre que se'n podien fer cada dia, la qual cosa ha portat com a conseqüència un descens del nombre de grups que han fet aquestes activitats.

Al llarg de 2018, un total de 977 grups de diferents cicles educatius han fet 23.413 visites, utilitzant alguna de les activitats del programa pedagògic per fer la seva visita al museu.

Aquesta xifra representa un 12 % menys que les de l'any anterior, descens que es pot explicar per l'augment de la durada de determinades activitats.

Procedència

La majoria dels grups d'alumnes que han fet visites del programa pedagògic provenen de la ciutat de Barcelona i la seva província, seguit de centres educatius de la resta de Catalunya, com es pot apreciar en la següent taula:

PROCEDÈNCIA	USUARIS	%
Barcelona (ciutat)	8.032	39
Barcelona (província)	9.107	55
Resta de Catalunya	889	5
Resta d'Espanya	35	0,15
França	97	0,41

Activitats més demandades

El programa pedagògic del museu ofereix 37 activitats, adreçades als diferents cicles educatius. Les visites que han tingut més demanda al llarg del 2018 han estat les següents:

ACTIVITAT	USUARIS
La construcció de la imatge del món	3.084
El port comercial	2.811
El mar, camí dels descobridors	1.761
Redescobrint les Drassanes	1.650
La descoberta del pailebot Santa Eulàlia	1.295
Pirates a la vista!	1.171
Planetari mariner	765
Què és un port?	718
Viatge al fons del mar en batiscaf	715
Històries de Mar	676

Nivells escolars

La majoria dels alumnes que han fet activitats del programa pedagògic corresponen al cicle d'Educació Secundària Obligatòria (41% del total), seguits dels alumnes que fan Educació Primària (suposen el 27% del total). Per últim, cal destacar els alumnes d'Educació Infantil (9% del total).

NIVELL EDUCATIU	VISITANTS
Educació Primària	6.239
Educació Secundària Obligatòria	9.806
Educació Infantil	2.084
Altres nivells (Batxillerat, Adults...)	1.368

Renovació i millora de les visites i materials del programa pedagògic

El principal objectiu de la programació de l'Àrea d'Educació és l'assoliment de l'excel·lència en totes les activitats que es programen. Més enllà fins i tot de l'augment progressiu del nombre d'usuaris, el fet de crear activitats que tinguin un grau de satisfacció alt és la garantia més gran per assolir la fidelització dels visitants i la garantia de mantenir projectes educatius de qualitat que generin aprenentatges significatius i, per tant, també una fidelització dels usuaris del museu.

Al llarg de 2018 s'ha anat fent un seguiment de les activitats per tal de dotar-les dels materials específics necessaris, i per mirar d'aconseguir oferir la millor qualitat als usuaris.



Programa de gratuïtats

Al llarg de l'any 2018, el Museu Marítim de Barcelona ha atorgat un total de 2.080 gratuïtats per a diferents grups educatius i associacions que, per les seves determinades característiques, han demanat gaudir d'aquestes beques.

L'assignació d'aquestes gratuïtats s'ha fet per dos canals:

- El museu forma part del programa de gratuïtats que gestiona l'Ajuntament de Barcelona des de l'IMEB (Institut Municipal d'Educació de Barcelona), dins del programa d'activitats del PAE (Programa d'Activitats Educatives), segons un criteri de valoració dels diferents centres educatius. Seguint aquesta referència, s'han atorgat 706 gratuïtats per a 32 grups, que han fet diferents activitats del programa pedagògic.
- El museu també ofereix gratuïtats de manera directa; en aquest cas, a aquells centres que, per escrit, demanen aquesta deferència atenent a les característiques del seu alumnat, generalment mancat de recursos econòmics. Amb aquest criteri, el museu ha atorgat 1.374 gratuïtats a alumnat que ha visitat el museu en 68 grups.

Projectes educatius de llarga durada

Un dels aspectes prioritaris per a l'Àrea d'Educació de l'MMB és el dels projectes educatius de llarga durada, aquells en els que la implicació i col·laboració amb el professorat i el treball a l'aula i el museu tenen un recorregut que en ocasions abasta tot un curs, i en el que el món del mar, la navegació i la cultura marítima passen a formar part de l'ADN dels centres educatius.

Aquests projectes són el que millor exemplifiquen l'objectiu de l'Àrea d'Educació, que és el de construir, conjuntament amb els centres educatius (alumnat i equips docents) processos pedagògics que vagin més enllà de la simple visita puntual al museu i que tinguin com a resultat aprenentatges significatius.

Aquests projectes tenen una durada diversa però, en general, ocupen mesos de diferents anys, en tractar-se de projectes de curs; per tant, les dades no corresponen específicament a l'any 2018, sinó al període corresponent al curs 2017-2018, a més d'una aproximació a la previsió de les propostes del curs 2018-2019.

Grumet Èxit

El Museu Marítim de Barcelona assumeix per segon any consecutiu una nova edició del programa educatiu Grumet Èxit, el qual forma part dels nous programes Enginy del Consorci d'Educació (antic Èxit 2). Aquest canvi però, ha suposat també una transformació respecte a qui es volen adreçar aquests programes (ara ampliat a tota l'ESO), i fins i tot la finalitat que ha tingut el programa fins aquest curs. Cal destacar que l'MMB no ha tingut coneixement d'aquests canvis fins el moment de conèixer els centres i grups assignats al programa.



Respecte a la participació, aquest curs han realitzat el programa Grumet Èxit 153 alumnes de 13 centres educatius, un dels quals és de Badalona i l'altra ha estat l'UEC del Raval, vinculat al Casal dels Infants. El nombre de sessions dutes a terme ha estat novament de nou a més de la les "Jornades de Jocs mariners a la platja" en les que hi han participat 88 alumnes dels diferents instituts.

Com a culminació a la feina feta per l'alumnat, es va organitzar l'acte de lliurament de diplomes en el qual van participar 10 centres i 75 alumnes. L'acte va tenir lloc el 13 de juny a l'Auditori de l'MMB. Es va comptar amb la presència d'un tècnic de l'Àrea d'Innovació, programes i formació del Consorci d'Educació i del director general del Museu Marítim de Barcelona. Tots dos van dirigir uns paraules al públic assistent.

En aquesta ocasió també es va comptar amb la participació de sis alumnes de diferents instituts, els quals van fer de mestres de cerimònies. Durant l'acte es van projectar dos audiovisuals de la feina feta per dos centres i, posteriorment, es va fer entrega a tots els centres assistents d'uns trofeus elaborats des de l'Institut Zafra.

Val a dir, però, que aquesta trajectòria tan exitosa del projecte ha tingut un problema que ha provocat la seva cancel·lació de cara al curs 2018-2019. La inspecció tècnica que es va fer a l'estiu al *Far Barceloneta*, el vaixell en el que es van fer les sessions de navegació el curs 2017-2018, ha detectat una sèrie de mancances que no el permeten navegar.

Aquest fet, i la incertesa per saber si seria possible tirar endavant el projecte a bord d'algun altre vaixell de la flota del museu, va fer que es prenguéss la decisió provisional de cancel·lar el programa durant el primer trimestre escolar (entre els mesos de setembre i desembre de 2018), però finalment es va haver de cancel·lar el projecte per a tot el curs 2018-2019, a l'espera de poder fer les intervencions al vaixell que el permetin superar la inspecció tècnica.

Apadrina el teu equipament

Aquest projecte està liderat per la fundació Tot Raval i pretén convertir els equipaments culturals del barri en referents perquè els centres educatius més propers hi puguin desenvolupar projectes de llarga durada prenent, en el cas del Museu Marítim, el tema de la cultura i el patrimoni marítim com eix de treball.

El Museu Marítim de Barcelona forma part d'aquest projecte des del seu inici, l'any 2014.

Aquest any 2018 s'han aollit a aquest projecte tres centres educatius, que van apadrinar el Museu Marítim per fer diferents projectes:

- L'INS Miquel Tarradell ha tornat a fer una experiència d'aprenentatge amb servei a la comunitat (ApS) amb l'alumnat del Grau Mitjà d'atenció a persones amb dependència, consistent en la organització de visites al museu per a aquest col·lectiu. Aquestes activitats han aplegat 35 alumnes de l'institut i una trentena d'usuaris de casals de gent gran i centres de dia del barri del Raval. Aquest centre treballa amb dos torns, un de matí i un altre de tarda, cadascun dels quals ha triat un tema diferent per tractar el patrimoni marítim amb els usuaris:
 - Grup de matí. Aquest grup, format per quatre alumnes, va organitzar una sortida a navegar pel port de Barcelona a bord del *Far Barceloneta*. El mal temps va obligar a ajornar l'activitat dos dies i finalment es va fer el 13 d'abril, malgrat que el temps tampoc va ser prou bo. Els usuaris, persones amb discapacitat sensorial i síndrome de Down, van gaudir d'una experiència molt enriquidora en poder dirigir un vaixell amb les seves pròpies mans.
 - Grup de tarda. Els dos alumnes que formaven aquest grup van optar per fer una visita a determinades peces de l'exposició del museu, vinculades amb el conflicte al mar, que es va il·lustrar amb la visualització de dues escenes de la pel·lícula *Master and Commander*. Els usuaris, pertanyents a l'associació IPI d'atenció a persones amb discapacitat sensorial i cognitiva, van mostrar la seva satisfacció en fer aquesta activitat.
- L'escola Jacint Verdaguer ha desenvolupat dos projectes diferents, en els que han participat un centenar d'alumnes:
 - L'alumnat i l'equip docent de 5è de primària va fer un primer projecte, centrat en la Barcelona medieval, que va tenir com a proposta de treball la participació de l'alumnat en la creació d'un llibre manuscrit que representés com era la vida quotidiana dels barcelonins d'època medieval, que tenien a les Drassanes un dels edificis més emblemàtics de l'època. El llibre va ser presentat davant del responsable dels serveis educatius en una jornada festiva en què hi van participar tres àrees de coneixement (català, música i educació física), demostrant la transversalitat del projecte.
 - L'alumnat i l'equip docent de 6è de primària va fer un projecte basat en els grans descobriments geogràfics, el resultat del qual va ser la creació d'una sèrie d'instruments de navegació semblants als que feien servir els navegants dels segles XV i XVI, a més de cartografiar el pati de l'escola. Aquest projecte va ser presentat al museu en format expositiu durant dos mesos, amb el títol "Aprenem del passat", per tal de donar visibilitat a aquests projectes educatius.
- L'Institut Consell de Cent ha apadrinat el Museu Marítim de Barcelona amb dos projectes educatius, que han aplegat uns 150 alumnes:
 - L'alumnat de 2n d'ESO ha desenvolupat un crèdit de síntesi titulat "Vora la Mar", que ha permès treballar de manera transversal determinats aspectes vinculats amb el mar i la navegació, introduint moltes àrees de coneixement (matemàtiques, tecnologia, història, llengües...) i un ampli ventall de propostes participatives.
 - L'alumnat de 3r d'ESO ha relacionat les llegendes vinculades amb el mar que apareixen citades en el costumari català amb un treball literari que han desenvolupat al llarg de tot el curs, amb el recolzament de les activitats desenvolupades al museu. El fet de ser un centre tan proper al museu ha permès un contacte continuat molt fàcil i l'assoliment dels objectius plantejats.

Per al curs 2018-2019 s'estan fent projectes amb els mateixos centres que el curs anterior, l'INS Miquel Tarradell, l'INS Consell de Cent i el CEIP Jacint Verdaguer, i s'ha afegit la Fundació 4 Vents, una entitat del Raval que treballa amb infants de 0 a 3 anys, la qual cosa suposa una experiència pilot per al Museu Marítim ja que fins ara no s'havia fet mai cap activitat adreçada a aquest col·lectiu.

El 27 d'abril es va fer la jornada de cloenda del projecte Apadrina el teu equipament del curs 2017-2018. L'acte va tenir lloc a la capella dels Àngels i va consistir en la presentació d'una sèrie d'experiències dutes a terme per l'alumnat que va apadrinar determinats equipaments culturals. Pel que fa al Museu Marítim de Barcelona, l'alumnat de l'INS Miquel Tarradell va fer una presentació de la seva experiència, en format pòster.



Projecte TÀNDEM

Des del curs 2016-2017, el Museu Marítim de Barcelona i l'Institut Eduard Fontserè, de l'Hospitalet de Llobregat, mantenen una relació de col·laboració que permet establir una sèrie d'activitats per tal de vincular la cultura i el patrimoni marítim com a eix curricular del centre. Aquesta col·laboració, que compta amb el suport econòmic de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat, abasta tots els cicles educatius que s'imparteixen al centre, des de 1r d'ESO fins Batxillerat, i es desenvolupa al llarg del curs, tenint al mes de juny l'activitat més important, consistent en una navegació de tot un dia a bord d'un dels vaixells de la flota del museu, amb l'alumnat de 4t d'ESO.

Per tal de mostrar les possibilitats educatives del patrimoni i la cultura marítima, amb l'objectiu de generar complicitats amb l'equip docent del centre i gestar projectes educatius, es van fer dues sessions de presentació del museu i els seus equipaments a tot l'equip docent del centre, una d'elles un claustre amb tot l'equip docent i directiu de l'institut i, com a conseqüència de les quals, han sorgit una sèrie de propostes que s'estan duent a terme al llarg del curs 2018-2019 (construcció d'un vaixell a l'àrea de tecnologia, organització d'un festival de cinema, una secció del qual es dedica al món del mar i es projectarà al museu el proper mes de juny...).

Les activitats que s'han fet al llarg d'aquest 2018, vinculades amb aquest projecte, han estat les següents:

- Visita al museu. Un grup de 2n ESO, de 18 alumnes.
- Investiguem el mar. Un grup de 2n ESO, de 15 alumnes.
- Com funciona el port. Tres grups de Cicles Formatius, de 18 alumnes.
- Investiguem el mar. Un grup de 2n ESO, de 15 alumnes.
- Navega a bord. Dos grups de 4t ESO, de 30 alumnes.
- Redescobrint les Drassanes. Dos grups de 2n ESO, de 60 alumnes.
- Ciutat Flotant: transport marítim actual. Un grup de 1r de Batxillerat, de 32 alumnes.
- Navegació, temps i canvi climàtic. Dos grups de 1r de Batxillerat, de 50 alumnes.
- Ciutat Flotant: transport marítim actual. Un grup de Cicle Formatiu de Grau Mitjà, de 20 alumnes.
- Planetari mariner. Tres grups de 1r ESO, de 75 alumnes.
- El Mar, camí dels descobridors. Un grup de 4t d'ESO, de 25 alumnes.

En total, al llarg de 2018, han participat d'alguna de les propostes educatives del museu un total de 358 alumnes de tots els nivells educatius de l'institut Eduard Fontserè.

La gestió d'aquest projecte per part de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat, així com la seva facturació, s'ha fet fins meitat de 2018 de manera directa. El pressupost per a aquestes activitats és de 3.000 € anuals i, des del passat mes de setembre, aquesta gestió s'ha fet de manera externalitzada. L'empresa que va guanyar el concurs és ENCÍS i és la referència per gestionar tota la facturació en nom de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat. Aquesta empresa ha fet una designació per a aquest projecte amb el nom de Fem Tàndem Hospitalet.

Observadors de la platja-Plàstic 0

Aquest és un programa educatiu promogut pel Museu Marítim de Barcelona des de 2016, en col·laboració amb l'Institut de Ciències del Mar (ICM – CSIC), el Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB-CSIC) i l'Institut Mediterrani d'Estudis Avançats (IMEDEA-UIB-CSIC), entitats que coordinen la plataforma de ciència ciutadana que té el mateix nom.

Es tracta doncs d'un projecte de ciència ciutadana en el que l'alumnat es transforma en científics i científiques, amb l'objectiu d'analitzar la sorra de la platja i recollir dades sobre la presència de microplàstics i macroplàstics. El fet que aquest programa sigui un projecte de ciència ciutadana ha despertat l'interès de molts centres educatius que treballen l'ApS. L'ApS, una metodologia pedagògica que combina en una sola activitat l'aprenentatge de continguts, competències i valors amb tasques de servei a la comunitat. Aquest curs han participat en el projecte vuit centres educatius amb un total de 373 alumnes. L'alumnat ha estat majoritàriament d'ESO amb 252 alumnes i 212 alumnes de primària. Aquest any els centres educatius s'han implicat durant tot el curs, cosa que ha permès obtenir més dades.

Els centres educatius treballen els continguts vinculats als diferents àmbits del currículum escolar: científic-tecnològic, social, matemàtic, lingüístic, digital... També permeten treballar en grup, fomentar l'autonomia, l'anàlisi crítica, la metodologia i les habilitats científiques, la responsabilitat social i el foment cap a l'acció.

El servei que es fa a la comunitat és, d'una banda, l'obtenció de dades per a la recerca científica per conèixer quin és l'impacte dels microplàstics i mesoplàstics en les nostres platges i, de l'altra, accions de sensibilització dutes a terme pel propi alumnat a la seva comunitat més propera, ja sigui al mateix centre educatiu, la família o el barri.



La proposta educativa ha estat molt ben valorada per part del professorat amb un 4,6 sobre 5. Aquesta valoració positiva també s'ha donat als materials de l'activitat.

Aquest curs s'ha realitzat un acte de cloenda del projecte al que han assistit 97 alumnes de sis centres educatius. La valoració global de l'acte també ha estat molt positiva amb una valoració de 4,7 sobre 5.

Projecte Gunilla

El 31 d'octubre de 2018 es va organitzar, a l'MMB, una activitat amb alumnes suecs de l'Öckerö Gymnasiumskuola que viatgen a bord del vaixell escola *Gunilla* i amb alumnes catalans de l'Escola Pia Nostra Senyora, de Barcelona.

Aquesta activitat es fa des de l'any 2010, amb petits canvis en el format. S'ha plantejat amb una sèrie de propostes que l'alumnat de totes dues institucions, de manera conjunta, havia d'anar resolent i serveix com a excusa per conèixer i recórrer diferents indrets de la façana marítima de la ciutat (monument a Colom, Moll de Golondrines, moll d'Espanya, Santa Maria del Mar i pailebot *Santa Eulàlia*).

Tot aquest recorregut s'havia de documentar amb fotografies que en l'acte de cloenda eren valorades, atorgant al grup que hagués fet la millor fotografia un reconeixement i una fotografia de record de tot el grup.

Malgrat el contingut marítim, és ben rebut per part dels participants. Per a properes edicions cal afegir més continguts pedagògics i profunds, per tal de no malbaratar la oportunitat de treballar amb aquest perfil de visitants.

En aquesta edició de 2018, han participat 66 joves, dividits en 44 alumnes suecs i 22 de catalans, acompanyats per 5 docents.

6.2. Programa d'activitats per a docents

EDICIÓ DEL PROGRAMA PEDAGÒGIC DEL CURS 2018-2019

La guia d'activitats del programa pedagògic s'ha fet mantenint la mateixa línia de disseny que el curs anterior i presentant, de manera destacada, les novetats per al curs escolar, les activitats que es van dissenyar per a les exposicions temporals previstes per als mesos en que hi ha activitat lectiva.

La presentació de la oferta tradicional s'ha fet, com ve sent habitual, classificada pels diferents cicles educatius, per tal de facilitar l'accés a la informació per part dels equips docents i està integrada per 37 activitats, que mostren la transversalitat de la oferta patrimonial del Museu Marítim, en poder ser abordada des de diferents àrees (cultura i patrimoni marítim, navegació, activitat comercial marítima, medi natural i astronomia).



A més de les activitats adreçades a tots els cicles (Educació infantil, Primària, Secundària, Batxillerat i cicles formatius), s'ha afegit també informació sobre el servei de préstec de les caixes didàctiques del museu i sobre altres activitats que ofereixen els museus pertanyents a la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana.

El tiratge d'aquesta edició de la guia d'activitats pedagògica ha estat de 4.500 exemplars, la majoria dels quals s'han enviat per correu postal a tots els centres educatius de Catalunya, a més dels mailings de persones interessades. Aquest enviament postal es va fer a finals del mes de maig, per tal que arribés als centres educatius a final de curs, moment en que es fan moltes de les programacions per al curs següent.

Aquesta tramesa es va reforçar i complementar amb un enviament digital al mes d'agost, per tal d'incidir en aquells centres educatius que programen a principi de curs.

CAIXES DIDÀCTIQUES

El programa de préstec de caixes didàctiques als centres educatius i centres de recursos de professors segueix sent un dels programes principals de l'Àrea d'Educació i activitats.

El museu ofereix la possibilitat de demanar en préstec gratuït un total de 21 caixes didàctiques de diferent temàtica. La gestió d'aquestes caixes (manteniment, coordinació, assignació i cessió) corre a càrrec del museu, tret de la caixa "Investiguem el plàncton", que és gestionada directament des del CDEC, del CESIRE (Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa) del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Les caixes que s'ofereixen i gestionen des del museu són les següents:

Educació infantil i cicle inicial d'Educació primària

- Els habitants del mar (2)
- La gran aventura del Nico i els seus amics (8)
- Vaixells (4)

Educació primària (cicles mitjà i superior) i ESO

- Els pirates (4)
- Navegants i comerciants (2 + 1 a direcció tècnica)



El préstec de les caixes és gratuït i la cessió és de caràcter quinzenal per als centres educatius i trimestral per als CRP. Entenent que, de mitjana, cada caixa ha estat utilitzada per 20 escolars per quinzena, podem dir que les caixes han estat utilitzades per aproximadament 158 grups i uns 3.950 alumnes al llarg de 2018.

En total s'han beneficiat d'aquest préstec 43 centres, amb la següent distribució:

- Centres de Recursos pedagògics (CRP): 20
- Centres educatius (CEIP's i instituts): 22
- Altres (ludoteques, biblioteques, clubs...): 1

Per caixes, la seva distribució ha estat la següent:

CAIXA	UNITATS	CRP	CENTRES EDUCATIUS	ALTRES
NICO I ELS SEUS AMICS	8	3	5	1
VAIXELLS	4	3	7	0
PIRATES	4	6	6	0
COMERCIANTS	2	1	4	0
HABITANTS DEL MAR	2	7	0	0
INVESTIGUEM EL PLÀNCTON	1			

ASSESSORAMENT EXTERN A DOCENTS I ESTUDIANTS

Un dels objectius de l'Àrea d'Educació del museu és el de convertir-se en una referència per a aquells docents o professionals que vulguin treballar algun tema relacionat amb el mar, la navegació i la cultura marítima. Al llarg de l'any 2018 des del museu s'ha fet assessorament a 711 docents que, d'una o una altra manera, han volgut aprofundir en diferents aspectes relacionats amb la cultura marítima o la organització del museu, desglossats de la següent manera:

- El 28 de febrer es va fer una presentació de l'organització de l'Àrea als assistents al Màster de Patrimonio Mundial y Proyectos Culturales para el Desarrollo. Les 18 persones que formaven aquest grup estaven interessades en conèixer la gestió i organització de l'Àrea d'Educació i activitats, amb especial interès en la relació amb els públics i el nostre funcionament.
- El 5 de març i el 8 d'abril es van fer dues visites a l'Associació de Guies de Catalunya (AGUICAT) centrades en els aspectes més rellevants de la institució i en el coneixement pel model de gestió de les visites per a grups.
- El 7 de març es va presentar el museu i les seves dependències a part de l'equip docent de l'Institut Eduard Fontserè, de l'Hospitalet de Llobregat, perquè coneguessin les possibilitats educatives que ofereix el patrimoni i la cultura marítima, de cara a elaborar projectes educatius amb aquest centre. Aquesta visita es

va complementar amb la celebració del claustre de professorat que es va fer al Museu Marítim de Barcelona el 3 d'octubre, amb els mateixos objectius.

- El 6 d'abril es va presentar l'activitat de la Pesca, del programa pedagògic del museu, a l'Associació de professors del Seminari Permanent de Ciències Naturals. Va consistir en conèixer l'activitat pesquera de la ciutat de Barcelona i les seves possibilitats pedagògiques, i en la visita al moll de Pescadors.
- El 17 de maig es va fer la formació del protocol de mostreig de la platja del projecte Observadors del mar - Plàstic 0. Aquesta activitat va consistir en saber aplicar el protocol a les sessions de mostreig dins el projecte "Barceloneta diu Plàstic 0".
- Els dies 18 de maig, 14, 15 i 26 de juny es van fer les reunions per estructurar el projecte d'Aprenentatge amb servei (ApS) amb responsables dels centres INS Poeta Maragall, Lleó XIII i Escola Natzaret.
- El 19 de setembre es va fer la formació del protocol de mostreig del projecte Observadors del mar – Plàstic 0 als docents inscrits al programa educatiu. Aquesta formació es va fer a l'ICM i el centre de la platja.
- El 19 de setembre es va fer la presentació de l'ApS d'Observadors del mar amb l'INS Poeta Maragall al Consell d'Innovació pedagògica, depenent de l'Institut Municipal d'Educació, de l'Ajuntament de Barcelona.
- El 10 d'octubre es va presentar el projecte Observadors del mar – Plàstic 0 a l'INS Jaume Balmes, per tal de vincular el projecte amb les àrees de ciències naturals i socials.
- El 16 d'octubre es va fer la formació al professorat inscrit al programa educatiu Observadors del mar - Plàstic 0, a l'ICM.
- El 29 d'octubre es va fer la formació al professorat de la proposta educativa: Debat obert: Plàstics al mar una responsabilitat de tots. Aquesta formació va tenir lloc a la seu de la FNOB-IBE dins del programa l'Escola fa esport a la ciutat.
- Al llarg del mes d'octubre es va fer la formació als equips docents dels centres educatius que formen part del projecte Apadrina el teu equipament. Aquests centres (Fundació 4 Vents, l'11 d'octubre; IES Consell de Cent i Escola Jacint Verdaguer, el 16 d'octubre) van conèixer les opcions pedagògiques del museu i la temàtica marítima i van assentar les bases per als projectes educatius desenvolupats al llarg del curs 2018-2019.
- El 3 de desembre es va fer la presentació del programa pedagògic del Museu Marítim de Barcelona al col·lectiu de responsables dels Centres de Recursos Pedagògics de tot Catalunya, convocats al museu per a una reunió organitzada pel departament d'ensenyament.
- El 19 de desembre es van presentar les possibilitats pedagògiques del Museu Marítim de Barcelona i dels aspectes vinculats amb la metodologia STEAM (Ciència, Tecnologia, Enginyeria, Art i Matemàtiques), en el marc de la jornada de presentació d'aquest programa d'innovació, organitzada pel Departament d'Ensenyament. A aquesta jornada van assistir 250 docents.

A més d'aquestes formacions als col·lectius de docents, també s'han fet sessions de formació a grups d'estudiants o centres educatius per preparar activitats a fer a l'àmbit del centre educatiu o com a preparació prèvia a algunes activitats a fer a les diferents dependències del museu.

Aquestes activitats es van adreçar a uns 530 estudiants de tots els cicles educatius i tractaven aspectes tan diversos com la importància de l'astronomia en la navegació, la preparació necessària per a una singladura a bord d'un vaixell de vela, xerrades sobre la presència de plàstics al mar i els seus efectes, el coneixement del paisatge marí a la Mediterrània per treballar el mar com a projecte educatiu de centre, etc.

6.3. Activitats de gestió

SERVEI DE RESERVES DEL MUSEU MARÍTIM

La reserva dels grups escolars que fan visites guiades és un dels aspectes més importants per al bon funcionament del servei. Des del servei de reserves del Museu Marítim s'han atès un total de 1.276 reserves d'activitats del programa pedagògic. D'aquestes, 147 s'han fet manualment i 1.129 han estat on-line.

Pel que fa a cursos i jornades, s'han fet 527 inscripcions.

Reserves d'activitats	1.276
Reserves Manuals 11,52%	147
Reserves online	1.129
Anul·lades 128 reserves 10,03%%	

Inscripcions cursos/ jornades. 13	527
Inscripcions Manuals 44,02%	232
Inscripcions online	295
Anul·lat 1 curso. 7,69%	

Cal destacar que en tots els casos de les reserves hi ha també una gestió important pel que fa a les cancel·lacions, anul·lacions o canvis en les reserves prèviament fetes, que no apareixen reflectides, i que tenen també una influència important en el servei.

SERVEI D'ATENCIÓ ALS GRUPS ESCOLARS DEL MUSEU MARÍTIM

Un membre de l'equip de l'Àrea d'Educació s'ha ocupat de l'atenció als grups escolars que han vingut al Museu. Sovint aquesta tasca d'atenció l'ha realitzat amb la col·laboració de les persones que, gràcies a determinats acords entre institucions, estan fent pràctiques a l'Àrea d'Educació i activitats.

Al llarg del 2018 s'ha fet l'atenció personalitzada al miler de grups que ha fet activitats del programa pedagògic. Moltes d'aquestes activitats comporten una preparació prèvia del material, a més del manteniment i recollida d'aquest material un cop acabades les visites, i de la coordinació entre els grups i els educadors que han de conduir les diferents visites.

És per tant aquest un punt molt important en la relació entre el museu i els centres educatius ja que, en gran mesura, de la fluïdesa d'aquesta relació dependrà la satisfacció dels usuaris.

Darrera les activitats hi ha també una gran tasca d'adquisició i conservació del material que es necessita per al seu desenvolupament i de la seva gestió i ordre, que també s'ha portat des del servei de reserves del Museu.

6.4. Programa d'activitats infantils i familiars

L'oferta d'activitats adreçada al públic infantil i familiar es desenvolupa, principalment, en caps de setmana o períodes festius. Durant el 2018 s'han realitzat catorze activitats diferents que han tingut una participació de 3.023 persones.

Aquest públic ha augmentat un 27%, sobretot per l'organització d'activitats puntuals com ara Contes als museus per a nenes rebels o El marineret de la Barceloneta, que han aconseguit amb una participació important. El marineret de la Barceloneta ha permès atraure una nova franja d'edat: de 0 a 5 anys que fins ara no havíem abordat. La Festa Infantil del Museu també va tenir un gran èxit, amb 750 usuaris.

Les activitats destinades al públic infantil i familiar del 2018 s'han dividit en els programes següents:

CAPS DE SETMANA

El planetari mariner (Sphaera).

- Primer cap de setmana de mes.
- Sessions a les 11:30h i les 12:45h.
- Participació: 603 persones: 91% d'ocupació de places.



Exploradors de galeres

- Segon cap de setmana de mes.
- Sessions a les 11:30h i 12:45h.
- Participació: 103 persones: 35% d'ocupació de places.

**Un vaixell al laboratori**

- Tercer cap de setmana de mes.
- Sessions a les 11:30h i les 12:45h.
- Participació: 9 persones: 4% d'ocupació de places.

**Immersió: construïm un submarí**

- Tercer cap de setmana de mes.
- Sessions a les 11:30h i les 12:45h.
- Participació: 31 persones: 19% d'ocupació de places.

**Viatge al fons del mar en batiscaf (Sphaera)**

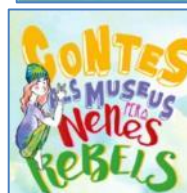
- Quart cap de setmana de mes.
- Sessions a les 11:30h i 12:45h.
- Participació: 530 persones: 80% d'ocupació de places.

ACTIVITATS PUNTUALS**El marineret de la Barceloneta**

- Conte per al més petits ambientat en l'entorn del barri de la Barceloneta.
- Dues sessions. 1 hora i mitja de durada. Dissabte 26 de maig i 10 de novembre.
- Participació: 141 persones: 78% d'ocupació de places.

**Contes als museus per a nenes rebels**

- Activitat en col·laboració amb altres museus, al voltant del dia de la dona.
- Dissabte 24 de març. 1 hora de durada.
- Participació: 130 persones.

**Primera Festa Infantil de l'MMB**

- Drassanes.
- Dissabte 29 d'octubre. De 10 a 14h.
- Participació: 750 persones.

**Autoguiats per fer en família**

- Els tresors amagats del Guitart.
- Autoguiat per l'exposició "7 Vaixells, 7 Històries".
- Participació: 277 persones.

**Activitats de Setmana Santa**

- El Cau dels Pirates. Racons autogestionats. 26, 27, 28 i 29 de març, d'11 a 13h.
- Participació: 217 persones: 68% d'ocupació de places.

Activitats familiars d'estiu

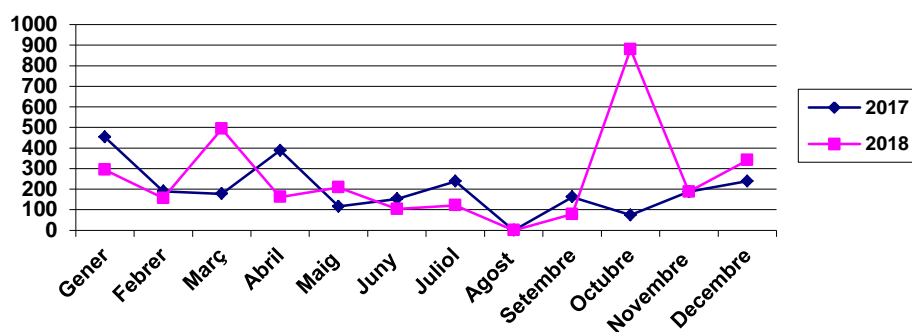
- Planetari familiar. Activitat a l'Sphaera. Una sessió, l'últim dijous de juny i tots els dijous de juliol. A les 12:30h.
Participació: 45 persones: 30% d'ocupació de places.
- Un dia de pesca. Activitat pròpia. Una sessió, l'últim dijous de juny i tots els dijous de juliol. A les 12:30h.
Participació: 3 persones: 3% d'ocupació de places.



Gràfica de participació a les activitats infantils i familiars

NOM DE L'ACTIVITAT	Núm. Sessions	Núm. places/ sessió	Total places disponibles	Núm. usuaris	% ocupació
Activitats caps de setmana					
Planetari familiar	22	30	660	603	91,36%
Viatge al fons del mar en batiscaf	22	30	660	530	80,30%
Immersió: construïm un submarí	8	20	160	31	19,37%
Exploradors de galeres	18	15	270	103	35,55%
Un vaixell al laboratori	14	15	210	9	4,28%
Autoguiats					
Els tresors amagats del Guitart				277	
Activitats puntuals					
El marineret de la Barceloneta	2	90	180	141	78,33%
Contes als museus per a nenes rebels	1	200	200	130	65%
1a Festa Infantil MMB	1	Previsió: 300	Sense inscripció	750	250%
Activitat de Setmana Santa					
El cau dels pirates	4	80	320	217	68%
Activitats Estiu familiar					
Planetari familiar	5	30	150	45	30%
Un dia de pesca	5	20	100	3	3%
Activitats Nadal (2018-19)					
La mar de cels	12	30	360	161	44,72%
Un vaixell al laboratori	6	15	90	23	25,55%
TOTAL				3023	

Gràfica de participació del públic infantil i familiar



7. Activitats

7.1 Programa d'activitats per a públic general

Les activitats destinades a públic general han tingut un total de 16.441 usos, un 19% menys que l'any anterior. Cal tenir en compte que al 2018 vam patir una vaga de l'equip de monitoratge que va afectar especialment el programa d'activitats, ja que en aquest apartat s'hi inclouen, seguint indicacions de l'ICUB, aquelles destinades a casals d'estiu, que durant anys hem comptabilitzat amb el públic escolar.

Cal destacar que les activitats que més públic han concentrat són aquelles vinculades a la celebració del centenari del pailebot.

PROJECTES TRANSVERSALS

Projecte Dona'm la mar

Al llarg del 2018 s'ha desenvolupat el projecte de recerca Dona'm la mar, que ha dirigit una doctora en periodisme i experta en narrativa de gènere, amb la col·laboració de una altra periodista.

Els objectius de *Dona'm la mar* han estat conèixer els principals reptes que té la dona que avui dia es fa a la mar, com s'explica la mar -què es visibilitza i que s'invisibilitza-, i ens ha de portar, finalment, a reorientar la narrativa del Museu des d'un punt de vista més igualitari.

La recerca s'ha estructurat en cinc taules de reflexió, a cadascuna de les quals hi han participat entre quatre i cinc expertes en el tema.

El projecte ha tingut una gran repercussió en els mitjans de comunicació i la premsa se n'ha fet ressò en diversos articles.

Nombre de participants: 138.



Projecte de desenvolupament de públics

Des de l'Àrea d'Educació i activitats es desenvolupen les tasques derivades del projecte Estudi dels Públics de l'MMB. El 2018 ha estat un any de regularització quant al mètode de recollida de dades quantitatives respecte la participació i la naturalesa dels diferents públics que visiten el Museu.

Les dades recollides es faciliten mensual i anualment tant a nivell intern com a institucions externes que demanen aquesta informació: l'ICUB i l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya, entre d'altres. En aquest sentit, s'ha elaborat l'informe d'Explotació estadística de les dades de visitants del Museu Marítim 2018. A més, s'ha elaborat l'Informe Qualitatiu de Públics, que recull les valoracions i opinions realitzades pels visitants a TripAdvisor, Google, així com les de l'enquesta RateNow que es fa en acabar la visita al Museu.

Amb l'objectiu d'aprofundir en l'estudi i desenvolupament dels públics, s'ha començat la redacció del Pla Estratègic de Públics de l'MMB, que ha de contemplar les línies de treball a desenvolupar els propers anys vers aquest tema.

CURSOS I JORNADES

Cursos de manteniment d'embarcacions

Els Cursos de Manteniment d'Embarcacions d'Esbarjo que el Museu Marítim duu a terme amb la col·laboració de l'Institut de Nàutica de Barcelona s'adrecen a aquelles persones que tenen una embarcació d'esbarjo o que en són usuaris assidus.

Durant el 2018 s'han dut a terme un total de sis cursos dels vuit oferts, amb una participació de 46 persones, el que suposa una ocupació del 76,6% en els cursos que es van impartir. Aquests cursos han tingut una valoració mitjana de 4,6 sobre 5.

Els cursos realitzats han estat els següents:

Manteniment de motor dièsel	4a i 5a setmana de gener 2018
Pintura i vernissos	2, 9 i 16 de març 2018
Manteniment de l'eixàrcia i les veles	3a setmana de març 2018
Manteniment de vaixells de fusta	7,14 i 21 d'abril 2018
Manteniment de motor dièsel	Novembre 2018
Manteniment de vaixells de fibra	Novembre 2018

El nombre total de participants ha estat de 46 persones

ALTRES ACTIVITATS

Maridatges marítics

Aquesta activitat genera una xerrada mensual a l'entorn de diferents aspectes d'alguna de les mostres o activitats del Museu. L'any 2018, es va treballar a partir de les mostres "El Port, territori de frontera" i "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar". La darrera sessió va servir de pòrtic per a les xerrades del primer quadrimestre de 2019, ja que es va introduir el tema de les dones i la mar.

Port&Negra: Sessió novel·la negra

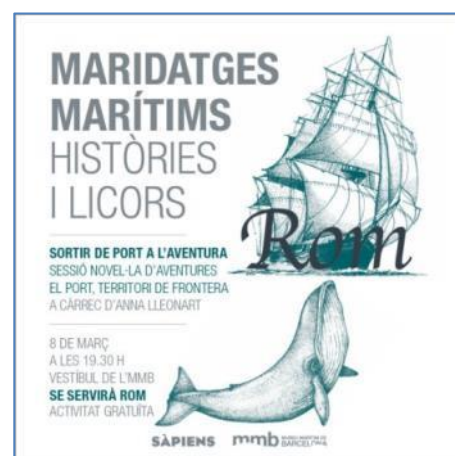
- 8 de febrer
- Ponent: Xavier Theros
- Xupito: ginebra
- Número d'assistents: 38

Sortir de port a l'aventura. Sessió novel·la d'aventures

- 8 de març
- Ponent: Anna Lleonart
- Xupito: rom
- Número d'assistents: 32

Arribar a bon port. Sessió novel·la històrica

- 12 d'abril
- Ponent: Esteban Martín
- Xupito: vermut
- Número d'assistents: 36



De port en port. Sessió novel·la de viatges

- 10 de maig
- Ponent: Jordi Esteva
- Número d'assistents: 32

El mestre que va prometre el mar

- 18 d'octubre
- Ponent: Sergi Bernal
- Xupito: vi negre.
- Número d'assistents: 14

Penèlope: eu tamén navegar

- 22 de novembre
- Ponent: Helena González Fernández
- Número d'assistents: 27

El nombre de sessions varen ser 6, amb un total de 179 participants.

Cicles de sopars

Durant el 2018 va continuar el cicle de sopars **Els oblidats**, en col·laboració amb el Restaurant Norai, Cap a Mar i Cuines, destinat a difondre varietats de peix poc conegudes a les nostres taules, però tradicionalment valorades i cuinades pels pescadors.

El bisol	26/01/2018
La morralla	23/02/2018
Sopar cloenda cicle	23/03/2018



El mes d'abril es va iniciar un nou cicle de sopars, amb els mateixos col·laboradors, que porten per títol **Mar i Muntanya**, amb propostes que combinen el peix amb la carn, un tipus de cuina molt típica de Catalunya.

Sopar d'inici de cicle 1	26/04/2018
Mar i muntanya 2	26/05/2018
Mar i muntanya 3	28/06/2018
Mar i muntanya 4	27/09/2018
Mar i muntanya 5	25/10/2018
Mar i muntanya 6	29/11/2018



El nombre total de participants va ser de 196.

Itineraris per Terra i per Mar

L'objectiu dels Itineraris de Terra i de Mar és donar a conèixer la Barcelona marítima al públic general, sigui a partir de recorreguts a peu, sigui a partir de navegacions en embarcacions.

L'itinerari Barcelona port pesquer ha tingut molt poca repercussió, possiblement perquè es fa els divendres a la tarda i, per una altra banda, el preu és una mica elevat. L'itinerari El port, passat, present i futur que es feia amb el *Far Barceloneta*, ha passat a realitzar-se amb el *Far Formentera* des del setembre, quan es va haver d'aturar l'activitat del primer a causa del seu



estat de manteniment. Això va fer disminuir molt el nombre de places que s'ofertaven.

Galeres, gremis i mercaders: la petjada marítima per la Barcelona medieval	1 dissabte al mes 6 sessions	53 participants
Barcelona port pesquer: descobrim la tradició pesquera del barri de la Barceloneta	1 dissabte al mes 3 sessions	15 participants
Barcelona des del mar	Cada dissabte 16 sessions	320 participants
El port, passat, present i futur	Cada dissabte 17 sessions	137 participants

Nombre total de participants: 526

Concurs de microrelats

La sisena edició del concurs de microrelats de caire marítim va tenir com a tema el pailebot *Santa Eulàlia*, i s'havia d'incloure també la frase "Un pailebot centenari". El concurs es va integrar en el conjunt d'activitats per a la celebració del centenari d'aquesta embarcació.

Com en cada edició, l'extensió màxima permesa era de 150 paraules i hi havia tres categories de participació:

- Persones nascudes entre els anys 2006-2008
- Persones nascudes entre els anys 2003-2005
- Persones majors de 16 anys



El termini de presentació de microrelats va ser del 15 de gener al 15 d'abril de 2018. El veredict del jurat es va donar a conèixer el 4 de maig i la cerimònia d'entrega de premis es va celebrar el 18 de maig, al nou vestíbul del museu.

El concurs de microrelats va ser organitzat pel Museu Marítim de Barcelona amb la col·laboració de la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana, amb el patrocini de Casa del Libro i la col·laboració de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, el Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya i les editorials Destino, Seix Barral, Espasa i Planeta.

Nombre de relats presentats: 226
 Nombre de participants: 198
 Assistents a l'acte de cloenda: 40

7.2. Programa de formació per a professionals

XX JORNADES DE MUSEUS I EDUCACIÓ

Els dies 8 i 9 de març de 2018 es van realitzar les "XX Jornades de Museus i Educació", amb el títol "Reptes de futur".

El programa va ser el següent:

DIJOUS 8 DE MARÇ		DIVENDRES 9 DE MARÇ	
9,30h	Presentació de la Jornada Roger Marçet	9,30h	Museus per a una societat diversa. Manuel Delgado, antropòleg i professor de la UB.
10,00h	La dimensió educativa i social del Pla de Museus 2030. Jusèp Boya, Director general del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.		
10,30h	Cafè	10,30h	Cafè
11,00h	Aflorant narratives invisibles: reinterpretar els relats incorporant la perspectiva de gènere. Del relat d'un mar masculí als relats d'una mar humana. Catalina Gayà, Doctora en Comunicació i professora associada del Departament de Mitjans, Comunicació i Cultura de la UAB.	11,00h	El partenariat com a motor d'innovació i equitat educativa. Roser Argemí, Cap de projectes a la Fundació Jaume Bofill. Coordinadora del programa Magnet. Aliances per a l'èxit educatiu
12,00h	Museus de dones? o museus amb dones? canviar les mirades i les narratives als museus d'història. Sílvia Planas, Directora del Museu d'Història de Girona.	12,00h	Museus necessaris. Diana Alderoqui Pinus, Directora de Evaluación. Bloomfield Science Museum Jerusalem, Israel.
13,00h	Els grups de treball Museus i Públics i Museus i Accessibilitat: avançant en equip. Lina Ubero, cap de l'Àrea d'Educació i Activitats del Museu de Ciències Naturals de Barcelona. Teresa Soldevila, tècnic de Responsabilitat Social de l'MMB.	13,00h	Jornades de Museus i Educació: reptes de futur Ismael García i Miquel López, tècnics de l'Àrea d'Educació del Museu Marítim de Barcelona.

El nombre d'inscrits a les jornades va ser de 104 participants (ponents inclosos).

GRUP DE REFLEXIÓ SOBRE MUSEUS I ACCESSIBILITAT

Continuació de la tasca de lideratge realitzada amb el grup de reflexió sobre museus i accessibilitat que es reuneix cada primer dimarts de mes a l'MMB. Formem part del grup de treball de museus i accessibilitat professionals de:

- Agència Catalana del Patrimoni Cultural. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
- Apropa Cultura
- Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)
- Direcció de Memòria, Història i Patrimoni de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB). Ajuntament de Barcelona
- El Born. Centre de Cultura i Memòria
- Fundació Antoni Tàpies
- Fundació Joan Miró
- Fundació Museu Picasso de Barcelona
- Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD)
- Museu de Ciències Naturals de Barcelona
- Museu del Ferrocarril de Catalunya. Vilanova i la Geltrú
- Museu Marítim de Barcelona
- Museu de la Música de Barcelona
- Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)
- Museus de Sant Cugat
- Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona
- Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes

Dates: Primer dijous de cada mes

Espai: Espai Educatiu 2

GRUP DE REFLEXIÓ SOBRE PÚBLICS I MUSEUS

El grup de reflexió sobre públics i museus s'ha continuat trobant l'últim dijous de mes de 9 a 10:30 hores. Aquest any s'hi ha incorporat la Fundació Miró. D'aquest grup han sortit propostes d'activitats conjuntes com el Museum Quiz i les Petites històries de grans dones.

Actualment en formen part professionals de les institucions següents:

- Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)
- Fundació Museu Picasso de Barcelona
- Museu de Ciències Naturals de Barcelona
- Museu Marítim de Barcelona
- Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)
- Museus de Sant Cugat
- Museu del Disseny de Barcelona

COMUNITAT DE PRÀCTICA PATRIMONI I ESCOLA

El Museu ha format part de la comunitat de pràctica Patrimoni i Escola de l'Agència Catalana de Patrimoni de la Generalitat de Catalunya, que ha tingut com a objectiu promoure un canvi de perspectiva en el treball educatiu del patrimoni.

Durant el 2018 l'equip, 21 educadores i educadors de centres educatius i patrimonials, ha elaborat la *Guia per avaluar el disseny de les activitats educatives patrimonials*, que té la voluntat d'esdevenir una eina d'avaluació del disseny de les activitats educatives de centres patrimonials en funció del marc competencial.

La guia està al servei de tots els equipaments patrimonials que vulguin saber si les seves activitats s'adeqüen al marc competencial i quines són les seves fortaleses i també les debilitats en aquest aspecte, per poder millorar la seva pràctica educativa.



PARTICIPACIÓ EN GRUPS DE TREBALL LIDERATS PEL CONSELL D'INNOVACIÓ PEDAGÒGICA (CIP) DE L'INSTITUT MUNICIPAL D'EDUCACIÓ DE BARCELONA

El Consell d'Innovació Pedagògica de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona està duent a terme una campanya de formació adreçada als tècnics dels diferents equipaments i institucions que en formen part, amb diferents formats: jornades, cursos i grups de treball.

El Museu Marítim de Barcelona, com entitat impulsora del Consell, participa d'aquesta formació amb la presència activa de dos dels tècnics de l'Àrea d'Educació i activitats en dos grups de treball que tenen l'objectiu de millorar la interactuació entre els dos principals agents educadors de la ciutat: el centre educatiu i el museu o l'equipament cultural.

El juliol de 2017 es va fer una primera sessió de treball conjunta, que s'ha anat desenvolupant al llarg de tot l'any 2018 i que ha tingut un colofó al juliol de 2018 en la presentació dels resultats dels diferents grups de treball.

NOVES METODOLOGIES EDUCATIVES

Una tècnica de l'Àrea ha estat referent del museu en aquest grup de treball que, al llarg de 2018, ha assistit a cinc reunions en les que s'han analitzat diferents metodologies tenint en compte els set principis de

l'aprenentatge de l'OCDE. També s'ha assistit a la jornada de cloenda del Consell d'Innovació Pedagògica. La participació en aquets grups de treball permet conèixer altres formes de fer i bones pràctiques d'altres equipaments que serveixen per qüestionar-nos la nostra metodologia i plantejar-nos la possibilitat d'implementar millores en les nostres activitats.



RELACIÓ ESCOLA – INSTITUCIÓ

Un tècnic de l'Àrea forma part d'aquest grup de treball que té com a objectiu definir les estratègies que millorin la comunicació i la construcció de projectes educatius compartits entre els museus i els docents, que es van posar en marxa l'any 2017.

Aquest grup està format per tècnics de 19 entitats culturals i té l'objectiu d'aconseguir que els docents contemplin els equipaments culturals com agents educadors, la qual cosa permetria crear propostes compartides que facilitarien la construcció de projectes educatius.

Durant el 2018 s'han fet cinc reunions amb diferents formats (taules rodones amb docents de diferents centres educatius, grups de treball, enquestes...) per tal d'anar creant un manifest que va ser presentat a la jornada de cloenda que va tenir lloc al CRAM del Prat de Llobregat, el juliol de 2018. En aquest manifest les entitats que participen en aquest grup de treball exposaven el desig dels equipaments culturals per ser concebuts com agents educadors per part de la comunitat educativa formal, oferien els seus continguts per ser utilitzats com a recursos pedagògics i demanaven la complicitat de docents i institucions per aconseguir aquestes complicitats entre ambdues institucions.

Al 2019 es reprendran les reunions per continuar dotant de contingut aquestes reflexions desenvolupades al llarg de 2018.

7.3. L'extensió a l'aigua. Les embarcacions

ESTAT, DISPONIBILITAT, GESTIÓ I DINAMITZACIÓ DE LES EMBARCACIONS

L'any 2018 s'ha continuat amb els programes de dinamització de les embarcacions que formen l'extensió a l'aigua del Museu Marítim per tal de complir amb els objectius d'assegurar un programa regular i consolidat de navegacions, acostar més al públic les embarcacions, participar en més esdeveniments populars i desenvolupar més activitats.

Enguany ha estat un segon període de planificació, remodelació i reorganització de tot el ventall d'activitats, degut a la integració a la flota de noves i importants embarcacions. També ha estat l'any de la consolidació de noves activitats de navegació i de la retirada forçosa d'altres (per causes purament tècniques relacionades amb el bon estat d'alguna de les embarcacions). A la vegada però, d'adaptacions i reprogramacions, s'ha ofert al públic, sobretot l'escolar, una gran i variada programació de sortides i navegacions.

També hi ha hagut força participacions en cites importants de la cultura marítima i nàutica: trobades, festes, festivals, regates, etc., en què el Museu Marítim de Barcelona a través de la seva ja força nombrosa flota, ha contribuït a acostar una mica més a la ciutadania la cultura i la història marítimes, la navegació tradicional i l'estima per a salvaguardar el patrimoni.



Les primeres incorporacions a la flota:

El pailebot **Santa Eulàlia**. 1918

El canot d'esbarjo **Patapum**. 1931

El bot de pràctics **Pollux**. 1985

El llagut d'encesa **Lola**. 1906

El veler classe **DragonDrac**. 1966



Les darreres incorporacions:

El jakt noruec **Far Barcelona**. 1874

El iot **Far Barceloneta**. 1915

El llagut sardinal **Santa Espina**. 1928

El llagut mallorquí **Far de Formentera**. 1922

El llagut menorquí **Far de Cabrera**. 1911

Ha estat també l'any del Centenari del pailebot *Santa Eulàlia* (1918-2018), primera embarcació de la flota, extensió a l'aigua i vaixell insígnia del Museu. La celebració del Centenari ha dut el *Santa Eulàlia* a navegar fora de Barcelona tota la temporada. De març a octubre, a excepció del mes d'agost en què va ser fora de l'aigua per la varada de manteniment anual, cada mes ha visitat altres poblacions, algunes de les quals ben allunyades, com pot ser Seta, al Llenguadoc francès.

En quant a la disponibilitat de les embarcacions per a l'activitat, a primers d'any, de les deu embarcacions que integren la flota:

- Tres no han pogut navegar en tot l'any: el *Far Barcelona*, que continua a l'escar a l'espera de sotmetre's a diverses actuacions de millora totalment necessàries per a la seguretat en la navegació; el *Far de Cabrera*, que continua als magatzems de reserva de la població de Navàs i la *Santa Espina*, que continua en restauració, procés que s'està duent a terme a la Drassana tradicional del Museu i que s'allargarà encara tot l'any 2019.
- Dues no han pogut navegar part de l'any: el *Far Barceloneta*, que a partir del mes de setembre no ha navegat, i el *Pollux*, que no ha pogut navegar fins al mes de novembre.
- Les altres cinc: el *Santa Eulàlia*, el *Far de Formentera*, el *Drac*, la *Lola* i el *Patapum*, llevat dels períodes de varada, han estat a punt per a navegar i participar en esdeveniments marítims i nàutics.

Així que, al llarg de l'any 2018, veurem com hi ha unes embarcacions que han tingut una activitat continuada i periòdica, d'altres que veuen truncada la seva estada a l'aigua o a l'inrevés, i també d'altres que han tingut menys activitat mentre es creaven i dissenyaven activitats noves o s'organitzava la complexa gestió naviliera, administrativa, jurídica, etc., de les embarcacions a l'aigua i en actiu.

No oblidem que estem parlant d'una gran flota, amb molta diversitat tant de tipologies d'embarcació com de mida, cosa que obre un gran ventall de possibilitats de treball amb el públic, d'activitats a oferir, de coneixements i habilitats per transmetre i d'experiències per viure, però a la vegada també, val a dir, que una complexa gestió i administració.

Totes les embarcacions són de fusta, cinc (quatre de les quals les més grans -eslores de 34 a 11 m-) tenen 100 anys o més, tres en tenen al voltant de 90, una altra més de 50 i la més recent 34. Aquest tipus d'embarcacions, a part del manteniment corrent del dia a dia i de l'anyal, sempre necessiten d'obres majors que afecten a l'estructura, a parts del buc, als pals o a qualsevol altra part de la fusta, l'eixàrcia, el velam, el motor, etc.

El manteniment de les embarcacions a l'aigua, en perfectes condicions de navegabilitat i seguretat, exigeix una gran quantitat de recursos humans, materials i econòmics, per tant, no és d'estranyar que no es puguin tenir totes a punt en tot moment.

L'ACTIVITAT

L'activitat de les embarcacions és possible sempre que s'hagin complert els altres aspectes essencials que són: el manteniment físic de l'embarcació a l'aigua i amb condicions de navegació; la vigència i renovació constant dels permisos, autoritzacions, despatxos, tràmits, etc., que assegurin el compliment de la legalitat vigent en matèria de seguretat i control marítim; i la contractació de les tripulacions necessàries per poder governar les embarcacions en tot moment en què es necessita disposar-ne.

L'activitat doncs, és el fruit final de tot un seguit de feina i dedicació prèvia de la qual s'encarreguen diversos departaments de l'MMB, amb persones, fins i tot, amb dedicació exclusiva a les embarcacions a més a més d'una empresa externa contractada a través de concurs públic, amb la qual s'estableix un diàleg i un intercanvi quotidià.

Les embarcacions són, en efecte, peces patrimonials molt transversals en les que hi intervenen un bon nombre de disciplines i oficis. Talment com en els usos professionals també passa, en el Museu el manteniment d'una flota d'embarcacions històriques a l'aigua, en condicions de navegar i amb l'oferta a tots els públics d'un ampli programa d'activitats amb navegació, hi intervenen l'Àrea de Gestió de les col·leccions i el coneixement; les àrees administrativa, gerència, jurídica, comunicació i, naturalment, l'Àrea d'Educació i activitats.

Finalment, en quant a la gestió d'embarcacions històriques per a dedicar-les a usos culturals, lúdics, socials, participatius, etc., se n'ha parlat molt en jornades i taules rodones, principalment, dins el sector. El Museu Marítim per a gestionar la nombrosa i diversa flota que té en aquests moments, ha optat per dos sistemes diferents, els que es descriuen a continuació:

- Gestió mixta -MMB+empresa privada-. Les embarcacions incloses en aquest grup són comandades per tripulacions professionals i la gestió compartida reparteix la feina i la responsabilitat derivades de les diferents disciplines de les que hem parlat abans. El primer criteri per a ser-hi incloses és el que mana la legislació marítima per a les embarcacions de matrícula en llista 8èna. (embarcacions de titularitat de l'Administració Pública). El segon criteri és funcional: són incloses en aquest grup les embarcacions de dimensions més grans que poden acollir un nombre prou important de passatge (posem de 15 en amunt) i que per tant es poden destinar a oferir activitats al públic, tant escolar com general, tant els dies feiners com els festius.
- Gestió única de l'MMB. Les embarcacions incloses en aquest grup són comandades per tripulacions voluntàries i la totalitat de les tasques de les diferents disciplines de gestió i manteniment són portades a terme pel Museu, amb l'ajuda d'un grup de voluntariat de navegació i de drassana que gestionen, lideren i organitzen les persones responsables de l'activitat i dinamització de les embarcacions i de la drassana tradicional. Són incloses en aquest grup les més menudes, les de matrícula de llista 7èna i matrícula esportiva, i el *Pollux*, que tot i tenir matrícula de llista 8èna, i ser gestionat amb la modalitat mixta, l'activitat l'ha de desenvolupar comptant amb tripulació voluntària (per nomenament del capità marítim com a una activitat especial).

El *Santa Eulàlia*

Enguany ha estat l'any del Centenari del *Santa Eulàlia* (1918-2018).

L'actuació de tot l'any del pailebot ha estat encaminada a la celebració del centenari, que ha tingut com a fita visitar un gran nombre de poblacions de tot el territori català i de l'entorn mediterrani proper, i compartir així aquest patrimoni únic amb el màxim de persones possible i de diversos públics.



Logo MMB -Centenari pailebot Santa Eulàlia- usat tot l'any en la papereria institucional.



A part del Centenari però, el *Santa Eulàlia* ha tingut també les activitats habituals dirigides a un gran ventall de públic, com les activitats educatives, les del programa pedagògic, les navegacions curtes per a públic general i per a grups, la participació en esdeveniments de la ciutat, etc., les quals es descriuen a continuació dels quadres resum:

Nombre de dies amb activitat, tipus d'activitat i estant a Barcelona o fora a altres ports	
Dies atracat al Moll de la Fusta	283
Dies al Moll obert al públic i amb activitats	244
Dies amb navegacions curtes pel litoral	58
Dies al Moll tancat per manteniment corrent	35
Dies al Moll tancat per festius assenyalats	4
<hr/>	
Dies en navegacions i estades a altres ports	46
Dies fora de l'aigua per manteniment anual	36

Nombre total d'usuaris/àries per tipus d'activitat i visitants per tipus de públic	
Total d'usuaris i visitants	64.637
Visitants públic general	58.845
Visitants grups escolars	4.415
Usuaris actes	213
Usuaris navegacions	1.164

Activitat al Moll

- **La visita lliure i autoguiada.** El *Santa Eulàlia* ha estat en el seu lloc d'amarrament habitual en el Moll de Bosch i Alsina 283, dels quals 244 ha estat obert al públic.

Els horaris de visita han estat:

- Horari d'hivern: de l'1 de gener al 24 de març, i del 27 d'octubre al 31 de desembre.
- Horari d'estiu: del 25 de març al 26 d'octubre.

- **Les visites guiades.** Per raons diverses s'han fet visites guiades o monitorades per una persona professional.

- La descoberta del pailebot *Santa Eulàlia*, activitat del Programa d'Activitats pedagògiques.
- Visites al pailebot *Santa Eulàlia*, els diumenges de juny i juliol, del Programa Centenari.

- **Les activitats del Programa d'activitats pedagògiques**

- El projecte Gunilla 2018
- Presentació del Programa a docents
- Formació de docents Grumet Èxit

- **Les jornades de Portes Obertes**

- Festes de Santa Eulàlia
- Vaixells a Port - Festa comiat *Santa Eulàlia* cap a Seta
- Dia Internacional dels Museus
- Festes de la Mercè



- **Esdeveniments amb activitats a bord**

- Carters i carteres reials al *Santa Eulàlia*. Del 2 al 4 de gener, amb un total de 4.160 usuaris.
- Vaixells a Port. Festa d'inici del Centenari i comiat del *Santa Eulàlia* cap a "Escale à Sète".

Navegacions en aigües de Barcelona

S'han fet navegacions curtes pel litoral barceloní un total de 58 dies i alguns dies han estat 2 sortides:

- **Activitat periòdica Itineraris de terra i de mar**

- Navegacions dissabtes al matí: "Barcelona des del mar"

- **Navegacions d'activitats diverses i sortides amb centres socials i educatius**

- Arribada de SSMM els Reis d'Orient a Barcelona
- Festes de Santa Eulàlia. Les Laies es fan a la Mar
- Setmana blava. Institut de Nàutica de Barcelona
- Navegació a Vilanova amb Presidència de la Diputació i del Consorci
- Amb grup de Rotary Club BCN Mediterráneo
- Amb Casal gent gran de Valldoreig
- Amb Fundació Privada Museu Marítim i Drassanes Reials
- Amb Col·legi de Biòlegs de Catalunya
- Amb productora Brutal Media per a fer filmació
- Amb grup de Club del Transitari Marítim
- Presentació del Saló Nàutic - Fira de Barcelona
- Amb grup de Tot Raval
- Amb grup del Congrés d'escoltes marins Eurosea-14
- Amb premiats Concurs microrelats, Museum-Quiz i Observadors de la platja
- Amb productora Wasabi per a fer filmació per a l'exposició "Catalunya mar enllà"
- Homenatge als mariners víctimes de la I Guerra Mundial



- **Programa d'Activitats pedagògiques**

- Activitat: Navega a bord d'un vaixell tradicional
- Projecte Petits oceanògrafs
- Projecte de llarga durada Grumet Èxit
- Formació de monitoratge

- **Programa educatiu Joves navegants**

- Navegacions un dimecres al mes, a partir del setembre

Navegacions a altres ports

El *Santa Eulàlia* enguany ha estat un total de 46 dies en navegacions llargues i estades a altres ports. La celebració del Centenari ha portat al *Santa Eulàlia* a visitar un gran nombre de poblacions i participar en les festes, festivals i celebracions que cada població organitza com a festa tradicional o en ocasions la celebració era la visita del pailebot.

- Festival marítim Escale à Sète, del 25 de març al 2 d'abril
- Festival marítim Escala a Castelló, del 5 al 9 d'abril
- Festival marítim Palamós Terra de Mar, del 18 al 21 de maig
- Maresmar, Trobada de centenaris a Arenys de Mar, del 8 a l'11 de juny
- Festes de Sant Pere de Vilanova i la Geltrú, del 26 al 28 de juny
- Festa de l'Ormeig de Cambrils, del 29 al 30 de juny
- Festa cloenda Jocs Mediterrani a Tarragona, de l'1 al 5 de juliol
- Centenari Jaume Arenas a Mataró, del 18 al 20 de juliol
- Visita a Sant Feliu de Guíxols, del 21 al 23 de juliol



- Festa Major de Santa Cristina a Lloret de Mar, el 24 de juliol
- Festa de la Sal a l'Escala, del 14 al 16 de setembre
- Festa Orígens a Sant Carles de la Ràpita, del 12 al 15 d'octubre

El Far Barceloneta

El *Far Barceloneta* ha treballat de dilluns a dissabte fins a finals de juny. El mes de juliol va descansar a demanda de l'empresa naviliera gestora, al mes d'agost se'l va treure a l'escar i, malauradament, ja no va poder tornar a navegar. Es va detectar que se li havien de fer una sèrie d'intervencions importants al buc, sobretot a l'obra viva, i es va decidir fer el més important per a la segura flotabilitat, avarar-lo i anar-lo mantenint a l'aigua però sense navegar, fins que no es puguin tirar endavant les obres. Així que, durant els primers 6 mesos de l'any ha fet:



EL IOT FAR BARCELONETA

- **Navegacions del Programa Grumet Èxit**
 - El *Far Barceloneta* ha sortit fins a final del curs escolar amb nois i noies de 3r i 4rt d'ESO d'instituts del Barcelonès, 3 o 4 matins a la setmana. Es tracta d'un veler molt adient per a fer-hi formació en navegació a vela tradicional amb un grup reduït d'alumnes, per les seves mides i gran maniobrabilitat.
- **Activitat periòdica Itineraris de terra i de Mar**
 - L'itinerari marítim dels dissabtes: El port, passat, present i futur. De gener a juny.
- **Programa educatiu Joves navegants**
 - Navegacions un dimecres al mes.
- **Programa d'Activitats pedagògiques**
 - Activitat: Navega a bord d'un gran veler
- **Navegacions d'activitats diverses i sortides amb centres socials i educatius**
 - Sortida amb el programa educatiu del museu: Apadrina el teu equipament.
 - Sortida amb Tecnocampus UPC de Mataró.
- **Navegacions a altres ports**
 - Maresmar, Trobada de centenaris a Arenys de Mar, del 8 a l'11 de juny

El Far de Formentera

El *Far Formentera* ha estat operatiu tot l'any tret del període d'escar el mes d'agost i bona part de setembre. Durant la treta es va detectar el mal estat del pal i es va haver de desarborar. El llaüt però, sense pal ni antena, a partir de l'octubre ha continuat fent les sortides per l'interior del port. Ha estat actiu de gener a juny i d'octubre a desembre, totes les setmanes de dimarts a divendres i, a partir de l'octubre, també de les sortides dels dissabtes que no ha pogut fer el *Far Barceloneta*. Les navegacions que ha fet han estat les següents:



EL LLAÛT FAR DEFORMENTERA. 1922

- **Activitat periòdica Itineraris de terra i de Mar**
 - Itinerari marítim dels dissabtes El port, passat, present i futur. D'octubre a desembre.
- **Programa d'activitats pedagògiques**
 - Formació de monitors/es
 - Activitat: Aprenem a navegar
 - Activitat: Com funciona un port
 - Activitat: El port comercial

- Activitat: Què és un port?
- Activitat: La navegació tradicional

El *Pollux*

L'any 2018 el *Pollux* ha estat operatiu únicament dos mesos: novembre i desembre. Va tenir una averia important al motor i fins que no es va disposar dels mitjans no es va fer. En aquests dos mesos s'han fet les sortides:

Rutes de coneixença del port i façana marítima

És el tipus més habitual de sortida amb el *Pollux*, dissabtes o diumenges al matí, comandades per un patró voluntari ajudat per un tripulant, també voluntari, amb l'objectiu d'oferir al més ampli públic possible el gaudiment d'una navegació pel port i el litoral a bord de l'antic bot de pràctics.



EL BOT DE PRÀCTICS POLLUX. 1985

El patró dinamitza aquestes sortides i les omple de continguts sobre la història del port, sobre els molls, les mercaderies, els oficis portuaris, etc., que ofereix al passatge.

Sortides de manteniment de l'embarcació

Les mateixes rutes fetes per la tripulació voluntària ja serveixen també per a manteniment de l'embarcació, però el patró i maquinista professional, de l'empresa naviliera gestora (el *Pollux* es porta amb gestió mixta), se'n cuida de tenir-lo en bones condicions de navegació i fa sortides de manteniment.

El *Drac*

El *Drac* va estar operatiu 11 mesos: de gener a febrer i d'abril a desembre. L'estada a l'escar va ser tant sols d'un mes, de 21 de febrer a 21 de març.

El manteniment

Durant la treua a l'escar del Port Olímpic els voluntaris amb disponibilitat i més compromesos amb el *Drac*, varen fer moltíssima feina amb molt poc temps, anant-hi a treballar dies feiners i fins i tot els caps de setmana.

Es volia tenir el veler a l'aigua per assistir a la Festa marítima Vaixells a Port i comiat del *Santa Eulàlia* cap a Sète, que era justament del 21 al 23 de març.



EL VELER ESPORTIU DRAC. 1966

Durant el període d'operativitat però, els voluntaris que surten a navegar amb el *Drac*, tant siguin de la drassana tradicional com de navegació dediquen bona part del seu temps al seu manteniment corrent.

Aquest és un vaixell clàssic de l'any 1966, i molt tècnic. Sempre hi ha materials que cal canviar, peces que es trenquen o simplement que es gasten. Tot degut a l'ús, però, en ser un veler tant lleuger i ràpid, també fa que sigui força delicat.

El seu manteniment és a cops complicat i molt entretingut. Per una banda es vol conservar l'autenticitat de la seva aparença usant materials el més semblants possible als que hi havia a l'època i, per altra banda, cal que s'hi pugui navegar amb tota la seguretat.

L'activitat

El *Drac* és governat en exclusiva per tripulacions voluntàries. L'activitat del veler, doncs, està subjecta a la disponibilitat del grup de voluntaris d'embarcacions i, més concretament, a la disponibilitat dels patrons. És un veler molt tècnic que demana que de les tres persones que formen la tripulació, dues siguin tripulants experts i coneguin força el seu comportament en navegació.

Enguany el *Drac* ha comptat amb un grup d'unes 8/9 persones voluntàries que han participat activament en les navegacions i les tasques de manteniment i que han continuat amb l'estratègia d'assoliment dels objectius: mantenir el bé patrimonial material i també l'immateral, amb la qual cosa la tripulació voluntària de les embarcacions s'encarrega de treure-les a navegar, de practicar, d'aprendre i de transmetre's entre ella els coneixements i habilitats.

Aquest 2018 han entrat a formar part del grup de voluntariat d'embarcacions, i concretament per a dedicar-se al *Drac*, dos patrons molt experts en navegació a vela lleugera i clàssica. Una bona empenta a la dinamització d'aquesta embarcació.

Funcionament i organització

Bàsicament els patrons i tripulants més experts formen als mitjans i novells. S'ha continuat amb el protocol de les convocatòries de sortides per iniciativa dels patrons a tots els membres del grup, amb el procediment de les sortides amb la normativa establerta, amb el diàleg entre tots els membres del grup i entre ells amb l'MMB. S'ha continuat amb els procediments d'informar al Museu de les sortides: patró, tripulants, dia i hora de sortida i d'arribada i la redacció de l'informe de navegació un cop acabada cada sortida.

Navegacions de manteniment, entrenament i formació

Sortides comandades per un dels patrons del grup de voluntaris i dos tripulants que, en general, també són membres del grup i, excepcionalment, alguna persona convidada, d'una durada del voltant de 4 o 5 hores. S'ha posat en pràctica l'estratègia del doble objectiu: entrenar i aprendre a navegar en aquest tipus de veler, i mantenir l'embarcació en perfectes condicions de flotabilitat i navegabilitat. També es poden incloure en aquest apartat les sortides de manteniment fetes després d'una reparació i les d'anada i tornada a l'escar del Port Olímpic.

Participacions en esdeveniments

- Vaixells a Port. Comiat del *Santa Eulàlia* a Sète.
- Saló Nàutic Internacional de Barcelona.

La *Lola*

La *Lola*, igual que el *Drac*, va estar operativa 11 mesos: de gener a febrer i d'abril a desembre. I també l'estada a l'escar va ser tant sols d'un mes, de 21 de febrer a 21 de març.

El manteniment

Durant la treta a l'escar del Port Olímpic, els voluntaris amb disponibilitat i més compromesos amb la *Lola*, varen fer moltíssima feina amb molt poc temps, anant-hi a treballar dies feiners i tots quatre caps de setmana.

Igual que va passar amb el *Drac* i el *Patapum*, la *Lola* també es volia tenir a l'aigua per assistir a la Festa marítima Vaixells a Port i comiat del *Santa Eulàlia* cap a Sète, que era justament del 21 al 23 de març.



EL LLAGUT D'ENCESA LOLA 1906

Com que a la treta de l'any 2017 es va fer una intervenció de més intensitat que la d'una treta anual normal, la d'enguany va poder ser més lleugera. Tot i així, el llaüt porta moltíssima feina en cada treta: desarborar i manteniment de pal i antena amb olis i llards, així com l'interior del buc, sentina i panyols; poliment de l'obra viva, obra morta i parts annexes; pintura 2/3 capes de 6 tipus i colors diferents: patent negra, blanc, vermell, verd clar, verd fosc i marró.

La *Lola* és un llaüt de 112 anys, declarat per la Generalitat Bé singular del Catàleg de Patrimoni Cultural, el manteniment del qual és responsabilitat del Museu Marítim. Cal doncs, fer-li una conservació modèlica, que s'ajusti el més fidelment possible a allò que hauria estat en temps de les primeres dècades del segle XX.

El més important en manteniment de l'any 2018 ha estat el subministrament d'una vela nova, llarg temps esperada. L'antiga estava en tant mal estat que ja no es podia sortir a navegar perquè se li feia un estrip cada cop i era fins i tot perillós.

La vela nova ha estat feta amb gran solidesa de materials, amb tots els detalls d'una vela cosida fa 100 anys, però amb materials tècnics actuals que, simuladament, fan creure que són cotó i canem. Amb rellingues, gasses i recobriments de cuir al puny d'amura i puny d'escota. La vela dissenyada per un mestre i feta pel taller Fortvent.

L'activitat

La *Lola* és governada en exclusiva per tripulacions voluntàries, igual que el *Drac*. L'activitat del llaüt, doncs, està subjecta a la disponibilitat del grup de voluntaris d'embarcacions i, més concretament, a la disponibilitat dels patrons.

La navegació en vela llatina actualment en el nostre país, és una navegació que s'està "aprenent". Es tracta d'un tipus d'aparell que s'havia perdut i ara, a Catalunya, des dels anys 80 del segle XX, n'estem vivint un període de recuperació.

És un llaüt de 6 metres sense coberta. Això vol dir que és encara més difícil la navegabilitat en funció del vent i mar que hi hagi. En quant a governar-la, aquesta característica sumada a la pròpia que demana l'aparell, fa que sigui necessari que la manin o dos patrons o un patró i un tripulant expert en aquest tipus de vela. Per tant, de quatre persones que admet a bord, dues han de ser expertes i les altres dues poden ser "aprenents".

Tota aquesta circumstància ens limita molt a l'hora de treure l'embarcació a navegar ja que del grup de voluntaris d'embarcacions del Museu només hi ha en aquests moments dos patrons experts que poden ensenyar als altres del grup que són novells en aquest tipus d'aparell. Per acabar-ho d'adobar, per circumstàncies personals, tres dels patrons voluntaris "alumnes" de vela llatina més avançats, l'any passat ja van haver de deixar l'aprenentatge per manca disponibilitat. Durant l'any 2018 s'ha intentat reconduir aquest fet i trobar altres persones interessades en agafar aquest relleu dels mestres.

L'altra circumstància important que ha estat un impediment per a la navegació, és el mal estat en què estava la vela. La vela nova però, tot i estar encarregada els primers mesos de l'any, per raons pressupostàries no es va poder tenir i muntar a la barca fins a mitjans d'octubre. Així doncs, d'octubre a desembre sí que hi ha hagut algunes sortides per a provar la vela i d'entrenament, prenent nota que a la primavera i estiu propers es pugui fer molt més.

Participacions en esdeveniments

- Vaixells a Port. Comiat del *Santa Eulàlia* a Sète.
- Saló Nàutic Internacional de Barcelona.

El Patapum

El Patapum és la darrera embarcació incorporada a la flota del grup d'embarcacions menors dinamitzades amb l'ajuda de tripulacions voluntàries. És una barca motora de passeig. Ha estat operativa tot l'any tret de l'estada a l'escar i tot i que s'ha fet sortides, encara se li ha d'assignar usos, objectius i un programa de navegacions.

El manteniment

Durant la treta a l'escar del Port Olímpic els voluntaris varen ajudar a fer les tasques del *Patapum*, encara que va ser poca cosa, ja que s'havia avarat l'estiu anterior. També es volia tenir a l'aigua per assistir a la Festa marítima Vaixells a Port i comiat del *Santa Eulàlia* cap a Sète.

Aquesta embarcació és mantinguda diàriament per un mariner i maquinista professional. Els voluntaris en aquest cas, fan tot el que se'ls demana, però no recau en ells el gruix de les tasques de cura de l'embarcació.



LA BARCA DE PASSEIG PATAPUM. 1931

L'activitat

La *Patapum* també és portada en exclusiva per tripulacions voluntàries. L'activitat de la barca, doncs, està subjecta a la disponibilitat del grup de voluntaris d'embarcacions i, més concretament, a la disponibilitat dels patrons.

L'embarcació s'ha despatxat com a embarcació d'esbarjo, mantenint la matrícula en llista 7èna, com la *Lola*. D'aquesta manera pot ser manada per tripulacions voluntàries. Capitania li ha atorgat una capacitat de 8 persones a bord (patró +7). Malgrat això, els responsables del manteniment de les embarcacions i seguretat de les persones del Museu, han aconsellat a la coordinació de la dinamització de les embarcacions menors, que per raons de seguretat es reduís aquest nombre fins a 5 en total (patró + 4).

Enguany ha estat el primer any en què el grup de voluntariat ha tingut l'embarcació a disposició per a fer sortides. S'han establert de paraula uns mecanismes de funcionament, semblants al de les altres embarcacions petites *Drac* i *Lola*, i els patrons amb titulació han començat a treure l'embarcació, a fer-se amb ella, a familiaritzar-s'hi i fins i tot a sortir amb passatge.

S'han fet sortides els dissabtes i diumenges al matí, amb els mateixos companys i companyes del grup de voluntariat i amb persones convidades, com familiars.

S'ha de tenir en compte que és una barca de passeig, sense vela, no és per anar a navegar, sinó per fer rutes pel port, com les que fa el *Pollux* o per sortir a fora no gaire lluny a pescar o a gaudir del mar i la vista de Barcelona. Des de la coordinació de la dinamització de les embarcacions, i amb l'ajuda d'un patró voluntari, s'han començat a redactar unes instruccions per a les convocatòries, tasques a fer abans d'anar a la barca, posada en marxa de la barca, txèquing list d'abans i després, etc., per tal que tots els patrons puguin convocar i fer sortides, i complir amb la normativa que s'estableixi per al bon funcionament del motor, mateixa manera d'atracar i afermar la barca, lloc on està cada cosa, què fer en cas d'emergència, etc.

Participacions en esdeveniments

- Vaixells a Port. Comiat del *Santa Eulàlia* a Sète.
- Saló Nàutic Internacional de Barcelona.

LES EMBARCACIONS QUE NO HAN NAVEGAT

El *Far Barcelona*

El *Far Barcelona* ha continuat tot l'any a l'escar d'Arenys de Mar, Varador 2000, empresa concessionària del contracte navilier gestor de les embarcacions del Museu, en estat de flotabilitat a l'aigua però sense navegar.

Les importants obres que se li han de fer al buc i la manca de pressupost per a dur-les a terme són el motiu pel qual aquest magnífic vaixell noruec del segle XIX continui a final de 2018 sense poder navegar.

Per part de la direcció del Museu s'estan fent les gestions necessàries amb l'Ajuntament de Barcelona i l'Autoritat Portuària per portar el vaixell a Barcelona, amarrar-lo al Moll de la Fusta amb el *Santa Eulàlia* i poder oferir la seva visita a la ciutadania i als visitants del Museu. A final de l'any això encara no s'ha aconseguit però les gestions estan en curs a l'espera que pugui ser l'any 2019.

Malgrat tot, el vaixell ha participat en un esdeveniment cultural enguany que ha tingut lloc a Arenys de Mar: Maresmar, Trobada de Centenaris. Es va portar el vaixell al mateix moll de la Trobada on hi havia també el *Santa Eulàlia* i el *Far Barceloneta*. D'aquesta manera va poder ser visitat pel públic igual que els altres dos.



EL JAKT FAR BARCELONA

La *Santa Espina*

La *Santa Espina* continua a la drassana tradicional del Museu. El mestre d'aixa està intervenint la barca en el que és sens dubte un dels processos de restauració més importants de la seva etapa de "vida" des que la Generalitat la catalogà com a Bé singular del catàleg del patrimoni cultural català, l'any 2009.

La restauració de la *Santa Espina* segueix el seu curs i durant tot l'any ha continuat la feina. L'objectiu de la restauració és que torni a l'aigua i a navegar, i des del departament tècnic d'activitats i dinamització de les embarcacions, s'espera el dia de la seva avarada amb molta il·lusió ja que aquesta barca ha estat, i volem que continuï essent, una magnífica aula d'aprenentatge de la navegació en vela llatina.



EL LLAGUT SANTA ESPINA

El *Far de Cabrera*

El *Far de Cabrera* és a fora de l'aigua guardat al magatzem de peces grans del Museu des de l'estiu de 2017. Resta allà perquè li feia falta una reparació important. En aquell moment es va decidir treure-la de l'aigua i conservar-la en sec i així ha continuat.

Des de dinamització de les embarcacions de la flota també esperem amb molta il·lusió el retorn d'aquest llaüt menorquí a l'aigua perquè, com la *Santa Espina*, és una molt bona barca per aprendre a navegar amb vela llatina. Té un pal trinquet en candela i pal de messana, dues veles llatines i una pollacra. Una gran superfície vèlica però repartida en les tres parts del buc, cosa que li atorga gran versatilitat, molt de joc amb el vent i gairebé totes les possibilitats de maniobra de l'aparell llatí.



EL LLAGUT FAR DE CABRERA

EL GRUP DE VOLUNTARIS D'EMBARCACIONS

El programa de dinamització de les embarcacions de l'extensió a l'aigua del Museu necessita voluntariat per tirar-lo endavant, sobretot pel que fa al grup d'embarcacions de la flota amb gestió únicament del Museu: les embarcacions més petites, les que no estan matriculades a la llista 8èna, les que poden ser governades per tripulacions voluntàries. Estem parlant de: *Pollux*, *Drac*, *Lola* i *Patapum*.

El grup de voluntaris d'embarcacions ajuda a fer-se càrrec de



fer navegar aquestes embarcacions i al seu manteniment corrent i anual; col·labora activament en la conservació del patrimoni immaterial amb la transmissió dels sabers en navegació tradicional, en conservació d'embarcacions de fusta, etc.; com també ajuda en activitats que el Museu programa i que tenen a veure amb les embarcacions històriques o amb el patrimoni marítim en general.

El grup és perfectament sensible als objectius del Museu de dinamització d'aquestes embarcacions: donar-les a conèixer i compartir-les amb el nombre més gran de persones, tinguin o no experiència en aquest camp.

L'any 2018 s'ha recuperat una mica la davallada que vam tenir l'any 2017 en la participació dels voluntaris, causada, en gran part, per una menor demanda per part del Museu cap a aquest col·lectiu.

Enguany hi ha hagut més demanda per part de la institució, cosa que ha repercutit en una major participació, però únicament d'alguns membres del grup. Malauradament n'hi ha forces que no participen. Està essent difícil revertir aquesta tendència a la baixa. Sembla que encara arrosseguem certa inactivitat i està pendent una reestructuració, redefinició i/o reorganització d'aquest projecte per tal que tiri endavant.

Les disponibilitats de temps personal van canviant i, mica en mica, el grup va perdent membres actius. Fa falta anar renovant les persones i treballar en una gestió contínua del grup.

A final del 2017 es va redactar un Pla de gestió del voluntariat d'embarcacions, íntimament relacionat amb el Pla de dinamització de les embarcacions menors, que també es va redactar de nou adaptant-lo a les noves adquisicions a la flota i a les actuals necessitats. Aquest Pla està servint de guia en la gestió del grup.

S'ha dissenyat un qüestionari de les dades més rellevants per a poder fer la selecció dels nous aspirants i ja s'ha posat en pràctica aquest 2018 amb les persones que han sol·licitat ser voluntàries d'embarcacions.

S'ha fet el primer pas per a l'acollida de noves persones vinculades a la institució. Ara queda per fer la resta de passos de l'acollida dels seleccionats i també la baixa temporal de totes les persones que fa temps que no participen en les activitats ni en el programa de Dinamització de les embarcacions, cosa que es fa un cop l'any.

Cal destacar enguany el reconeixement que ha tingut la direcció general en funcions tant bon punt va adquirir aquesta responsabilitat cap al col·lectiu de voluntariat del Museu de totes les seccions.

El dia 20 de desembre, coincidint amb el Concert de Nadal ofert pel Cor Drassanes, com ja és tradició a la casa, es va convocar a tot el voluntariat, es va cridar un a un a tots els assistents i la directora els va lliurar un diploma acompanyat d'unes paraules d'agraïment.



ALTRES ACTIVITATS I TREBALLS DE LA DINAMITZACIÓ DE LA FLOTA

Saló Nàutic Internacional de Barcelona 2018

El Museu va participar en el Saló Nàutic Internacional de Barcelona de l'any 2018 amb l'objectiu de fer visible l'interès de l'MMB per recollir la memòria històrica de la nàutica esportiva i de competició (vela transoceànica, regates, activitats subaquàtiques, motonàutica, esquí aquàtic, rem,...), buscant la complicitat dels agents d'aquest sector.

Enguany el Museu es va presentar al Saló amb les seccions de Gestió de l'Arxiu d'Ímatges i de Gestió de la flota, amb els següents punts forts:



- El centenari del pailebot *Santa Eulàlia* (1918-2018).
- La segona època de la revista *Argo*, de cultura i patrimoni marítims.
- El Projecte de recerca sobre la nàutica esportiva a Catalunya.
- Les embarcacions d'esport i de lleure de la flota del Museu: *Drac* i *Patapum*.

- L'estand. A l'estand hi va haver:

- Atenció al públic de 10 a 14h i de 15 a 19h.
- Mostra de fotografies i de publicacions (llibres i revistes) sobre nàutica esportiva i de lleure.
- Informació de la revista *Argo* i recull de subscripcions.
- Informació de les activitats del Museu i recull de fulls sol·licitant rebre informació.
- Informació de les embarcacions de la flota i gestió de la graella de sortides amb públic.



- Les embarcacions. S'hi va portar:

- El *Drac* i la *Patapum*, com a embarcacions representants de la nàutica esportiva i del lleure, restaurades totalment a la Drassana tradicional del Museu i formant part de flota de l'MMB, totalment actives i dinamitzades per navegants voluntaris.
- La *Lola* i el *Far de Formentera*, com a representants de les barques de treball, recuperades i convertides ara en embarcacions de lleure que ens serveixen per mantenir viu l'art de navegar a la vela llatina.

- Les activitats. A banda de l'activitat de l'estand, es va fer el següent per a diversos públics:

- Mostra d'embarcacions de la flota de l'MMB: *Drac*, *Patapum*, *Lola* i *Far de Formentera*.
- Batejos de mar amb les embarcacions: *Drac* i *Patapum*.
- Presentació de la revista *Argo*, 2a època.
- Presentació del Projecte de recerca sobre la nàutica esportiva a Catalunya a l'Espai de Mar del Saló.
- Sessió d'identificació de fotografies històriques sobre nàutica esportiva al Reial Club Marítim de Barcelona.
- Demostració de maniobres amb la barca de vela llatina *Lola*, de la flota del Museu.
- Visita a l'exposició "Santa Eulàlia cent anys (1918-2018)" al Museu.
- Visita lliure al pailebot *Santa Eulàlia* (dies 10 i 11).



Estudi de la barca d'encerclament *Mercè* de Vilanova i la Geltrú

El Museu va rebre l'encàrrec de l'Ajuntament de Vilanova de fer un estudi de la barca d'encerclament *Mercè*, de 1970. Es tractava d'una barca construïda a Vilanova mateix per un mestre d'aixa molt reconegut i que tota la seva vida útil havia treballat també a Vilanova anant al llum.

L'Associació d'Amics del Museu Marítim de Barcelona es va encarregar de l'estudi de formes de l'embarcació. Varen prendre les mides i varen aixecar els plànols de formes de l'embarcació.

I, des de Dinamització de la flota es va fer l'estudi de la història de la barca i de les persones que la varen viure. Es va fer un dossier i es va lliurar a l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, al Museu del Mar i a la família de pescadors que varen ser els armadors i treballadors de la barca.

Es va anar a Vilanova a fer les entrevistes pertinents als pescadors que l'havien vist construir, i que hi havien sortit a pescar durant tota la seva vida útil. Es va tractar tant l'aspecte material com l'immaterial del bé patrimonial.

Testimoni físic

Fitxa tècnica exhaustiva; el que fa al bastiment en els seus inicis; la seva vida posterior: canvis de motor, propietat, activitat, matrícula, estructures, etc.



Testimoni humà

La història de la *Mercè*; la *Mercè* i la seva gent; la família de l'armador; antecedents familiars; la construcció de la *Mercè*; el mestre d'aixa; el nom i el color de la barca; la varada; un negoci familiar; les barques de la família.

Context històric i socioeconòmic

Vilanova als anys de construcció de la *Mercè*, abans i durant la vida de la barca; viure al barri de Baix a mar; viure de la pesca; les famílies i els renom; els noms de les barques; la vida cultural; les festes de Sant Pere; el Port, un desig fet realitat.

La *Mercè* i la pesca de l'encerclament

Els diaris de les sortides; les parts; l'aparell del llum; sortir a pescar; tornar a port; anar a subhasta a vendre el peix.



8. Exposicions

Durant l'any 2018 l'oferta expositiva ha estat reduïda, ja que es van haver d'aturar alguns projectes per problemes pressupostaris. És per aquest motiu que s'ha donat una major durabilitat a les mostres existents.

A l'espai de l'antic vestíbul s'ha parat la construcció de l'àmbit infantil en el que s'havia començat a treballar i això ha fet possible continuar-lo utilitzant per fer mostres temporals de petit format.

Per als diferents temes i decisions que impliquen a les exposicions s'han seguit fent reunions periòdiques de la Comissió d'exposicions, formada per tècnics de les àrees de col·leccions i d'educació, així com l'equip d'exposicions pròpiament dit. A les reunions de caràcter mensual es discuteixen tant els temes relacionats amb l'exposició permanent i les temporals vigents en aquell moment, com també l'estudi de noves propostes expositives que ens han arribat, per tal de decidir si són o no viables.

Un fet a destacar ha estat les obres de musealització de les Naus 5, 6 i 7, per tal d'ampliar l'espai d'exposicions permanents o semipermanents amb dues mostres: "Catalunya mar enllà", que ocuparà les Naus 5 i 6, i "Les Sorres X", que ocuparà la Nau 7. A finals de desembre els muntatges estaven força avançats. Les inauguracions es van preveure per al 25 de febrer de 2019.

Pel que fa a les exposicions temporals portades a terme durant el 2018, al febrer es va inaugurar l'exposició "Port, territori de frontera" a la Nau 1 (mostres de gran format) i a mitjans de juliol es va inaugurar "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar", a l'Espai Mirador. L'acollida per part del públic ha estat molt acceptable per a totes dues mostres.

Destacar també que aquest any s'han continuat fent exposicions al vestíbul nou i a l'aparador del museu.

EXPOSICIÓ PERMANENT

Les naus

7 històries 7 vaixells

L'exposició semipermanent "7 històries, 7 vaixells" està articulada sobre contenidors marítims com a suport expositiu principal. En aquesta mostra el vaixell és l'autèntic protagonista, entès com a vehicle però també com a contenidor de coses i de persones, de vivències, d'històries i de mites. L'eix central del discurs expositiu transcorre a partir de diferents històries personals –un capità de vaixell, un dibuixant de mapes de l'Edat Mitjana, un cuiner, una estibadora...-, i aquestes diferents narracions són la introducció als diferents àmbits coronats amb diferents vaixells, que són els grans eixos de cada un dels set àmbits de l'exposició.

A cada àrea hi ha exposades peces de les col·leccions del fons del Museu que coincideixen amb el moment i les vivències dels respectius narradors. I és així com es van desgranant els set grans temes universals: el conflicte, el lleure, el descobriment del món, el transport de mercaderies, la pirateria, el viatge i el canvi tecnològic.

L'exposició incorpora documents, instruments de navegació, cartes nàutiques, mascarons, exvots i models tan emblemàtics com la *Nau Victòria* o el *Navili de 80 canons*.



La mostra conté tres interactius: un d'olors, un de caràcter més infantil sobre pirateria amb pantalla tàctil i, per últim, un altre també tàctil on es poden estudiar els diferents espais d'un gran transatlàntic amb imatges reals de la decoració de cada espai.

Dates: a partir de l'11 de juny de 2015

Organitza: MMB

Lloc: Sales 2 i 3A Naus de les Drassanes

Drassanes i galeres



A finals de març de 2017 es va inaugurar aquesta exposició semipermanent que reviu l'època d'esplendor de les Drassanes Reials i les galeres. L'exposició mostra la relació entre la història de l'edifici i l'evolució de la ciutat de Barcelona vers la Mediterrània, i transporta el visitant a l'època d'esplendor de les galeres i les Drassanes.

La història de les Drassanes Reials va lligada a l'evolució de la ciutat de Barcelona i al desenvolupament de la corona d'Aragó vers la Mediterrània. Tot i que Barcelona disposa d'unes drassanes des de l'Alta Edat Mitjana, el discurs expositiu comença a finals de 1282, quan Pere II El Gran torna a Barcelona després d'una expedició

per la Mediterrània. Aquí neix una narració que portarà el visitant a recórrer la història de les Drassanes Reials, una infraestructura que el Rei fa construir amb la intenció de convertir Barcelona en una de les grans ciutats de la Mediterrània, a l'alçada de Gènova o Venècia.

L'exposició compta amb espais interactius i audiovisuals que permeten conèixer el moment d'esplendor de la marina catalana (s. XIII-XV), els oficis de la construcció i la navegació de les galeres, així com els grans conflictes de la Mediterrània. Integrada a la primera filmació, s'observa la gran maqueta de la façana marítima de Barcelona al s. XV.

L'espai expositiu de "Drassanes i galeres" inclou un recorregut emmarcat en una escenografia amb forma de galera en construcció i dos nous miradors a la Galera i el mausoleu romà descobert en les darreres intervencions arqueològiques de l'edifici (2010-2012). L'exposició inclou peces de les col·leccions de l'MMB pertanyents a la història de les Drassanes Reials, models de l'edifici i diferents models de galeres. Unes animacions audiovisuals introdueixen els visitants a la Barcelona del s. XIII i els grans conflictes bèl·lics a la Mediterrània protagonitzats per galeres. Aquestes projeccions es combinen amb elements interactius que permeten als visitants conèixer el procés de construcció de les galeres i la vida a bord de manera dinàmica i experiencial. Uns simuladors de rem instal·lats a l'exposició permeten provar la força i viure de primera mà l'esforç que representava vogar un rem real de galera. Darrerament s'ha afegit també material d'accessibilitat.

Com a novetat, a finals del 2018 vam rebre indicacions de la Direcció per tal de gestionar el trasllat de la maqueta de la façana marítima de Barcelona al s. XV, a un espai molt més visible de l'exposició, ja que es va considerar que, tal i com estava exposada darrera de la cortina de gobelin com a marc de fons del primer audiovisual, li restava molta visibilitat. Aquesta feina es portarà a terme a principis del 2019.

Dates: a partir del 30 de març de 2017

Organitza: MMB

Lloc: Sala 3 B Naus de les Drassanes

EXPOSICIONS TEMPORALS

Grada Major

Vaixells: Arquitectura al mar

L'exposició, proposada per Arquitectes per l'Arquitectura i comissariada per un arquitecte i enginyer naval, proposava un viatge per l'obra nàutica d'una desena d'arquitectes destacats com Jørn Utzon, Norman Foster, Zaha Hadid, Le Corbusier o David Chipperfield, entre d'altres, i mostrava exemples rellevants d'aquests vaixells a través de plànols, fotografies i maquetes. Les obres havien estat dissenyades per a ús dels propis arquitectes i autors o per encàrrecs de clients. La temàtica, original en tant que mai abans havia estat tractada en profunditat, s'abordava des del punt de vista de l'arquitecte com a dissenyador de vaixells i desenvolupava un discurs que demostra que no hi ha tanta diferència en la forma de concebre un edifici o un vaixell per part de l'autor.



El primer contacte surt en conèixer la tesi doctoral del comissari, que aborda principalment la relació i proximitat entre dos mons, el de l'arquitectura i el de l'arquitectura naval, que en molts aspectes estan més a prop del que sembla. Des de sempre el vaixell és un objecte que ha fascinat els arquitectes com especialistes de la forma. Aquesta admiració es deu, segurament, al fet que la seva dimensió i la seva figura vénen definides per coincidències reals entre aspecte i necessitat. Al vaixell, pocs dissenys són gratuïts ja que el mar el sotmet a constants situacions difícils, tant estructurals com de flotabilitat, fins i tot moltes vegades extremes. La seva construcció s'explica des de la idea d'estar dissenyat en el límit de l'equilibri i de l'estabilitat de les seves formes, això fa que es pugui garantir el seu perfil.

Amb aquest plantejament i amb l'estreta col·laboració amb estudis i arquitectes internacionals, en actiu o desapareguts però sempre actuals per la seva obra, Arquitectes per l'Arquitectura ha produït un mostra singular que amb exemples significatius mostra el vaixell i el seu disseny, aporta un major coneixement de la relació entre les dues disciplines i redacta el comentari de l'obra durant el desenvolupament del procés, tant de disseny com constructiu, amb anècdotes, discussions i debats que les interferències i cavalcaments entre les dues professions i, en definitiva, retrata el tractament de la forma i l'espai. Després d'un anàlisi preliminar es van digitalitzar plànols, fotografies i altres documents d'interès, i amb el suport i col·laboració de l'Institut Nàutic de Barcelona es van dissenyar els suports per al material. A més, es va afegir la maqueta del vaixell d'Alvar Aalto, peça central i destacada de l'exposició.

La mostra va comptar amb el patrocini de l'Institut de Nàutica de Barcelona, Vbospagna, Calaf Constructora i la col·laboració de La Capell.

Dates: del 8 de maig al 2 de setembre

Organitza: MMB

Lloc: Grada Major

Cafeteria

Ecosistema Mecànic Marí Sarruga

Instal·lació d'escultures cinètiques de l'artista Pakito Sarruga. Una invitació a observar i a captar com l'obra va canviant, convidant a l'espectador a moure's perquè cada perspectiva visual aporta una informació diferent de l'obra. Pakito Gutiérrez és el creador de Sarruga Produccions, companyia de teatre de carrer des de 1994. Els seus espectacles destaquen per l'originalitat de grans peces mecàniques que s'inspiren en la natura o en animals de la mitologia fantàstica.



L'objectiu de l'exposició era demostrar com als ecosistemes hi ha organismes interdependents que comparteixen el mateix hàbitat i com, al mateix temps, se solen formar una sèrie de cadenes que mostren la interdependència dels organismes dins l'ecosistema.

Dates: del 28 de març al 26 de maig
Organitza: MMB i Sarruga Produccions
Lloc: Grada Major

Les botigues de la Generalitat

En-Tràns-ito (DrapArt 2018)

El festival Drap-Art ens convida a reflexionar sobre el potencial de l'art com a eina d'acció i transformació respecte a les problemàtiques mediambientals i busca l'equilibri entre artistes nacionals i internacionals, entre artistes novells i consolidats, per tal de propiciar l'intercanvi entre països i generacions.

Aquest 2018 el festival ens ha ofert l'exposició "en-Tràns-ito", en la que una vintena d'artistes, científics, historiadors i investigadores exploren i intervenen els territoris que marcaran el V centenari de circumnavegació de la ruta iniciada per Fernando de Magallanes i finalitzada per Juan Sebastián Elcano.



Amb aquesta exposició, i sota la direcció del degà de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, els organitzadors proposen obrir un debat sobre temes com l'aigua i la seva problemàtica al segle XXI, el canvi climàtic, la globalització, la frontera i el territori en un món en trànsit. El projecte ha estat portat a terme per un grup d'investigació radicat a Barcelona que realitza la residència transdisciplinària en la Patagònia xilena, i s'inspira en aquesta important circumnavegació per obrir un diàleg que va més enllà de l'àmbit històric, retorna la tradició de les expedicions científiques del segle XIX pel que fa al seu caràcter pluridisciplinari proposant una exploració en els diferents tipus de coneixements: artístic, ètic, polític, científic i social.

Per últim, s'aborda també la noció de viatge com a metàfora a través de l'espai i del temps, en la seva capacitat de ser eix transformador i transmissor d'idees, coneixement en la creació humana.

Val a dir també que aquest 2018 el festival ha comptat amb financiació del Ministerio de las Culturas, las Artes i el Patrimonio del Gobierno de Chile, així com amb la col·laboració de la Plataforma de investigació Vértices; Brac, Grup d'investigació Universitat de Barcelona; Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona; Facultat de Nàutica de la Universitat Politècnica de Catalunya; Instituto Andaluz del Patrimonio Histórico; Instituto de la Cultura y las Artes de Sevilla; Fundación Chile – España i Universidad de Nebrija, Madrid.

Dates: del 8 de desembre de 2018 al 27 de gener de 2019
Organitza: MMB i DrapArt
Lloc: Les Botigues de la Generalitat

Naus de la Generalitat

Vestíbul

Centenari del Pailebot *Santa Eulàlia*

Durant l'any 2018 l'MMB va celebrar el centenari del pailebot *Santa Eulàlia* per tal de posar en valor l'embarcació i destacar el fet extraordinari que una embarcació es conservi 100 anys. Són molt pocs els vaixells que han assolit aquesta fita. El *Santa Eulàlia*, construït als Astilleros Marí, a la platja de Torrevella (Alacant) per l'armador Pascual Flores, és un element excepcional del nostre patrimoni marítim i un dels velers més antics

que es conserven a la Mediterrània. L'any 2011 va ser declarat Bé Cultural d'Interès Nacional per la Generalitat de Catalunya.

L'exposició comptava amb una línia de vida on apareixien les dates dels fets més destacats, com ara el 1921, en què el vaixell va fer el primer viatge a Amèrica seguint la ruta d'Alacant a Manzanillo i d'aquí a Santiago de Cuba. La mostra també posava en coneixement els canvis de propietari i de nom així com les transformacions que va patir i les diferents tasques que va realitzar al llarg de la seva singladura.

Finalment, es parlava del gran repte que va suposar per a l'MMB la restauració i recuperació del vaixell fins fer-lo novament navegable. El projecte Pailebot *Santa Eulàlia* ha estat pioner a la Mediterrània i és considerat un dels millors exemples de recuperació de patrimoni flotant a nivell mundial. El pailebot, avui, representa a la ciutat de Barcelona i és present a tot el territori participant en els esdeveniments de cultura marítima que s'organitzen al llarg de la costa catalana i donant suport a la resta d'entitats que gestionen patrimoni marítim.

Dates: del 2 de juny de 2018 al 17 de febrer de 2019

Organitza: MMB

Lloc: Vestíbul



Ens guiem pel passat

Aquesta exposició mostrava el procés d'un projecte educatiu construït conjuntament entre el CEIP Jacint Verdaguer i el Museu Marítim de Barcelona, dins del marc del projecte Apadrina el teu equipament, una proposta liderada per la fundació Tot Raval que promou la creació de projectes d'aprenentatge entre els centres educatius i els equipaments culturals del barri.



En aquest projecte, centrat en la navegació a l'època dels grans descobriments geogràfics, l'alumnat i professorat de 6è de Primària del CEIP Jacint Verdaguer demostraren les seves competències en reproduir alguns dels instruments que feien servir els antics navegants, aplicant els coneixements adquirits a classe i en la seva visita al museu, per tal d'assolir un aprenentatge significatiu, que va tenir com a proposta final l'elaboració d'aquesta exposició.

Dates: del 10 d'abril al 13 de maig

Organitza: MMB

Lloc: Vestíbul

From Bubble. Daniel Bagnon

Com a epicentre de tot el Projecte From Bubble Barcelona, i amb l'objectiu principal de conscienciar la societat sobre la malaltia de l'Alzhèimer, es va instal·lar al vestíbul de l'MMB l'escultura *El cerebro*, original de l'artista Daniel Bagnon, que estava formada per 33 peces o bubbles de colors diferents i molt vistosos.

A més, es va instal·lar una gran "bubble" de color groc al jardí, a l'alçada del pati d'aigües, just davant de la cafeteria. Val a dir que aquesta escultura externa no va tenir el resultat esperat. Hi va haver molts problemes amb la subjecció i estabilitat de la peça, així com amb la consolidació de la pintura que, malauradament, no va resistir les inclemències meteorològiques i es va anar desintegrant cada cop que



plovía deixant restes de pintura groga per tot el terra. L'artista, però, ho va defensar com a metàfora de la degradació del cervell.

Per a la seguretat de la instal·lació es va exigir un informe tècnic per part d'arquitectes de l'Ajuntament de Barcelona.

L'exposició anava acompanyada d'un seguit d'activitats i accions proposades pels districtes de Sant Andreu, Nou Barris, Les Corts i Ciutat Vella en el marc del projecte.

Dates: del 20 d'octubre al 9 de desembre

Organitza: Daniel Bagnon, MMB i Ajuntament de Barcelona

Lloc: Vestíbul MMB

Submarí Peral. Projecte Fénix

Des de fa tres anys l'MMB col·labora amb el projecte Presos de las Bellas Artes y Artesanía, organitzat per l'Asociación Templarios de Jumilla.

En aquesta ocasió es va exposar un model del submarí *Peral*, realitzat pel pres Simón. La peça estava feta de guix, cuir, paper de vidre i fusta de xop pintats a mà. Tot el material era reciclat. Per a la seva creació no es va utilitzar cap eina, tan sols paper de llimar, cosa que afegia un plus de dificultat i qualitat al producte final.

Aquest model va ser construït a la Unitat de Tractament Especial (UTE), Centre Penitenciari de Múrcia II (Campos del Río - Múrcia), l'any 2014 i es van trigar un total de 120 hores.



Aparador

Continents. Onades al taller Xavier Masero

De la mà de l'artista Xavier Masero ens van arribar aquestes dues produccions que es van instal·lar conjuntament a la peixera de l'aparador. Durant mil·lennis, el Mediterrani ha estat camí, coneixement i cultura en perpetu mestissatge. A "Continents", l'artista Xavier Masero centra la seva mirada sobre uns objectes discrets que durant segles van modular l'intercanvi i l'explosió de la cultura mediterrània, les àmfores, i reivindica per a elles una categoria major: «No són mers atuells o recipients sense ànima -ens diu l'artista-. Van esdevenir continents de saviesa, van nodrir un món».

Amb la seva reinterpretació d'aquelles formes primitives com a element essencial, Masero genera un espai a on als atuells ja no els cal contenir res perquè són contingut de si mateixos. L'escultura-instal·lació "Continents" està formada per seixanta peces de gres refractari i porcellana cuites a 1.260°, el torneigament de les quals va ser obra de Montserrat Carafí. Val a dir que aquesta instal·lació va cridar l'atenció d'un bon nombre de visitants que accedien al vestíbul encuriós per les àmfores contemporànies.



A "Onades al taller", Masero ens descobreix el mar darrera d'unes cortines. L'ésser humà fa de la recerca i concepció d'imatges una forma d'expressió del pensament, i l'anomena art. Així és com la nostra mirada sobre les coses ens dirigeix a les nostres destinacions. En paraules de l'artista: «és en la mirada on resideix el desig i on descobrim el que anhelem». Valora el reflex de la natura en tota matèria modelada per l'ésser humà, així és

com troba el mar en les cortines ondulants del seu taller. La seva mirada ha determinat una nova realitat. Trobant, i no buscant, així es manifesta el fenomen artístic.

Dates: del 10 d'octubre de 2018 fins al 3 de març de 2019

Organitza: MMB i Xavier Masero

Lloc: Vestíbul

Espai Mirador

Camins de ronda

Aquesta exposició, impulsada per la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana i amb el suport de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, proposava un recorregut per la diversitat de paisatges, el patrimoni arquitectònic i maneres de viure d'uns senders que uneixen tota la costa catalana. La mostra recreava i posava en valor la diversitat paisatgística i social de la xarxa de senders que ressegueix la costa catalana a partir d'un guió elaborat pel geògraf i fotògraf Rafael López-Monné.



Posteriorment al seu pas pel Museu Marítim de Barcelona, "Camins de ronda" inicià la seva itinerància pels equipaments costaners que formen part de la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana. En aquesta ruta per la Xarxa, l'exposició incorpora un programa d'activitats, específicament ideat per a cadascuna de les poblacions amfitriones, amb l'objectiu d'incidir en les característiques específiques locals d'aquests senders i ressaltar el seu patrimoni costaner més proper.

Dates: del 25 de gener al 3 de juny

Organitza: MMB

Lloc: Espai Mirador

Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar

Aquesta exposició narra la història de la promesa que va fer un mestre republicà als nens i nenes de l'escola rural de Bañuelos de Bureba. El mestre era Antoni Benaiges qui, un dia d'hivern de l'any 1936, va prometre als seus alumnes portar-los a veure el mar.

L'exposició, s'articulava entorn a la mateixa escola d'aquest poble, amb una gran imatge de la façana de l'edifici original en format cortina que, en traspasar-la, et portava a l'aula, amb la taula del professor, els pupitres i attrezzo divers per contextualitzar l'època i l'espai. La metodologia de treball en aquesta escola consistia a editar a unes petites publicacions o quaderns a partir dels dibuixos i els textos lliures que feien els nens i nenes, i que eren un reflex de la seva manera de viure i d'entendre el món: sobre la família, les amistats, la població, els paisatges, les festes, les excursions, els viatges, els jocs, el folklore...



La impremta, doncs, passava a tenir un paper essencial a l'aula: era l'instrument que permetia materialitzar, copsar, veure i tocar tot el que s'aprenia. És per aquest motiu que es van demanar alguns exemplars d'aquests quaderns a l'Associació Rosa Sensat i es van fotocopiar altres exemplars per tal que els visitants poguessin entendre bé el treball d'aquests nens i nenes i el mètode de treball d'aquest mestre. També es van incloure planxes d'impremta antigues i elements d'attrezzo de l'època.

L'exposició, organitzada en col·laboració amb el Memorial Democràtic de Catalunya, va retre homenatge a la comunitat de mestres de la República i al llibret que un dia, els infants d'una escola de Castella, varen escriure tot imaginant-se el mar.

Dates: del 19 de juliol de 2018 fins al 26 de maig del 2019
 Organitza: MMB
 Lloc: Espai Mirador

Naus de les Drassanes

Nau 1

Port, territori de frontera

Exposició que ens aproxima a la quotidianitat dels espais públics i privats dels barris fronterers amb el Port de Barcelona: el Poble Sec, el Paral·lel, Montjuïc, la Barceloneta, el Somorrostro o els ja desapareguts barris de barraques Pequín i Camp de la Bota. L'antropòleg i escriptor Xavier Theros (Barcelona, 1963) és l'autor del guió de l'exposició.

Inclou fotografies dels arxius del Museu Marítim de Barcelona, de l'Autoritat Portuària de Barcelona, de l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona i de la Biblioteca Miquel Carreras de la Fundació Bosch i Cardellach.



La mostra es complementa amb filmacions i litografies sobre personatges de l'època, fragments de les pel·lícules *Los Tarantos*, *Panorama du port 1 i 2* i *La Barcelona Marinera*, així com escenografies d'una escullera, la barra de bar del Kentucky i d'una barraca. Entre les peces singulars es mostra una gramola model Sinfonola 2000 sèrie 1, fabricada l'any 1975 i procedent de l'establiment Kentucky del Raval barceloní, cedida per a l'exposició.

L'escenografia proposa un recorregut a través d'un conjunt de blocs que imiten el formigó, disposats a mode d'escullera, al llarg del qual van apareixent escenes dels costums i el lleure dels visitants i els habitants dels entorns propers al Port de Barcelona. La mostra evoca la vida entre els anys 1901 i 1999, un temps no tan llunyà. L'exposició comptà amb recursos tàctils i informació en macro caràcter i Braille per a les persones amb discapacitat visual. Val a dir que suposava tot un repte el fet que tota la gràfica estigués impresa en aquests blocs que, de fet, estaven fets de polietilè expandit. El resultat va ser força satisfactori tot i que hi va haver algunes queixes per part de certes persones del públic.

Donat que la mostra ha durat més del previst, hi ha hagut bastants incidències. Alguns dels elements de les escenografies es van haver de refer, com ara l'escullera, i s'ha fet un manteniment constant dels audiovisuals.

Dates: del 10 de gener de 2018 al 19 de maig del 2019
 Organitza: MMB
 Lloc: Nau 1 Naus de les Drassanes

Nau 5

BARCEL/ON/A/LINE. Green urban strategies from river to river

L'MMB va acollir una exposició de treballs de final de grau de UIC Barcelona School of Architecture "Barcel/on/a/line. Green urban strategies from river to river". La mostra estava integrada per 18 projectes que plantejaven una reinterpretació del front marítim de Barcelona com un sistema unitari, apostant per augmentar el potencial social, ecològic i econòmic del litoral metropolità.



En total es van presentar 18 projectes que van ser els que van conformar la mostra, obra dels alumnes d'últim curs de la UIC Barcelona School of Architecture, en la que van desenvolupar un projecte específic en el marc d'una proposta territorial i urbana encaminada a connectar els espais lliures dels 10 quilòmetres de costa que recorren el litoral des del Besòs fins al Llobregat, per tal d'enfortir l'accés i el seu caràcter cívic. Els projectes formaven part de tres tallers dirigits per arquitectes.

El mateix dia de la inauguració també es va fer lliurament del premi de la Càtedra d'Edificació Industrialitzada i Medi ambient (CEIM) de la UIC Barcelona School of Architecture i els Premis d'Accessibilitat d'Ascensors Schindler als projectes de treball de final de grau (TFG) que integraven millor l'accessibilitat amb l'arquitectura.

Dates: del 19 al 26 de juliol

Organitza: UIC Barcelona School of Architecture i MMB

Lloc: Nau 5 i 6 Naus de les Drassanes

Nau 6

Plafons Jean et Marie i Les Sorres X

Amb motiu dels treballs de restauració de *Les Sorres X* per a la musealització d'aquesta embarcació a la Nau 7, i de la *Jean et Marie* per formar part de l'exposició "Catalunya mar enllà", es van fer dos plafons explicatius d'aquestes peces i del motiu de la seva restauració.

Dates: del 30 d'abril al 29 de setembre

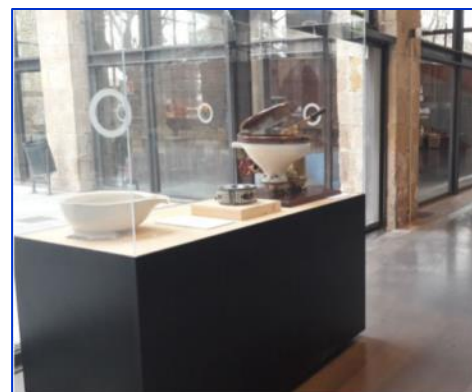
Organitza: MMB

Lloc: Nau 5 i 6 Naus de les Drassanes

Objectes Insòlits

Tots els museus compten amb peces curioses a les seves col·leccions. La secció "objectes insòlits" es va idear per apropar als visitants material del fons del museu que difícilment veurien la llum, ja que per la seva naturalesa és complicat que s'utilitzin per complementar el discurs expositiu d'alguna de les exposicions que es programen al museu. Per això resten amagats. Es tracta d'una sèrie de vitrines d'igual format però diferents mides, que es troben distribuïdes al nou vestíbul al llarg de la vidriera que dóna a la façana de la cafeteria.

Durant el 2018 no es va fer cap canvi de peces, donat que el departament de restauració i conservació preventiva estava ocupat amb la restauració de totes les peces per a l'exposició "Catalunya mar enllà".



Dates: a partir del 21 de setembre de 2017

Organitza: MMB

Lloc: Vestíbul



9. Comunicació i màrqueting

OBJECTIUS

L'any 2018, des del punt de vista de l'Àrea de Comunicació i màrqueting, s'ha caracteritzat per la posada en marxa de dues noves eines molt potents al servei de la comunicació del Museu Marítim de Barcelona. D'una banda, el nou web corporatiu del Museu, que es va obrir al públic el dia 18 de maig del 2018, coincidint amb el Dia Internacional dels Museus. De l'altra, la revista *Argo*, que, després de sis anys sense aparèixer, es va tornar a editar a partir de la primavera del 2018.

La nova pàgina web www.mmb.cat és una aposta molt ambiciosa per posar a l'abast de qualsevol persona interessada la consulta online sobre tots els continguts i activitats del Museu. La clau per fer viable aquesta aposta ha estat vincular el web amb el RA, el Registre d'Activitats del Museu, de manera que totes les activitats que estan correctament documentades al RA tenen automàticament el seu reflex al web. I el mateix passa amb les col·leccions del Museu. El procés ha estat llarg i complex i encara cal anar-ho afinant dia a dia, però el resultat és espectacular per la quantitat i la qualitat de materials que es posen a l'abast dels usuaris. La nova pàgina web és també el canal a través del qual s'articula la comunicació digital del Museu, que ara és més àgil de preparar i gràficament més atractiva.

Argo és el nom de la revista de divulgació del Museu Marítim de la qual se n'havien editat dotze números, però que va deixar d'aparèixer l'any 2012 per raons econòmiques. El 2018 *Argo* ha tornat a néixer i ho ha fet amb un aspecte completament renovat, tant pel que fa als continguts com a la imatge gràfica i la qualitat global de l'edició. El nou *Argo* és fruit de la col·laboració entre el Museu i l'empresa editorial Som Sàpiens, que edita algunes de les publicacions més prestigioses de la premsa periòdica en català. La revista té una periodicitat semestral i durant el 2018 se n'han publicat dos números, un al juny i l'altre al desembre.

A més de posar en marxa aquestes dues noves eines de comunicació, una digital i l'altra analògica, l'Àrea de Comunicació i màrqueting s'ha centrat també en un esdeveniment que ha marcat en bona mesura l'activitat del Museu durant aquest 2018: el centenari del pailebot *Santa Eulàlia*. Per aquesta efemèride s'ha dissenyat un logotip especial que ha acompanyat durant l'any tota la comunicació del Museu, tant la digital com la que fem en paper. I al llarg dels mesos s'ha anat gestionant la comunicació pública, de manera directa o través dels mitjans de comunicació i les xarxes socials, de totes les activitats que han configurat el programa del centenari del vaixell emblema de la flota del Museu. Durant el 2018, a Catalunya, s'ha parlat, molt i molt bé, del pailebot *Santa Eulàlia*.

L'altra activitat extraordinària que ha marcat la nostra feina durant l'any 2018 ha estat la preparació de les dues exposicions permanents que completen l'oferta del Museu Marítim: "Catalunya mar enllà" i "Les Sorres X". Aquestes exposicions, malgrat inaugurar-se l'any 2019, s'han anat preparant i construint durant el 2018. Això ens ha portat a fer un seguiment molt minuciós de tot el procés de preparació, que té el seu reflex en els diversos reportatges fotogràfics i videogràfics que el documenten.

La resta de la tasca desenvolupada per l'Àrea en aquest any ha consistit en donar suport a les activitats del Museu, en la confecció de la imatge gràfica i en la comunicació a través de tots els mitjans. Cal destacar, en aquest sentit, les exposicions "Camins de ronda", "Port, territori de frontera" i "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar", que han obtingut una àmplia repercussió en els mitjans de comunicació i en les xarxes socials. També pel que fa a activitats com ara els cicles gastronòmics, enguany dedicats als peixos "oblidats" i a les combinacions "mar i muntanya", o bé als anomenats Maridatges marítims i a totes les activitats infantils o familiars de caps de setmana i dels períodes festius. Una activitat que ha obtingut un ressò molt potent en els mitjans de comunicació és el projecte Dona'm la mar, iniciat el febrer de 2018 amb l'objectiu de fer visible la presència de la dona vinculada a la mar.

Una última reflexió sobre el pes cada vegada més important de les xarxes socials en el món de la comunicació. Anem reforçant la nostra presència en aquest món i podem dir, a tall d'exemple, que el 2018 hem pràcticament doblat la nostra presència a Twitter amb una mitjana de cinc piulades diàries.

PUBLICITAT

La difusió publicitària de les exposicions i activitats del Museu Marítim s'ha diversificat en tres línies: mitjans de comunicació (revistes, diaris, xarxes socials, ràdio i televisió), insercions en mapes i plànols turístics (Barcelona Card), fulletons, cartells en diferents suports a les estacions de TMB i Renfe i altres col·laboracions amb la revistes *Cuina* o *Turisme de Catalunya*, i amb altres institucions com la Xarxa Biblioteques de Barcelona, Ajuntament de Barcelona i Diputació de Barcelona, i a on la funció de publicitat i la de premsa actuen conjuntament.

Publicitat a mitjans

La publicitat als mitjans ha estat diversificada: revistes dirigides a un públic més especialitzat, tot i que tenen una tirada important (com les del Grup Sàpiens, amb un reconegut prestigi, de publicació mensual i dirigides a una diversitat de públics com *Sàpiens*, *Descobrir Catalunya*, *Petit Sàpiens*, *Experiències*, o la revista *Avenc*); revistes turístiques (com *Turisme Catalunya Magazine*); revistes especialitzades, com la revista dedicada als espais de lloguer (*Eventos Magazine*); publicacions de barri (revista mensual *El Raval*); anuncis a la revista d'oci i cultural *Time Out*, de gran repercussió mediàtica i distribució gratuïta, tant en la seva versió en paper com en la digital; insercions publicitàries i entrevistes amb al programa *La Brúixola* d'Onda Cero Ràdio; insercions els caps de setmana a les agendes de diaris *La Vanguardia*, *El País* i *El Periódico de Catalunya*.

Hi ha publicitat gratuïta que ha estat pròpia de col·laboracions: *Cuina* (aparició mensual de quatre pàgines amb receptes del restaurant Norai); *Sàpiens* (publicitat subscripció revista *Argo*); *Turisme Catalunya*; o bé anuncis de les nostres exposicions promoguts per Memorial Democràtic, del Departament de Justícia de la Generalitat a diferents publicacions (insercions d'una pàgina a *El Punt Avui*, *Time Out*, *Diari Ara* i revista *Lluita Obrera*) de l'exposició "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar", exposició realitzada amb la seva col·laboració.

- **Time Out:** 10 anuncis de ¼ de pàgina i 3 de ½ pàgina a la publicació en paper, i a nivell digital 5 setmanes de "megabanners" i un "advertoria" de tres setmanes amb un enviament als contactes i difusió a les xarxes socials de Time Out.
- **Diari del Raval:** 6 insercions de ¼ de pàgina.
- **Grup Sàpiens:** insercions d'una pàgina les següents publicacions del grup: *Revista Sàpiens* (una inserció mensual), *Petit Sàpiens* (nou insercions, del febrer al juny i de setembre a desembre), *Experiències* (dues insercions, als números de primavera-estiu a l'abril, i tardor hivern a l'octubre) i *Descobrir* (set insercions, als mesos de febrer a juny i de setembre a desembre).
- **Revista Avenc:** un anunci d'una pàgina al número extraordinari de cap d'any 2017.
- **Onda Cero Ràdio:** publicitat i entrevistes al programa *La Brúixola*, en un total de 20 insercions repartides en tot l'any, formades per 4 minuts de connexió en format entrevista i un minut de publicitat en format agenda.
- **Agendes de La Vanguardia, El País i El Periódico de Catalunya:** insercions a les Agendes d'aquests diaris tots els caps de setmana de divendres a diumenge.
- **Visit Barcelona:** agenda mensual de *Barcelona Turisme*, que ens ha permès fer visible de forma gratuïta tota la nostra activitat dia a dia en els punts d'informació més importants de Barcelona.
- **Revista Estiu als Museus de l'ICUB:** revista cultural i gratuïta d'àmbit públic, editada per l'Ajuntament de Barcelona. Hem difós principalment les activitats estiuenques orientades al públic infantil i familiar.
- **Turisme Catalunya Magazine:** dos anuncis gratuïts d'una pàgina sencera al mes de maig i una pàgina sencera a l'especial d'estiu.
- **El Punt Avui, Time Out, El Punt diari i Lluita Obrera:** quatre pàgines senceres a diferents diaris, sufragades per la Generalitat com a col·laboradors del projecte, entre setembre i desembre, de l'exposició "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar".

- **Eventos Magazine:** publicació en aquest catàleg anual del Grup Evento Plus, d'una pàgina sencera dedicada als espais de lloguer per esdeveniments i altres actes, a més de la publicitat digital al portal d'EventoPlus.com dels espais de les Drassanes.
<https://www.eventoplus.com/directorio/proveedores/2743/museu-maritim-de-barcelona/>
- **Barcelona Conventions Bureau:** publicitat digital i gratuïta en aquest web que depèn de Turisme de Barcelona i que informa dels espais disponibles a la ciutat per a la organització d'esdeveniments.
<http://www.barcelonaconventionbureau.com/es/record/Drassanes+Reials/292.html?search=false&nombre=Drassanes&numpag=0>

Publicitat en targes i plànols turístics

En l'àmbit turístic l'MMB ha estat present en diferents guies i plànols per tal de tenir visibilitat entre el públic de fora de la ciutat.

- **Barcelona Card i de Barcelona Card Exprés:** aquest carnet i mapa vinculen descomptes a museus i altres espais culturals i d'oci a descomptes en transport urbà, i compte amb una elevada projecció i distribució turística.
- **Barcelona City Map:** amb una elevada tirada i distribució en l'àmbit de l'hostaleria i comerç, ha permès donar visibilitat a un ventall de visitants elevat i divers.
- **Barcelona Prestige guide:** guia-revista dirigida al turisme en castellà i anglès distribuïda especialment en hotels i oficines de turisme, La inserció en el seu mapa ens permet arribar de forma visual al seu públic.
<http://www.bcn-guide.com/default.htm>

Publicitat derivada de col·laboracions

Aquest any s'ha reprès la col·laboració amb la Xarxa de Biblioteques de Barcelona i s'han consolidat les col·laboracions amb els webs de la Diputació de Barcelona i de l'Ajuntament de Barcelona, el que ens ha permès aprofitar els recursos públics al nostre abast, en l'entorn dels ens consorciats, aprofitant la publicitat que ens donen llurs plataformes, especialment les digitals, obtenint un impacte important en relació al baix o nul impacte econòmic en la institució.

- **Xarxa de Biblioteques de Barcelona.** Al segon semestre s'han iniciat aquest any tres tipus d'actuacions amb la Xarxa. En primer lloc la distribució del butlletí infantil trimestral *Patapum* de l'MMB a les biblioteques de Barcelona, que inclou publicitat de les activitats infantils del museu a la darrera pàgina. En segon lloc, la publicitat en les pantalles de les biblioteques de les diferents activitats i exposicions que organitza el Museu. En tercer lloc, la difusió, a través del seu butlletí de descompte *Llegir surt a compte*, de les activitats i exposicions que organitzem. Així mateix també estem presents en la publicació del catàleg anual de descomptes en biblioteques que es publica al mes de maig.
- **Promoció:** les promocions i descomptes s'han fet a través del carnet del Club Super3, el carnet de biblioteques, el Carnet Jove, el Barcelona Card i el Barcelona Card Express.

La temàtica de les insercions publicitàries

Cinc són els àmbits temàtics principals de la publicitat realitzada enguany: exposicions, activitats familiars i infantils, activitats d'investigació i promoció de patrimoni marítim, espais de lloguer i corporativa.

- 23 d'exposicions
- 24 d'activitats, de les quals 14 d'elles infantils
- 8 de promoció de patrimoni i Centenari pailebot *Santa Eulàlia*
- 3 d'espais de lloguer
- 12 corporatives

DIFUSIÓ

Degut a l'impacte mediambiental i a la utilització creixent de les xarxes i mitjans electrònics, com els butlletins quinzenals del Museu Marítim que s'envien als contactes del nostre directori, la difusió a través del paper s'ha reduït en número i en tipologia, més en context informatiu que merament publicitari.

Al 2018 s'han produït:

- **Agendes de l'MMB:** núm. 68, núm. 69 i núm. 70, amb un tiratge regular de 7.500 unitats cadascuna.
- **Guia d'activitats pedagògiques 2018-2019:** de periodicitat anual (4.500 unitats), s'envia per correu postal a un total de 4.150 centres i institucions educatives de Catalunya.
- **Dossier de Lloguer d'Espais:** la seva distribució és fonamentalment electrònica, però es publica en paper per les visites que ho demanen en català, castellà i anglès. 120 en total.
- Els **fulletons** informatius d'**Activitats familiars** trimestrals (6000 unitats en conjunt), després de l'estiu han passat a ser el butlletí infantil **Patapum**, que també té un objectiu didàctic i del que s'han editat els dos primers números (8.000 en total). S'envia al públic infantil del directori i es distribueix per les biblioteques de Barcelona.
- El díptic de **Visita recomanada** té una doble funció d'acompanyament i informació del públic visitant, no tant publicitari. S'han fet dues tirades de 25.000 exemplars cadascuna, la segona amb un canvi en l'itinerari de la visita.
- **Els tríptics informatius del pailebot Santa Eulàlia:** s'editen en català, castellà, anglès i francès, i enguany s'han editat 20.000 en català i anglès.
- En format de **full de sala** s'han editat 14.000 fulls dels set àmbits de "Set vaixells, 7 històries", relacionats amb històries de dones al mar i el paper que ha desenvolupat històricament la dona en el món marítim.
- **Altres produccions**, algunes de producció pròpia: fulletons de fitxes educatives de suport als mestres (2000 u), fulletons de subscripció a la revista *Argo* (250 u), memòries 2017 (50 u), pla d'actuació 2018 (40 u), llibretes *Congrés Educació i Accessibilitat* (180 u) i credencials (180 u), diplomes pels voluntaris del Museu (100 u), estovalles pel restaurant (500 u), passis bianuals per la Direcció general (300 u).
- Pel que fa al materials com **lones i banderoles**, hi ha les interiors i les exteriors, anunciant activitats, exposicions o bé imatge corporativa i s'han produït un total de 20. S'ha implementat la banderola externa de 5x2 metres a l'entrada del Jardí. Es reaprofiten les banderoles per més d'un ús i després es retornen pel seu reciclatge.
- **Altres vinils de senyalització i difusió:** dos cartells reflectants per les exposicions del vestíbul i 46 vinils en total entre senyalització i pastilles amb canvis de data d'exposicions.
- **Altres elements digitals**, com adaptacions per web i xarxes socials, s'han realitzat per les diferents activitats, congressos i jornades: fulletons digitals, adaptacions d'imatges, fitxes, programes i enviaments electrònics, entre els quals el nostre butlletí quinzenal.

ENVIAMENTS

Butlletins

Els butlletins informatius *El Museu Marítim de Barcelona destaca* es continuen enviant quinzenalment. Durant el 2018 s'han enviat 24 butlletins.

El número aproximat d'usuaris que rep el butlletí és de 12.000, però varia al llarg de l'any en funció de les altes i baixes que es van produint. La xifra ha augmentat progressivament de manera discreta.

Enviaments electrònics

Durant aquest any s'han realitzat 36 enviaments puntuals, xifra que ha incrementat en un 40% respecte l'any anterior. Aquests enviaments s'han realitzat a través del gestor de continguts i a partir de juny es van començar a fer amb la plataforma d'enviament de correus Mailchimp. Gairebé tots els continguts d'aquests enviaments es difonen també mitjançant el butlletí electrònic, el que suposa que aquests enviaments puntuals funcionen com a reforç al butlletí, en especial els que contenen informació sobre cursos i jornades, per tal d'incentivar les inscripcions.

Es realitza també una programació dels enviaments per preveure quan en farem la difusió i així evitar que se'n solapin, fet que disminueix la seva efectivitat. Mai no es realitzen més de dos enviaments en una mateixa setmana, incloent el butlletí.

Enviaments postals

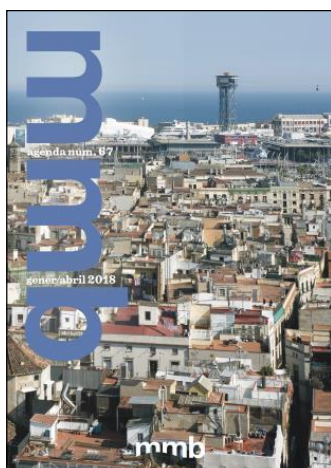
L'any 2018 hi ha hagut un descens d'enviaments postals per segon any consecutiu, en relació a l'any anterior: hem passat dels 31.118 de l'any 2017, als 18.395 de l'any 2018. Això ens indica que, malgrat l'ús de les TIC i l'increment dels enviaments d'informació per via telemàtica, les trameses postals encara tenen un paper rellevant en el mètode de comunicació de l'MMB amb els seus contactes/seguïdors.

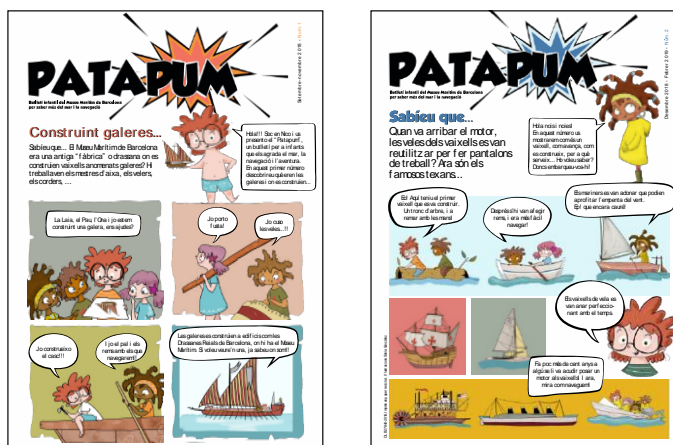
Les trameses, de l'*Agenda d'Activitats* i el butlletí infantil *Patapum*, han sigut quadrimestrals. Aquest any hem fet cinc trameses: tres corresponents a l'enviament de les *Agendes d'Activitats* en format de llibret (18.122) i dues per l'enviament del butlletí infantil *Patapum* (273).

Correos ha estat la proveïdora dels enviaments postals. La gestió dels albarans s'ha fet online a través de la pàgina web de la mateixa empresa. L'encarregada d'etiquetar les trameses de les *Agendes d'Activitats* (68, 69 i 70) ha estat Impulsem, com l'any 2017 i 2016.

Detall de les trameses:

- Agenda 68: total 6.349 enviaments.
- Agenda 69: total 6.065 enviaments.
- Agenda 70: total 5.708 enviaments.
- Patapum 1: total: 85 enviaments.
- Patapum 2: total: 188 enviaments.





Aquestes xifres ens donen 18.395 enviaments totals, dels quals, 12.238 corresponen a la ciutat de Barcelona, 5.607 han estat fora de Barcelona i 550 són enviaments internacionals, la majoria a Europa.

ACTUALITZACIÓ DEL DIRECTORI DE CONTACTES I DEL REGISTRE WEB

El Directori de contactes, a hores d'ara, té un fons de 11.022 contactes. Els moviments d'aquesta base de dades són constants tant per afegir, modificar o eliminar informació. Els moviments en el Directori han estat un total de 2.915, distribuïts de següent manera:

- Altes: 201
- Modificacions: 85
- Baixes: 2.225

Les vies i els motius per sol·licitar aquestes altes o canvis són diverses. Generalment, per demanar l'alta en la nostra base de dades i d'aquesta manera poder estar informats de totes les activitats programades, el més freqüent és fer-ho a través de les butlletes que els usuaris troben a les taquilles del Museu o a la pròpia Biblioteca. També són molt usuals les peticions que arriben des del web de l'MMB i al correu del Registre informacio@mmb.cat. A l'igual que les sol·licituds d'altes, és habitual rebre les peticions de modificacions per correu electrònic, fent servir la mateixa adreça, i per l'altra via de la qual més ús se'n fa que és la telefònica. Els motius d'aquestes modificacions, en la seva majoria, són per canvi de domicili o canvis institucionals. Aquest any amb l'entrada en vigor de la nova Llei de Protecció de Dades, les baixes han augmentat en un 75%. Les baixes ens arriben majoritàriament per telèfon o per correu postal i les raons són moltes: tancament d'empreses, defuncions i/o retorn de correu postal.

PUBLICACIONS

Les publicacions en gran format han disminuït respecte l'any anterior.

Pel que fa a l'edició de fulletons i material gràfic, durant l'any 2018 s'ha continuat amb la política de reducció de costos econòmics i mediambientals. La disminució de la producció en paper continua sent un dels nostres objectius.

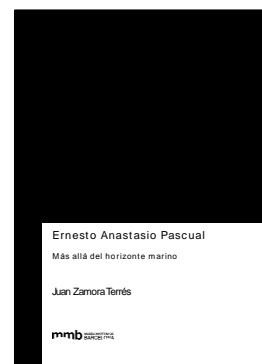
D'altra banda, aquest any 2018 s'ha continuat apostant per la difusió de les activitats en suport electrònic. Això, per una banda ens ha limitat poder estar físicament en alguns punts considerats d'afluència de públic turista interessat del centre de la ciutat, però d'altra banda, ens ha permès arribar al nostre públic de manera més activa, a través del butlletí electrònic i dels enviaments electrònics puntuals a la nostra base de dades. També hem continuat buscant vies per arribar a públics potencials de la nostra activitat, mitjançant els webs i xarxes socials dels nostres col·laboradors (mitjans de comunicació digitals i altres llocs web d'interès cultural). Aquesta

forma de distribució digital també ens permet tenir un retorn estadístic d'aquelles notícies o activitats que han interessat més al nostre públic, alhora que ens permet definir millor els nostres segments de públic.

PUBLICACIONS EN FORMAT PAPER

Col·lecció Estudis

E25 *Ernesto Anastasio Pascual. Más allá del horizonte marino*, de Juan Zamora Terrés. ISBN 978-84-945397-7-0. Tiratge: 500 exemplars.



Revista *Drassana*

La revista *Drassana* és el principal mitjà de comunicació de l'Observatori Permanent d'Història i Cultura Marítima de la Mediterrània. La revista té una periodicitat anual i admet, per a la seva publicació, estudis sobre història i cultura marítima. Dins de la disciplina de la història marítima té un abast internacional, tot i que principalment mediterrani. Cada número inclou un dossier monogràfic que tracta un tema amb profunditat.

Enguany s'ha publicat el número 26 amb tiratge de 400 exemplars, un centenar menys que en els números anteriors.

La revista *Drassana* està accessible a RACO (Revistes Catalanes amb Accés Obert) <http://www.raco.cat>.

Revista *Argo*

El 2018, el Museu amb col·laboració de Sàpiens Publicacions ha tornat a editar la revista *Argo*. Va néixer l'any 2008 com a contribució a la posada en valor del patrimoni i la cultura marítims, impulsant el seu estudi, conservació i difusió, així com a punt de trobada i element vertebrador de les entitats, organitzacions i museus dedicats a la difusió de la cultura marítima. La capçalera fa referència al nom del mític vaixell que tenia el do de la parla, construït per Argos per a Jàson. Durant els anys 2008-2012 es van editar fins a 12 números, en el que va constituir la primera etapa de la revista. Per motius econòmics es va interrompre la seva publicació i el 2018 s'ha reprès amb el mateix esperit d'obertura i extensió de la cultura marítima a tots els públics.

El número 1 es va publicar al juny i es va fer un tiratge de 1.500 exemplars. L'accés a la revista és per subscripció o bé es pot comprar directament a llibreries de Catalunya.

LLOC WEB

Actualització de continguts

Durant el 2018 s'ha continuat amb el mateix flux d'actualització. Les seccions que més s'actualitzen són també les que reben més visites. L'actualització del web es fa diàriament i el volum d'informació que s'ha publicat és molt similar al de l'any anterior.

El Registre d'Activitats (RA) s'ha consolidat com l'eina principal per la planificació de publicació dels continguts al web i ens serveix de guia per a planificar els continguts que es publicaran. El RA permet saber a mesos vista el calendari d'activitats, fet que facilita la programació de les feines de producció de materials gràfics.

Visites

El nombre total de visites a pàgines durant el 2018 ha estat de 1.405.874, el que suposa una mitjana diària de 3.851 pàgines vistes.

El número anual de visites ha estat de 340.156 i els visitants veuen una mitjana de 3 pàgines per sessió estant una mitjana de 2 min i 20 segons al web. Pel que fa a l'idioma, el 35% de visites consulten el web en castellà.

Les pàgines i seccions més visitades continuen sent: Informació general, Visita l'MMB, Activitats i Exposicions.

L'origen de la majoria de visites té lloc des d'entrades directes (50%): inclou arribar a la pàgina a través d'un link o bé tenir la URL guardada al navegador. La segona via d'accés més utilitzada són els cercadors, encapçalats per Google Chrome, que suposen gairebé el 16%, i la tercera via d'accés més utilitzada són els enllaços de pàgines externes, que suposen un 3% de les visites.

Pel que fa a les frases clau més introduïdes als cercadors són "museo marítimo", amb un 12% de quota, seguit per "museu marítim Barcelona" amb un 5%. Les paraules clau més utilitzades han estat "barcelona" amb un 17%, "museo" amb un 11%, "marítim" amb un 8% i "drassanes" amb un 1%.

La mitjana del temps de les visites és de 30 segons a 2 minuts, en un 70% dels visitants. També podem detectar que les franges horàries amb més visites es concentren de 10 a 12 hores i de 16 a 17 hores, els dimecres i dijous. Aquesta dada està estretament estreta lligada a la tramesa dels butlletins, que s'envien quinzenalment els dimecres. A més, també veiem que les visites al web gairebé es dupliquen quan es realitzen altres enviaments puntuals.

PROJECTE DE NOVA PÀGINA WEB

Durant el 2018 hem treballat intensament en el projecte del nou web que finalment ha estat publicat el 18 de maig. Hi ha hagut algunes incidències durant alguns mesos que s'han anat resolent.

S'han pujat totes les plantilles al Wordpress i s'han carregat de contingut, tant en català com en castellà (unes 150 pàgines aproximadament). A banda dels continguts textuais, ha estat necessari adaptar moltes imatges, feina que han fet els dissenyadors del departament.

Pel que fa a la part tècnica, s'ha resolt la connexió web-RIM perquè totes les activitats i les exposicions es treballin al RA i s'enviïn a publicar al web. Aquesta estructura fa que tota la informació estigui relacionada, també amb el mòdul RIM de Premsa i amb el directori de contactes.

Destacar del web la seva col·lecció amb línia amb més de 130.000 objectes que també beu del RIM, fet que augmenta la visibilitat dels nostres fons.

El projecte web ha requerit moltes hores de feina en aquesta fase final de prepublicació i postpublicació, no tant pel número de pàgines que té el web, sinó més aviat per totes les incidències tècniques amb les que ens hem anat trobant. Gairebé en la seva totalitat s'han pogut resoldre i actualment es continuen fent millores.

El nou web ha comptat amb l'assessorament tècnic d'una empresa externa que ens ha acompanyat des de la fase d'inici- redacció dels plecs tècnics- fins a la fase final de publicació del web.

XARXES SOCIALS

El Museu Marítim continua present en les següents xarxes socials:

- Facebook: <https://www.facebook.com/MuseuMaritimdeBarcelona/>
- Twitter: <https://twitter.com/MuseuMaritim>
- LinkedIn: <https://www.linkedin.com/in/museumaritim>
- Instagram: <https://instagram.com/museumaritim>
- Youtube: <https://www.youtube.com/user/MuseuMaritim>
- Flickr: https://www.flickr.com/photos/museu_maritim

Facebook

Continuem tenint una presència activa a Facebook, amb un increment de 770 seguidors durant tot l'any, el que representa un augment de seguidors del 7%. Al llarg del 2018 s'han publicat a Facebook un total de 372 publicacions.

Twitter

Al Twitter s'han fet 1.903 piulades durant tot l'any (gairebé el doble que en el període anterior, que van ser 1067), la qual cosa significa una mitjana de 5 piulades diàries.

L'ús de la plataforma Hootsuite (a partir de l'agost de 2018) per monitoritzar les principals xarxes socials (Facebook, Twitter i Instagram) ha permès estar més present en les xarxes.

En quant als seguidors, s'ha tancat l'any amb 10.627 seguidors, el que representa un augment del 25% respecte l'any anterior.

Mantenim una presència activa a Twitter, amb una activitat superior a la registrada el 2017, difonent contingut relatiu a les exposicions del Museu Marítim de Barcelona i de l'àmbit marítim i de la navegació tradicional. Destaquen tuïts relatats i tuïts amb fil, que permeten explicar amb més detall peces del Museu, debats o conferències que es porten a terme en les nostres instal·lacions.

Al 2018, el Museu es va adherir a iniciatives dinamitzadores de la xarxa, com el #MuseumWeek, una iniciativa d'abast mundial en la que diferents museus piulen temes específics: la dona en el museu, patrimoni, restauració, etc.

LinkedIn

El perfil de LinkedIn continua sumant seguidors, amb un augment significatiu del 30% durant el 2018. Aquesta xarxa social no es fa servir, però continua sumant contactes.

Instagram

Els seguidors de l'Instagram continuen augmentant considerablement, amb un notable creixement del 27% respecte l'any anterior.

Al perfil del Museu, s'han publicat fotografies d'exposicions, de l'edifici i s'ha continuat dinamitzant amb la difusió de les imatges publicades pels visitants del Museu, iniciativa començada al 2016 que dóna molt bon resultat. També s'han continuat publicant fotografies de l'Arxiu fotogràfic de l'MMB sota el hashtag #fotodemar. Aquestes imatges es publiquen també al perfil de Facebook de l'Arxiu fotogràfic i, normalment, tenen bona acollida.

Al 2018 s'han publicat 161 posts, és a dir, més del doble que l'any anterior que van ser 79 posts.

Youtube

Durant 2018 el Museu Marítim de Barcelona va publicar 42 vídeos sobre les exposicions i activitats programades.

Destaca la llista de reproducció amb els vídeos del 5è Congrés Internacional de Educació i accessibilitat a museus i patrimoni, amb 26 vídeos i 475 visualitzacions.

Els més visualitzats han estat:

- Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar, amb 1.269 visualitzacions
- Drassanes i galeres
- L'MMB us desitja unes Bones Festes
- Com funciona un submarí?
- La Galera Reial
- 012 Conferència Santos M Mateos (5è Congrés Internacional de Educació i accessibilitat a museus i patrimoni)

AMICS / SEGUIDORS A LES XARXES SOCIALS			
	2016	2017	2018
Facebook	9.663	10.725	11579
Twitter	8.510	9.799	10627
LinkedIn	3.165	4.303	5631
Instagram	1.745	3.012	3830

ALTRES ELEMENTS DE COMUNICACIÓ DIGITAL

Google Art & Culture

Durant el febrer de 2018 vam digitalitzar diverses àrees del Museu Marítim amb la tecnologia de Google Street View, que va permetre capturar imatges i generar un recorregut virtual pel vestíbul, les Botigues de la Generalitat, la Biblioteca de l'MMB i les exposicions "Drassanes i galeres" i "7 vaixells, 7 històries". També s'ha avançat en el tema del perfil de Google Arts & Culture, amb la creació de tres exposicions virtuals. El projecte sortirà a la llum a l'abril de 2019.

S'han capitalitzat perfils dels quals no tenien ús, com TripAdvisor i Google My Business, afavorint la informació de les exposicions del museu al mateix cercador de Google.

Filmacions i fotografies

El Museu Marítim ha servit de plató per realitzar diferents filmacions durant el 2018. En total, s'han comptabilitzat un total de 10 filmacions:

- Entrevista per a un documental de televisió France 5 sobre galions enfonsats.
- Entrevista a Josep Maria Pou per al programa "Tot es mou" de TV3.
- Gravació d'entrevistes de la productora Bumayé per un vídeo promocional de la UOC.
- Filmació del programa "Món" de TV3: entrevistes a tres ciutadans del Iemen.
- Gravació del programa "Página 2" de RTVE: entrevista amb l'escriptor Eduardo Mendoza.
- Gravació del programa de RTVE "Cartas en el tiempo", al Jardí del Baluard.
- Filmació del programa "Gent de la Mar", d'IB3 TV.
- Filmació del MUHBA per a una exposició sobre la Baixa Edat Mitjana. Han gravat uns escuts heràldics d'uns arcs de l'edifici de les Drassanes.
- Filmació de Qatar TV a la Drassana tradicional.
- Documental de Penguin Random House sobre l'autor del llibre *El Marí del Mar ha entrado en puerto* al pailebot *Santa Eulàlia*.

El Museu també ha servit d'escenari per a reportatges fotogràfics com ara una fotografia d'un pilar casteller de la colla de castellers de Barcelona per commemorar el seu 50è aniversari, que es publicarà al 2019 en un llibre amb fotografies de pilars fets en llocs emblemàtics, i en ell estarà el Museu Marítim. També un reportatge de fotografies de models de Tea Guarascio.

Reportatges fotogràfics

Reportatges de les exposicions i activitats de l'MMB:

- Seguiment del muntatge expositiu "Les Sorres X".
- Reportatge de l'exposició "Les Sorres X".
- Seguiment del muntatge expositiu de "Catalunya mar enllà".
- Reportatge de l'exposició "Catalunya mar enllà".
- Reportatge de l'exposició del pailebot *Santa Eulàlia*.
- Reportatge de l'exposició "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar".
- Reportatge de l'exposició "El port, territori de frontera".
- Cobertura de la inauguració de les dues exposicions anteriors.
- Activitats de l'Àrea d'Educació i activitats del Museu:
 - Visita guiada El moll de pescadors
 - Visita guiada La llotja
 - Visita guiada El port Comercial (a bord de *Far Formentera*)
 - Activitat El port comercial (a l'aula)
 - Visita guiada La llotja
- Reportatge de "Vaixells a port".
- Reportatge interior i exteriors del Museu (naus, façanes, vestíbul, restaurant, entrada, muralla).
- Botiga del museu (obsequis per regalar campanya al Nadal).
- Fotografia de la felicitació de Nadal del Museu Marítim (decoració del vestíbul i il·luminació nadalenca del pailebot *Santa Eulàlia*).
- Maquetes del fons del Museu.
- Fotografies d'una fragata per a la revista *Argo*.
- Espais de lloguer de Museu.
- Fotografies puntuals per a publicacions del Museu: per als fulletons, agenda, web...

Produccions audiovisuals

Vídeos produïts per Creueta 119 al llarg de 2018:

- Centenari pailebot *Santa Eulàlia*: Festa homenatge
- Centenari pailebot *Santa Eulàlia*: Vaixells A Port
- El Museu Marítim restaura l'embarcació *Les Sorres X* a la vista
- Exposició "Camins de ronda"
- Exposició "Port, territori de frontera"
- Exposició "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar"
- Homenatge al pailebot *Santa Eulàlia* (1918-2018)
- La flota del Museu Marítim de Barcelona

APARICIONS ALS MITJANS

El mòdul de premsa al RIM

Durant el 2018 s'ha implantat un nou sistema de recollida d'informació mitjançant el RIM. Ara, tota la informació del museu que apareix als mitjans de comunicació es registra a partir d'un mòdul especial per a premsa, que permet integrar les activitats i el resultat de premsa. A més, l'aplicatiu permet fer tria a partir de mitjans, activitats, data, etc..., així com consultar els documents online o en format PDF, i fer múltiples cerques a partir de paraules clau, el número de fitxa de l'activitat i altres paràmetres.

A dia d'avui, el mòdul encara s'està perfeccionant i resta pendent d'afegir informes i fer-lo accessible per la consulta a tot el personal de la casa.

En total, durant el 2018 hem fet un recull amb 286 impactes de premsa, en els que hi apareixen també notícies relacionades amb altres museu o temes d'actualitat cultural. D'aquests, 191 són notícies que directament parlen del Museu Marítim de Barcelona o que hi apareix referit.

Destaca la forta presència en mitjans dels actes celebrats entorn de la celebració del centenari del pailebot *Santa Eulàlia* i altres iniciatives col·laboratives amb altres museus com Persones solidàries, Museus solidaris.

APARICIONS EN PREMSA PER TEMES	
Port, territori de frontera	10
Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar	13
VI Concurs de microrelats	8
5è congrés d'accessibilitat als museus i patrimoni	5
Vaixells: Arquitectura al mar	15
Centenari del pailebot <i>Santa Eulàlia</i>	36
Persones solidàries, museus solidaris	24
Taules rodones sobre dones i mar	7
Recull de fotografies	13
Altres temes	60
Total	191

APARICIONS EN PREMSA PER TIPUS DE MITJANS	
agències	4
diaris digitals	30
portals webs	31
premsa paper	77
ràdio	16
tv	23
blogs	7
altres	2
xxss	1
Total	191

APARICIONS EN PREMSA PER DIARIS	
ARA	8
El Periódico	13
El País	3
La Vanguardia	30
Altres	23
Total premsa paper	77

APARICIONS EN TELEVISIÓ PER MITJANS	
Betevé	14
TV3	4
TVE / la2	2
La Sexta	1
TV costa Brava	1
Esplugues TV	1
Total	23

APARICIONS EN RÀDIO PER MITJANS	
Cat Ràdio	3
El Far	2
Onda Cero	6
Nova Ràdio Lloret	1
Rac 1	1
Radio Arenys	1
Ràdio Palamós	1
Cope	1
Total	16

10. Assessoria jurídica

Durant l'any 2018, l'Assessoria jurídica ha realitzat les tasques habituals d'assessorament, gestió i tramitació d'expedients de contractació, convenis de col·laboració, patrimoni, subvencions, i d'altres aspectes que s'exposen a continuació:

CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA

En relació a la contractació administrativa, s'han formalitzat diversos contractes menors així com contractes que es deriven de els corresponents procediments de licitació. A continuació es relacionen aquests contractes:

Expedient	Objecte	Import IVA inclòs
2017-F204-000685	Subministrament i instal·lació de làmines de control solar, rebuig tèrmic i estalvi energètic a realitzar a les cinc vidrieres situades a la nau 7 del Consorci Drassanes Reials i Museu Marítim Barcelona	11.854,13
2017-F204-000691	Restauració de cinc llibres del Fons del Gremi de Bastaixos, que inclou els materials dels tractament, l'emalatge, trasllat de les obres i assegurances.	8.853,52
2017-F204-000696	Subministrament de 5 unitats deshumidificadores model MK90D, per a la sala de reserva de dipòsit i conservació de les col·leccions de l'MMB, que permetin regular el grau d'humitat, assegurant el control climàtic.	21.774,07
2017-F204-000697	Intervenció per a la instal·lació i muntatge dels aparells de megafonia del Museu Marítim de Barcelona, en compliment del Codi Tècnic d'Edificació	26.255,49
2017-F204-000704	Integració del sistema de seguretat contra intrusió de l'edifici de les Drassanes Reials de Barcelona	13.974,05
2017-F204-000708	Obra consistent en l'adaptació de la Nau 1 de l'edifici de les Drassanes Reials, per a l'exposició "Port, Territori de frontera"	11.604,87
2017-F204-000710	Servei de desinsectació i desratització de totes les dependències del CDRIMMB: a) instal·lacions del recinte del museu. b) instal·lacions de les naus de Navàs. c) manteniment de les 6 embarcacions del CDRIMMB	4.808,54
2017-F204-000712	Servei de manteniment i treballs de jardineria en els jardins de l'edifici de les Drassanes Reials	12.644,50
2017-F204-000717	Servei de prevenció aliè de vigilància de la salut dels CDRIMMB. I Reconeixements mèdics	7.126,64
2017-F204-000718	Realització de la rasa a les jardineres, mur i llosa de formigó, en el jardí del museu, per al pas de la canonada del gas	8.048,00
2017-F204-000720	Servei de manteniment de la totalitat de les instal·lacions elèctriques de baixa tensió del recinte del CDRIMMB	8.669,65
2017-F204-000721	Servei d'inserció d'anuncis a diverses publicacions de Sàpiens Publicacions SCCL, per a la difusió d'activitats organitzades pel Museu Marítim de Barcelona	21.761,85
2017-F204-000722	Servei de manteniment per a les instal·lacions de detecció d'incendis instal·lats en les Grans Naus, edifici del Governador, edifici de Manteniment, Sala de reserva, recepció botiga de la Generalitat i Nau 2, així com als aparells d'extintors i centrals d'extinció amb gas novoc, la xarxa de vies i exutoris	7.955,75
2018-F204-000725	Realització del projecte "Dona'm la mar", sobre l'entorn de les principals feines que té la dona a la mar avui en dia	12.000,00
2018-F204-000726	Redacció del guió per a l'exposició "Deixalles del mar", organitzada pel CDRIMMB, sobre la presència de residus al mar	6.000,00
2018-F204-000728	Servei de planetari inflable del Museu Marítim de Barcelona, amb els programes educatius inclosos	18.150,00
2018-F204-000729	Condicionament, restauració i digitalització de part del fons fotogràfic del Museu Marítim de Barcelona, de 500 plaques de vidre i 1,500 negatius plàstics	8.000,00
2018-F204-000730	Realització de tasques d'inventari, catalogació i col·locació de materials de conservació de 4.017 fotografies de diversos expedients de la col·lecció de Jordi Maseras, sobre nàutica i competició	8.000,00

2018-F204-000731	Elaboració del guió de l'exposició "Vaixells dissenyats per arquitectes", organitzada per Museu Marítim de Barcelona i l'elaboració i disseny del projecte executiu de l'exposició	12.000,00
2018-F204-000733	Manteniment i optimització del programari de les col·leccions fotogràfiques del Museu Marítim de Barcelona	7.986,00
2018-F204-000734	Tractament d'una part dels fons ubicats a la sala de reserva 3 per infestació de fongs	12.687,09
2018-F204-000739	Subministrament de sistemes d'emmagatzematge permanent per a la preservació o conservació dels documents del CDRiMMB	20.625,87
2018-F204-000740	Subministrament de camises-separadores, carpetes, fundes de conservació, caixes per a plaques de vidre i sobres de quatre solapes per a la preservació i conservació de documents i elements fotogràfics de l'MMB	9.649,63
2018-F204-000741	Servei per a la realització de reportatges de fotografia de les activitats, exposicions i actes del Museu Marítim de Barcelona	14.205,40
2018-F204-000746	Producció del contingut audiovisual relatiu a les exposicions i activitats del Museu Marítim de Barcelona per a incorporar a la web, xarxes socials i videowall d'entrada del museu	19.105,90
2018-F204-000747	Difusió de les activitats del Museu Marítim de Barcelona a la revista Time Out Barcelona, així com a la web i xarxes socials de Time Out	7.562,50
2018-F204-000748	Direcció facultativa del muntatge de l'exposició "La Marina catalana" organitzada pel CDRiMMB	20.691,00
2018-F204-000749	Direcció facultativa de l'àmbit tecnològic de l'exposició "La Marina catalana", organitzada pel CDRiMMB	20.933,00
2018-F204-000711	Neteja magatzem Navàs	3.170,75
2018-F204-000732	Inversora Pollux	4.865,59
2018-F204-000760	Subministrament de vestuari	8.500,00
2018-F204-000765	Producció exposició Arquitectes per a l'arquitectura	9.918,00
2018-F204-000766	Escenografia peça Continents	6.800,00
2018-F204-000761	Subministrament amb fabricació disseny entrades de l'MMB	4.440,00
2018-F204-000775	Subministrament amb instal·lació deshumidificadors Nau 2	7.557,90
2018-F204-000780	Targeta restaurant personal	0,00
2018-F204-000792	Subministrament amb fabricació vitrines exposició Velers	3.260,00
2018-F204-000735	Servei de manteniment de videoprojectors	4.320,00
2018-F204-000738	Servei de recollida d'informació per al guió exposició Les Sorres X	6.400,00
2018-F204-000768	Disseny exposició 100 anys Santa Eulàlia pailebot	6.400,00
2018-F204-000769	Disseny de la gràfica de l'exposició del Mestre Benaiges	5.245,88
2018-F204-000681	Servei de vigilància de l'edifici socialment responsable	330.972,18
2018-F204-000679	Producció de l'exposició Catalunya, mar enllà	775.498,96
2018-F204-000745	Servei d'edició de la revista <i>Argo</i>	17.600,00
2018-F204-000808	Subministrament escomeses elèctriques Catalunya mar enllà	6.108,82
2018-F204-000661	Restauració de diversos models de vaixells	26.000,00
2018-F204-000772	Producció de l'exposició del centenari pailebot Santa Eulàlia	10.503,00
2018-F204-000779	Producció exposició Les Sorres X	12.530,00
2018-F204-000806	Llicències subscripció Microsoft 2018 per a equips informàtics	11.457,00
2018-F204-000803	Contractes per emergència per inundacions	24.960,64
2018-F204-000698	Servei de manteniment del Pla d'autoprotecció	3.275,00
2018-F204-000784	Fusteria reparació pailebot Santa Eulàlia	7.165,00
2018-F204-000762	Avarada pailebot Santa Eulàlia	17.985,00
2018-F204-000663	Restauració embarcació restes Les Sorres X	46.069,00
2018-F204-000756	Suport programaris MMB	6.600,00
2018-F204-000785	Avarades Far Formentera i Far Barceloneta	9.900,00
2018-F204-000777	Muntatge i adaptació Sorres X	12.000
2018-F204-000786	Servei de distribució Revista <i>Argo</i>	2.076
2018-F204-000783	Telèfon fix i mòbil	7.800,00
2018-F204-000805	Transport i grua peces magatzem Navàs	8.165,00
2018-F204-000809	Vitrina per a maqueta façana edifici Drassanes Reials	14.908,86
2018-F204-000787	Mecànica Santa Eulàlia pailebot	13.290,00
2018-F204-000742	Suport consultoria GIM	4.800
2018-F204-000774	Elaboració guia pedagògica	5.013,00
2018-F204-000771	Àmbits audiovisuals per a exposició Cants de sirena	14.860,00
2017-F204-000789	Descontaminació amiant magatzem Navàs	6.086,00
2018-F204-000723	Sistema antiintrusió	3.700,00
2018-F204-000744	Prensa escrita	4.300,00
2018-F204-000770	Neteja per fons arxiu	4.514,00
2018-F204-000754	Disseny exposició Deixalles del mar	9.000,00
2018-F204-000788	Subministrament gas equips clima del jardí	7.493,00
2018-F204-000757	Servei del planetari inflexible	24.500,00
2018-F204-000753	Servei socialment responsable de visites guiades	107.368,00

En compliment de la Llei 9/2017, de 8 de novembre de Contractes del Sector Públic, el Consorci està en procés de reduir els diferents contractes menors, atenent a la seva recurrència, i iniciar el corresponent procés de licitació.

S'han creat diversos grups de treball per tal de procedir a una millor execució dels contractes que tenen una especial rellevància o dificultat, com ara el servei del navilier gestor o el servei de cafeteria restaurant socialment responsable.

També cal destacar, la comunicació de tota la contractació en el Registre Públic de contractes així com el control i realització de l'expedient de les devolucions de les garanties definitives.

La nova Llei de contractes del sector públic així com les diferents instruccions de Diputació (en matèria de contractació, i d'Intervenció), han comportat també diversos canvis en la redacció de documents dels expedients, en especial en els plecs administratius, on des d'aquest any 2018, és necessari calcular els costos directes i indirectes del pressupost, concretar les categories dels llocs de treball, segons conveni de treball aplicable, el document de contracte, estudis de mercat, estimació de pressupost, la redacció de la memòria inicial o els expedients de devolucions de garanties.

Unes de les contractacions que cal destacar és el servei de visites guiades socialment responsable, atenent a criteris de protecció dels treballadors que han passat de ser monitors a ser tècnics especialistes i amb els mateixos criteris, així com la contractació del servei de vigilància de l'edifici, també qualificat de socialment responsable.

Per altra banda també cal remarcar les contractacions per fer les exposicions del Mestre Benaiges, i de les exposicions inaugurades recentment "Catalunya, mar enllà" i "Les Sorres X".

Uns dels fets més destacables del passat 2018, han estat les diverses inundacions que ha patit l'edifici des del mes d'agost i que ha comportat fer contractacions d'emergència per tal de reparar instal·lacions malmeses, així com procedir a la neteja bacteriològica de part de l'edifici.

CONVENIS DE COL·LABORACIÓ

Pel que fa als convenis de col·laboració, durant l'any 2018 es van realitzar diversos acords de realització de pràctiques per alumnes d'escoles o universitats, així com d'altres convenis per a realitzar exposicions o projectes en comú:

283- 2018 C205	Universitat de Barcelona -Facultat de Belles Arts	Cinc projectes formatius amb la Universitat de Barcelona per la realització de pràctiques de quatre estudiants de la Facultat de Belles Arts
284- 2018 C205	Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya	Conveni de col·laboració amb l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya per a la realització de pràctiques dels seus estudiants en el Consorci
285- 2018 C205	Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona	Conveni de col·laboració amb la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona, per a la realització de pràctiques formatives d'un estudiant
286- 2018 C205	Facultat de Geografia i Història de la UB	Conveni de col·laboració amb la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona, per a la realització de pràctiques formatives d'un estudiant
287- 2018 C205	Fundació Blanquerna	Conveni de col·laboració amb la Fundació Blanquerna, per la realització de pràctiques dels seus estudiants en l'MMB.
288- 2018 C205	Institut "Escola de Capacitació Nauticopesquera de Catalunya de l'Atmella de Mar	Conveni de col·laboració amb l'Institut Escola de Capacitació Nauticopesquera de Catalunya, per a la realització de pràctiques d'un estudiant
289- 2018 C205	Facultat de Nàutica de Barcelona	Conveni de col·laboració amb la Facultat de Nàutica de Barcelona per a la realització de pràctiques d'un estudiant
90- 2018 C205	Grup de recerca consolidat "Treball, institucions i gènere" (TIG) de la Universitat de Barcelona	Conveni de col·laboració entre el grup de recerca consolidat "Treball, Institucions i Gènere" (TIG) de la Universitat de Barcelona i el Consorci de les Drassanes Reials i MMB
291- 2018 C205	Institut Lluïsa Cura	Conveni de col·laboració amb l'Institut Lluïsa Cura per a la realització de pràctiques d'una alumna dels estudis de Grau Superior en Guia, informació i assistència turístiques
292- 2018 C205	Real Asociación Nacional de Cruceros (RANC)	Conveni de col·laboració amb la Real Asociación Nacional de Cruceros per al desenvolupament conjunt de projectes nàutics i marítims
293- 2018 C205	Biblioteca de Catalunya CSUC - ARCA	Conveni de col·laboració entre el CDR i MMB i la Biblioteca de Catalunya per al projecte ARCA (Arxiu de Revistes Catalanes Antiques)

294- 2018 C205	Centre Bemen-3	Conveni de col·laboració amb el Centre Bemen-3, per a la realització de pràctiques formatives d'una estudiant
296- 2018 C205	Federació Salut Mental Catalunya	Conveni de col·laboració amb la Federació de Salut mental de Catalunya
297- 2018 C205	Associació Aprenem	Conveni de col·laboració amb l'Associació Aprenem per al desenvolupament conjunt de projectes culturals i educatius
298/2018-C205	Ajuntament de Barcelona "From Bubble"	Conveni de col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona per la instal·lació de From Bubble al Museu Marítim de Barcelona, promogut per la Direcció de Salut Gerència de Drets Socials-Barcelona
299/2018-C205	UAB-Facultat Filosofia i Lletres-Grau Història	Conveni de col·laboració amb la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), per a la realització de pràctiques formatives d'una alumna dels estudis de Grau d'Història

Cal destacar la realització de les pràctiques dels alumnes de les diferents escoles i/o universitats, en algunes de les Àrees del Museu, com ara en l'Àrea de Col·leccions i del coneixement, on els alumnes de l'Escola de Restauració o de Belles Arts prenen contacte amb els diferents tipus de tècniques de restauració, d'estudi de la col·lecció de fotografies o com catalogar una col·lecció.

Així mateix, cal destacar el conveni de col·laboració formalitzat amb l'Ajuntament de Barcelona pel projecte "From Bubble", sobre la malaltia de l'Alzheimer, dins la col·laboració del Museu en tots aquells aspectes que tenen que veure amb les necessitats de les persones.

SUBVENCIONS

Es van sol·licitar dues subvencions al Departament de Cultura de la Generalitat i s'han concedit les dues pels imports següents:

- Activitats de Museus: Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana: 18.990,00 €
- Projecte Dona'm la mar: 7.994,00 €

ALTRES GRUPS DE TREBALL I COMITÈ DE PERSONAL

En relació a d'altres grups de treball, es fa l'assessorament en el grup de treball de riscos psicosocials i es forma part del Grup de treball de reserva d'espais. També l'assessorament en els diferents temes que es porten a debat en el Comitè de personal.

E-TAULER

Conjuntament amb la responsable de l'Arxiu general del Consorci, s'estudien tots aquells documents que han de ser objecte de publicació en aquesta eina i, alhora, es fa la seva inserció.

PORTAL DE LA TRANSPARÈNCIA

Durant l'any 2016, es va implantar a l'MMB el Portal de la Transparència. Es va optar per l'aplicació informàtica que el CAOC ofereix a les administracions locals, atès que es tracta d'una aplicació que facilita el manteniment dels diferents ítems requerits per al compliment de la normativa vigent: Llei 19/2013 i 19/2014.

Aquesta aplicació està integrada en la seu electrònica, també del CAOC. El portal integra dades procedents d'altres sistemes d'informació públics, per la qual cosa el manteniment i l'actualització de les dades en molts casos es realitza automàticament.

La responsable d'aquest portal és l'Assessora en RRHH del Consorci i des de l'Assessoria es realitza únicament l'assessorament que en aquells supòsits, sigui necessari.

RRHH

L'Assessoria ha realitzat el suport a Recursos Humans del Consorci i ha tramitat els expedients de recursos administratius.

MICRORELATS I PREMIS

S'han tramitat els expedients del concurs de microrelats així com el Premi Antoni de Capmany i el Premi Ricart i Giralt.

PATRIMONI

S'han tramitat des de l'Assessoria jurídica els diferents expedients de donacions, préstecs, compres i comodats i s'han redactat les diferents actes de la Comissió d'Avaluació de béns.

Durant l'exercici 2018, s'han tramitat els expedients següents:

Donacions

- Exp. 324/2017/L201: acceptació de la donació gratuïta i amb caràcter indefinit i exclusiu, d'una moneda espanyola de 1925, per tal que s'integrin al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 292/2017/L201: acceptació de la donació gratuïta i amb caràcter indefinit i exclusiu del fons Linea de Vapores Tintoré (LVT) per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 323/2017/L201: acceptació de la donació gratuïta i amb caràcter indefinit i exclusiu, d'una gorra de pràctic del port de Barcelona, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 312/2017/L201: acceptació de la donació gratuïta i amb caràcter indefinit i exclusiu, 1 fusell llançacaps i cap, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 321/2017/L201: acceptació de la donació gratuïta i amb caràcter indefinit i exclusiu, d'un tallamar o bandera de proa de patruller *Espalmador* (P33), per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 326/2017/L201: acceptació de la donació gratuïta i amb caràcter indefinit i exclusiu, de material de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 325/2017/L201: acceptació de la donació gratuïta i amb caràcter indefinit i exclusiu, de material de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 327/2017/L201: acceptació de la donació gratuïta i amb caràcter indefinit i exclusiu, d'un joc de cartes. "Baraja del Mar. Póker Español 54 cartas", per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 328/2017/L201: acceptació de la donació gratuïta i amb caràcter indefinit i exclusiu, d'un llibre *Port marítimes de la France: Cartes et plans. Manche (1874)*, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 317/2017/L201: acceptació de la donació gratuïta i amb caràcter indefinit i exclusiu, d'una granota del Talleres Nuevo Vulcano, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 340/2018-L201: acceptació de la donació gratuïta i amb caràcter indefinit i exclusiu, de material de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 337/2018-L201: acceptació de la donació, d'una fotografia del port de Santa Isabel (Guinea). Arribada d'un governador, primera meitat XX, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 338/2018-L201: acceptació de la donació d'una col·lecció de petxines i cargols, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 334/2018-L201: acceptació de la donació d'una càmera subaquàtica i dos vídeos filmats per aquesta càmera, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.

- Exp. 339/2018-L201: acceptació de la donació, d'un cuaderno de bitàcora de un velero de 1836, en ruta de Santander a Barcelona, i de Barcelona a Maó, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 333/2018-L201: acceptació de la donació d'un Model del càrrega *N. M. Barcelona Maru*. Escala 1/200, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 2017-L201-000291: acceptació de la donació de material fotogràfic de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 2017-L201-000293: acceptació de la donació de material fotogràfic de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 299/2017-L201: acceptació de la donació de material de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 301/2017-L201: acceptació de la donació de fotografies i postals de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 302/2017-L201: acceptació de la donació de material de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 303/2017-L201: acceptació de la donació de material fotogràfic de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 307/2017-L201: acceptació de la donació de material de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 2018-L201-00341: acceptació de la donació de l'obra pictòrica "Derelicta", per tal que s'integri al fons pictòrics del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 2018-L201-0000346: acceptació de la donació d'una pintura: títol: La mar morta. Tècnica mixta. Autor Tarragó. per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 2018-L201-0000344: acceptació de la donació de fotografies de caire marítim, per tal que s'integrin al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 2018-L201-0000342: acceptació de la donació d'un Star Finder, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 2018-L201-0000331: acceptació de la donació de fotografies de caire marítim, per tal que s'integrin al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 2018-L201-0000353: acceptació de la donació de la publicació particular de la transcripció de l'escrit que porta per títol *El Pleito catalanista*. 1909, d'Ambrosio Díaz Gómez, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 2018-L201-000347: acceptació de la donació de material de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 2018-L201-000348: acceptació de la donació de fotografies de caire marítim, per tal que s'integrin al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 2018-L201-000349: acceptació de la donació del Centre d'Estudis Colombins de Barcelona consistent en llibres, per tal que s'integrin al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 2018-L201-000356: acceptació de la donació de material de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona, consistent en sis caixes de documentació relacionada amb l'activitat d'Antoni Tayà Morera com a agent d'assegurances, entre 1939 i 1965.
- Exp. 2018-L201-000357: acceptació de la donació de 25 fotografies digitals de Snipes, per tal que s'integrin al fons del Museu Marítim de Barcelona.
- Exp. 2018-L201-000352: acceptació de la donació de material de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona, consistent en la reproducció del segell de 1938 amb motiu del 50 aniversari del primer *Correo Submarino*.
- Exp. 2018-L201-000361: acceptació de la donació de material de caire marítim per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona, consistent en vestit d'uniforme de capità complet: jaqueta, pantalons, armilla, insígnies i gorra de plat del capità de la marina mercant Joan Espinàs i Font. Capità de la companyia TAC 19 i un aro salvavides del mercant SAC Coruña (salvat en el desballestament del buc, l'any 1967 o 1968).
- Exp. 2018-L201-000360: aprovació de la donació de material de caire marítim, per tal que s'integri al fons del Museu Marítim de Barcelona. Una fotografia sobre un port desconegut, ca 1905. Autor desconegut. Format 9,5 x 12.

Compres

- Exp. 2018-L201-0000361 Subhastes Soler y Llach: quatre llibres de temàtica marítima.
- Exp. 2018-L204-0000042 Subastas Europa: bitllet del vapor *Mercurio*, Marsella-Barcelona de 1840.

Préstecs

- Expedient núm. 2018-L215-000053. Museu d'Història de Barcelona:
 Peticionari/a: Museu d'Història de Barcelona
 Exposició: "Barcelona. La ciutat medieval (1249-1516)"
 Lloc d'exposició: Museu d'Història de Barcelona
 Durada: del 28 de febrer de 2019 al 2 de setembre de 2019
 Peça cedida: carta portolana de Pietro Russo.
- Expedient núm. 2018-L215-000055. Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols:
 Peticionari/a: Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols
 Exposició: "La mar: Salut i oci"
 Lloc d'exposició: Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols
 Durada: del 28 de setembre de 2018 fins a finals de setembre de 2019.
 Peça cedida: model seccionat del vapor *Ciutat de Sevilla*.
- Expedient núm. 2018-L215-000056. Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya:
 Peticionari: Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (MNACTEC)
 Exposició: "Perill?, Salvats per la tecnologia"
 Lloc d'exposició: Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya
 Durada: del 20 de setembre de 2018 al 30 de juny de 2019.
 Peces cedides:
 - armilla salvavides, número d'inventari 19663
 - salvavides Domine, número d'inventari 20203
 - armilla esquí aquàtic, número d'inventari 20840-2
 - armilla windsurf, número d'inventari 20886
 - canó llançacaps, número d'inventari 1043
 - fusell llançacaps, número d'inventari 1044
 - bot de salvament, número d'inventari 16727
 - bot de salvament, número d'inventari 17811
 - llanxa de salvament, número d'inventari 17822
 - farmaciola, número d'inventari 19564
 - transmissor receptor, número d'inventari 20200
 - pistola de senyals, número d'inventari 9503.
- Exp. 2018-L215-000057. Museu de Sant Cugat
 Peticionari/a: Museu de Sant Cugat
 Exposició: "Cuba: de colònia a nova república"
 Lloc d'exposició: Museu del Monestir, Claustre del Monestir
 Durada: del 21 de novembre de 2018 al 21 d'abril de 2019
 Peces cedides:
 - matxet d'infanteria, núm. inventari 12015
 - matxet de l'exèrcit a Cuba, núm. inventari 12011
 - medalla Campaña de Cuba. España al valiente ejército que pelea en defensa de la patria. 1873, núm. inventari 13437
 - medalla Campaña de Cuba 1895-1898. Ejército de operaciones, núm. inventari 7753
 - medalla Campaña de Cuba. Voluntarios catalanes. 1869. Diputación provincial de Barcelona 1892, núm. inventari 8825
 - medalla commemorativa Amadeo I rey de España a los voluntarios de la Isla de Cuba. Defensores de la honra y de la integridad nacional. 1871, núm. inventari 9009.
- Exp. 2017-L215-000046 - Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya
 Peticionari/a: Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya
 Exposició: "Invents i aportacions catalanes universals"
 Lloc d'exposició: Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya
 Durada: Del 16 de maig de 2018 al 31 de desembre de 2018
 Peça cedida: Model submarí. Ictíneo I, amb núm. inventari 16374.

- Exp. 2018-C215-0000059.- International Convention of Model Shipbuilding Rochefort
 Peticionari/a: Lluís Rovira Carbonell
 Exposició: "International Convention of Model Shipbuilding Rochefort"
 Lloc d'exposició: Musée Maritime National de Rochefort (França)
 Durada: del 17 d'octubre de 2018 al 21 d'octubre de 2018
 Peces cedides:
 - model de teranyina *Mar Blau*, número inventari 17824
 - model de bot de llum *Rall*, número inventari 17825
 - model de bou *Cap Blanc II*, número inventari 18777
 - model de sardinal *Santa Espina*, número inventari 17819.

E- NOTUM

Aquest any 2018, s'han implementat les notificacions electròniques en tots aquells expedients de contractació i de convenis de col·laboració i també s'han començat a signar electrònicament aquests darrers documents.

ÒRGANS COL·LEGIATS

Durant l'any 2018 hi han hagut tres sessions de la Comissió Executiva i del Consell General, redactant-se els diferents dictàmens i alguns dels informes i coordinant les convocatòries, en les dates següents:

- 9 d'abril de 2018: a destacar l'informe favorable del Compte general de 2017, l'aprovació del protocol d'assetjament sexual, la memòria del 2017, donar compte dels terminis de pagament i de l'estat d'execució del pressupost, el canvi de representant del Consorci en la Fundació Tot Raval, entre d'altres.
- 20 de juny de 2018: a destacar l'aprovació dels canvis de vocalies i l'aprovació del compte general i la modificació de les Bases del pressupost.
- 19 de novembre de 2018: a destacar l'aprovació del pressupost 2018, la Relació de llocs de treball, el canvi de presidència, l'aprovació del complement de nivell professional, el pla d'actuació per a l'exercici 2019 i els decrets d'emergència per a les inundacions i l'aprovació de l'inici d'expedient de les actuacions per a renovar la llicència ambiental.

AUDITORIA INTERNA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Atenent a la Instrucció d'Intervenció de la Diputació de Barcelona, cada trimestre un equip d'auditors de la Diputació de Barcelona audita el Departament d'Administració i finances, així com tota la documentació, en especial de contractació administrativa provinent de l'Assessoria. Es revisen els expedients i s'intenta millorar algunes de les actuacions.

LLICÈNCIA AMBIENTAL

Iniciant-se l'expedient per a realitzar les actuacions necessàries per a revisar la llicència ambiental del Museu. S'han acotat les intervencions que cal anar realitzant per a posar al dia aquesta llicència.

GESTIÓ D'ACTUACIONS

Entre d'altres actuacions, s'han gestionat diverses accions en les Àrees, pel que fa a la coordinació de facturacions d'exposicions, actuacions en vaixells, pressupostos de contractes, execucions dels mateixos, propietat intel·lectual, entre d'altres.

PROTECCIÓ DE DADES

Conjuntament amb l'empresa contractada per assessorar en aquesta matèria, s'ha procedit a realitzar formació al personal, reunions de la comissió de protecció de dades, actualització de tota la documentació d'acord amb el nou reglament 2016/679 del Parlament europeu i la nova Llei orgànica de protecció de dades 2018, en especial pel que fa a la introducció del consentiment exprés dels tercers. També l'actualització del Registre d'activitats de Tractament (RAT) i la designació de la delegada de Protecció de Dades.

ASSESSORAMENTS EXTERNS

S'ha efectuat l'assessorament a l'Ajuntament de Castelldefels en matèria de contractació administrativa així com a l'Autoritat Portuària de Barcelona, en matèria d'expedients patrimonials.

FUNDACIÓ MMB

S'han preparat els diversos documents que es porten a les juntes del Patronat de la Fundació, s'ha realitzat l'assessorament jurídic dins d'aquesta Entitat i les gestions pertinents amb el Protectorat de la Generalitat.



11. Gestió dels recursos

11.1. La gestió econòmica

LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST DE L'EXERCICI 2018

El pressupost de l'exercici 2018 contempla uns crèdits definitius de 9.086.722,64 € en el pressupost d'ingressos i despeses, amb una variació del -10,46% en relació l'any 2017, 10.148.196,99 €.

Les previsions inicials eren de 7.666.934,00 €, i s'han registrat modificacions de crèdit per un import total d'1.419.788,64 €; d'aquestes modificacions, en concepte de generació de crèdit per majors ingressos per a operacions de capital per import de 241.931,39 € procedents de la Diputació de Barcelona i 456.651,07 € en concepte d'incorporació de romanent de tresoreria.

PRESSUPOST DE DESPESES

El pressupost de despeses de l'exercici 2018 presenta uns crèdits inicials de 7.666.934,00 € i uns crèdits definitius de 9.086.722,64 €. El nivell de disciplina en l'execució de la despesa és del 92,34 %, 8.390.592,36 € sobre els crèdits definitius.

Si diferenciem entre el nivell de disciplina en l'execució de la despesa de les operacions corrents (capítols 1 al 4) i de les operacions de capital (capítols 6 al 8), en el primer cas l'execució és del 93,80%, 6.408.530,55 €, sobre uns crèdits definitius de 7.339.473,42 € i, en el segon cas, del 86,21%, 1.506.250,09 € sobre uns crèdits definitius d'1.747.249,22 €. L'esforç inversor del Consorci ha estat aquest exercici del 17,95% (obligacions de capital 1.506.250,09 € / obligacions totals 8.390.592,36 €). L'esforç inversor del Consorci s'ha dedicat majoritàriament a finalitzar la segona fase de la museografia per obrir tot l'espai expositiu de les Naus de les Drassanes amb les exposicions de "Catalunya mar enllà" i "Les Sorres X".

En relació amb la ponderació de l'execució de les operacions corrents hem d'assenyalar que el grau d'execució de les despeses de capítol 1 és del 99,88%, de capítol 2 del 91,34%, de capítol 3 del 100% i de capítol 4 del 77,78%.

En relació amb l'estructura de la despesa, el 50,12% de la despesa és de personal, el 31,92% de la resta de despesa de gestió ordinària i el 17,95% de capital.

La despesa de personal s'ha incrementat aquest exercici pel reconeixement del complement de carrera NT (nivell transitori), aprovat pel ple de la Diputació en la sessió de 25 de gener de 2018, amb el pagament d'endarreriments al personal des de l'1 de gener de 2017, que reuneix els requisits de l'acord, per import de 109.355,86 €, més els costos de quota patronal per aquest concepte salarial.

PRESSUPOST D'INGRESSOS

El pressupost d'ingressos de l'exercici 2018 presenta unes previsions inicials de 7.666.934,00 € i unes previsions definitives de 9.086.722,64 €. El total de drets reconeguts és de 7.998.816,21 €, amb un índex d'execució del pressupost del 88,03% sobre el total de les previsions definitives. Tenint en compte que no s'han liquidat drets dels actius financers per import de 177.857,25 €, si minorem aquest import de les previsions definitives, l'índex d'execució és del 89,78%.

L'índex de reconeixement de drets de les operacions corrents (capítols 3 al 5) és del 89,01%, 6.557.160,71 € sobre unes previsions definitives de 7.366.934,00 €, i el de les operacions de capital (capítol 7 al 8) és del 83,83%, 1.441.655,50 € sobre unes previsions definitives d'1.719.788,64 €. Si no tenim en compte els actius financers, l'índex de reconeixement de drets de les operacions de capital és del 91,92%. Al llarg d'aquest exercici gairebé ha finalitzat l'execució de la segona fase del projecte de museografia finançat per la Diputació de Barcelona per import d'1.250.000,00 €, amb crèdits de l'exercici 2017.

La dependència de les subvencions rebudes és del 81,39% (drets liquidats per subvencions de capítol 4 i 7 – 6.510.670,50 € /drets liquidats –7.998.816,21 €).

Si comparem el capítol 3 -taxes i altres ingressos- amb l'exercici 2017, l'exercici 2018 s'han reconegut drets per import d'1.463.729,00 € i el 2017 per import d'1.560.395,00 €. Els drets reconeguts més significatius per import corresponen als econòmics vinculats a la cessió d'espais, 758.841,50 €, que representa un 51,84% del total del capítol 3, i a entrades del museu i pailebot i programa pedagògic, 608.521,47 €, un 41,57%.

En concepte de capítol 4 -transferències corrents- s'han reconegut drets per import de 5.093.370,11 €. Les aportacions més importants corresponen a l'Autoritat Portuària de Barcelona per import de 241.000 €, 395.524,51 € a la de l'Ajuntament de Barcelona i 4.436.100,00 € a la Diputació de Barcelona.

En concepte de transferències de capital, de capítol 7, s'han reconegut drets per import d'1.417.300,39 €, que procedeixen de la Diputació de Barcelona per fer front a les inversions generals i a la implantació de la nova museografia.

LIQUIDACIÓ DE PRESSUPOSTOS TANCATS

El pressupost de despeses de l'exercici tancat de l'any 2018 presentava a 1 de gener unes obligacions reconegudes per import de 521.127,03 €. A 31 de desembre no resta pendent de pagament cap obligació.

El pressupost d'ingressos d'exercicis tancats presentava a 1 de gener de 2018 drets contrets per import de 245.871,41 €, corresponents als exercicis 2010, 2012, 2014, 2015, 2016 i 2017. S'han recaptat drets per import de 208.528,15 € i s'han cancel·lat drets per import de 22.692,32 €. A 31 de desembre resta pendent de recaptar un saldo de 14.650,94 € de pressupostos d'anys anteriors.

ROMANENT LÍQUID DE TRESORERIA

El romanent de tresoreria de l'exercici 2018 és de 7.190,74 €. L'import en concepte de drets pendents de cobrament és de 187.892,11 € i el d'obligacions pendents de pagament és de 1.651.103,43 €. La provisió per saldos de dubtós cobrament és de 14.065,99 €. L'import resultant, després dels ajustos, és negatiu en 6.875,25 €.

Les existències inicials a la tresoreria a 1 de gener eren de 674.498,44 € i a 31 de desembre les existències finals són de 1.476.654,49 €.

RESULTAT PRESSUPOSTARI

El resultat pressupostari ajustat a 31 de desembre és negatiu en 218.413,00 €.

RESUM PER CAPÍTOLS DE LA LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST DE L'EXERCICI 2018

Pressupost d'ingressos	Previsions inicials	Modificacions	Previsions definitives	Drets reconeguts	% 4/3	Excés drets previstos	% 6/3	Ingrés net	% 8/4	Pendent de cobrar	% 10/4
Capítols	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3 Taxes i altres ingressos	2.006.310,00		2.006.310,00	1.463.729,03	72,96%	-542.580,97	-27,04%	1.430.233,94	97,71%	33.495,09	2,29%
4 Transferències corrents	5.310.524,00		5.310.524,00	5.093.370,11	95,91%	-217.153,89	-4,09%	5.093.370,11	100,00%	0,00	0,00%
5 Ingressos patrimonials	50.100,00		50.100,00	61,57	0,12%	-50.038,43	-99,88%	61,57	100,00%	0,00	0,00%
OPERACIONS CORRENTS	7.366.934,00	0,00	7.366.934,00	6.557.160,71	89,01%	-809.773,29	-10,99%	6.523.665,62	99,49%	33.495,09	0,51%
7 Transferències de capital	250.000,00	1.241.931,39	1.491.931,39	1.417.300,39	95,00%	-74.631,00	-5,00%	1.417.300,39	100,00%	0,00	0,00%
8 Actius financers	50.000,00	177.857,25	227.857,25	24.355,11	10,69%	-203.502,14	-89,31%	6.832,12	28,05%	17.522,99	71,95%
OPERACIONS DE CAPITAL	300.000,00	1.419.788,64	1.719.788,64	1.441.655,50	83,83%	-278.133,14	-16,17%	1.424.132,51	98,78%	17.522,99	1,22%
TOTAL INGRESSOS	7.666.934,00	1.419.788,64	9.086.722,64	7.998.816,21	89,78%(1)	-1.087.906,43	-11,97%	7.947.798,13	99,36%	51.018,08	0,64%

Pressupost de despeses	Crèdits inicials	Modificacions	Crèdits definitius	Autoritzats	% 4/3	Disposats	% 6/4	Obligacions reconegudes	% 8/6	Pagaments ordenats	% 10/8	Pendent de pagar	% 12/8
Capítols	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1 Despeses de personal	4.188.647,00	23.410,81	4.212.057,81	4.212.057,81	100,00%	4.207.193,81	99,88%	4.205.761,45	99,97%	4.106.489,62	97,64%	99.271,83	2,36%
2 Béns corrents i serveis	3.164.287,00	-55.071,39	3.109.215,61	3.009.120,07	96,78%	2.840.081,15	94,38%	2.668.180,82	93,95%	2.291.640,93	85,89%	376.539,89	14,11%
3 Despeses financeres	2.000,00		2.000,00	2.000,00	100,00%	2.000,00	100,00%	2.000,00	100,00%	2.000,00	100,00%	0,00	0,00%
4 Transferències corrents	12.000,00	4.200,00	16.200,00	12.600,00	77,78%	12.600,00	100,00%	8.400,00	66,67%	8.400,00	100,00%	0,00	0,00%
OPERACIONS CORRENTS	7.366.934,00	-27.460,58	7.339.473,42	7.235.777,88	98,59%	7.061.874,96	97,60%	6.884.342,27	97,49%	6.408.530,55	93,09%	475.811,72	6,91%
6 Inversions reals	250.000,00	1.447.249,22	1.697.249,22	1.586.831,93	93,49%	1.586.831,93	100,00%	1.481.894,98	93,39%	542.017,98	36,58%	939.877,00	63,42%
8 Actius financers	50.000,00		50.000,00	24.355,11	48,71%	24.355,11	100,00%	24.355,11	100,00%	24.355,11	100,00%	0,00	0,00%
OPERACIONS DE CAPITAL	300.000,00	1.447.249,22	1.747.249,22	1.611.187,04	92,21%	1.611.187,04	100,00%	1.506.250,09	93,49%	566.373,09	37,60%	939.877,00	62,40%
TOTAL DESPESES	7.666.934,00	1.419.788,64	9.086.722,64	8.846.964,92	97,36%	8.673.062,00	98,03%	8.390.592,36	96,74%	6.974.903,64	83,13%	1.415.688,72	16,87%

RESUM PER CAPÍTOLS DE LES LIQUIDACIONS DEL PRESSUPOST DELS EXERCICIS 2018-2017

PRESSUPOST D'INGRESSOS	2018			2017		
	Previsions definitives	Drets reconeguts	% 2/1	Previsions definitives	Drets reconeguts	% 4/3
Capítols	1	2		3	4	
3 Taxes i altres ingressos	2.006.310,00	1.463.729,03	72,96%	1.719.210,00	1.560.395,00	90,76%
4 Transferències corrents	5.310.524,00	5.093.370,11	95,91%	5.110.524,00	5.111.337,31	100,02%
5 Ingressos patrimonials	50.100,00	61,57	0,12%	51.000,00	869,56	1,71%
OPERACIONS CORRENTS	7.366.934,00	6.557.160,71	89,01%	6.880.734,00	6.672.601,87	96,98%
7 Transferències de capital	1.491.931,39	1.417.300,39	95,00%	2.760.811,92	1.518.880,53	55,02%
8 Actius financers	227.857,25	24.355,11	10,69%	506.651,07	59.775,99	11,80%
OPERACIONS DE CAPITAL	1.719.788,64	1.441.655,50	83,83%	3.267.462,99	1.578.656,52	48,31%
TOTAL INGRESSOS	9.086.722,64	7.998.816,21	89,78%(1)	10.148.196,99	8.251.258,39	85,14%(1)

PRESSUPOST DE DESPESES	2018			2017		
	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes	% 2/1	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes	% 4/3
Capítols	1	2		3	4	
1 Despeses de personal	4.212.057,81	4.205.761,45	99,85%	3.999.434,00	3.798.245,21	94,97%
2 Béns corrents i serveis	3.109.215,61	2.668.180,82	85,82%	2.896.980,53	2.668.552,16	92,11%
3 Despeses financeres	2.000,00	2.000,00	100,00%	2.000,00	2.000,00	100,00%
4 Transferències corrents	16.200,00	8.400,00	51,85%	16.500,00	7.200,00	43,64%
OPERACIONS CORRENTS	7.339.473,42	6.884.342,27	93,80%	6.914.914,53	6.475.997,37	93,65%
6 Inversions reals	1.697.249,22	1.481.894,98	87,31%	3.183.282,46	1.908.677,84	59,96%
8 Actius financers	50.000,00	24.355,11	48,71%	50.000,00	23.132,53	46,27%
OPERACIONS DE CAPITAL	1.747.249,22	1.506.250,09	86,21%	3.233.282,46	1.931.810,37	59,75%
TOTAL DESPESES	9.086.722,64	8.390.592,36	92,34%	10.148.196,99	8.407.807,74	82,85%

11.2. Els recursos humans

PERSONAL DEL CONSORCI

La RLLT del Consorci té una dotació de 93 destins i a 31 de desembre de 2018 n'hi ha set vacants sense proveir per jubilacions, excedències voluntàries i processos de provisió no finalitzats:

- Dues vacants del grup A1, per la jubilació del director general i per reserva del lloc de treball.
- Una vacant del grup A2, de tècnic/a mitjà/ana en gestió.
- Dues vacants del grup C1, de tècnic/a auxiliar en informàtica i en gestió cultural.
- Una vacant del grup C2, de mestre d'aixa.
- Una vacant del grup d'AP, d'assistents de sala.

Dels 86 empleats a 31 de desembre de 2018, 7 es regeixen per règim estatuari de la funció pública i la resta, 79 empleats, pel règim laboral de l'estatut dels treballadors.

En relació al gènere dels empleats, 62 empleades són dones i 24 són homes. L'any 2000 es va arribar a l'equilibri del 50% d'homes i dones i, a partir d'aquest any hi ha un creixent procés de feminització de la plantilla. Aquest any 2018 el 72% de la plantilla del Consorci són dones, percentatge que és manté estable en relació amb els darrers anys.

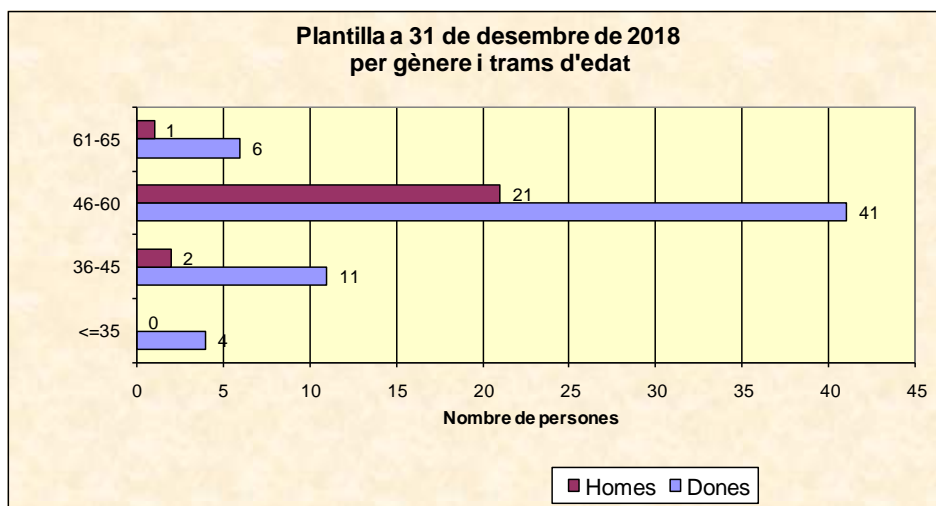
Pel que fa a la mitjana d'edat de la plantilla és de 51 anys. La mitjana d'edat dels homes és de 51 anys i la de les dones és de 50 anys. La mitjana d'edat del Consorci es manté estable ens els darrers anys. L'empleat més jove per gènere té 39 anys, pel que fa a homes, i 29 anys una dona.

Si comparem les mitjanes d'edat en funció del règim estatuari i el gènere pel que fa a personal funcionari, la mitjana d'edat dels homes és de 56 anys i la de les dones és de 57 anys. A nivell de personal laboral els homes i les dones tenen una mitjana d'edat de 50 anys.

Pel que fa als trams d'edat, 4 persones es troben en la franja de fins a 35 anys; 14 persones en la franja de 36 a 45 anys; 62 persones en la franja de 46 a 60 anys i 7 persones es troben en la franja d'edat dels 61 al 65 anys.

86 empleats mitjana d'edat de 51 anys
4 empleats Diputació de Barcelona
7 vacants

DONES			TRAMS D'EDAT	HOMES		
laborals	funcionàries	total		total	funcionaris	laborals
4	0	4	<=35	0	0	0
11	0	11	36-45	2	0	3
37	4	41	46-60	21	2	19
5	1	6	61-65	1	0	1
57	5	62	nombre	24	2	23
50	57	50	mitjana d'edat	51	56	50



Si comparem la distribució dels empleats en funció del grup a que pertanyen sobre el total de la plantilla és palesa la tecnificació de la plantilla del Consorci a partir de l'evolució del nombre d'efectius per grup i gènere des de la constitució del Consorci.

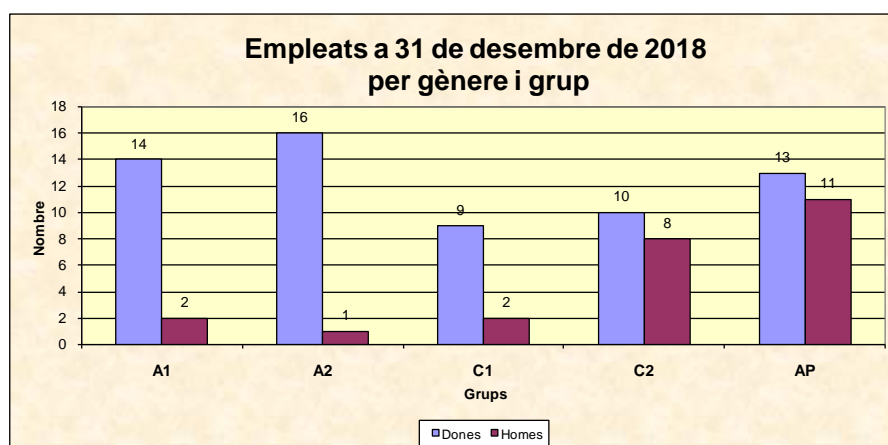
Grup	A1	A2	C1	C2	AP	TOTAL
N. empleats	16	17	11	18	24	86
%	18,60%	19,77%	12,79%	20,93%	27,91%	100,00

No existeix un equilibri pel que fa a la distribució d'empleats per grup i gènere sobre el total de la plantilla. Quant a la distribució per llocs de treball el Departament d'Administració i finances, l'Àrea de Comunicació i màrqueting, l'Àrea de Desenvolupament corporatiu i la Unitat de Conservació i restauració estan formats únicament per personal femení; la Drassana està formada únicament per personal masculí. El 48,39% del personal femení ocupa llocs de treball dels grups A1 i A2 i el 79,17% del personal masculí llocs de treball dels grups AP i C2. Si ponderem el nombre d'efectius de cada grup pel % d'homes i dones de la plantilla del Consorci, a 31 de desembre un equilibri igualitari per gènere i grup es distribuïria d'acord amb el següent quadre:

GRUP	Ponderació per gènere i grup		
	Dones	Homes	Total
A1	11	5	16
A2	12	5	17
C1	8	3	11
C2	13	5	18
AP	17	7	24
	61	25	86

EVOLUCIÓ DE LA PLANTILLA PER GÈNERE, RÈGIM ESTATUTARI I GRUP DE CONTRACTACIÓ

GRUP	DONES			TOTAL DONES	%	HOMES			TOTAL HOMES	%	TOTAL GRUP	%
	FUNCIONARIES	LABORALS				FUNCIONARIS	LABORALS					
		FIXA	INTERINA		FIX	INTERI						
A1	2	12		14	22,58%	0	2		2	8,33%	16	18,60%
A2	1	15		16	25,81%	0	1		1	4,17%	17	19,77%
C1	1	8		9	14,52%	0	2		2	8,33%	11	12,79%
C2	0	10		10	16,13%	0	8		8	33,33%	18	20,93%
AP	1	6	6	13	20,97%	2	7	2	11	45,83%	24	27,91%
TOTAL	5	51	6	62		2	20	2	24		86	100,00%



En relació a les oportunitats de mobilitat funcional del personal laboral fix, tres empleades han promocionat del grup C1 al grup A2.

En relació a les convocatòries temporals per cobrir incidències de personal amb dret de reserva de lloc de treball, s'han contractat temporalment dues tècniques mitjanes i una assistent de sala.

Direcció General

- Elvira Mata i Enrich, directora general en funcions
- Gemma Castella Salat, tècnica assessora en dret
- Inmaculada González Pérez, tècnica mitjana en gestió
- María Isabel Gómez Franco, secretària d'alt càrrec
- Gabriela Mont Bascuñana, administrativa
- Josefina Solà i Gasset, tècnica superior en arxivística
- Mireia Bertrana de Bustos, tècnica mitjana en arxivística
- Irene Arenas Martín, suport administratiu
- Antonio Giménez Tudela, suport administratiu

Fundació Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona

- M. Alba Espargaró Colom, directora executiva

Àrea d'Acció Corporativa

- Lluïsa Prieto Garcia, tècnica superior en gestió cultural
- M. Teresa Soldevila Garcia, tècnica superior en gestió cultural
- Susana Navarro Herrero, tècnica superior en gestió cultural
- M. Alba Espargaró Colom, tècnica mitjana en gestió cultural

Àrea de Comunicació i Màrqueting

- Jordi Llonch Massanes, cap de l'àrea DIBA
- Míriam Vallvé Gutiérrez, tècnica mitjana en gestió cultural
- Isabel María Díaz Rastrojo, tècnica mitjana en gestió cultural
- Laura Bayo Sererols, tècnica mitjana en gestió cultural
- Lídia Just Calpe, tècnica auxiliar en gestió cultural
- Eva Rafecas Sánchez, tècnica auxiliar en gestió cultural
- Elvira Hidalgo Durán, telefonista / recepcionista
- Xavier Guri Saurí, dissenyador DIBA

Àrea d'Educació i Activitats

- Mireia Mayolas Créixams, cap de l'àrea
- Ismael García Granados, tècnic superior en gestió cultural
- Montserrat Granollers Sardà, tècnica mitjana en gestió cultural
- Helena Miró Ibars, tècnica mitjana en gestió cultural
- Miquel López Díaz, tècnic mitjà en gestió cultural
- Cristina Puig Requejo, tècnica mitjana en gestió cultural
- Ana Maria Vico Vico, tècnica mitjana en gestió cultural
- Elisenda Joan Sastre, administrativa
- Cristina Alemany Ventura, oficiala béns culturals
- Miguel Santiago Martínez, oficial fuster
- Maria Ángeles Herrera Maldonado, suport administratiu

Àrea de Gestió de les Col·leccions i del Coneixement

- Enric García Domingo, cap de l'àrea
- Rosa Busquets Ferrer, tècnica mitjana en biblioteconomia
- Àngels Farré i Cuyàs, tècnica mitjana en biblioteconomia
- M. Dolors Jurado Jiménez, tècnica superior conservadora museus
- Sílvia Dahl Térmens, tècnica superior conservadora museus
- Immaculada González Sánchez, tècnica superior conservadora museus
- Carmen Vázquez López, tècnica superior en restauració
- Teresa Sala Pietx, tècnica superior en restauració
- Cristina Latorre Madriles, tècnica superior en restauració
- Jordi García García, tècnic auxiliar en gestió cultural
- Carles Jorba Marcè, oficial en gestió cultural
- Lluís Graupera Suñé, tècnic auxiliar embarcacions
- Óscar Pijuan Regidor, suport administratiu
- Gilles Llecha Llop, mestre d'aixa
- Domingo Cerezo Rubio, ajudant de servei

Sotsdirecció Gerència

- Isabel Bellosillo Ruiz, gerent
- Eva Moliner Falgueras, tècnica auxiliar en gestió cultural
- M. José Rancaño Amor, tècnica mitjana en gestió cultural
- Mónica Rodríguez Aranda, auxiliar de suport
- Ana Maria Altemir Sancho, tècnica mitjana en instal·lacions
- Eva M. Carralero Zabala, auxiliar informàtica
- Esther Castilla Sánchez, subaltern
- Jordi Grau Carbonell, ajudant de serveis
- Alfonso Marín Bernal, oficial d'instal·lacions
- Raúl Santolaria García, oficial d'instal·lacions
- Blás José Moya Roldán, oficial pintor

Departament d'Administració i Finances

- Francesca Gispert Roca, cap del departament
- Virgínia Montilla Domínguez, tècnica mitjana en gestió
- Yolanda Arbó Iborra, administrativa
- Lourdes García Subiza, auxiliar de suport a la gestió

Unitat de Comptabilitat

- Immaculada Garcia Millán, cap de la unitat
- Glòria Campabadal Solé, suport administrativa comptable
- Astrid Fernández Abat, suport administrativa

Atenció als visitants

- Núria Roca Giménez, cap de la unitat
- Glòria Rodríguez Mendaza, cap de la unitat
- Olga Espadalé Valenzuela, assistenta de sala
- Carmen Santín Borbón, assistenta de sala
- Benito M. Béjar Muñoz, assistent de sala
- José Lara Torres, assistent de sala
- Francisco A. Mármol Muñoz, assistent de sala
- Rafaela Martínez Ruiz, assistenta de sala

- Isabel Pérez Mula, assistenta de sala
- Jordi Emili Zueco Bultà, assistent de sala
- Esther Martínez Gutiérrez, assistenta de sala
- José Ángel Germade Mac-Tisell, assistent de sala
- Maria Pilar Zueco Bultà, assistenta de sala
- José Manuel Ramírez Galván, assistent de sala
- Enric Comas i Parer, assistent de sala
- Artur Clua-Sarró i Combalia, assistent de sala
- Jordi Ramos Peñas, assistent de sala
- Maria Teresa Tudela García, assistenta de sala
- Ariadna Sanz Lacaba, assistenta de sala
- Ana Isabel Hernández Tudela, assistenta de sala
- Glòria Beramendi Nualart, assistenta de sala
- Núria Benseny Albà, assistenta de sala
- María Luisa Pascasio Aparicio, assistenta de sala

Personal extern

- *Santa Eulàlia*: patró, 2n patró, maquinista, 2 mariners, hoste
- *Far Barcelona*: maquinista
- *Far Barceloneta*: patró, maquinista, mariner
- Seguretat: 2 agents (dia i nit)
- Programa pedagògic: 4 monitors
- Planetari: 2 monitors

11.3. La formació

EVOLUCIÓ FORMACIÓ ESPECÍFICA LLOC DE TREBALL 2011 - 2018

Durant l'exercici 2018 s'han executat les accions formatives aprovades a la Comissió de Formació del Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona.

ACCIONS FORMATIVES	NOMBRE A. FORMATIVA	HORES	ASSISTENTS
Total any 2011	41	2.227	117
Total any 2012	58	2.380	145
Total any 2013	32	1.136	78
Total any 2014	52	942	110
Total any 2015	41	743	69
Total any 2016	25	500	40
Total any 2017	50	1.167	220
Total any 2018	68	1.499	274

EVOLUCIÓ FORMACIÓ PREVENCIÓ RISCOS LABORALS 2011 - 2018

La formació en prevenció de riscos laborals i emergència durant el període 2011-2018 s'ha estructurat en diferents fases per tal de donar compliment a la normativa vigent en aquesta matèria.

Durant el període 2011-2013 es va focalitzar la formació en els equips del Pla d'Emergència, és a dir, cursos de primers auxilis i pràctiques de foc. Al període 2014-2016 es va prioritzar la formació en Prevenció de Riscos Laborals dels llocs de treball que comporten més riscos, com són el de mestre d'aixa, el de les tècniques de restauració i els d'oficials d'instal·lacions i es va continuar amb el reciclatge dels equips d'emergència. En els exercicis 2017 i 2018 s'ha fet formació específica pels oficials d'instal·lacions en operadors de bastides i també s'ha continuat amb la formació d'emergència enfocada a preparar els simulacres de l'edifici.

ACCIONS FORMATIVES	NOMBRE A. FORMATIVA	HORES	ASSISTENTS
Total any 2011	2	66	13
Total any 2012	3	98	14
Total any 2013	1	25	5
Total any 2014	3	54	18
Total any 2015	3	123	33
Total any 2016	4	48	16
Total any 2017	2	162	51
Total any 2018	5	154	31

FORMACIÓ 2018

Durant l'any 2018 la formació adreçada a la plantilla del Consorci s'ha estructurat en tres vessants:

- Formació específica del lloc de treball. És la que fa referència a la millora i actualització de les competències dels llocs de treball. S'han realitzat 65 accions formatives, amb un còmput total de 968 hores i 97 participants.
- Formació en el desplegament i implementació del Pla d'Igualtat aprovat a l'any 2017. En concret s'han dut a terme tres accions formatives, *Igualtat de gènere*, *Assejament sexual en l'àmbit laboral* i *Llenguatge no sexista i inclusiu*, amb un còmput total de 531 hores i 177 participants.
- Formació en prevenció de riscos i Pla d'Emergència, amb cinc accions formatives, un còmput total de 154 hores i 31 participants.

Formació específica del lloc de treball de l'any 2018

La formació específica es realitza a través de dues vies: la primera d'elles a través de la Direcció de Serveis de Formació de la Diputació de Barcelona i la segona a través de formació externa.

Les accions formatives de Diputació de Barcelona són el resultat del treball conjunt entre el Consorci i la Direcció de Serveis de Formació de la Diputació de Barcelona, per poder donar resposta a necessitats formatives del Consorci i que es troben tipificades en el Banc d'Accions Formatives de la Diputació de Barcelona.

La formació especialitzada fa referència a tots aquells cursos, jornades o seminaris que ha realitzat la plantilla del Consorci i està directament relacionada amb les competències de cada lloc de treball. De les 58 accions formatives de l'any 2018, un 29% corresponen a l'assistència a cursos, un 53% a jornades, un 9% a seminaris i un 9% a congressos.

ACCIÓ FORMATIVA	NOMBRE A. FORMATIVA	HORES	ASSISTENTS	DATES	TIPUS FORMACIÓ
Accions formatives Diputació de Barcelona	6	223	13	gener-desembre 2018	Banc Accions Formatives Diba
Formació especialitzada	58	685	72	gener-desembre 2018	Cursos/Jornades/Seminaris
Total any 2018	64	908	85		

11.4. La gestió dels recursos propis

ELS ESPAIS D'ÚS CIUTADÀ

Durant l'any 2018 s'ha canviat el calendari manual de reserves d'espais de l'MMB per implantar-ho, de manera definitiva, al cercador RIM dins de la plataforma Alfresco. L'equip ha treballat amb l'Arxiu general per ajustar i perfeccionar amb l'ús i l'experiència i aportant propostes de millora per normalitzar i obtenir uns millors resultats de l'aplicació en la gestió diària del calendari de les reserves.

Una altra dada a tenir en compte en les reserves i gestió dels espais és la repercussió del nou accés amb la nova entrada a l'MMB i dels efectes que ha tingut en les activitats que es realitzen en els espais. En aquest sentit l'impacte ha estat positiu ja que n'ha facilitat l'ús i ha aportat, d'una banda, una entrada menys invasiva en l'activitat pròpia del Museu i, d'altra banda, un accés més independent i exclusiu, molt valorat pels usuaris dels espais.

En el balanç de l'exercici 2018, els resultats de la gestió dels recurs propis són desiguals en comparació a l'exercici anterior. Pel que fa a la Sala Gran (abans Sala Comillas) han disminuït els ingressos i número d'actes i s'ha incrementat el número usuaris. A l'Auditori han augmentat els ingressos, el número d'actes i els usuaris. Al Jardí del Rei els resultats són similars pel que fa als ingressos però l'augment dels usuaris és molt considerable degut als esdeveniments tipus fira que s'han celebrat. La Grada Major i el Jardí del Baluard han tingut un ús esporàdic degut a que aquests espais no estan dins l'oferta d'espais i la cessió s'ha fet de manera puntual i per unes activitats concretes, amb autorització prèvia.

Aquest any s'ha diversificat més la demanda de les empreses que busquen espais singulars. L'espectacularitat dels espais juguen un paper molt important que es veu reflectit en les contínues sol·licituds per llogar algunes de les Naus que ocupen els espais expositius propis del Museu que ja no estan disponibles, però aquest increment no es veu reflectit en les sol·licituds de visita en exclusiva a l'MMB que han baixat. Segueix la política de cessió d'espais bonificada per la celebració d'esdeveniments de les entitats del territori de l'entorn i sense afany de lucre.

Principals esdeveniments als espais d'ús ciutadà durant l'any 2018:

Gener

- OtraCosa Global Comunicació. Sala Comillas, 30 de gener. Gala Spanish Forum 2018 amb 900 assistents. Reducció del 10% del preu públic establert.

Febrer

- Universitat de Barcelona. Facultat d'Economia i Empresa. Congrés Internacional Geografia de la Innovació Sala Gran, 1 de febrer. Reducció del 85% del preu públic establert. L'objectiu d'aquesta conferència era reunir investigadors de diverses disciplines com la geografia econòmica, la ciència regional, l'economia i les ciències de l'administració, la sociologia i les ciències polítiques i de planificació.
- Federació Catalana de Vela. Sala Gran, 2 de febrer. Reducció del 85% del preu públic establert. La Sala Gran de les Drassanes Reials del Museu Marítim de Barcelona va ser l'escenari el passat divendres 2 de febrer de la Festa Catalana de la Vela. Els assistents varen reconèixer l'esforç i dedicació d'un total de gairebé 150 esportistes en les diferents disciplines així com també dels clubs i entitats.
- Grupo Planeta Editorial. Sala Gran, 5 de febrer. Reducció del 85% del preu públic establert. Entrega del Premio Biblioteca Breve, promogut per l'Editorial Seix Barral del Grupo Planeta Editorial, S.A. Enguany celebrava la seva seixantena edició i es concedeix a novel·les inèdites escrites en llengua castellana per escriptors joves. En aquesta edició ha premiat la *Trilogia de la guerra*, de Agustín Fernández Mallo.



- Diputació de Barcelona. Sala Gran, 13 de febrer. Reducció del 85% del preu públic establert. Jornada "IV sessió Networking de la Xarxa Productes de la terra". Participen empreses productores i elaborades de la Xarxa – Comerços de Barcelona.
- Grupo Editorial Men-Car. Sala Gran, 15 de febrer. Reducció del 85% del preu públic establert. Presentació de l'anuari Barcelona Port 2018. Celebració anual del Grupo Editorial Men-Car que congrega a la comunitat logística portuària.
- Agencia Stop Bilbao, SLU. Sala Gran, 16 de febrer. Reducció del 10% del preu públic establert. Sopar de gala grup Stryker.
- STIB. Sala Gran, 19 al 22 de febrer. XXIII Edició de la fira STIBBCN organitzada pel Salón Tèxtil Internacional de Barcelona que reuneix a una trentena d'expositors.
- Fundació Tot Raval. Sala Gran. Reducció del 100% del preu públic establert. Hackató educativa. Una gran trobada de 200 persones que durant dos dies van construir solucions per abordar reptes educatius que són importants per a la comunitat del barri del Raval. L'Edhack és una fusió entre conceptes educació (Ed) i hackathon (Hack) que proposa una trobada oberta i gratuïta, en el que persones diverses treballen en equips per a transformar l'educació d'un territori específic, abordant reptes educatius del seu context. La primera trobada d'aquet estil que es realitza a Catalunya va ser al barri del Raval de Barcelona.
- VIMA Events, S.L. Sala Gran, del 25 de febrer al 5 de març. Reducció del 10% del preu públic establert FAMA. Fira d'Art Modern i Antic de Barcelona. Organitzada per Vima Events i impulsada pel Gremi d'Antiquaris de Catalunya.



Març

- Associació Catalana d'Empreses de Biotecnologia. Sala Gran, 7 de març. Reducció del 50% del preu públic establert. Sopar de l'Associació Catalonia BIO. Una iniciativa d'empresaris i emprenedors de la indústria biotecnològica que té la voluntat d'agrupar totes les companyies amb interessos en el sector, que necessiten disposar d'una plataforma comuna per participar de manera constructiva, eficient i integradora en la definició del marc d'actuació del sector i, especialment, de les polítiques estimuladores que puguin dissenyar les diferents agències del govern de Catalunya.
- FECETC. Sala Gran, del 12 al 14 de març. Reducció del 50% del preu públic establert. Sisena edició de la Fira Discapacitat i Ocupació de Barcelona. La Federació de Centres Especials de Treball de Catalunya (FECETC), juntament amb Barcelona Activa, organitzà una nova edició de les jornades amb tallers i taules rodones on es posaren en relleu valors com la tolerància, la diversitat i la inclusió. La fira impulsa espais de networking directe entre empreses i persones amb discapacitat que busquen feina. En aquest sentit, la trobada fou una oportunitat per encoratjar a les empreses participants, al voltant de 30, en la integració de polítiques laborals d'inclusió i en la contractació de personal amb necessitats especials.
- Societat TPI Edita, SA. Sala Gran, 15 de març. Reducció del 10% del preu públic establert. Presentació producte Sika.
- Diputació de Barcelona. Sala Gran, 18 al 21 març. Reducció del 100% del preu públic establert. Trobada internacional de bibliotecaris promoguda per la Gerència de Biblioteques i organitzada per la International Federation of Library Associations – President's Meeting and IFLA's Global Vision Workshop. Sota el lema "Leading the way: libraries as motors of change". 245 bibliotecaris vinguts del tots els continents van participar en diferents activitats: tallers, ponències i treballs en grup que representen el desenvolupament de la nova Visió Global de la IFLA pels propers anys.



- Consell Regulador D.O. Penedès. Sala Gran, 25 de març. Reducció del 25% del preu públic establert. Presentació vinícola.

Abril

- Viajes Atlanta, S.A. Sala Gran, 7 d'abril. Reducció del 10% del preu públic establert. Sopar grup IX Skin Academy del sector cosmètica
- Visión Global Proyectos. Sala Gran, 11 abril. Reducció del 10% del preu públic establert. Sopar SAP SMB Summit. Congrés innovació PYMES.
- Agència Catalana de Turisme. Sala Gran, 16 d'abril. Reducció del 50% del preu públic establert. Jornada de treball de la xarxa europea de turisme sostenible i competitiu NECStour, actualment presidida per Catalunya. Per aquest motiu, la Direcció General de Turisme (DGT) i l'Agència Catalana de Turisme (ACT) organitzen aquesta trobada tècnica que té com a objectiu principal generar un diàleg social entre els agents culturals i turístics privats i públics, experts internacionals i ciutadans, per desenvolupar conjuntament la Declaració de Turisme i Patrimoni Cultural de Barcelona "Millors llocs per viure, millors llocs per visitar".
- Reinassance des Apellations. Sala Gran, 17 d'abril. L'Associació internacional de viticultors biodinàmics organitzà la segona mostra de vins amb la participació de 45 bodegues provinents de 9 països. Oberta a professionals i amateurs per apropar al públic l'alt nivell qualitatiu i l'originalitat dels vins elaborats, seguint els principis de l'agricultura biodinàmica.
- Cream Events, S.L. Sala Gran, 20 d'abril. Reducció del 10% del preu públic establert. Sopar grup Linklaters.
- Fira de Barcelona. Sala Gran, Grada Major i Botigues de la Generalitat, 24 i 25 d'abril. Còctel i sopar de la BCN Bridal Week Night.
- Associació Vida Sana. Sala Gran, 27 d'abril. Reducció del 85% del preu públic establert. Celebració XXV Aniversari Biocultura.
- Associació Fezane Medina Pakistan. Sala Gran, 30 d'abril i 1 de maig. Reducció del 100% del preu públic establert. Festival Cultural religiós.



Maig

- Roland DG Iberica, S.L.. Roland Experience Day. Sala Gran, 2 de maig. Celebració de la setena edició de Roland Experience Day. La Sala Gran es va dividir en set àrees diferents que mostraven les diferents tecnologies i materials per a cada una: personalització, retail, retolació, indústria, decoració, sublimació i disseny. 300 assistents que van descobrir, de la mà de 30 empreses del sector, el flux de treball i les múltiples opcions que la impressió digital posa al seu abast.
- Viajes Pacifico, SA. Sala Gran, 9 de maig. Reducció del 10% del preu públic establert Sopar Congrés ESPHM.
- Congresos y Ediciones SEMYFC. Sala Gran i Botigues Generalitat, 10 de maig. Reducció del 10% del preu públic establert .Sopar Congrés de la Societat Espanyola de metges de família.
- La Fabrica de la Tele, S.L. Sala Gran, 19 de maig. Reducció del 100% del preu públic establert. Gravació programa "Chester".
- European Society Endocrinology i Bioscientifica. Sala Gran, 20 de maig. Sopar final Congrés 20th European Congrés Endocrinology.
- Profei, SL. Sala Gran, del 22 al 28 de maig. Reducció del 50% del preu públic establert pels dies de fira i del 100% dies de muntatge/desmuntatge a la FiraGran 2018, 20è Saló de les Persones Grans de Catalunya. Els objectius de la fira és fer d'aparador dels serveis, productes i tecnologies




adreçats a millorar la qualitat de vida de la gent gran. Una fira activa i participativa sobre aquells temes que els preocupen i on poden trobar la informació i assessorament més adequats a les seves necessitats.

- Fundació Llars de l'Amistat Cheshire. Sala Gran, 30 i 31 de maig. Reducció del 85% del preu públic establert. Celebració del 50è Aniversari de la Fundació.

Juny

- Absolute Events, S.L. Sala Gran i Jardí del Museu, 3 de juny. Reducció del 10% del preu públic establert. Sopar Congrés Revlon.
- Associació Espanyola contra el càncer – AECC-. Sala Gran, 6 de juny. Reducció del 85% del preu públic establert. Sopar solidari per recaptar fons per la investigació de la malaltia.
- Consorci d'Educació de Barcelona. Gran, 12 de juny. Reducció del 85% del preu públic establert. Reunió de directors/es de centres educatius.
- De Rigo Vision España. Sala Gran, del 25 de juny a l'1 de juliol. Celebració de la Convenció anual. Líder mundial en disseny, fabricació i distribució de ulleres de gama alta, dissenyades a Itàlia i distribuïdes a més de 80 països.

Juliol

- Ajuntament de Barcelona, Sala Gran, 3 de juliol. Reducció del 50% del preu públic establert. Sopar amb motiu de la Conferència Anual IMISCOE 2018, que sota el lema "Europa, les migracions i el Mediterrani: mobilitats humanes i desafiaments interculturals" es va celebrar a Barcelona del 2 al 4 de juliol.
- 
- Generalitat de Catalunya. Sala Gran, 10 i 11 de juliol. Reducció del 85% sobre el preu públic establert. Fira presentació Projecte Eduhack a on s'exposen els projectes que van néixer el 18 de novembre de 2017 i que s'han refinat durant aquest curs. Eduhack, organitzat per Mobile World Capital Barcelona, és un procés de co-creació a gran escala que connecta, inspira i capacita els docents per identificar i dissenyar experiències innovadores per a l'aula, el centre i la comunitat escolar amb l'ús de la tecnologia digital.
 - Turisme de Barcelona. Sala Gran i Jardí del Museu, 12 de juliol. Reducció del 50% del preu públic establert. Sopar Congrés IBS Biometric.
 - Juan Francisco González. Sala Gran i Jardí del Baluard, 21 de juliol. Reducció del 50% del preu públic establert. Projecte A bord! Fira gastronòmica i d'artesanaria.
 - Viajes Atlanta, S.A. Sala Gran, 25 juliol. Reducció del 10% del preu públic establert. Sopar congrés IFCO, Institut de Ciències Fotòniques.

Agost

- Federació Consell Islàmic. 21 d'agost. Reducció del 85% del preu públic establert. Celebració de la Festa del Xai. Durant la festa del sacrifici és molt tradicional que les famílies es reunixin per menjar juntes i que s'intercanviïn visites i felicitacions. Les pregàries comunitàries apleguen desenes de musulmans en gran recintes.

Setembre

- Punjabi Virsa of Spain. Sala Gran, 3 setembre. Reducció del 85% del preu públic establert. Celebració festival cultural i religiós.
- Barcelona Turisme. Sala Gran, 8 setembre. Reducció del 50% del preu públic establert. Barcelona Turisme va donar suport a un altre congrés internacional. En aquesta ocasió es tracta del de la Sociedad Europea en

- Radiologia Cardiovascular e Intervencional que organitza cada any el congrés CIRSE per promoure l'investigació i l'intercanvi de coneixements relacionats amb la radiologia cardiovascular.
- ICUB, Ajuntament de Barcelona. Sala Gran, del 14 al 23 de setembre. Reducció del 100% del preu públic establert. Mostra Gegants de la Mercè. Un any més, es va presentar la gran exposició dels gegants de Barcelona a les Drassanes. Una mostra prèvia a la marxa per celebrar la Xambanga de la festa de la ciutat.
- STIB. Sala Gran, del 19 al 22 de setembre. XXXIV Edició de la fira STIBBCN organitzada pel Salón Tèxtil Internacional de Barcelona que reuneix a una trentena d'expositors.
- A bord! Juan Francisco. Jardí del Baluard, 30 setembre. Reducció del 50% del preu públic establert. Una nova edició del projecte que ja es va fer al 21 de juliol.
- Tramuntana Events, SL. Sala Gran, 29 setembre. Reducció del 10% del preu públic establert. Sopar grup Tacisa.



Octubre

- Mahou, S.A. Sala Gran, de l'1 al 8 d'octubre. Reducció del 20% del preu públic establert. Fruit del conveni de col·laboració i per tercer any consecutiu, es torna a celebrar als espais de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona la "IV San Miguel Tast BCN 2018" La cita anual del "tapeo", organitzada per Mahou-San Miguel. El Museu Marítim va acollir una nova edició d'aquesta fira de tapes on es van servir les millors creacions gastronòmiques gràcies a la bona mà dels restaurants i bars que hi participen.
- Universitat Politècnica de Catalunya. Sala Gran, 17 d'octubre. Reducció del 100% del preu públic establert. Sopar de l'Assemblea General de l'Associació d'Universitats Marítimes.
- Bomari, S.L. Sala Gran, 18 d'octubre. Celebració de la Facial Party organitzada per Perfumeries Facial Hermanos Martín.
- Ajuntament de Barcelona, Sala Gran i Jardí del Museu, 19 i 20 d'octubre. Reducció del 50% del preu públic establert. Fira Expat Day. Organitzat per l'Ajuntament de Barcelona, el Barcelona International Community Day és el punt de trobada anual de la comunitat internacional de Barcelona. Aquest any celebrà la seva 5ª edició al Museu Marítim, amb un complet programa d'activitats, conferències i tallers, així com una zona d'expositors amb informació tant d'àmbit professional com personal.
- 34 Events. Sala Gran i Jardí del Museu, 21 d'octubre. Reducció del 10% del preu públic establert. Sopar grup KPMG.
- Ajuntament de Barcelona. Sala Gran, 25 d'octubre. Reducció del 100% del preu públic establert. Acte protocol·lari de presentació, previ a l'exposició From Bubble, un projecte d'art contemporani de naturalesa urbana de l'artista Daniel Bagnon que realitza un profunda reflexió sobre la identitat humana i la seva relació amb la societat contemporània actual partint dels danys que origina en el cervell la malaltia d'Alzheimer.
- Club Natació Kalipolis. Sala Gran, 26 d'octubre. Reducció del 50% del preu públic establert. Sopar 50è aniversari del club.
- Fundació Surt. Sala Gran, 30 d'octubre. Reducció del 100% del preu públic establert. Actes de celebració del 25è aniversari de la Fundació.



Novembre

- Parker Idees & Business. Sala Gran, 4 i 5 novembre. Presentació Guia Vins Catalunya 2019.
- Viajes Prestour, SA. Sala Gran i Jardí del Museu, 6 de novembre. Reducció del 10% del preu públic establert. Còctel i sopar Lancôme.
- International Meeting, S.L. Sala Gran, 8 de novembre. Reducció del 10% del preu públic establert. Sopar grup Juice Plus.
- Emotions Travel Community. Sala Gran, de l'11 al 14 de novembre. Dia de muntatge, reducció del 100% del preu públic establert. La Fira Emotions és un esdeveniment de viatges que convida als compradors a conèixer els millors proveïdors de viatges de la zona on se celebra. En aquesta ocasió i per segon any consecutiu, a Barcelona.
- Absolute Events, SL. Sala Gran, 15 de novembre. Reducció del 10% del preu públic establert. Sopar grup Augusta Abogados.
- Positive Wish, SL. Sala Gran, Botigues Generalitat, 17 de novembre Reducció del 50% del preu públic establert. Exposició de pintures, xerrades i sopar de gala de la Comunitat Yun Hwa de budisme social.
- Verema Interactiva. Sala Gran, 18 i 19 novembre. Per setè any consecutiu, la sala va acollir aquesta fira de vins. Una experiència que reuneix a 100 bodegues nacionals i internacionals. Una cita pels amants del vi, usuaris de Verema.com i professionals del canal Horeca (restauració, distribució, importadors, etc.).
- Fundació Ship2B. Sala Gran, 21 i 22 de novembre. Reducció del 50% del preu públic establert. Ship2B Impact Forum és un esdeveniment de referència en empenedoria e inversió d'impacte social de Espanya que acull a directius (CEOs, presidents o C-level) de grans empreses, així com a business angels, family offices i fons de inversió, amb l'objectiu de mostrar com les start-ups d'impacte social estan canviant i consolidant les estratègies de innovació a nivell global i nacional.
- Faurencia Systems, Sala Gran, 26 de novembre. Convenció anual FCM.
- Hilton of Spain, S.L. Sala Gran, 27 de novembre. Reducció del 10% del preu públic establert. Sopar congrés SEC 2019.
- IRR Lts. Sala Gran, 28 de novembre. Recepció PCT.



Desembre

- Associació per a la promoció d'emprenedors gastronòmics. Sala Gran, Jardí del Museu, de l'1 al 2 de desembre. Reducció del 100% del preu públic establert pel Jardí. All Those Food Market, Festival d'artesans i empenedors gastronòmics de Barcelona. Un festival amb més de 140 projectes amb tallers per a tota la família.
- Associació Drap-Art. Sala Gran, del 7 al 9 de desembre. Reducció del 100% del preu públic establert. Festival Internacional d'Art i Sostenibilitat Ambiental. 60 obres d'art, 50 artistes, art en viu, instal·lacions, tallers, conferències, actuacions, gastronomia i música en directe durant un cap setmana per augmentar la consciència en front dels problemes ambientals i socials en el Mediterrani i la costa catalana.
- Festivalet, SCP. Sala Gran del 14 al 16 de desembre. Reducció del 100% del preu públic establert en el dia de muntatge. Festivalet, fira de disseny independent i artesanía.
- Confraria de Pescadors de Barcelona. Grada Major, 15 de desembre. Reducció del 100% del preu públic establert.
- Generalitat de Catalunya. Departament de Ramaderia, Pesca i Alimentació. Vestíbul del Museu, 15 de desembre. Cessió de l'espai gratuïta. Lliurament guardons de la Nit de la Pesca.



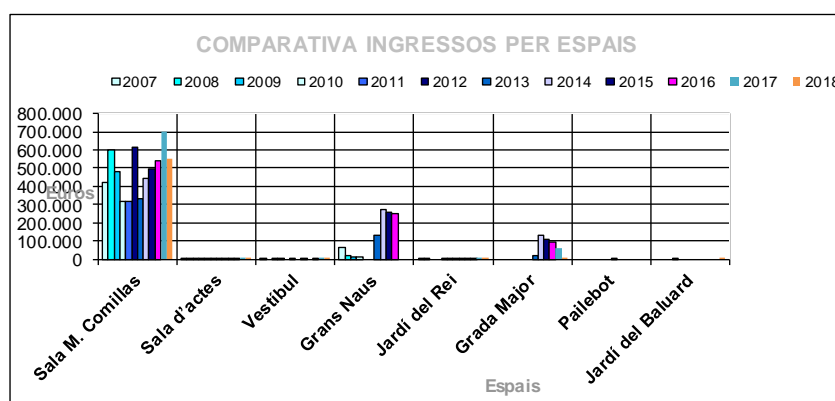
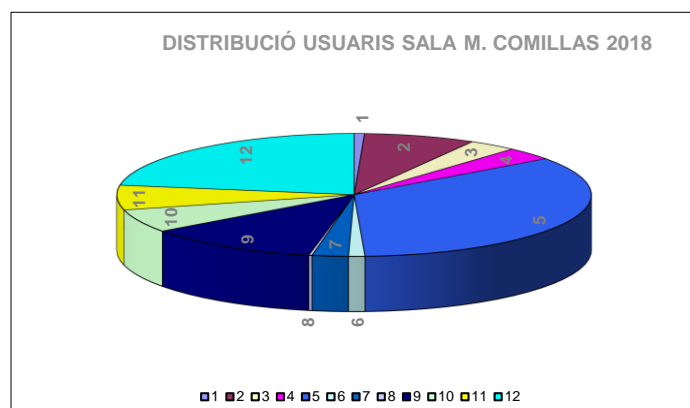
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. Sala Gran, 19 desembre. Reducció del 85% del preu públic establert. Presentació Programa d'innovació pedagògica STEAMcat.
- Viajes TransGlobal. Sala Gran, 20 desembre. Reducció del 10% del preu públic establert. Sopar de Nadal grup SEB.
- Comunitat de Sant Egidí. Sala Gran 25 de desembre. Reducció del 100% del preu públic establert. Dinar de Nadal solidari.

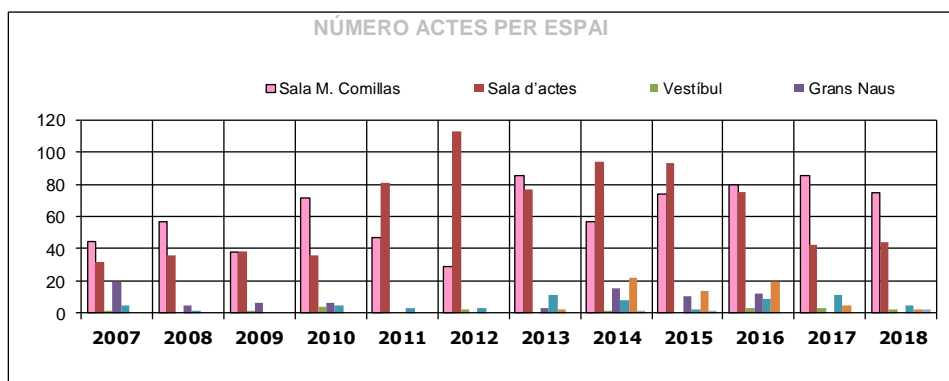
Sala Gran

A la Sala Gran el número d'usuaris s'incrementa considerablement durant l'últim trimestre del 2018. Els dies de celebració de fires l'augment és especialment significatiu. Cal destacar el mesos en el que es van celebrar la FiraGran, l'Expat Day, Mahou-Sant Miguel, Emotions, Festival Internacional d'Art i Sostenibilitat Ambiental, Festalet i All Those Food Market, entre d'altres esdeveniments.

Auditori

A l'Auditori han disminuït els ingressos degut a que gairebé la totalitat de les cessions compten amb bonificacions sobre el preus públics. Els peticionaris per celebrar actes tipus jornades, conferències, presentacions i d'altres, són majoritàriament de caire institucional, cultural i social. Com exemples d'aquestes entitats podem trobar: la Universitat Autònoma de Barcelona; l'Autoritat Portuària de Barcelona; la Diputació de Barcelona; Enginyeria sense fronteres; l'Associació Cultural Barcelona; la Fundació Tot Raval; l'Associació CRP Ciutat Vella; la FECETC; l'Ajuntament de Barcelona; la Universitat Politècnica de Catalunya; l'Institut de Cultura de Barcelona; l'Associació d'Arxivers de Catalunya; la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat; la Fundació d'Oncologia Infantil; la Federació Salut Mental de Catalunya; el Consolat General de Portugal; la Fundació Privada Autisme Guru; el Centro Islámico Camino de la Paz; Posidonia Green Project; la Federació Catalana de Drogodependència; Pro-Activa Open Arms; l'Associació Arxivers sense Fronteres; l'Associació d'Agents Consignataris; la Unió Romani; l'Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge, etc.





ESTADISTIQUES ESPAIS 2008-2018

	Any	Núm. d'actes.	Dies d'ocupació	Assistents	Ingressos
	Sala Comillas				
2006	56	92	56.500	414.435,00 €	
2007	44	183	150.538	419.846,82 €	
2008	57	240	239.521	602.646,69 €	
2009	38	246	200.219	482.900,00 €	
2010	71	198	73.321	320.400,00 €	
2011	47	216	50.626	338.323,00 €	
2012	29	253	179.584	494.551,00 €	
2013	85	118	141.911	335.222,00 €	
2014	57	135	120.278	441.965,00 €	
2015	74	152	197.801	496.102,00 €	
2016	80	165	173.360	538.330,00 €	
2017	85	159	76.513	703.666,00 €	
2018	75	140	127.531	535.986,00 €	
Auditori					
2006	35	41	3.550	1.640,00 €	
2007	32	38	4.390	1.800,00 €	
2008	36	39	4.000	650,00 €	
2009	38	40	4.200	1.970,00 €	
2010	36	87	8.520	2.244,00 €	
2011	81	83	8.000	2.685,00 €	
2012	113	119	12.626	2.100,00 €	
2013	77	78	6.222	3.659,50 €	
2014	94	95	8.362	3.833,00 €	
2015	93	96	9.013	3.738,00 €	
2016	75	87	6.462	6.015,00 €	
2017	42	83	6.821	7.138,00 €	
2018	44	72	7.417	1.488,00 €	

INGRESSOS ESPAIS	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Comillas	535.986	703.666	538.330	496.102	441.965	335.222	616.505	317.323	320.400	482.900	602.646
Sala d'Actes	1.488	7.138	6015	3738	3.833	3.659	2100	2.685	2.244	1.970	650
Botigues G	3.857	3.654	5454	0	2.030	0	0	0	3.800	2.000	0
Grans Naus	0	0	251.000	261250	272.500	130.000	0	0	13.485	9.225	15.900
Grada Major	5.000	63.000	91618	108250	134.500	17500	0	0	0	0	0
Jardí Rei	3.192	5.776	4984	684	4.180	6.820	1850	2.100	3.500	0	621
Pailebot	0	0	0	0	0	1.350	0	0	0	0	0
Jardí Baluard	2.500										
TOTAL €	552.023	783.234	897.401	870.024	859.008	494.551	624.455	322.108	343.429	496.095	619.817

11.5. El manteniment i la conservació de l'edifici

MANTENIMENT I SUPORT

Definició

Les tasques que desenvolupa el personal de manteniment i suport són, per una banda, el manteniment de les instal·lacions elèctriques, d'il·luminació, pintura, fusteria i fontaneria de l'edifici i, per l'altra, donar suport a les exposicions de nova creació, siguin temporals o semi permanents, i el manteniment de l'exposició semi permanent del Museu Marítim en tots els seus aspectes. També forma part de les tasques del personal de manteniment donar suport als diferents esdeveniments que es realitzen a les dependències del Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona.

Recursos

Durant l'any 2018, Manteniment i suport, ha estat format per un oficial d'instal·lacions i un oficial pintor.

Treballs i activitats

El personal de manteniment i suport ha realitzat les tasques habituals de manteniment de l'edifici que, en trets generals, comprenen la revisió i reparació de les connexions elèctriques, així com nova instal·lació de cablejat elèctric i il·luminació segons les necessitats expositives i d'organització de cada moment, treballs de manteniment i millora dels quadres elèctrics, substitució de lluminàries (làmpades, focus, fluorescents,...), instal·lació de telèfons i reparació de petites avaries, neteja d'arquetes i clavegueram, treballs de manteniment de l'estany, feines de lampisteria (reparació de serveis, condicionament d'espais,...), manteniment dels elements de seguretat i emergència.

També s'ha donat suport a diferents tasques de manteniment de l'edifici que, per la seva complexitat o especificitat, han estat contractades a empreses externes. S'han realitzat també feines de preparació i suport de l'auditori i als diferents esdeveniments realitzats a la Sala Gran, a les Grans Naus, a la Grada Major, al Vestíbul, als jardins i a la cafeteria. A continuació s'especifica el número d'actes als quals s'ha donat assistència tècnica:

- Sala Gran: 75
- Auditori: 44
- Vestíbul: 8
- Jardí Del Museu: 5
- Grada Major: 2
- Jardí del Baluard: 2
- Cafeteria: 6

En referència a les tasques habituals de pintura, a grans trets, comprenen el repàs i manteniment constant de totes les estances de l'edifici, tant siguin les d'ús públic com les d'ús intern del Consorci. En aquest apartat s'inclou el sanejament i posterior pintat de les estructures metàl·liques de l'edifici (reixes, portes, perfils, tapes, registres...), pintura general de parets de l'edifici, tant interiors com exteriors, pintura dels elements de fusteria, així com les demandes d'acord amb les exposicions, dels elements expositius i d'embarcacions en fase de restauració.

Destaquen les següents feines realitzades per l'oficial d'instal·lacions i l'oficial pintor:

- Muntatge de la instal·lació elèctrica, il·luminació i pintura de les exposicions de petit format realitzades en els diferents àmbits del Museu Marítim durant el 2018 o feines de col·laboració amb certes exposicions contractades exteriorment:

- Vaixells: Arquitectura al mar. (Grada Major).
 - Ecosistema Mecànic Marí Sarruga. (Cafeteria).
 - En-Tràns-ito (Botigues de la Generalitat)
 - Centenari del pailebot *Santa Eulàlia*. (Vestíbul)
 - Ens guiem pel passat (Vestíbul)
 - From Bubble. (Vestíbul)
 - Continents i Onades al taller. (Aparador vestíbul)
 - Camins de ronda (Espai Mirador).
 - Antoni Benaiges. El Mestre que va prometre el mar. (Espai Mirador).
 - De Bar-cel-ona-line from river to river. (Nau 5).
- Instal·lació de nova il·luminació d'emergència a les oficines i vestíbul de les Botigues de la Generalitat.
 - Instal·lació de 7 projectors d'emergència a 9m d'alçada a la Sala Gran.
 - Instal·lació de diferents presses d'alimentació elèctrica, punts de llum i enllumenat d'emergència al nou taller dels Amics del Museu (sala Baluard).
 - Instal·lació de projectors per la il·luminació decorativa a la torre de les Botigues de la Generalitat.
 - Rascar, massillar i pintar les parets de la sala Baluard.
 - Massillar i pintar les parets de la Sala Gran.
 - Massillar i pintar tota la fusteria de les finestres del recinte de la Casa del Governador.
 - Muntatge de l'arbre de Nadal i instal·lació dels llums de Nadal al vestíbul del Museu.

OBRES I INSTAL·LACIONS

Definició

Quan la magnitud o especialització de les feines de manteniment fa que no puguin ser realitzades pel personal de la unitat de Manteniment i suport es contracta a empreses externes especialitzades.

En aquesta memòria no es detallen els treballs habituals i propis del manteniment a l'edifici de les Drassanes Reials de Barcelona, a les seves instal·lacions (actuacions i revisions que es fan de manera periòdica) i les mateixes particulars del Museu Marítim de Barcelona com són substitucions, recanvis i reparacions d'elements deteriorats per tal que tot es mantingui en correcte funcionament, procurant al mateix temps millorar les que han estat possibles mitjançant canvis que s'han pogut portar a terme, sinó que s'indiquen els treballs més destacats que sobresurten de les feines habituals de manteniment.

Recursos

Durant l'any 2018, Obres i instal·lacions ha constatat d'un tècnic mitjà en instal·lacions que s'encarrega de la gestió i coordinació dels treballs de manteniment en les instal·lacions i obres realitzades per empreses externes a l'edifici de les Drassanes Reials, i al magatzem ubicat a la població de Navàs. També s'encarrega de la revisió de la senyalització, equipament contra incendis i vies d'evacuació dels diferents muntatges per exposicions i esdeveniments. Depèn directament de la Gerència.

Treballs i Activitats

A continuació, s'enumeren els treballs més significatius realitzats al llarg de l'any:

- Col·laboració, seguiment i supervisió del desmuntatge de l'exposició "Game of Thrones".
- Col·laboració, seguiment i supervisió del muntatge de la nova exposició semi permanent "Catalunya Mar enllà".
- Col·laboració, seguiment i supervisió del muntatge de la nova exposició semi permanent "Les Sorres X".
- Condicionar l'antiga sala de venopunció (espai sota el jardí del Baluard) com a taller i oficina pels Amics del Museu. S'instal·la l'estesa d'una nova escomesa elèctrica i d'aigua provinent de l'alimentació del Museu; s'instal·len nous panys d'accés; es realitza una neteja a fons de l'espai; revisió i posta en marxa de la climatització; instal·lació d'extintors, etc.

- Substitució dels detectors contra incendis Siemens instal·lats a les Grans Naus, amb ajuda d'una plataforma elevadora, per un model actualitzat que funciona correctament amb el Gateways instal·lats.
- Reparacions de fuites de gas refrigerant a la planta refredadora del jardí de l'entrada i reomplert del refrigerant.
- Instal·lació d'una nova planta refredadora per la Sala de Reserva de col·leccions (SR1).
- Substitució de la bomba núm. 2 del primari de la refredadora del Jardí del Museu i instal·lació dels seus manòmetres d'entrada i sortida
- Reparació resistència carter refredadora Climaveneta 2 del Jardí de l'entrada.
- Subministrament i instal·lació d'un monitor del circuit tancat de TV pel vestíbul.
- Reparació de la línia elèctrica del timbre de l'entrada al Jardí del Museu.
- Substitució del motor d'una comporta tallafocs de la Sala de Reserva de col·leccions.
- Atenció de les diverses avaries produïdes durant les inundacions de les dependències del Museu els dies 17 d'agost, 6 de setembre i 9 d'octubre del 2018. Inclouen avaries elèctriques, avaries en el sistema de climatització de les Naus, buidatge de l'aigua que hi havia acumulada a les canalitzacions de clima, sala de control del terra radiant i galeries d'instal·lacions, entre d'altres.
- Arrel de les avaries produïdes per les inundacions es procedeix a la contractació de diferents empreses per restaurar el servei:
 - Realitzar la neteja i desinfecció de les canalitzacions de climatització de les Grans Naus que van quedar amb restes d'aigües fecals per les inundacions.
 - Realitzar un mostreig microbiològic dels conductes de climatització i de l'ambient del Museu.
 - Substituir 65 endolls de la Sala Gran malmesos durant les inundacions.
 - Fabricar i instal·lar 5 trampilles en acer inoxidable per la Sala Gran malmeses a la inundació del 6 de setembre.
 - Traslladar dos quadres elèctrics i de control de la sala de bombes del terra radiant al pati d'aigües. Subministrament i instal·lació de dos quadres elèctrics d'exterior per protegir els dos quadres traslladats, juntament a fer el cablejat nou entre els dos quadres i els seus consumidors i instrumentació.
 - Substituir la targeta de comunicacions de Control·li del climatitzador 3.
 - Servei de neteja excepcional després de cadascuna de les inundacions.
- Després de les inundacions es realitza una sèrie d'actuacions per minimitzar els efectes en cas d'una nova inundació per fortes pluges. Es citen a continuació:
 - Instal·lació d'una vàlvula antiretorn a la infermeria de les Botigues de la Generalitat per evitar la sortida d'aigües fecals dels lavabos.
 - Segellat de les instal·lacions de climatització ubicades al pati d'aigües per evitar l'entrada d'aigua dintre de les canalitzacions de clima.
 - Segellat de les vidrieres de la Nau 7-Muralla i de les de l'aparador de Josep Carner.
 - Segellat de pou de bombes del terra radiant i treballs de segellat del pas d'instal·lacions en els murs del pou de bombes del terra radiant i conductes de ventilació.

12. La Fundació en suport al Museu Marítim de Barcelona

LES ACTIVITATS DE LA FUNDACIÓ EN SUPORT AL MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA

Les aportacions més destacables durant l'exercici 2018 han estat les següents:

- S'ha portat a terme el projecte museogràfic per a la instal·lació de "Les Sorres X", adjudicat a l'estudi Rocamora, que l'ha executat i lliurat. Actualment el Museu Marítim de Barcelona l'està implementant en la nova àrea museogràfica que presentarà aquesta troballa excepcional.
- S'han editat les actes del 4t Congrés d'Història Marítima de la Mediterrània, que han estat trameses a les diferents entitats que hi van participar, d'arreu d'Europa, així com a centres de documentació i organismes especialitzats.
- Ha estat editat i difós l'exemplar número 24 de la col·lecció Estudis: *La marina mercante de vapor en Barcelona (1834-1914)*, de Martín Rodrigo. XV Premi de Recerca Ricart i Giralt.
- S'ha portat a terme la darrera fase de recerca per a l'estudi de les Drassanes Reials en època moderna que han realitzat dos historiadors en diferents arxius de l'Estat. Això ha completat l'estudi de l'edifici fins època contemporània, aportant dades especialment interessants del període que va ser mestrança d'artilleria, i que va contribuir a que les Drassanes Reials es mantinguessin en la seva integritat, sense que el conjunt arquitectònic patís modificacions o alteracions importants.
- S'ha editat, en col·laboració amb el grup de recerca d'Història del Treball de la Universitat de Barcelona, l'estudi *El mundo del trabajo en la marina mercante española (1834-1914)*, d'Enric García, sobre el moviment obrer i les relacions laborals dels marins mercants d'altura i de com el canvi tecnològic impulsa importants canvis socials. És la primera recerca seriosa en aquest tema que ha posat de manifest moltes dades interessants, no únicament des del punt de vista de la història del treball, sinó aspectes sociològics que no havien estat identificats fins el moment, com les sagues familiars en aquests camps de treball.
- S'ha col·laborat en la celebració del Centenari del pailebot *Santa Eulàlia*, a través de l'exposició que hi va haver al nou vestíbul d'accés al museu.

EL PATRONAT

- Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona
- Diputació de Barcelona
- Ajuntament de Barcelona
- Autoritat Portuària de Barcelona
- Generalitat de Catalunya - Departament de Territori i Sostenibilitat
- Puertos del Estado
- Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona
- Turisme de Barcelona
- Akzo Nobel Industrial Paints
- Associació d'Amics del Museu Marítim de Barcelona
- Asociación de Ingenieros Navales y Oceánicos de España
- Asta Logistik Grupo, S.L.
- Autoterminal, S.A.
- Club del Transitario Marítimo
- Corporación de Prácticos del Puerto de Barcelona
- Ems-Seven Seas
- El Vigia

- Fundación de Estudios Portuarios
- Grimaldi Group
- Grup Terminal de Contenidors Barcelona
- Grupo Editorial Men-Car
- Holding M. Condominas, S.L.
- Marina Barcelona 92, S.A.
- Marina Port Vell, S.A.U.
- Marítima del Mediterráneo, S.A.
- Nadal Forwarding, S.L.
- Romeu & Cía, S.A.
- Terminal Catalunya, S.A./Best
- Trasmediterránea
- Varador 2000
- Yanmar Equipment Ibérica

CANVIS EN EL PATRONAT

Durant l'any 2018, s'han produït els canvis següents en el Patronat de la Fundació:

Canvi en la Presidència de la Fundació

Mercè Conesa Pagès, Presidenta de la Diputació de Barcelona i del Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona, és substituïda el mes de juliol pel Sr. Marc Castells i Berzosa, President de la Diputació de Barcelona i del Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona.

Canvi en la Vicepresidència 2a

El Sr. Sixte Cambra Sánchez, President de l'Autoritat Portuària de Barcelona, és substituït a partir del mes de juliol, per la Sra. Mercè Conesa Pagès, nomenada Presidenta de l'Autoritat Portuària de Barcelona.

Canvi en la Direcció General

La Sra. Elvira Mata i Enrich, Directora general en funcions del Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona va substituir el Sr. Roger Marcet i Barbé, que es va jubilar el mes de juliol.

Canvi en la Secretaria

El Sr. Josep Marín Hernández, va substituir el Sr. Manuel Isnard i Plens, que es va jubilar.

13. El Museu en dades

13.1. Presentació

Increment de visitants al Museu Marítim de Barcelona

El 2018 el Museu Marítim de Barcelona va rebre **301.836** visitants, **un 3% més** que l'any anterior, quan va ser visitat per 292.907 persones.

La col·lecció permanent és un dels atractius: inclou tant la visita al Museu com al pailebot *Santa Eulàlia*, un dels vaixells que configuren l'extensió del Museu al mar. L'embarcació ha rebut un total de 64.637 visitants amb la celebració de nombrosos actes i activitats que s'han dut a terme amb motiu de la celebració del seu centenari.

Amb l'objectiu d'aprofundir en el coneixement i la difusió del patrimoni marítim i les temàtiques relacionades, les exposicions temporals han estat també un gran atractiu, concentrant 53.916 visitants (només es comptabilitzen visitants a l'Espai Mirador). Les exposicions "Port, territori de frontera", "Camins de Ronda" i "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar", han estat les que més interès han despertat.

Un 44% de públic resident a Catalunya i un 56% de turistes

Un 44% dels visitants del museu resideixen a Catalunya i un 3% a la resta d'Espanya. Pel que fa als estrangers, per procedències del total de visitants, destaca un 9% que resideixen a França, un 8% a Amèrica del Nord (USA i el Canadà), un 5% a Alemanya i un 4% a Rússia.

El 68% d'entrada gratuïta i portes obertes

Enguany, el 68% de les entrades van ser amb tarifes gratuïtes o de portes obertes, amb un 30% i un 38% respectivament, mentre que el 2017 va ser d'un 50%. Entre les jornades de portes obertes destaquen les festes de la Mercè amb 6.501 visitants o la Nits dels Museus amb 7.742 visitants. D'altra banda, 47.480 visitants van accedir durant les jornades de portes obertes dels diumenges a la tarda, el que suposa un 16% del total de visitants.

Més de 300.000 usuaris dels programes i activitats del Museu

Els programes i les activitats programades pel Museu que s'adrecen a diferents tipus de públics van comptar amb **332.029 usuaris**. Aquests inclouen els programes educatius adreçats a escolars, el programa d'activitats familiars o les propostes adreçades al públic general, entre d'altres.

Els **escolars** han suposat un total de 31.352 usuaris. Destaquen els 977 grups escolars amb 23.413 alumnes que han participat el Programa d'Activitats Pedagògiques. Destaquen també els programes de llarga durada com ara Grumet Èxit, Observadors del mar-Plàstic 0 o Apadrina el teu equipament, no tant pel nombre d'usuaris, sinó perquè permeten fer un treball més exhaustiu amb la comunitat educativa.

L'MMB aposta també per atraure el **públic familiar**, el qual va créixer un 27% respecte a l'any anterior amb la realització de noves propostes com ara la Festa Infantil del Museu, El Marineret de la Barceloneta o Contes als Museus per a nenes rebels.

Les propostes per al públic **especialitzat** han fet créixer també la participació en un 11% amb activitats que s'han dut a terme com ara les jornades anuals de Museus i Educació.

D'altra banda, els usuaris dels **serveis** que el Museu posa a disposició del públic han crescut també un 11% respecte al 2017, sobretot els usuaris de la Biblioteca.

Nou web i Google Analytics

El **públic digital** es comptabilitza mitjançant el nombre de sessions i pàgines visitades. El 2018 però va patir una baixada donat que al maig es va fer el canvi a una nova pàgina web del Museu i es va adoptar Google Analytics com a eina de control d'aquestes variables. Els seguidors de les xarxes socials han augmentat un 14%.

Pel que fa al **públic extern** al Museu, va comptar amb una participació de **178.300** usuaris, repartits en 131.536 persones en els lloguers d'espais, 9.194 visites als jardins del Baluard i 37.570 a l'exposició "Joc de Trons", per a la qual els organitzadors van llogar part de les naus del Museu.

13.2. Resum de visitants i usuaris

Visitants

	Nombre visitants
Visitants museu	237.199
Visitants Santa Eulàlia	64.637
TOTAL	301.836



301.836 visitants

↑ 3% Any anterior

Mitjana de 25.153
visitants mensuals

Usuaris d'activitats pròpies (visites o usos)

Públic/activitats	Nombre usuaris		Variació
Exposicions	277.498	↓	17%
Escolars	31.352	↓	36%
Familiar	3.023	↑	27%
Activitats p. general*	16.441	↓	19%
Especialitzat	1.584	↑	161%
Serveis	2.131	↑	11%
TOTAL	332.029	↓	19% Any anterior

Comunicació i xarxes socials

Mitjà	Visites	Pàgines vistes
Web mmb.cat*	340.156	1.405.874
Catàleg biblioteca	3.714	10.601
Blogs*	16.076	42.898
TOTAL	359.946	1.459.373

*Ajust entre blogs antics i nous

Xarxes socials	Núm. seguidors
Facebook	11.579
Twitter	10.627
Linkedin	5.631
Youtube	169
Instagram	3830
Pinterest	169
Flickr	115
Altres	4.086
TOTAL	36.146

359.946 Visites
↓ 37% any anterior

1.459.373 pàg. vistes
↓ 45% any anterior



36.146 seguidors
↑ 14% any anterior

Visitants a activitats alienes al Museu

	Núm. usuaris
Lloguer d'espais	131.536
Jardins del Baluard	9.194
Joc de Trons	37.570
TOTAL	178.300

▲ 10% Any anterior

Observacions

El 2018 ha comptat amb un total de **301.836 visitants**, un 3% més respecte a l'any anterior. Cal destacar que la pujada de visitants es dona bàsicament als visitants del *Santa Eulàlia*, els quals van pujar un 58% respecte a l'any anterior. Això és degut a la visita de milers de persones al vaixell a diferents ports de Catalunya, amb motiu de la celebració del Centenari de l'embarcació.

Pel que fa als usuaris de programes i activitats del Museu, hi ha hagut **332.029 usuaris**, un 19% menys que l'any anterior. Destacar que s'ha adoptat la **metodologia de recompte** que proposa l'ICUB, el que suposa una variació important, sobretot en el recompte d'**escolars** que fan visita lliure. Al 2017 es van comptabilitzar com a usuaris d'exposicions i usuaris escolars mentre que enguany, només es comptabilitzen com a usuaris d'exposicions.

Pel que fa a les exposicions, hi ha hagut un 17% menys de visites que l'any anterior.

Destaca l'augment de públic **familiar** en un 27% segurament per la posada en marxa d'activitats gratuïtes i de caràcter més multitudinari (per exemple El Marineret de la Barceloneta o la Festa Infantil del Museu). D'altra banda, l'arribada del nou web del Museu el juny ha suposat un canvi en el sistema de recompte. Enguany les estadístiques es consulten amb **Google Analytics**, pel que la baixada que hi ha tant en el nombre de visites com de pàgines vistes no és gaire fiable. Igualment, els diferents blogs que abans existien, s'han incorporat al nou web. Actualment només es fa seguiment del total de pàgines vistes.

13.3. Afluència i comportament dels visitants

Dades de participació i evolució dels visitants

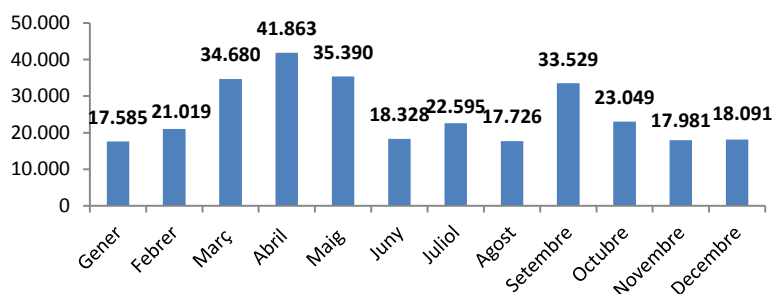


301.836 visitants

▲ 3% Any anterior

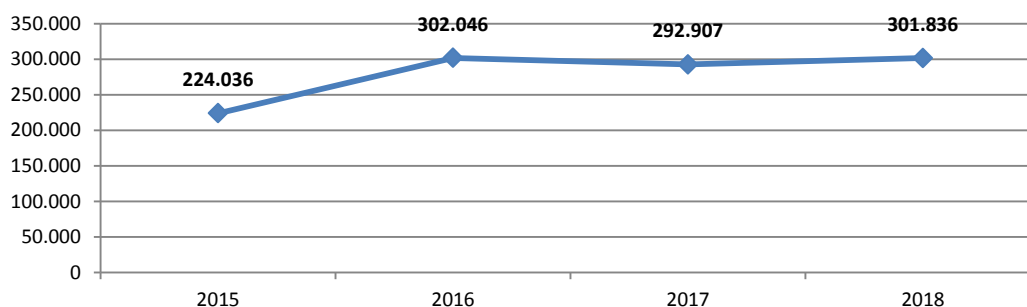
Mitjana de 25.153
visitants mensuals

Visitants per mesos



	2018	2017	Variació
Visitants museu	237.199	252.112	▼ 6%
Visitants Santa Eulàlia	64.637	40.795	▲ 58%
TOTAL	301.836	292.907	▲ 3%

Evolució visitants anuals



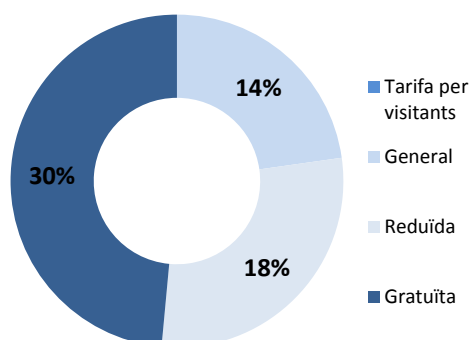
El 2018 ha comptat amb un 3% més de visitants respecte l'any passat. Aquest augment es dona principalment per l'increment de visitants al pailebot *Santa Eulàlia*. Durant tot l'any, el vaixell ha viatjat per tota la costa catalana amb motiu del seu centenari rebent milers de visitants.

Els mesos de màxima afluència han estat a la primavera i a la tardor: març, abril i maig, i setembre i octubre.

Cal tenir present que aquest any, el Museu ha hagut de tancar alguns dies amb motiu de les inundacions paleses i les seves afectacions. Enguany ha estat 358 dies oberts.

Comportament del visitant

% Participació per tarifes 2018



68% entrades gratuïtes o portes obertes

↑ 18% any anterior

Tipus de tarifa i comparativa

Tarifes	2018	%	2017	%
General	42.777	14%	70.111	24%
Reduïda	53.950	18%	75.877	26%
Gratuïta	91.165	30%	71.754	24%
Portes obertes	113.944	38%	75.165	26%
TOTAL	301.836	100%	292.907	100%

Participació de visitants en jornades de portes obertes o accés lliure

	Núm. visitants 2018	Núm. visitants 2017
Festes Santa Eulàlia	3.473	4.594
Dia dels museus	552	890
Festes de la Mercè	6.501	6.431
Nit dels museus	7.742	6.856
Diumenges tarda	47.840	42.893
Altres	4.484	16.501
Visita Santa Eulàlia	43.244	
TOTAL	113.836	75.165

L'accés dels visitants mitjançant les diferents tarifes ha estat més desigual respecte l'any anterior. Enguany, el 68% de visitants ha gaudit de visites gratuïtes o ha participat en jornades de portes obertes, mentre que l'any anterior va ser d'un 50%.

Respecte a les activitats que es duen a terme vinculades a la ciutat, tant les Festes de Santa Eulàlia com la Nit dels Museus han tingut un augment de visitants. En el cas de les Festes de la Mercè, el Museu va organitzar diferents actes amb motiu del Centenari del *Santa Eulàlia*, pel que part de la visita lliure o portes obertes s'inclou en les visites al pailebot.

13.4. Participació per usuaris i/o activitats

Usuaris

Públic/activitats	2018	2017	Variació
Exposicions	277.498	332.832	↓ 17%
Escolars	31.352	49.348	↓ 36%
Familiar	3.023	2.376	↑ 27%
Activitats p. general*	16.441	20.292	↓ 19%
Especialitzat	1.584	607	↑ 161%
Serveis	2.131	2.116	↑ 1%
TOTAL	332.029	411.437	↓ 19% Any anterior

*Inclou activitats de lleure(Casals d'estiu i esplais) i el programa Joves Navegants de l'MMB.

El nombre d'usuaris en activitats i programes propis ha estat inferior respecte el 2017. Cal tenir present però, que l'aplicació del glossari de l'ICUB pel que fa al recompte de visitants i usuaris afecta principalment a aquest indicador.

Enguany, els grups **escolars** que fan visita lliure es comptabilitzen com a usuaris d'exposicions, mentre que anys anteriors en comptabilitzaven tant com usuaris d'exposicions com escolars.

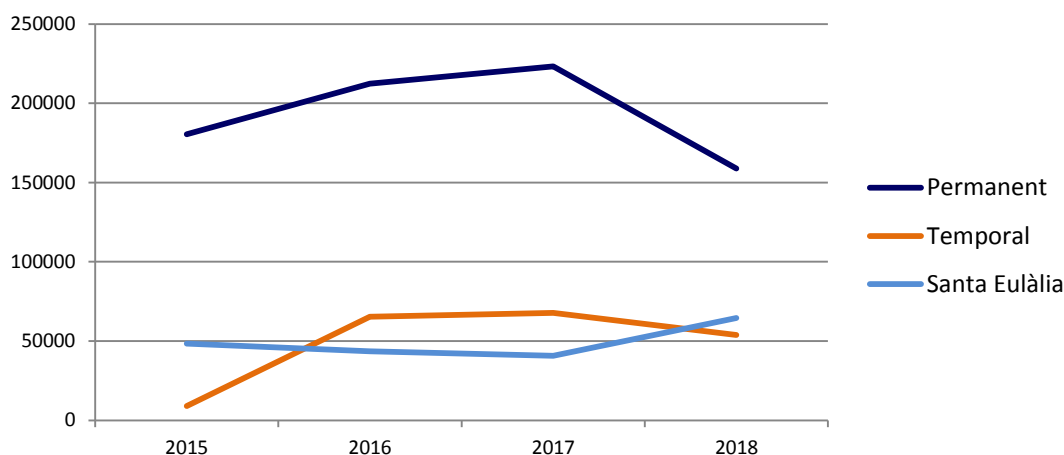
Les activitats adreçades al **públic en general** han comptat també amb una participació inferior, mentre que les activitats adreçades al **públic familiar** han crescut un 27% respecte el 2017. Això és a causa de la realització d'activitats com ara la Festa Infantil del Museu, El Marineret de la Barceloneta o Contes als Museus per a nenes rebels.

Les propostes per al públic **especialitzat** han fet créixer també la participació. D'altra banda, els usuaris dels **serveis** que el Museu posa a disposició del públic han crescut lleugerament respecte al 2017, sobretot els usuaris de la Biblioteca.

Exposicions

	2018	2017	
Permanent	158.945	223.330	↓ 29% Any anterior
Santa Eulàlia	64.637	40.795	↑ 58% Any anterior
Temporals	53.916	67.704	↓ 20% Any anterior
TOTAL	277.498	332.832	↓ 17% Any anterior

Evolució anual per tipus d'exposicions*



*Les dades dels anys 2015 i 2016 s'han extret dels resums d'usuaris dels anys corresponents. Les dades de 2017 s'extreuen de la memòria anual de l'entitat.

Els 2018, les visites totals a exposicions han baixat un 17%. De fet, només han crescut les visites al pallebot *Santa Eulàlia* com ja hem destacat anteriorment.

Cal tenir present que part de l'exposició permanent "Drassanes i galeres" es va inaugurar el març de 2017, fet que va comptar amb una important campanya de comunicació i difusió amb l'objectiu d'atraure als visitants.

Pel que fa les exposicions temporals, cal destacar que el 2017 es va comptar amb l'exposició de gran format "Titanic, the reconstruction". També cal tenir present que només es comptabilitzen les exposicions de l'espai Mirador. Aquest, ha acollit aquest any dos exposicions temporals: "Camins de Ronda", amb **20.319 visites** i "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar", amb **23.415 visites** (l'exposició encara continua fins el maig de 2019).

Escolars

	Any 2018		Any 2017		Variació
	Grups	visites	Grups	visites	
Programa d'Activitats pedagògiques	977	23.413	1.169	26.762	↓ 12% Any anterior
Grumet Èxit	13	153	11	114	
Observadors del mar-Plàstic 0	8	373		346	
Apadrina el teu equipament	10	239	2	60	
Caixes didàctiques	158	3950	48	5.680	
Altres accions	105	3.224		16.348	
TOTAL	1271	31.352	1.230	49.348	↓ 36% Any anterior

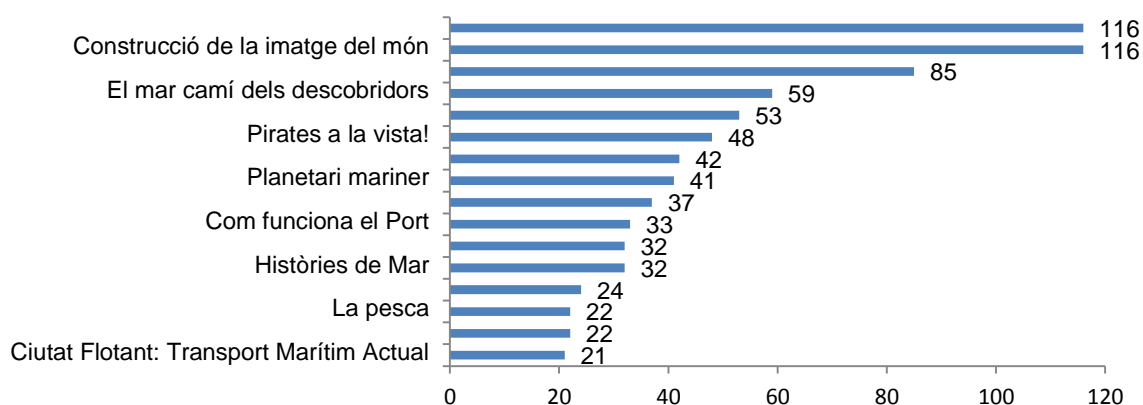
El total d'escolars ha baixat un 36% respecte l'any anterior. Cal tenir present d'una banda, que en el 2017 els grups de visita lliure estaven inclosos tant com a usuaris escolars com d'exposicions. Enguany, aquests es comptabilitzen només com a usuaris d'exposicions.

D'altra banda, els usuaris que han participat en el programa pedagògic han baixat un 12%. Val a dir que algunes de les activitats que atrauen més públic han ampliat el seu horari de 2 a 3 hores, amb l'objectiu de donar millor servei. Això afecta la capacitat d'atendre més grups (El port comercial, Què és un port, Construcció de la imatge del món).

Programa d'Activitats pedagògiques

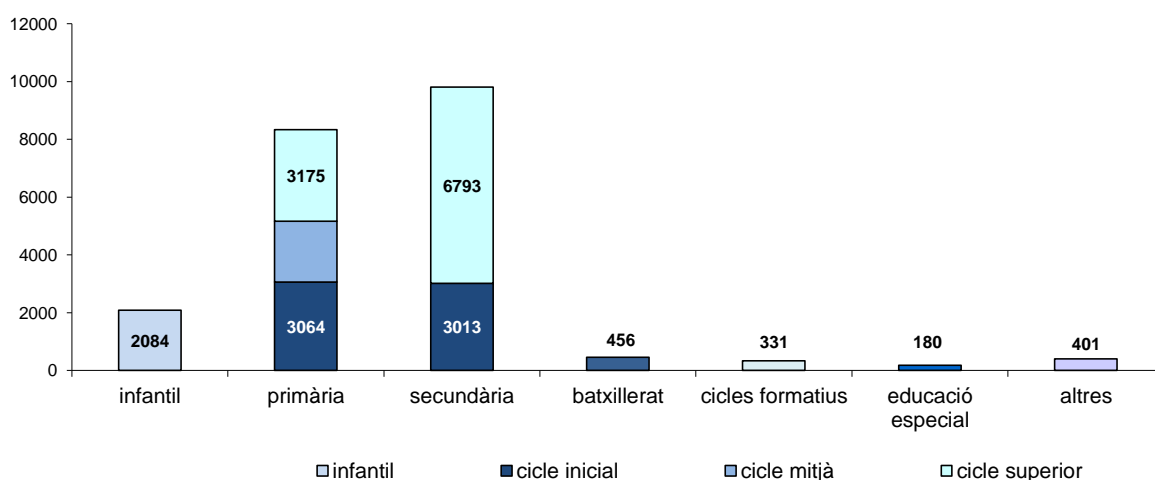
El Programa d'Activitats pedagògiques ofereix un total de **37 activitats**. A continuació però, es presenten les activitats que han tingut una afluència de més del 2% de grups.

Activitats amb més afluència de grups

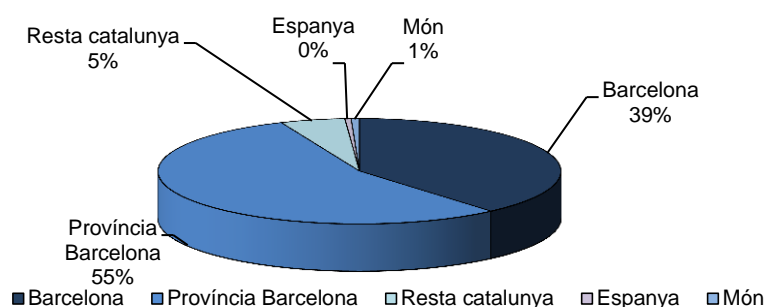


Naturalesa del públic

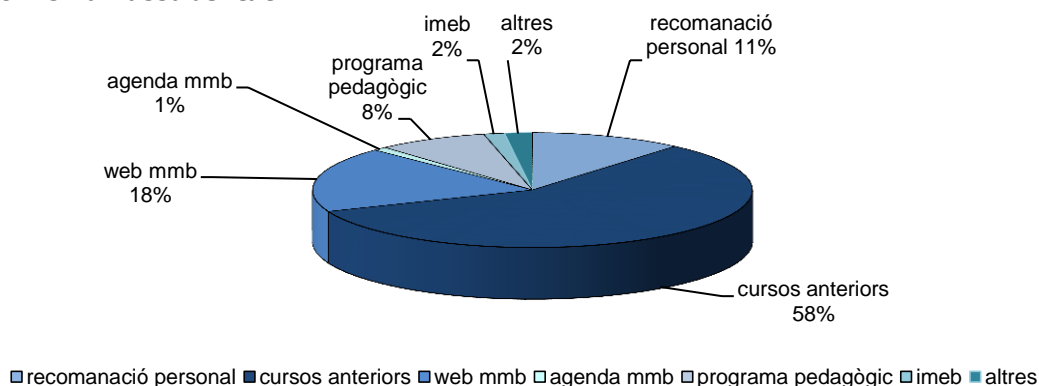
Aquest curs, el públic escolar majoritari de que ha assistit a les activitats del museu ha estat l'alumnat d'educació secundària amb més de **9.800 alumnes**.



Procedència dels grups



Com s'han assabentat



Públic familiar

NOM DE L'ACTIVITAT	Nombre usuaris	% ocupació*
Activitats caps de setmana		
Planetari familiar	603	91%
Viatge al fons del mar en batiscaf	530	80%
Immersió: construïm un submarí	31	19%
Exploradors de galeres*	103	35%
Un vaixell al laboratori*	9	4%
Autoguiats		
Els tresors amagats del Guitart	277	
Activitats puntuals		
El marineret de la Barceloneta	141	78%
Contes als museus per a nenes rebels	130	65%
Festa Infantil MMB	750	250%
Activitat de Setmana Santa		
El cau dels pirates	217	68%
Activitats Estiu familiar		
Planetari familiar	45	30%
Un dia de pesca	3	3%
Activitats Nadal		
La mar de cels	161	44%
Un vaixell al laboratori	23	25%
TOTAL	3023	

(*) Fa referència a l'índex d'ocupació de cada activitat en funció del número de places que s'obren al públic.

L'oferta d'activitats adreçada al públic infantil i familiar es desenvolupa, principalment, en caps de setmana o períodes festius. Pel que fa al 2018, han participat 3.023 usuaris en 14 tipus d'activitats diferents, algunes de les quals es repeteixen al llarg de l'any.

En total, el públic familiar ha augmentat un 27%, sobretot per l'organització d'activitats puntuals com ara Contes als museus per a nenes rebels o El marineret de la Barceloneta que han comptat amb una participació important. En el cas de El marineret de la Barceloneta, ha permès atraure una nova franja d'edat: de 0 a 5 anys. La Festa Infantil del Museu també va tenir un gran èxit, amb 750 usuaris.

Destacar que aquest any s'ha fet un esforç per millorar la difusió d'aquestes activitats.

Públic general

Activitat	Nombre de grups	Nombre usuaris	Variació
Itineraris de terra i mar			
Barcelona des del Mar	16	320	
Port de Barcelona: Passat, present i futur	17	137	
Galeres, gremis i mercaders	6	54	
Barcelona port pesquer	3	15	
Navegació			
Altres navegacions	42	757	
Les Laies es fan a la mar	1	29	
Joves navegants	10	71	
Cursos			
Cursos de manteniment	4	30	
Conferències, xerrades, actes, premis			
Dona'm la mar	5	108	
Recuperació embarcació centenària	1	37	
Altres conferències	4	134	
Premi Nostromo	1	93	
Presentació Argo (MMB, Saló nàutic)	3	43	
Altres	2	162	
Activitats			
Activitats accessibilitat*	9	212	
Visites guiades pailebot	5	58	
Visites guiades Drassanes	2	24	
Microrelats i acte d'entrega	2	238	
Sopars mar i muntanya	5	196	
Maridatges marítims	6	221	
Museum Quiz Summer Tour	1	102	
Obrim el Taller restauració	3	32	
Club de lectura	5	68	
Festivals, esdeveniments			
Festa centenari Santa Eulàlia	1	250	
Batalla nàutica Les joutes	1	3000	
Cercavila gegants festa Centenari	1	2000	
Vaixells a port (Centenari)	2	1558	
Persones solidàries, museus solidaris	1	1000	
Altres	5	3757	
Lleure			
Planetari infantil	37	916	
Planetari primària	9	220	
Petits grumets	12	252	
Un dia de pesca	14	347	
TOTAL	235	16.441	↓ 19% any anterior

* Activitats d'accessibilitat: la participació pot ser major i estar incloses en altres activitats com ara visites guiades, etc.

El públic en general ha acollit 235 grups i 16441 usuaris, un 19% menys que l'any anterior.

Han patit una baixada del 55% donat que aquest any va haver una vaga de monitors de l'empresa contractada que va afectar principalment aquest programa d'activitats. Les activitats adreçades a la celebració del centenari del Santa Eulàlia han concentrat gran part dels usuaris. D'altra banda, les activitats de **Ileure** fan referència a les activitats adreçades a Casals d'estiu i esports (l'ICUB ho comptabilitza com a públic general).

Serveis

	2018	2017	Variació
Biblioteca	1.558		
Arxiu general	247		
Consultes col·leccions	326		
Total	2.131	2116	↑ 1% Any anterior

Visitants a activitats alienes al Museu

	Núm. visitants 2018	Núm. visitants 2017	Variació
Lloguer d'espais	131.536		
Jardins del Baluard	9.194		
Joc de Trons	37.570		
Total	178.300	162.817	↑ 10%

13.5. Comunicació i xarxes socials: públic digital

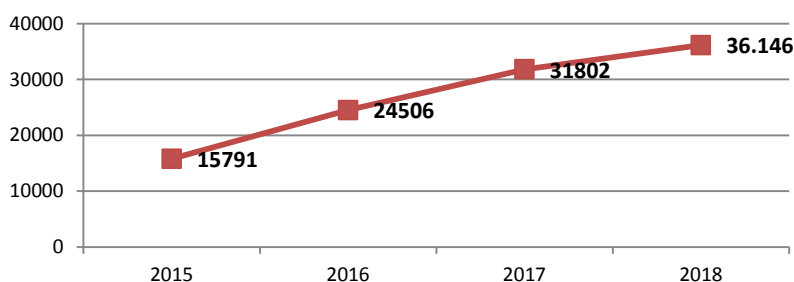
Comunicació i xarxes socials

Mitjà	2018		2017		Variació
	Visites	Pàgines vistes	Visites	Pàgines vistes	
Web mmb.cat*	340.156	1.405.874	556.212	2.687.091	
Catàleg biblioteca	3.714	10.601			
Blogs*	16.076	42.898			
TOTAL	359.946	1.459.373	572.063	2.648.202	-19% Any anterior

*Ajust entre blogs antics i nous

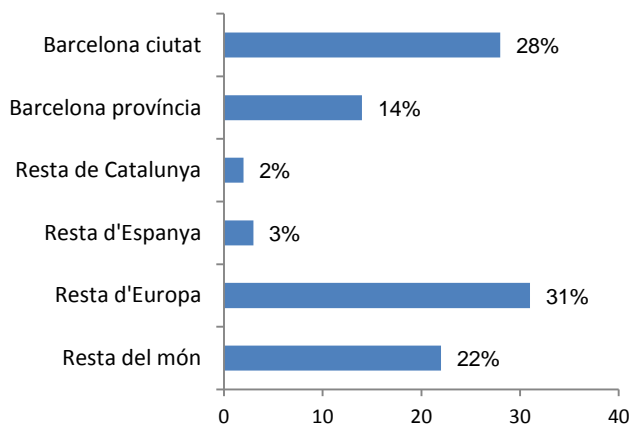
Xarxes socials	Núm. seguidors 2018	Núm. seguidors 2017	Variació
Facebook	11.579	10.725	↑ 8%
Twitter	10.627	9.799	↑ 25%
LinkedIn	5.631	4.303	↑ 27%
Youtube	169	144	
Instagram	3830	3.012	
Pinterest	109	228	
Flickr	115	83	
Altres	4.086		
Total	36.146	31.802	↑ 14%

Seguidors xarxes socials



13.6. Perfil del visitant (enquesta ICUB)

Lloc de residència



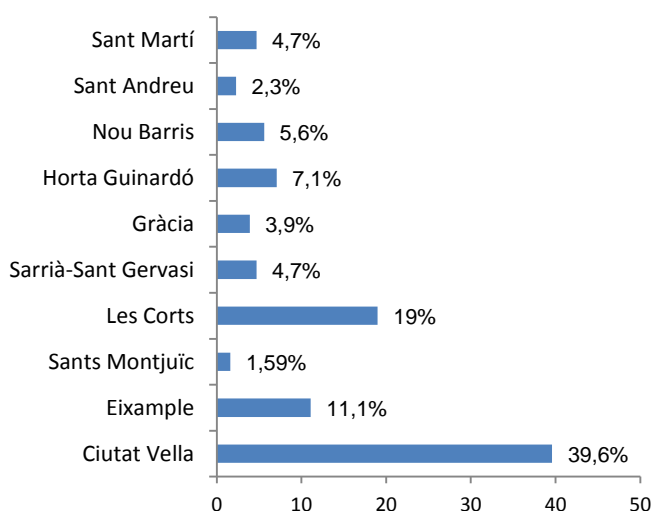
42% província de Barcelona

Europa	Porcentatge
França	9%
Alemanya	5%
Itàlia	3%
Regne Unit	3%
Resta Europa	11%

53% estrangers

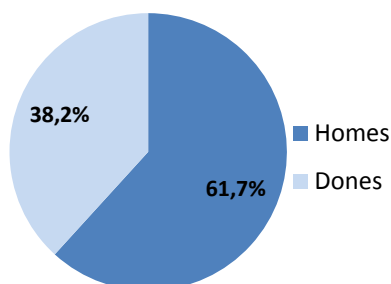
Resta del món	Porcentatge
USA i Canadà	8%
Rússia	4%
Altres	10%

Lloc de residència per barris a Barcelona ciutat



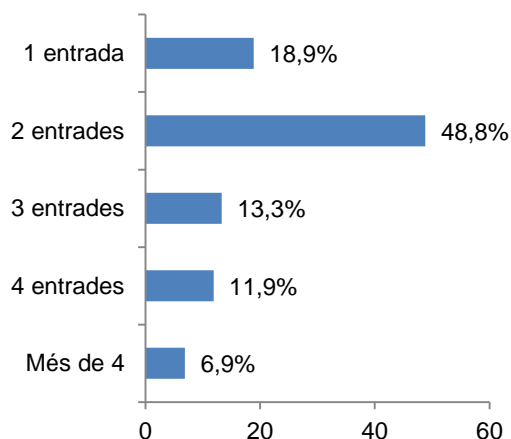
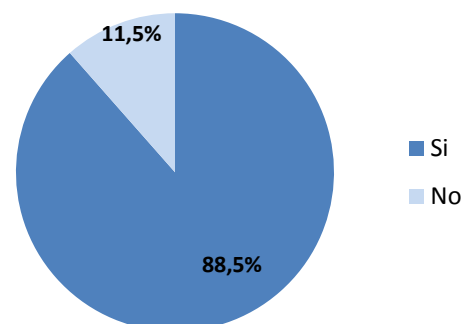
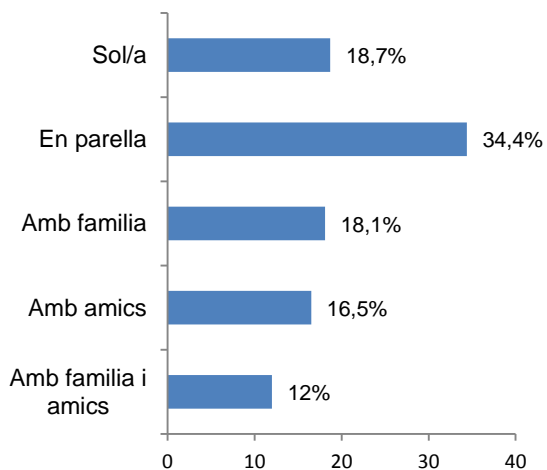
Ciutat Vella (39,6%) i Les Corts (19%) són els barris amb més índex d'aflluència.

Sexe



Edat

	Anys
Fins a 29 anys	15,6%
De 30 a 39 anys	30,2%
De 40 a 49 anys	17,2%
De 50 a 59 anys	19,8%
Més de 60 anys	17%

Entrades adquirides**Primera visita****Acompanyant****Mitjà prescriptor**